

Pagna ewlenija>Tehid ta' azzjoni legali>Fejn u kif>Kif tressaq kawża quddiem il-qorti

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti

Wara li jiġi determinat liema qorti, fl-ilema Stat Membru, hija kompetenti biex tiegħu konjizzjoni tal-każ, x'jiġri?

Jekk tixtieq tiegħu każ il-qorti, għandek iżżomm f'moħħok li hemm regoli procedurali nazzjonali li għandhom jiġu segwiti. Dawn iwarjaw skont il-mod kif il-każ jiġi referut lill-qorti, iżda l-għan essenzjali tagħhom huwa biex jgħinuk tipprezenta l-kwistjonijiet rilevanti fil-fatt u fid-dritt b'mod li jkun suffiċjentement ċar u sfiż sabiex il-qorti tkun tista' tevalwa l-ammissibilità u l-mertu tal-każ tiegħek.

Il-modi ta' kif il-każ huwa riferut lill-qorti jistgħu jvarjaw minn Stat Membru għall-ieħor. Hemm ukoll varjazzjonijiet fi f'dan l-Istat Membru skont in-natura u ċ-ċirkostanzi tar-rikors u t-tip ta' qorti. It-tressiq quddiem xi qrati ta' każijiet partikolari jistgħu jobligaw timla formola jew tikkompila fajl sfiż dwar il-każ. F'xi każijiet, tista' ssir oralment.

Dawn il-varjazzjonijiet huma spjegati mill-fatt li t-tilwim miġjuba quddiem il-qrati huma wkoll differenti ħafna minn xulxin. min-natura tagħhom jistgħu jkunu iktar jew inqas diffiċli biex jissolvew. Huwa importanti ħafna li wieħed jiżgura li ma jkun hemm xejn nieqes, biex jiġi faċilitat ix-xogħol tal-imħallef, u biex tippermetti lill-parti l-oħra tiddefendi ruħha adegwatament u tiżgura li l-proċedura kollha timxi mingħajr xkiel.

Jekk jogħġbok aghżel il-bandiera tal-pajjiż rilevanti biex tikseb informazzjoni nazzjonali dettaljata.

Meta tkun involut f'każ litigiż fejn mhux il-fatti kollha tiegħu jkunu kollegati mal-istess pajjiż għandek tara [liema liġi se tiġi applikata](#) mill-qorti fit-teħid tad-deċiżjoni.

L-aħħar aġġornament: 16/01/2023

Din il-pagna hi amministrata mill-Kummissjoni Ewropea. L-informazzjoni f'din il-pagna ma tirriflettix neċessarjament il-pożizzjoni uffiċjali tal-Kummissjoni Ewropea. Il-Kummissjoni ma taċċetta l-ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali fir-rigward tar-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-paġni Ewropej.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Belġju

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

F'xi każijiet ikun aħjar li wieħed juża l-"Iskema ta' risoluzzjoni alternattiva tat-tilwim" (ara l-pakkett ta' informazzjoni rilevanti).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

L-iskadenza biex titressaq kawża quddiem il-qorti tvarja minn kawża għall-oħra. Avukat jew dipartiment li jipprovi li iċ-ċittadini b'tagħrif dwar l-aċċess għall-gustizzja, jista' jwieġeb għall-mistoqsijiet dwar l-iskadenzi.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara l-pakkett ta' informazzjoni "Il-ġuriżdiżzjoni tal-qrati"

4 Jekk iva, fl-ilema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tghix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara l-pakkett ta' informazzjoni "Il-ġuriżdiżzjoni tal-qrati – Il-Belġju"

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara l-pakkett ta' informazzjoni "Il-ġuriżdiżzjoni tal-qrati – Il-Belġju"

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Fil-prinċipju, skont l-Artikolu 728(1) tal-Kodiċi Ġudizzjarju, il-partijiet iridu jkunu fiżikament preżenti jew iridu jiġu rappreżentati minn avukat (*Gerechtelijk Wetboek*).

B'hekk, minbarra għall-proċedimenti quddiem il-Qorti tal-Kassazzjoni (*Hof van Cassatie*) (l-Artikoli 478 u 1080 tal-Kodiċi Ġudizzjarju), il-partijiet jistgħu jkunu fiżikament preżenti fil-qrati ordinarji u jipprezentaw id-dikjarazzjonijiet tagħhom u jiddefendu lilhom infushom. Madankollu, il-qorti għandha l-awtorità li tneħħi din l-għażla jekk tara li, minħabba l-emozzjonijiet jew in-nuqqas ta' esperjenza tagħhom, il-partijiet ma jkunux jistgħu jiddiskutu l-każ tagħhom b'mod xieraq jew ċar biżżejjed (l-Artikolu 758 tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

Il-partijiet li jiddeċiedu ma jressqux il-proċedimenti quddiem il-qorti personalment, jistgħu jirrikorru għas-servizzi ta' avukat.

Il-Kodiċi Ġudizzjarju, fil-prinċipju, jirriżerva r-rappreżentanza tal-partijiet quddiem il-qrati għall-avukati. l-Artikolu 440 tal-Kodiċi Ġudizzjarju tistipula li l-prerogattivi tal-monopolju tar-rappreżentanza jorbtu mad-dritt li wieħed jindirizza l-qorti, li jidher u li jkollu terza persuna tiddefendih. Il-membri tal-avukatura wkoll għandhom monopolju fl-iffirmar tat-talbiet unilaterali, sakemm ma jkunx determinat mod ieħor mil-liġi (l-Artikolu 1026(5) tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

F'dak li jirrigwarda l-Qorti tal-Kassazzjoni, l-intervent ta' avukat li jkollu t-titolu ta' konsulent legali tal-Qorti tal-Kassazzjoni huwa rekwiżit ġuridiku. Dan ir-rekwiżit ma japplikax għall-parte ċivile fi kwistjonijiet kriminali (l-Artikolu 478 tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

Madankollu, il-liġi xorta waħda tipprevedi għadd ta' eċċezzjonijiet għall-prinċipju tat-Taqsim 728 tal-Kodiċi Ġudizzjarju, li jistipula li l-partijiet iridu jidheru personalment jew iridu jiġu rappreżentati minn avukat mal-ftuħ tal-proċedimenti u ulterjorment (l-Artikolu 728(1) u (2) tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

Id-dritt li wieħed jirrapprezenta lil xi parti fil-proċedimenti jinkludi wkoll id-dritt li dan jagħti bidu għall-proċedimenti msemmija.

Quddiem il-maġistrat ċivili, il-qorti tal-kummerċ u t-tribunali industrijali, il-partijiet mhux biss jistgħu jiġu rappreżentati minn avukat imma wkoll mill-konjuġi tagħhom jew minn xi dixxendent jew qarib miż-żwieġ li jkollu prokura bil-miktub li tiġi aċċettata mill-qorti (l-Artikolu 728(2) tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

Quddiem it-tribunali industrijali (l-Artikolu 728(3) tal-Kodiċi Ġudizzjarju):

l-impjegat (haddiem jew operatur) jiġi rrapprezentat mid-delegat ta' organizzazzjoni rappreżentattiva tal-impjegati (rapprezentant tat-trejdjunjin) li jkollu prokura bil-miktub. Ir-rapprezentant tat-trejdjunjin jista' jwettaq l-azzjonijiet kollha marbuta mar-rappreżentanza fisem l-impjegat, jista' jindirizza lill-qorti u jista' jirċievi l-komunikazzjonijiet kollha dwar il-proċedimenti u l-aġġudikazzjoni tat-tilwima;

il-persuni li jaħdmu għal rashom ukoll jistgħu jiġu rappreżentati mid-delegat ta' organizzazzjoni rappreżentattiva tal-haddiema għal rashom, fit-tilwim relatat mad-drittijiet u l-obbligi tagħhom, f'din il-kapaċità jew fil-kapaċità ta' persuni b'diżabbiltà;

fit-tilwim relatat mal-applikazzjoni tal-liġi tas-7 ta' Awwissu 1974 li timplimenta d-dritt għal livell minimu ta' sussistenza u fit-tilwim relatat mal-applikazzjoni tal-Liġi Organika tat-8 ta' Lulju 1976 dwar iċ-Ċentri Pubbliċi għas-Servizzi Soċjali (*openbare centra voor maatschappelijk welzijn* – OCMW), il-parti interessata tista' wkoll tiġi megħjuna jew rappreżentata minn delegat ta' organizzazzjoni soċjali li tirrapprezenta l-interessi tal-persuni msemmija fil-legiżlazzjoni.

L-entitajiet legali, bħalma huma l-kumpaniji tan-negozjar, jistgħu jidheru biss personalment (jiġifieri, permezz tal-intervent ta' korpi kompetenti) jew jistgħu jkunu rappreżentati minn avukat. Ma jistgħux jagħmlu użu mill-eċċezzjoni prevista fl-Artikolu 728(2) tal-Kodiċi Ġudizzjarju, imsemmija aktar fid-dettall hawn taħt.

Apparti l-eċċezzjonijiet iċċitati, hemm għadd ta' eċċezzjonijiet statutorji li jirrigwardaw il-kustodja u s-sekwestru tal-minorenni.

Aktar speċifikament dawn jikkonċernaw kawżi mressqa abbażi ta':

il-Konvenzjoni tal-Aja tal-25 ta' Ottubru 1980 dwar l-aspetti ċivili tas-sekwestru internazzjonali tal-minorenni, li tipprevedi r-ritorn tal-minorenni, ir-rispett lejn id-dritt għall-kustodja jew id-dritt tal-ġenituri li jaraw lil uliedhom, jew l-organizzazzjoni ta' dan tal-aħħar f'pajjiż ieħor u

il-Konvenzjoni Ewropea tal-20 ta' Mejju 1980 dwar ir-Rikonnoxximent u l-Infurzar ta' Deċiżjonijiet li għandhom x'jaqsmu mal-Kustodja ta' Minorenni u dwar ir-Restituzzjoni tal-Kustodja ta' Minorenni.

F'dawn il-każijiet, ir-rikorrent jista' jiġi rappreżentat mill-uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku (l-Artikolu 1322quinquies tal-Kodiċi Ġudizzjarju) meta dan ir-rikorrent ikun ressaq it-talba tiegħu lill-awtorità ċentrali.

Il-proċedura biex jiġi determinat jekk persuna tistax tibda proċedimenti waħedha jew jekk għandhiex titlob l-assistenza ta' avukat, ġiet deskritta ingenerali hawn fuq. Għandha ssir ukoll distinzjoni skont il-mod kif titressaq kawża quddiem il-qorti.

Il-liġi Belġjana tipprovdi diversi modi biex titressaq kawża quddiem il-qorti. Din tista' titressaq permezz ta' rikors ġuramentat, ta' dehra volontarja, ta' talba *inter partes* jew inkella ta' talba unilaterali (ara hawn taħt). Kawża titressaq quddiem il-qorti billi tiġi pprezentata talba, jiġifieri azzjoni legali, biex wiehed jiddefendi d-drittijiet tiegħu.

Fil-prinċipju, kawża titressaq quddiem il-qorti permezz ta' ċitazzjoni mingħand il-bailiff, li f'harrek lill-parti biex tidher fil-qorti (l-Artikolu 700 tal-Kodiċi Ġudizzjarju). Id-dehra volontarja, it-talba *inter partes* u t-talba unilaterali huma eċċezzjonijiet għal dan il-prinċipju.

It-tabelli ta' hawn taħt jindikaw min iressaq il-kawża u jekk ikunx hemm bżonn ta' rappreżentanza minn avukat jew le, skont b'liema mod tkun tressqet il-kawża.

Awtur tal-att skont b'liema mod tkun tressqet il-kawża:	
Il-mod li bih tkun tressqet il-kawża	Awtur tal-att
Rikors ġuramentat (l-Artikoli 727 sa 730 tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	L-applikant (jew l-avukat tiegħu) jitolb lill-bailiff biex jipprezenta ċ-ċitazzjoni.
Dehra volontarja (l-Artikolu 706 tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	Il-partijiet involuti fit-tliwima (jew l-avukati tagħhom) imorru personalment il-qorti.
Talba <i>inter partes</i> (l-Artikoli 1034a sa 1034sexies tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	L-applikant (jew l-avukat tiegħu) iressaq il-kawża hu stess.
Talba unilaterali (l-Artikoli 1025 sa 1034 tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	Minbarra l-każijiet eċċezzjonali speċifikati fil-liġi, l-intervent ta' avukat huwa obligatorju għall-iffirmar u l-prezentata tar-rikors (l-Artikoli 1026(5) u 1027, l-ewwel sentenza tal-Kodiċi Ġudizzjarju).
Rappreżentanza minn avukat jew le, skont b'liema mod tkun tressqet il-kawża:	
Il-mod li bih tkun tressqet il-kawża	Rappreżentanza minn avukat
Rikors ġuramentat (l-Artikoli 727 sa 730 tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	Intervent possibbli iżda mhux obligatorju.
Dehra volontarja (l-Artikolu 706 tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	Intervent possibbli iżda mhux obligatorju.
Talba <i>inter partes</i> (l-Artikoli 1034a sa 1034sexies tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	Intervent possibbli iżda mhux obligatorju.
Talba unilaterali (l-Artikoli 1025 sa 1034 tal-Kodiċi Ġudizzjarju)	Minbarra l-każijiet eċċezzjonali speċifikati fil-liġi, l-intervent ta' avukat huwa obligatorju għall-iffirmar u l-prezentata tar-rikors (l-Artikoli 1026(5) u 1027, l-ewwel sentenza tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

Il-kontenut kopert skont b'liema mod tkun tressqet il-kawża:

Normalment kawża titressaq quddiem il-qorti permezz ta' rikors ġuramentat: ma hemm l-ebda restrizzjoni rigward is-suġġett li tittratta.

It-talba *inter partes* (l-Artikoli 1034a sa 1034sexies tal-Kodiċi Ġudizzjarju) tista' tintuża f'għadd ta' każijiet stabbiliti mil-liġi. L-aktar dispożizzjonijiet importanti marbuta mal-introduzzjoni ta' proċedimenti permezz ta' talba *inter partes* huma t-Taqsimit 704, 813, 1056(2), 1193a, 1239, 1344a 1371a, 1320(2) tal-Kodiċi Ġudizzjarju u t-Taqsimit 228, 331, 331a, 340f, 340f tal-Kodiċi Ċivili (*Burgerlijk Wetboek*).

Dawn l-Artikoli b'mod partikolari jirrigwardaw:

l-intervent volontarju;

l-appell;

ċertu bejgħ ta' proprjetà immobbli;

il-manteniment (talbiet għall-ghoti, għaž-zieda, għat-tnaqqis jew għat-tneħhija tal-manteniment);

talbiet relatati ma' ftehimiet ta' lokazzjoni/kiri;

il-protezzjoni tal-persuni;

kawżi marbuta mad-drittijiet u l-obbligi ġejjin minn relazzjonijiet tal-familja;

id-divorzju;

il-baġit provviżorju għas-sekwestri.

Il-kawżi jitressqu permezz ta' talba bil-miktub li tiġi pprezentata lir-registrar tal-qorti jew li tintbagħat lir-registru tal-qorti bil-posta registrata. Il-partijiet jitharrku mir-registrar tal-qorti biex jidhru f'għurnata stabbilita għas-smiġħ mill-imħallef.

It-talba unilaterali (l-Artikoli 1025 sa 1034 tal-Kodiċi Ġudizzjarju) tista' tintuża biss fil-każijiet speċifikament stipulati mil-liġi, b'mod partikolari fl-Artikoli 584, 585, 588, 594, 606, 708, 1149, 1168, 1177, 1186 sa 1189, 1192 u 1195 tal-Kodiċi Ġudizzjarju. Tintuża wkoll fil-każijiet fejn ma jkunx jistgħu jitressqu proċedimenti contraddittorji minhabba li ma jkun hemm l-ebda parti contraddittorji preżenti.

Għalhekk, it-talba unilaterali prinċipalment tintuża għal proċedimenti unilaterali, pereżempju f'kawżi ta' hteġa assoluta.

It-talba unilaterali trid tiġi ffirmata minn avukat, sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi, inkella titqies bħala bla effett.

Konsegwentement, ir-rappreżentanza minn avukat, fil-prinċipju, hija obligatorja sabiex tkun tista' titressaq kawża fuq talba unilaterali.

Id-dehra volontarja: meta t-tliwima tkun tirrigwarda suġġett li jaqa' taħt il-ġurisdizzjoni ta' waħda mill-qorti segwenti, il-partijiet jistgħu jidhru volontarjament quddiem:

il-qorti tal-prim'istanza;

it-tribunal industrijali;

il-qorti kummerċjali;

il-maġistrat ċivili jew

it-tribunal tal-pulizija, għal kawżi ċivili.

Fil-każ tad-dehra volontarja, il-partijiet li jitolbu li tittieħed deċiżjoni, iridu jiffirmaw id-dikjarazzjoni tagħhom fin-naħa t'isfel tal-proċess verbali mfassal mill-qorti.

It-tliwimiet kontroversjali kollha jistgħu jitressqu quddiem il-qorti kompetenti b'dan il-mod li jgħin biex jiġu ffrankati l-ispejjeż u l-hin.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Kwalunkwe persuna li tkun tixtieq tressaq kawża quddiem il-qorti tista' tagħmel dan billi tikkuntattja lill-uffiċċju tal-akkoljenza jew lir-registru tal-qorti. Meta l-att promotur huwa ċitazzjoni, il-bailiff jiżgura li ċ-ċitazzjoni tiġi nnotifikata, u jitlob lir-registru tal-qorti biex jirreġistraha fil-lista tal-kawzi wara s-sottomissjoni tal-original jew, skont fejn ikun meħtieġ, tal-kopja taċ-ċitazzjoni pprezentata (l-Artikolu 718 tal-Kodiċi Ġudizzjarju). Ir-registru li fuqu jiġu elenkati l-kawzi kollha (il-lista tal-kawzi) jinsab fir-registru tal-qorti. L-entrati fil-lista tal-kawzi jkunu validi biss jekk isiru sa mhux aktar tard minn lejiet il-gurnata stabbilita għas-smiġħ li għaliha tkun giet ipprezentata ċ-ċitazzjoni. Il-lista tal-kawzi ġenerali hija disponibbli għall-pubbliku (l-Artikolu 719 tal-Kodiċi Ġudizzjarju). Għalhekk il-konvenut jista' jivverifika jekk il-kwistjoni li għaliha jkun tħarrek iddaħħlit fil-lista tal-kawzi ġenerali.

Fil-każ tad-dehra volontarja, il-partijiet jew l-avukati tagħhom jitolbu lir-registru tal-qorti jdaħħal il-kawża fil-lista tal-kawzi.

It-talba *inter partes* tiġi pprezentata lir-registru tal-qorti jew tintbagħat lir-registrar tal-qorti bil-posta registrata mill-applikant jew mill-avukat tiegħu, f'numru ta' kopji li jikkorrispondu għan-numru ta' partijiet (l-Artikolu 1034quinquies tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

It-talba unilaterali tiġi indirizzata f'zewg kopji mill-avukat lill-qorti msejha biex tiegħu decizjoni dwar it-talba. Din tiddaħħal ukoll fir-registru tal-qorti (l-Artikolu 1027 tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

F'dak li jirrigwarda l-użu tal-lingwi, għandha ssir referenza għall-Att tal-15 ta' Ġunju 1935 dwar l-użu tal-lingwi fi kwistjonijiet ġudizzjarji (*wet van 15 juni 1935 op het gebruik de talen in gerechtszaken*) (ippubblikat fil-Moniteur belge/Belgisch Staatsblad fit-22 ta' Ġunju 1935). Dan l-Att jirregola l-użu tal-lingwi fil-qorti civili u kummerċjali tal-Belġju.

Fil-prinċipju, il-lingwa hija ddeterminata mill-pożizzjoni ġeografika tal-qorti kompetenti. Skont l-Artikolu 42 tal-Att, hemm tliet reġjuni lingwistiċi: ir-reġjun lingwistiku Franciż, dak Olandiż u dak Ġermaniż. Hemm ukoll l-agglomerazzjoni bilingwa ta' Brussell (Franciża/Olandiża) li, għall-finijiet tal-applikazzjoni tal-liġi, tinkludi l-muniċipalitajiet segwenti: Anderlecht, Auderghem, Berchem-Sainte-Agathe, Brussell, Etterbeek, Evere, Forest, Ganshoren, Ixelles, Jette, Koekelberg, Molenbeek-Saint-Jean, Saint-Gilles, Saint-Josse-ten-Noode, Schaerbeek, Uccle, Watermael-Boitsfort, Woluwé-Saint-Lambert u Woluwé-Saint-Pierre.

Madankollu, f'ċerti ċirkostanzi, kwistjoni tista' tiġi riferuta għal qorti li tuża lingwa proċedurali differenti. Taħt ċerti kundizzjonijiet, jista' jintalab li tinbidel il-lingwa proċedurali, fil-prinċipju fil-bidu tal-proċedimenti.

Il-formulazzjoni tal-pretensjoni: pretensjoni li tiġi introdotta b'ċitazzjoni, b'talba *inter partes* jew b'talba unilaterali, trid titfassal bil-miktub u tkun trid tikkonforma ma' ċerti rekwiżiti proċedurali. Ladarba l-kwistjoni tiddaħħal fil-lista tal-kawzi ġenerali ta' qorti, ir-registrar tal-qorti jiftaħ fajl tal-proċedura. Il-fajl tal-proċedura jintbagħat lill-qorti li quddiemha tkun se titressaq il-kawża; f'każ li jkun se jsir appell quddiem xi qorti tat-tieni istanza jew quddiem il-Qorti tal-Kassazzjoni, dan jintbagħat ukoll lir-registru tal-qorti suprema.

Attwalment mhux possibbli li titressaq kawża bil-faks jew bil-posta elettronika.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Fil-liġi ma hemmx formoli stampati minn qabel biex jinbdew il-proċedimenti. Madankollu l-kawża trid tinkludi ċerta informazzjoni; jekk ma tkunx inkluża, il-kawża titqies nulla u bla effett skont il-liġi.

Iċ-ċitazzjonijiet, it-talbiet *inter partes* u t-talbiet unilaterali jridu jikkonformaw ma' għadd ta' rekwiżiti statutorji stabbiliti fil-Kodiċi Ġudizzjarju, inkella jitqiesu bħala nulli u bla effett. Dawn l-elementi, li jridu jiġu inklużi bilfors, jirrigwardaw prinċipalment tagħrif personali dwar il-partijiet involuti, is-sugġett tat-talba, l-indikazzjoni tal-imħallef kompetenti u d-data tas-seduta ta' smiġħ.

Għalhekk, iċ-ċitazzjoni trid tinkludi, fost l-oħrajn, l-informazzjoni segwenti (l-Artikoli 43 u 702 tal-Kodiċi Ġudizzjarju):

il-firma tal-bailiff tal-qorti;

il-kunjom, l-isem u l-post tar-residenza tar-rikorrent u fejn ikun xieraq, l-indirizz attwali tar-registru nazzjonali jew in-numru tal-kumpanija;

il-kunjom, l-isem u l-post tar-residenza jew, f'każ li ma jkunx hemm residenza permanenti, l-indirizz attwali, tal-persuna destinatara taċ-ċitazzjoni;

is-sugġett u deskrizzjoni fil-qosor tal-argumenti tal-kawża;

il-qorti li quddiemha tkun qed titressaq il-kawża;

il-gurnata, ix-xahar, is-sena u l-post fejn tkun giet ipprezentata ċ-ċitazzjoni u

id-dettalji tal-post, id-data u l-ħin tas-seduta ta' smiġħ.

It-talba *inter partes* (l-Artikolu 1034ter tal-Kodiċi Ġudizzjarju) trid tinkludi:

il-gurnata, ix-xahar u s-sena;

il-kunjom, l-isem u l-post tar-residenza tar-rikorrent u, fejn ikun hemm bżonn, it-titolu u r-registrazzjoni tiegħu fir-registru nazzjonali jew in-numru tal-kumpanija;

il-kunjom, l-isem, il-post tar-residenza u, fejn ikun hemm bżonn, it-titolu tal-persuna destinatara taċ-ċitazzjoni;

is-sugġett u deskrizzjoni fil-qosor tal-argumenti tal-kawża;

il-qorti li quddiemha tkun qed titressaq il-kawża;

il-firma tar-rikorrent jew tal-avukat tiegħu.

It-talba unilaterali trid tinkludi l-informazzjoni segwenti (l-Artikolu 1026 tal-Kodiċi Ġudizzjarju):

il-gurnata, ix-xahar u s-sena;

il-kunjom, l-isem u l-post tar-residenza tar-rikorrent u, fejn ikun hemm bżonn, it-titolu u r-registrazzjoni tiegħu fir-registru nazzjonali jew in-numru tal-kumpanija;

is-sugġett u deskrizzjoni ġenerali qasira tal-argumenti tal-kawża;

indikazzjoni tal-imħallef li jkun se jisma' l-kawża;

il-firma tal-avukat tal-parti, sakemm ma jkunx stabbilit mod ieħor mil-liġi.

Fil-każ ta' dehra volontarja fil-grad ta' prim'istanza (fil-qorti tal-prim'istanza, it-tribunal tax-xogħol, il-qorti tal-kummerċ, il-qorti tal-maġistrat civili jew it-tribunal tal-pulizija fir-rigward ta' kawzi civili), il-kawża tista' ssir permezz ta' rikors kongunt tal-partijiet. Huma jridu jiffirmaw u jniżżlu d-data ta' dan ir-rikors, inkella jitqies null u bla effett. Ir-rikors jiġi pprezentat lir-registrar tal-qorti jew jintbagħat lir-registru tal-qorti bil-posta registrata. Il-prezentata tar-rikors fir-registru tal-qorti jew il-konsenja bil-posta registrata jitqiesu bħala notifika. Ir-rikors jiddaħħal fil-lista ta' kawzi wara li jithallsu t-tariffi tar-registru, fejn xieraq. Jekk il-partijiet jew waħda minnhom jagħmlu/tagħmel talba għal dan il-ghan, jew jekk il-qorti tqis li huwa meħtieġ, hija tagħzel data għal seduta ta' smiġħ fi zmien hmistax mill-prezentata tar-rikors. Ir-registratur tal-qorti mbagħad iħarrek lill-partijiet, u, fejn ikun xieraq, l-avukati tagħhom b'ittra ordinarja biex jidheru għas-seduta deciza mill-qorti (l-Artikolu 706 tal-Kodiċi Ġudizzjarju).

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

Iva, effettivament iridu jithallsu l-ispejjeż tal-qorti.

Meta jiġi pprezentat ir-rikors, ir-rikorrent irid iħallas it-tariffa msemmija fl-Artikolu 4(2) tal-Att tad-19 ta' Marzu 2017 li jstabbilixxi fond għall-ghajnuna legali tat-tieni linja (*Wet van 19 maart 2017 tot instelling van een begrotingsfonds voor tweedelijnsrechtsbijstand*), li attwalment jammonta għal EUR 20.

Matul il-proċedimenti, il-partijiet iridu jhallu ċerti spejjeż marbuta mal-proċedimenti, li jiddependu mill-proċeduri deċiżi mill-qorti (miżuri investigattivi, tariffi u spejjeż tal-esperti, spejjeż tal-ivvjaġġar, eċċ).

Wara l-proċedimenti, il-qorti tordna lill-parti t-telliefa, jew fin-nuqqas tagħha, lir-rikorrent biex iħallas it-tariffa tal-ippjanar, li tvarja fl-ammont skont il-każ. Dawn l-ammonti huma stabbiliti kif ġej fl-Artikolu 2691 tal-Kodiċi dwar ir-Registrazzjoni, l-Ipoteki u t-Tariffi tal-Qorti (*Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten*):

il-qrati tal-maġistrat ċivili u t-tribunali tal-pulizija: tariffa ta' EUR 5;

qrati tal-ewwel istanza u qrati tal-kummerċ: tariffa ta' EUR 165;

qrati tal-appell: tariffa ta' EUR 400;

qorti tal-Kassazzjoni: tariffa ta' EUR 650.

Ċerti każijiet huma eżentati mit-tariffa tal-ippjanar, b'mod partikolari dawk li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni tat-tribunali industrijali u dawk marbuta mal-falliment u r-riorganizzazzjoni ġudizzjarja.

Barra minn hekk, fi kwalunkwe deċiżjoni finali, l-ispejjeż jiġu imposti fuq il-parti telliefa fis-sentenza finali, skont kif ikun xieraq u b'mod sistematiku, f'konformità mal-Artikolu 1017 tal-Kodiċi Ġudizzjarju. Dawn l-ispejjeż iridu jithallsu jew jiġu rifiużi lill-parti l-oħra. L-ispejjeż marbuta mal-proċedimenti jinkludu (l-Artikolu 1018 tal-Kodiċi Ġudizzjarju):

id-diversi tariffi tar-registru u registrazzjoni tal-qorti, kif ukoll it-taxxa tal-boll imħallsa qabel it-tfassir tal-Kodiċi tat-Taxxa tal-Boll (*Wetboek der zegelrechten*);

il-prezz u l-emolumenti u r-rimunerazzjoni assoċjati mad-dokumenti ġudizzjarji;

il-prezz għall-konsenja tas-sentenza;

l-ispejjeż marbuta mal-miżuri investigattivi kollha, inkluż it-tariffi tax-xhieda u tal-esperti;

l-ispejjeż tal-ivvjaġġar u tal-akkomodazzjoni tal-maġistrati, ir-registraturi tal-qorti u tal-partijiet, jekk ikunu ġew ordnati jivvjaġġaw mill-qorti, u l-ispejjeż tad-dokumenti, jekk dawn ikunu ġew imfassla biss għall-iskopijiet tal-proċedimenti;

il-kontribuzzjoni legalment prevista lejn l-ispejjeż tal-avukat tal-parti l-oħra, kif stipulat fl-Artikolu 1022;

it-tariffi, l-emolumenti u t-tariffi tal-medjatur mahtur skont l-Artikolu 1734;

il-kontribuzzjoni msemmija fl-Artikolu 4(2) tal-Att tad-19 ta' Marzu 2017 li jstabilixxi fond għall-għajnuna legali tat-tieni linja. Il-miżati u d-drittijiet tal-avukat mhumiex inklużi fl-ispejjeż tal-qorti. Dawn isir ftehim dwarhom bejn l-avukat u l-klijent tiegħu. Għalhekk, kull parti trid tħallas il-miżati u d-drittijiet tal-avukat tagħha.

Il-parti t-telliefa trid tħallas kontribuzzjoni stabbilita mil-liġi għall-ispejjeż tar-rappreżentanza legali tal-parti l-oħra (l-Artikoli 1018 u 1022 tal-Kodiċi Ġudizzjarju). Din tkun kontribuzzjoni ta' ammont fiss għall-miżati u għad-drittijiet tal-avukat tal-parti rebbieha. L-ammont ta' dawn id-drittijiet u l-mod kif jiġi kkalkulat u mogħti, huma stipulati fid-Digriet Irjali tas-26 ta' Ottubru 2007 (*koninklijk besluit van 26 oktober 2007*).

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

(Ara l-pakkett informattiv "L-għajnuna legali")

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Il-kawża effettivament titressaq quddiem il-qorti ladarba tkun iddaħħlet fil-lista tal-kawżi ġenerali, anke fil-każ ta' dehra volontarja.

Il-kawżi fuq talba u t-talbiet għal miżuri provviżorji jiddaħħlu fil-lista tal-kawżi speċjali, li tiddetermina quddiem liema qorti għandhom effettivament jitressqu.

Il-partijiet involuti ma jirċievu l-ebda konferma, iżda jistgħu jikkonsultaw il-lista tal-kawżi ġenerali biex jiżguraw li l-kwistjoni tagħhom tkun iddaħħlet fil-lista.

Hekk kif il-kawża tiddaħħal fil-lista tal-kawżi, tkun ir-responsabbiltà tal-qorti li tiddeċiedi dwar il-kwistjoni.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

B'mod ġenerali, l-informazzjoni dwar l-andament tal-proċedimenti tingħata mill-avukat tal-parti meta din tkun rappreżentata minn avukat. L-informazzjoni tista' tinkiseb ukoll mir-registru tal-qorti fejn il-kawża tkun għadha pendenti. Iċ-ċitazzjoni jkun fiha wkoll xi informazzjoni, partikolarment id-data tas-seduta ta' smiġh u l-indikazzjoni tal-qorti li quddiemha tkun tressqet il-kawża.

Fl-ewwel stadju, tingħata informazzjoni speċifika dwar is-smiġh inizjali.

Fil-każ ta' rikors ġuramentat, il-bailiff jinforma lill-applikant bid-data tas-smiġh inizjali, li jikkostitwixxi l-ewwel stadju tal-proċedimenti.

Fil-każ ta' talba *inter partes* jew ta' dehra volontarja, il-partijiet jiġu nnotifikati mir-registrar.

Fil-każ ta' talba unilaterali, ma ssir l-ebda seduta ta' smiġh. Madankollu, l-applikant jista' jiġi kkonvokat mir-registrar, jekk l-imħallef ikun jixtieq isaqsih xi mistoqsijiet.

Fit-tieni stadju, il-każ jittejjja għall-proċess. Kull parti tingħata skadenza stipulata mil-liġi (l-Artikolu 747(1) tal-Kodiċi Ġudizzjarju) biex tipprezenta d-dokumenti u s-sejbiet tagħha (l-argumenti u d-difiża bil-miktub). Meta dawn l-iskadenzi ma jiġux rispettati, jistgħu jiġu imposti s-sanzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 747(2) tal-Kodiċi Ġudizzjarju.

Meta kollox ikun lest għall-proċess u l-kawża tkun lesta biex tinstema', il-partijiet jitolbu li tiġi stabbilita data għas-seduta ta' smiġh. Il-perjodu li fih trid tiġi stabbilita ġurnata għas-seduta ta' smiġh jiddependi mill-piż tax-xogħol li jkollha l-qorti u minn kemm tista' talloka ħin biex tisma' l-kawża inkwistjoni. Minħabba li f'ċerti każijiet jinqalgħu xi kwistjonijiet proċedurali (evalwazzjonijiet, smiġh tal-partijiet, interrogatorju tax-xhieda, eċċ.), jaf ikun diffiċli jiġi ddeterminat minn qabel kemm ikunu se jieħdu żmien b'kollox il-proċedimenti. Wara kollox, il-proċedimenti jistgħu jiġu interrotti jew sospizi, jew jistgħu saħansitra jiġu kkanċellati minħabba dawn il-kwistjonijiet proċedurali.

Fi tmien is-smiġh, it-trattazzjonijiet jingħalqu u l-imħallef jiddiferixxi l-kawża għad-deliberazzjoni. Fil-prinċipju, l-imħallef irid jagħti d-deċiżjoni tiegħu xahar wara li jkun iddiferixxa l-kawża għad-deliberazzjoni, skont l-Artikolu 770 tal-Kodiċi Ġudizzjarju.

L-aħħar aġġornament: 23/12/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Bulgarija

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Li wieħed imur il-qorti hija waħda minn diversi alternattivi disponibbli għas-soluzzjoni tat-tilwim.

Qabel ma jmorru l-qorti, il-partijiet jistgħu l-ewwel jippruvaw isolvu t-tilwima tagħhom barra mill-qorti.

Jekk ma jkunux jistgħu jagħmlu dan waħedhom, il-partijiet jistgħu jirrikorru għall-medjazzjoni. Il-medjazzjoni hija proċedura volontarja u kunfidenzjali ta' soluzzjoni tat-tilwim barra mill-qorti li fiha medjatur terz jassisti fl-isforzi tal-partijiet biex jilhqqu ftehim. Il-partecipazzjoni fil-proċedura hija volontarja u l-partijiet jistgħu jirtiraw fi kwalunkwe ħin.

Il-medjatur jaġixxi b'mod imparzjali u ma jimponix soluzzjoni għat-tilwima. Fi proċedura ta' medjazzjoni, il-kwistjonijiet kollha jiġu solvuti bi ftehim reċiproku bejn il-partijiet.

Id-deliberazzjonijiet relatati mat-tilwima huma kunfidenzjali. Il-partecipanti involuti fil-medjazzjoni huma meħtieġa li ma jżvelaw l-ebda ċirkostanza, fatt u dokument li jkunu saru jafu bihom matul il-proċedura.

Lista ta' medjaturi li l-partijiet jistgħu jadvicinar, jekk jixtiequ jużaw il-medjazzjoni sabiex isolvu t-tilwima tagħhom barra mill-qorti, hija disponibbli fis-sit web tal-Ministeru għall-Gustizzja. Hafna qrati stabbilew ċentri għas-soluzzjoni tat-tilwim u għall-medjazzjoni, li jaħdmu mal-medjaturi li jinsabu fuq il-lista.

L-arbitraġġ huwa disponibbli wkoll bħala rimedju extraġudizzjarju alternattiv. Dan jista' jintuża f'tilwim dwar proprjetà, hliet għal tilwim li jikkonċerna drittijiet *in rem* jew pussess ta' proprjetà immobbli, manteniment bejn il-miżżewġin u manteniment għat-tfal jew drittijiet tal-impjeg. Is-servizzi ta' arbitraġġ jistgħu jiġu pprovduti minn korp permanenti. Inkella, jistgħu jinbdew proċedimenti ddedikati biex tiġi solvuta tilwima partikolari (arbitraġġ *ad hoc*). L-arbitraġġ iseħħ jekk il-partijiet f'tilwima jkunu kkonkludew ftehim ta' arbitraġġ. Il-kunsens tal-partijiet biex jissottomettu għall-arbitraġġ it-tilwim kollu jew parti minnu li seta' jew jista' jinqala' bejniethom fir-rigward ta' relazzjoni kuntrattwali jew mhux kuntrattwali partikolari huwa stabbilit fi ftehim ta' arbitraġġ. Dan jista' jiehu l-forma ta' klawzola ta' arbitraġġ f'kuntratt ieħor jew ta' ftehim separat. Il-ftehim ta' arbitraġġ irid ikun bil-miktub. Dan jittqies li jkun bil-miktub jekk ikun stabbilit f'dokument iffirmit mill-partijiet jew fi skambju ta' ittri, messaġġi tat-telex, telegrammi jew kwalunkwe mezz ieħor ta' komunikazzjoni.

Ftehim ta' arbitraġġ jittqies li jeżisti wkoll meta l-konvenut, bil-miktub jew permezz ta' talba li tkun ġiet irreġistrata fit-traskrizzjoni tas-seduta ta' arbitraġġ, ikun ta l-kunsens tiegħu biex it-tilwima tinstema' quddiem tribunal tal-arbitraġġ jew, meta l-konvenut jipparteċipa fil-proċedimenti ta' arbitraġġ billi jipprezenta kontroreplika, jaġhti evidenza, jipprezenta kontrolba jew jidher fis-seduta ta' arbitraġġ, mingħajr ma tiġi kkontestata l-ġurisdizzjoni tat-tribunal tal-arbitraġġ. Fil-ftehim ta' arbitraġġ, il-partijiet jispesifikaw l-istituzzjoni tal-arbitraġġ li għaliha jixtiequ jissottomettu t-tilwima tagħhom jew l-arbitru partikolari li jixtiequ jaħtru u r-regoli tal-arbitraġġ li taħthom jixtiequ li tiġi solvuta t-tilwima. Il-proċedimenti ta' tribunal tal-arbitraġġ normalment ikunu gwidati mir-Regoli tal-Arbitraġġ. Għal aktar informazzjoni, ara wkoll [Gurisdizzjoni tal-qrati](#).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

It-terminu biex jitressqu kawżi quddiem il-qorti jvarja skont il-każ. Jista' jkun hemm perjodi ta' preskrizzjoni differenti (li jtemmu d-dritt sostantiv innifsu) jew perjodi ta' preskrizzjoni (li jtemmu biss id-dritt li tressaq kawża quddiem qorti). Għal aktar informazzjoni, ara [Termini proċedurali](#).

Sabiex tiżgura li tressaq kawża qabel ma tgħaddi l-iskadenza, huwa rrakkomandat li tikkonsulta avukat f'kull kawża.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara [Gurisdizzjoni tal-qrati](#).

4 Jekk iva, f'lema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ir-regola ġenerali hija li kawża titressaq quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn il-konvenut ikollu l-indirizz permanenti jew l-uffiċċju registrazzjoni tiegħu.

Madankollu, hemm regoli speċjali għal ċerti tipi ta' talbiet, skont il-*locus standi* tal-parti jew is-sugġett tat-tilwima. Għalhekk:

Kawżi kontra minorenni jew persuni mingħajr kapaċità ġuridika jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikun residenti r-rappreżentant legali tal-parti.

Kawżi kontra persuni mingħajr indirizz magħruf jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikun residenti l-avukat jew ir-rappreżentant legali tal-persuna, jew, jekk il-persuna ma jkollhiex avukat jew rappreżentant legali, il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikun residenti l-attur.

Kawżi kontra persuni ġuridici jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn il-persuna ġuridika jkollha l-uffiċċju registrazzjoni tagħha. Kawżi fir-rigward ta' tilwim li jkunu rriżulta minn relazzjonijiet diretti ma' diviżjonijiet jew fergħat ta' tali istituzzjonijiet jew persuni jistgħu b'mod alternattiv jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn tkun tinsab id-diviżjoni jew il-fergħa.

Kawżi kontra l-Istat u l-istituzzjonijiet tal-gvern, inklużi d-dipartimenti u l-fergħat tagħhom, jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikunu nholqu r-relazzjonijiet ġuridici li waslu għat-tilwima, hliet għal kawżi li għandhom jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn tkun tinsab il-proprjetà immobbli jew fejn ikun se jiġi amministrat it-testment. Meta r-relazzjonijiet ġuridici jkunu nholqu f'pajjiż ieħor, il-kawża titressaq quddiem il-qorti kompetenti f'Sofija.

Jekk it-talba tkun tikkonċerna d-drittijiet *in rem* fi proprjetà, id-diviżjoni tal-koproprietà jew l-istabbiliment tal-konfini jew l-istabbiliment mill-ġdid tad-drittijiet ta' sjieda fi proprjetà immobbli, il-kawża titressaq quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn tkun tinsab il-proprjetà. Kawżi fir-rigward ta' atti li jstabbilixxu jew jittrasferixxu drittijiet *in rem* fi proprjetà immobbli u l-annullament, in-nullità u t-tfassir ta' atti fir-rigward tad-drittijiet *in rem* fi proprjetà immobbli jitressqu wkoll quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn tkun tinsab il-proprjetà.

Kawżi fir-rigward ta' wirt, l-irtirar sħiħ jew parzjali ta' testamenti, id-diviżjoni ta' wirt jew l-annullament ta' diviżjoni volontarja ta' proprjetà jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikun se jiġi amministrat it-testment. Jekk it-testatur ikun ċittadin Bulgaru iżda t-testment ikun amministrat f'pajjiż ieħor, it-talbiet imsemmija fil-paragrafu 1 jistgħu jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn it-testatur ikollu l-aħħar indirizz permanenti tiegħu fil-Bulgarija jew quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn tkun tinsab il-proprjetà.

Kawżi fir-rigward ta' talbiet pekunarji li jirriżultaw minn kuntratti jistgħu jitressqu wkoll quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn id-debitur ikollu l-indirizz attwali tiegħu.

Kawżi fir-rigward ta' manteniment bejn il-miżżewġin u manteniment għat-tfal jistgħu jitressqu wkoll quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn l-attur ikollu l-indirizz permanenti tiegħu.

Kawżi minn u kontra konsumaturi jitressqu quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn il-konsumatur ikollu l-indirizz attwali tiegħu, jew, fin-nuqqas ta' indirizz attwali, fiż-żona fejn il-konsumatur ikollu l-indirizz permanenti tiegħu.

Il-haddiema jistgħu wkoll iressqu kawża kontra l-impjegatur tagħhom quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikun jinsab il-post tax-xogħol abitwali tagħhom.

Jekk tkun garrabt dannu ingust, tista' tressaq kawża quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn ikun seħħ id-dannu.

Parti li sofriet dannu tista' tressaq kawża għal kumpens skont il-Kodiċi tal-Assigurazzjoni (*Kodeks za zastrohovaneto*) kontra assigurat, kontra l-Fond ta' Garanzija u kontra l-Uffiċċju Nazzjonali tal-Assiguraturi Bulgari tal-Vetturi ta' Triq quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fiż-żona fejn, fiż-żmien meta seħħ l-avveniment assigurat, l-attur kellu l-indirizz attwali jew permanenti, l-uffiċċju registrazzjoni jew il-post tal-assigurazzjoni tiegħu. Kawża kontra konvenuti minn distretti ġudizzjarji differenti jew fir-rigward ta' proprjetà li tinsab f'distretti ġudizzjarji oħra titressaq, skont l-għażla tal-attur, quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni f'wieħed minn dawn id-distretti.

Il-ġurisdizzjoni attribwita mil-liġi ma tistax tinbidel mill-partijiet. Madankollu, il-partijiet f'tilwima dwar proprjetà jistgħu ma japplikawx ir-regoli ta' ġurisdizzjoni territorjali billi jiffirmaw ftehim li jikkonferixxi l-ġurisdizzjoni lil qorti partikolari. Din id-dispożizzjoni ma tapplikax għal qrati li għandhom ġurisdizzjoni fiż-żona fejn tkun tinsab il-proprjetà immobbli.

Il-kuntratti li fihom klawzoli dwar l-għażla tal-ġurisdizzjoni għal tilwim relatat mal-protezzjoni tal-konsumatur jew li jirriżulta permezz tal-liġi tax-xogħol huma validi biss jekk jiġu ffirmati wara li tinqala' tilwima.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ir-regoli ġenerali biex titressaq kawża, skont in-natura tal-kawża u l-valur tat-talba, huma kif ġej:

Il-qorti distrettwali għandha l-ġurisdizzjoni biex tisma' l-kawzi ċivili kollha, bl-eċċezzjoni ta' dawk fejn il-qrati provinċjali jkollhom il-ġurisdizzjoni inizjali. Il-qorti provinċjali, li taġixxi bhala qorti tal-ewwel istanza, għandha ġurisdizzjoni fuq:

kawzi li jfittxu li jstabbilixxu jew jikkontestaw filjazzjoni, itemmu adozzjoni, jiddikjaraw li persuna tkun taht interdizzjoni ġudizzjarja jew jirrevokaw dik l-interdizzjoni;

kawzi li jikkonċernaw is-sjeda u drittijiet oħra *in rem* fir-rigward ta' proprjetà b'valur ta' aktar minn BGN 50 000;

kawzi relatati ma' kwistjonijiet ċivili u kummerċjali b'valur ta' aktar minn BGN 25 000, bl-eċċezzjoni ta' talbiet fir-rigward ta' manteniment bejn il-miżżewġin u manteniment għat-tfal, talbiet skont il-liġi tax-xogħol jew għall-irkupru ta' nefqa mhux awtorizzata;

kawzi li jfittxu l-annullament tal-entrati f'registri u n-nullità ta' ċirkostanzi fir-reġistru pubbliku fir-rigward ta' tali entrati, meta dan ikun previst mil-liġi;

talbiet, irrISPETTIVAMENT mill-valur tagħhom, f'rikors wieħed b'talba fil-ġurisdizzjoni ta' qorti provinċjali, jekk ikunu jridu jinstemgħu fl-istess proċedimenti;

kawzi li huma soġġetti għal aġġudikazzjoni mill-qorti provinċjali skont liġijiet oħra.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bhala perezempju avukat?

L-attur jista' jagħzel li jressaq kawża personalment jew permezz ta' rappreżentant awtorizzat. Ir-rappreżentanti tal-partijiet bi prokura jistgħu jkunu: avukati;

il-ġenituri, it-tfal jew il-konjuġi tal-parti kkonċernata;

konsulenti legali jew impjegati oħra bi sfond legali fl-istituzzjoni, in-negozju, il-persuna ġuridika u l-proprjetarju uniku rispettivi;

gvernaturi provinċjali awtorizzati mill-Ministru għall-Finanzi jew mill-Ministru għall-Iżvilupp Reġjonali u x-Xogħlijiet Pubbliċi, fejn il-parti rrappreżentata hija l-gvern, u

persuni oħra previsti mil-liġi.

Il-prokura li tawtorizza lir-rappreżentant għandha tinhemeż mar-rikors.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikorsi normalment jiġu ppreżentati lir-reġistru tal-qorti u aċċettati matul il-hinijiet tax-xogħol tal-qorti minn skrivan tal-qorti. Ir-rikorsi jistgħu jintbagħtu wkoll bil-posta, indirizzati lill-qorti rilevanti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Ir-rikorsi għandhom jinkitbu bil-Bulgaru u jiġu ppreżentati lill-qorti bil-miktub. Ir-rikorsi jistgħu jintbagħtu bil-posta, imma ma jistgħux jintbagħtu b'faks jew bil-posta elettronika. Il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) jistipula li d-dokumenti kollha li l-partijiet jissottomettu f'lingwi barranin għandhom ikunu akkumpanjati minn traduzzjonijiet bil-Bulgaru, li ġew iċċertifikati mill-partijiet.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Ir-rikorsi għandhom jiġu ppreżentati bil-miktub. Ma hemm l-ebda formola speċjali li għandha tintuża għal dan il-għan, ħlief għall-mudell ta' rikors għal ordni ta' ħlas u dokumenti oħra approvati mill-Ministeru għall-Ġustizzja b'rabta mal-proċedura tal-ordni ta' ħlas skont il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili. Il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jstabbilixxi għadd ta' rekwiżiti minimi għar-rikorsi mingħajr ma jippreskrivi xi forma speċifika. Skont il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili, rikors għandu jinkludi: indikazzjoni tal-qorti; l-isem u l-indirizz tal-attur u tal-konvenut, ir-rappreżentanti jew il-mandatariji legali tagħhom, jekk applikabbli, in-numru ta' identifikazzjoni personali tal-attur u n-numru tal-faks u tat-telex tal-attur, jekk ikun hemm; il-valur tat-talba meta tkun tista' tiġi vvalutata; dikjarazzjoni ta' ċirkostanzi li fuqhom ikun ibbażat ir-rikors, is-suġġett tar-rikors, u l-firma tal-persuna li tkun ippreżentat ir-rikors. Fir-rikors, l-attur għandu jindika x'evidenza qed iressaq u x'fatti behsiebu jipprova bihom u jipprezenta l-evidenza kollha bil-miktub li għandu għad-dispożizzjoni tiegħu.

Ir-rikors għandu jkun iffirmat mill-attur jew mir-rappreżentant tiegħu. Jekk titressaq kawża minn rappreżentant f'isem l-attur, ir-rikors għandu jkun akkumpanjat minn prokura li tikkonferma li r-rappreżentant huwa awtorizzat iressaq il-kawża. Jekk l-attur ma jkunx jaf kif jiffirma r-rikors jew ma jkunx jista' jagħmel dan, għandu jiġi ffirmat minn persuna awtorizzata b'indikazzjoni tar-raġunijiet għalix ma ffirmax l-attur. Ir-rikors jiġi ppreżentat lill-qorti b'daqstant kopji daqs kemm ikun hemm konvenuti.

Ir-rikors għandu jkun akkumpanjat minn: prokura meta r-rikors jiġi ppreżentat minn mandatariju; dokument li jikkonferma l-ħlas ta' tariffi u spejjeż tal-qorti, jekk applikabbli; kopji tar-rikors u tal-annessi tiegħu, waħda għal kull konvenut.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

It-tressiq ta' kawża tinvolvi l-ħlas ta' tariffi tal-qorti, li jiddependu fuq il-valur tat-talba u l-ispejjeż tal-proċedimenti, sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi. Meta l-valur tat-talba ma jkunx jista' jiġi vvalutat, it-tariffi tal-qorti jiġu ddeterminati mill-qorti. Il-valur tat-talba huwa indikat mill-attur. Din hija l-valutazzjoni monetarja tas-suġġett tal-kawża.

Il-konvenut jew il-qorti *ex officio* jistgħu jqajmu mistoqsijiet dwar il-valur tat-talba sa mhux aktar tard mill-ewwel seduta. Jekk l-ammont indikat ma jkunx realistiku, il-valur tat-talba jiġi ddeterminat mill-qorti.

Hemm żewġ tipi ta' tariffi tal-qorti — sempliċi u proporzjonati. It-tariffi sempliċi jiġu ddeterminati fuq il-bażi tal-ispejjeż materjali, tekniċi u amministrattivi tal-proċeduri. It-tariffi proporzjonati huma bbażati fuq l-impjieg. It-tariffa tal-qorti tingabar mal-preżentata tar-rikors għal protezzjoni jew rimedju u mal-fruġ tad-dokument li għalih jithallsu t-tariffi, f'konformità mat-tariffa approvata mill-Kunsill tal-Ministri.

It-tariffi tal-qorti normalment jithallsu bi trasferiment bankarju fil-kont tal-qorti wara l-preżentata tar-rikors. Kull parti għandha tħallas lill-qorti l-ispejjeż tas-servizz mitlub bil-quddiem. Fuq talba taż-żewġ partijiet jew b'inizjattiva tal-qorti, l-ispejjeż kollha jithallsu miż-żewġ partijiet jew minn parti waħda minnhom skont iċ-ċirkostanzi. L-ispejjeż li għandhom jithallsu jiġu ddeterminati mill-qorti.

It-tariffi u l-ispejjeż tal-qorti ma għandhomx jithallsu minn: atturi li huma ħaddiema, impjegati u membri ta' kooperattivi f'rikorsi li jirriżultaw minn relazzjonijiet ta' impjeg; f'talbiet ta' manteniment bejn il-miżżewġin u manteniment għat-tfal; f'kawzi mressqa mill-prosekutur; mill-atturi f'kawzi għal danni illeċiti li jirriżultaw mill-kriminalità, b'rabta ma' kundanna li għandha s-saħħa ta' *res judicata*; jew minn rappreżentanti speċjali maħtura mill-qorti ta' parti li l-indirizz tagħha ma jkunx magħruf.

It-tariffi u l-ispejjeż tal-qorti mhumiex imposti fuq persuni fiżiċi li jkunu rikonnoxxuti mill-qorti bhala persuni li ma għandhomx mezzi suffiċjenti. Fil-każ ta' talba għal eżenzjoni, il-qorti tqis id-dħul tal-persuna u tal-familja tagħha, l-assi ċċertifikati, l-istat ċivili, is-saħħa, l-impjeg, l-età u ċirkostanzi oħra. F'dawn il-każijiet l-ispiża tal-litigazzjoni titħallas mill-ammonti allokati fil-baġit tal-qorti. Fil-każ ta' rikors għall-fuħ ta' proċedimenti ta' falliment ippreżentat mid-debitor, ma jingabrux tariffi tal-qorti. Dawn jingabru mill-beni tal-insolvenza meta l-proprjetà tinqasam skont l-Att dwar il-Kummerċ (*Targovski zakon*).

Meta rikors jirnexxi kompletament jew parzjalment, il-qorti tordna lill-konvenut iħallas lill-attur parti mill-ispejjeż tal-proċedura bi proporzjona ma' kemm irnexxa r-rikors (it-tariffi tal-qorti, it-tariffi tal-avukat, l-ispejjeż relatati ma' dehriet il-qorti u l-ġbir tal-evidenza). Jekk l-attur jingħata għajnuna legali b'xejn, il-konvenut jiġi ordnat jirrimborża l-ispejjeż proporzjonalment mal-parti li rnexxiet tar-rikors. Meta l-kawża ma titkompliex, il-konvenut ikun intitolat għar-rimborż tal-ispejjeż u meta l-qorti tiċhad ir-rikors, il-konvenut ikun intitolat jitleb ħlas għall-ispejjeż imġarba proporzjonalment mal-parti miċħuda tar-rikors.

It-tariffi tal-avukat ikunu bi qbil bejn il-klijent u l-avukat u normalment jiġihallu mal-iffirmar tal-kuntratt għad-difiża legali jew skont it-termini tal-ħlas. L-użu ta' avukat biex titressaq kawża u matul il-proċedimenti tal-qorti mhux obbligatorju.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Kwalunkwe persuna fiżika tista' titlob għajnuna legali jekk tissodisfa l-kundizzjonijiet legali biex tagħmel dan. L-għajnuna legali tinvolvi l-għoti ta' parir legali bla ħlas.

Rikors għall-għajnuna legali jiġi pprezentat bil-miktub lill-qorti li quddiemha tkun pendenti l-kawża. Fid-digriet li tilqa' r-rikors, il-qorti għandha tispeċifika t-tip u l-grad tal-għajnuna legali li għandha tingħata. Id-digriet li tagħti għajnuna legali jidhul fis-sehħ mid-data meta jiġi pprezentat rikors sakemm il-qorti ma tiddeċidix mod ieħor. Id-digriet jingħata f'seduta fil-magħluq sakemm il-ġudikatura ma tqisx li huwa meħtieġ li tisma' lill-parti sabiex jiġu oċċarati ċ-ċirkostanzi kollha. Jista' jitressaq appell kontra digriet li jirrifjuta l-għajnuna legali billi jitressaq appell privat. Id-digriet maħruġ mill-qorti tal-appell huwa finali.

F'kawżi ċivili u amministrattivi, tingħata għajnuna legali meta, abbażi ta' evidenza pprovduta mill-awtoritajiet kompetenti rilevanti, il-qorti jew il-President tal-Uffiċċju Nazzjonali tal-Għajnuna Legali jiddetermina li l-parti ma għandhiex mezzi biex tħallas it-tariffa tal-avukat. Għall-finijiet ta' din id-determinazzjoni, il-qorti tqis dan li ġej:

l-introjtu tal-parti fil-kawża jew tal-familja tagħha;

il-proprietà u l-assi tal-parti fil-kawża ċċertifikati b'dikjarazzjoni;

l-istat ċivili tal-parti fil-kawża;

l-istat tas-saħħa tal-parti fil-kawża;

jekk il-parti fil-kawża hijiex impjegata;

l-età tal-parti fil-kawża;

ċirkostanzi oħra.

Ma tingħatax għajnuna legali:

meta l-għoti ta' għajnuna legali ma jkunx iġġustifikat f'termini tal-benefiċċju li jgħib lill-persuna li titlob l-għajnuna legali;

meta t-talba tkun manifestament infondata, mhux ġustifikata jew inammissibbli;

f'kawżi li jinvolvu tilwim kummerċjali u fiskali skont Il-Kodiċi tal-Proċedura tat-Taxxa u l-Assigurazzjoni (*Danachno-osiguritelien protsesualen kodeks*), ħlief jekk il-parti fil-kawża li titlob l-għajnuna legali tkun persuna fiżika u tkun eliġibbli għall-għajnuna legali.

L-għajnuna legali titwaqqaf:

meta sseħħ bidla fiċ-ċirkostanzi li minħabba fihom ingħatat l-għajnuna legali;

mal-mewt tal-persuna fiżika lil min ingħatat l-għajnuna legali.

Il-qorti, li tagħxi *ex officio* jew fuq talba tal-parti fil-kawża jew tal-avukat maħtur mill-qorti, tordna t-terminazzjoni sħiħa jew parzjali tal-għajnuna legali mogħtija sa miż-żmien meta sseħħ bidla fiċ-ċirkostanzi li minħabba fihom tkun ingħatat l-għajnuna legali.

Il-qorti, li tagħxi *ex officio* jew fuq talba tal-parti fil-kawża jew tal-avukat maħtur mill-qorti, tordna l-kanċellazzjoni sħiħa jew parzjali tal-għajnuna legali, jekk jiġi stabbilit li l-kundizzjonijiet li abbażi tagħhom ingħatat l-għajnuna legali ma kinux jeżistu b'mod parzjali jew bis-sħiħ.

Fil-każ ta' kanċellazzjoni tal-għajnuna legali, il-parti fil-kawża hija meħtieġa tħallas jew tħallas lura kwalunkwe somma li minnha kienet eżentata indebitament, flimkien mat-tariffa tal-avukat maħtur mill-qorti li jirrapprezenta l-parti fil-kawża.

L-avukat maħtur mill-qorti jkompli jaqdi dmirijietu sad-dhul fis-sehħ tad-digriet li jtemm jew iħassar l-għajnuna legali, meta dan ikun meħtieġ biex il-parti fil-kawża tiġi protetta minn konsegwenzi legali avversi. It-terminu għall-prezentata ta' appell jiġi sospiż fl-intervall bejn id-data meta l-qorti tagħti d-deċiżjoni tagħha dwar it-terminazzjoni jew il-kanċellazzjoni tal-għajnuna legali u d-data meta d-deċiżjoni tidhul fis-sehħ. Ladarba jiskadi dan l-intervall, jerġa' jibda jiddekorri t-terminu għall-prezentata ta' appell.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Rikorsi u korrisondenza oħra li jaslu bil-posta u dokumenti li jiġu kkonsenjati personalment waqt il-ħinijiet tax-xogħol tal-qorti jiġu rreġistrati mill-qorti fil-logbook tal-korrisondenza li daħlet fil-jum tal-wasla. Kawża titqies li tkun infetħet uffiċjalment fil-jum meta r-rikors jasal għand il-qorti. Jekk ir-rikors jintbagħat bil-posta jew jasal għand qorti b'oħra jitqies li wasal dakinhar li ntbagħat bil-posta jew dakinhar li wasal fil-qorti l-ħażina. Il-qorti tivverifika l-korrettezza tar-rikors. Jekk ir-rikors ikun irregolari jew jekk mhux id-dokumenti meħtieġa kollha jkun meħmuża, l-attur jintalab isolvi d-diskrepanzi fi żmien ġimgħa u jkun infurmat ikunx eliġibbli għall-għajnuna legali. Meta l-indirizz tal-attur ma jkun indikat u l-qorti ma tkunx tafu, il-messaġġ jiġi kkomunikat billi jintwera f'avviż f' post magħżul fil-qorti għal perjodu ta' ġimgħa. Meta l-attur jonqos milli jsolvi d-diskrepanzi fil-ħin, ir-rikors, flimkien mal-annessi, jiġi rritornat. Jekk l-indirizz tal-attur ma jkun magħruf, ir-rikors jinżamm fir-registru tal-qorti biex ikun disponibbli għall-attur. L-istess japplika meta d-diskrepanzi fir-rikors jiġu aċċertati matul il-proċedimenti. Il-kawża titqies li tkun infetħet uffiċjalment fil-jum meta jasal ir-rikors emendat.

Jekk, wara li tivverifika r-rikors, il-qorti ssibu li mhux ammissibbli, hija tirritorna r-rikors.

Ir-ritorn tar-rikors lill-attur ma jipprekludix il-prezentata mill-ġdid tar-rikors lill-qorti, imma f'dawn il-każijiet, il-kawża titqies li nfetħet fil-jum meta r-rikors ikun ġie pprezentat mill-ġdid.

L-awtoritajiet ġudizzjarji ma jibagħtux dokument speċjali li jikkonferma li l-kawża nfetħet kif suppost, imma jitwettqu ċerti proċeduri li juru li dan ikun il-każ. Il-konvenut ikun mitlub jipprezenta risposta bil-miktub fi żmien terminu stabbilit u jingħadlu x'informazzjoni għandu jkun fiha. Il-konvenut jingħata parir ukoll dwar il-konsegwenzi jekk jonqos milli jwieġeb jew milli jeżerċita d-drittijiet tiegħu, u dwar il-possibbiltà li juża l-għajnuna legali, jekk il-konvenut ikun jeħtieġ u jkun intitolat għal tali għajnuna. Ir-risposta bil-miktub tal-konvenut għandu jkun fiha: indikazzjoni tal-qorti u n-numru tal-kawża; l-isem u l-indirizz tal-konvenut u r-rappreżentant jew il-mandatariju legali tiegħu, jekk applikabbli; il-pożizzjoni tal-konvenut fir-rigward tal-ammissibbiltà u l-mertu tar-rikors; il-pożizzjoni tal-konvenut fir-rigward taċ-ċirkostanzi li fuqhom huwa bbażat ir-rikors; argumenti kontra r-rikors u ċ-ċirkostanzi li jirfdu dawk l-argumenti; il-firma tal-persuna li tkun ipprezentat ir-risposta. Fir-risposta għar-rikors, il-konvenut għandu jindika x'evidenza qed iressaq u x'fatti behsiebu jipprova bihom u jipprezenta l-evidenza bil-miktub kollha li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu. Ir-risposta għandha tkun akkumpanjata minn prokura meta r-risposta tiġi pprezentata minn mandatariju; kopji tar-risposta u l-annessi tagħha, waħda għal kull attur. Jekk, sa-żmien stipulat, il-konvenut jonqos milli jipprezenta r-risposta bil-miktub, jipprezenta pożizzjoni, iqajjem eċċezzjonijiet, jikkontesta l-veraċità ta' dokument ipprezentat mar-rikors, jew milli jeżerċita d-drittijiet tiegħu biex jipprezenta kontrotalba, rikors inċidentalment jew isejjaħ parti terza intitolata li tintervjeni f'ismu, huwa jitfexx il-possibbiltà li jagħmel dan aktar tard, sakemm l-ommissjoni tiegħu ma tkunx dovuta għal ċirkostanzi imprevisti speċifiċi.

Wara l-verifika tal-korrettezza u l-ammissibbiltà tar-rikorsi pprezentati, il-qorti tiddeċiedi kif se tipproċedi bil-kawża u twieġeb it-talbiet u l-eċċezzjonijiet mill-partijiet dwar il-kwistjonijiet kollha ta' qabel il-proċess u l-ammissjoni tal-evidenza. Il-qorti tista' wkoll tordna medjazzjoni jew mezzi oħra ta' riżoluzzjoni volontarja tat-tilwim.

Il-qorti tagħzel id-dati għas-smiġgħ pubbliku tal-kawża u tħarrek lill-partijiet biex jidheru. L-iskrivani tal-qorti jibgħat taħrika lill-partijiet li lillhom tiġi nnotifikata kopja tad-deċiżjoni tal-qorti.

F'kawzi kummerċjali, il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jistipula skambju reċiproku ta' dokumenti bejn il-partijiet avversarji. Ladarba tkun waslet ir-risposta, il-qorti tibgħat kopja, flimkien mal-annessi, lill-attur, li jista' jipprezenta rikors addizzjonali fi żmien ġimagħtejn. Fir-rikors addizzjonali, l-attur jista' jissupplimenta u jioċċara l-original. Wara li jasal ir-rikors addizzjonali, il-qorti tibgħat kopja, flimkien mal-annessi, lill-konvenut, li jista' jipprezenta risposta fi żmien ġimagħtejn. Fir-risposta addizzjonali, il-konvenut għandu jwieġeb ir-rikors addizzjonali.

Wara l-verifika tal-korrettezza tad-dokumenti skambjati u l-ammissibilità tar-rikorsi pprezentati, inklużi l-ammonti tagħhom u t-talbiet u l-eċċezzjonijiet mill-partijiet, il-qorti tiddeċiedi kwalunkwe kwistjoni ta' qabel il-proċess u l-ammissjoni tal-evidenza. Il-qorti tiffissa d-data tal-kawża f'seduta pubblika, u tħarrek lill-partijiet billi tibgħat ir-risposta addizzjonali lill-attur, u tikkomunika d-deċiżjoni tagħha lill-partijiet. Hija tista' tordna medjazzjoni jew mezzji oħra ta' riżoluzzjoni volontarja tat-tilwim. Meta tkunu għet ipprezentata l-evidenza kollha permezz tal-iskambju ta' dokumenti u meta jkun hemm qbil li mhux neċessarju li l-partijiet jattendu s-smiġ, u jekk il-partijiet ikunu jixtiequ hekk, il-qorti tista' tisma' l-kawża *in camera*, u tagħti l-opportunità lill-partijiet biex jipprezentaw id-difiżi u r-risposti tagħhom bil-miktub.

Il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jinkludi dispożizzjonijiet speċjali li jirregolaw ċerti regoli proċedurali - proċedimenti sommarji, proċedimenti f'kawzi matrimonjali, kwistjonijiet tal-istat ċivili, interdizzjoni ġudizzjarja, diviżjoni ġudizzjarja, protezzjoni u restituzzjoni tad-drittijiet ta' sjiċda fuq proprjetà, atti pubbliċi, azzjonijiet kollettivi u talbiet għal mandat eżekuttiv, proċedimenti kawtelatorji, rikorsi għall-protezzjoni u proċedimenti għall-eżekuzzjoni. Hemm regoli speċjali stabbilita fl-Att Kummerċjali dwar il-proċedimenti ta' insolvenza u rikorsi relatati.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Meta seduta pubblika tkun għet skedata f'seduta magħluqa, il-qorti tħarrek lill-partijiet għas-smiġ tal-kawża. Jekk il-kawża tkun aġġornata b'seduta pubblika, il-partijiet li jkunu ġew imħarrka debitament ma jirċevux taħrika għas-seduta li jmiss jekk ikunu ġew infurmati bid-data fis-seduta pubblika. It-taħrika tinħareġ mhux aktar tard minn ġimgħa qabel is-seduta. Din ir-regola ma tapplikax fi proċedimenti għall-eżekuzzjoni. It-taħrika tinkludi: il-qorti li toħroġha, l-isem u l-indirizz tal-persuna mħarrka, f'liema kawża u f'liema kapacià qed titħarrek, il-post u l-ħin tas-seduta u l-konsegwenzi legali jekk il-persuna mħarrka tonqos milli tidher.

Il-qorti tipprovdi kopja ta' kull deċiżjoni li tkun suġġetta għal appell separat lill-partijiet.

Il-partijiet jirċievu notifika tat-termini stabbiliti mill-qorti għat-tweġġ tal-proċedimenti, iżda mhux tat-termini stabbiliti mil-liġi, hliet għat-termini għall-appell kontra deċiżjoni tal-qorti. Il-qorti hija obligata tiddikjara fi kwalunkwe deċiżjoni ġudizzjarja l-awtorità li quddiemha jista' jittressaq appell u t-terminu biex isir dan.

L-aħħar aġġornament: 23/09/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Repubblika Ċeka

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Kulhadd għandu d-dritt li jipprezenta rikors mal-qorti għall-protezzjoni ta' dritt li jkun ġie mhedded jew miksus. Huwa dejjem irrakkomandat li l-ewwel tipprova ssolvi t-tilwima b'mod amikevoli. Jistgħu jintużaw ukoll metodi ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. F'ċerti oqsma tad-dritt ċivili, l-Istat jippermetti lill-partijiet fir-relazzjoni legali kkonċernata li jafdaw tilwima legali lil korp privat ieħor. Fir-Repubblika Ċeka, dan iseħħ permezz ta' arbitraġġ, irregolat mill-Att Nru 216 /1994 dwar il-proċedimenti tal-arbitraġġ u dwar l-eżekuzzjoni tad-deċiżjonijiet ta' arbitraġġ, kif emendat. Il-proċedimenti tal-arbitraġġ jirriżultaw f'deċiżjoni ta' arbitraġġ, li torbot liż-żewġ partijiet fit-tilwima u li għandha l-piż ta' titolu eżekuttiv. Il-medjazzjoni f'materji mhux kriminali hija rregolata mill-Att Nru 202/2012 dwar il-medjazzjoni u li jemenda ċerti Atti (l-Att dwar il-Medjazzjoni). Għal aktar dettalji, jekk jogħġbok irreferi għal "Soluzzjoni Alternattiva għat-Tilwim – Ir-Repubblika Ċeka".

Anki wara li tkun ressaqt rikors quddiem il-qorti, huwa possibbli, skont in-natura tal-kawża, li tipproponi li l-qorti tftitex soluzzjoni bonarja (ara l-Artikoli 67-69 u l-Artikolu 99 tal-Att Nru 99/1963 – il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat). Soluzzjoni ġudizzjarja approvata għandha l-istess effett bħal sentenza finali. Hija wkoll titolu għall-eżekuzzjoni ta' deċiżjoni ġudizzjarja (eżekuzzjoni). Soluzzjoni ġudizzjarja approvata tikkostitwixxi ostakolu għal kawża deċiża.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq kawża quddiem il-qorti?

It-termini jvarjaw skont kawzi individwali, li hija r-raġuni għala huwa preferibbli li jintalab parir legali mill-aktar fis possibbli. Azzjoni trid titressaq quddiem il-qorti kompetenti qabel jiskadi l-perjodu ta' limitazzjoni (l-azzjoni trid tiġi nnotifikata quddiem il-qorti fil-perjodu ta' limitazzjoni).

Fil-kawża ta' preskrizzjoni li tirriżulta mill-iskadenza tal-perjodu statutorju, l-obbligu ta' debitur ma jfihassax, iżda jiddgħajjef. Dan ifisser li ma jistax jinfeda jekk id-debitur jinwoka l-istatut tal-limitazzjonijiet. L-istatut tal-limitazzjonijiet huwa rregolat b'mod ġenerali fl-Artikoli 609 – 653 tal-Att Nru 89/2012 (il-Kodiċi Ċivili). Il-perjodu ta' limitazzjoni ġenerali huwa ta' tliet snin u jibda mill-jum meta d-dritt ikun jista' jiġi eżerċitat għall-ewwel darba. It-tul ta' perjodu ta' limitazzjoni speċjali individwali jiddependi fuq in-natura tad-dritt eżerċitat.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara "Ġuriżdizzjoni – Ir-Repubblika Ċeka".

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-kawża tiegħi?

Il-ġuriżdizzjoni tal-qorti tiġi stabbilita mir-regoli tal-ġuriżdizzjoni territorjali, *ratione materiae* u funzjonali.

Il-ġuriżdizzjoni territorjali tiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tal-ġuriżdizzjoni ta' qorti individwali tal-istess tip. Hija tiddetermina liema qorti speċifika tal-prim' istanza għandha tisma' u tiddeċiedi dwar kawża speċifika. Ir-regoli bażiċi tal-ġuriżdizzjoni territorjali huma stabbiliti fl-Artikoli 84 sa 89a tal-Att Nru 99/1963 (il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat). Madankollu, wieħed għandu jzomm f'moħħu li, f'ċerti każijiet, il-ġuriżdizzjoni territorjali tista' tiġi rregolata mil-liġi tal-UE li tapplika direttament, li tiegħu preċedenza fuq il-leġiżlazzjoni nazzjonali (ara ċerti dispożizzjonijiet tar-Regolament Nru 44/2001 dwar il-ġuriżdizzjoni u r-rikonossiment u l-eżekuzzjoni ta' sentenzi f'materji ċivili u kummerċjali, li mhux biss jirregola l-ġuriżdizzjoni internazzjonali, iżda wkoll territorjali), li jfisser li r-regoli tal-ġuriżdizzjoni territorjali skont il-liġi Ċeka mhux dejjem japplikaw.

Il-qorti b'ġuriżdizzjoni territorjali hija l-qorti ġenerali tal-parti li kontrihha ssir il-pretensjoni (il-konvenut), sakemm ma jiġix previst mod ieħor fl-Att. Il-qorti ġenerali dejjem tkun qorti distrettwali. Meta qorti reġjonali jkollha ġuriżdizzjoni fil-prim'istanza (ara l-mistoqsija 2.1), il-ġuriżdizzjoni territorjali tkun tal-qorti reġjonali (distrettwali) tal-parti li l-qorti ġenerali tkun tinsab fid-distrett tagħha. Meta ssir pretensjoni kontra diversi konvenuti, il-qorti ġenerali ta' kwalunkwe wieħed minnhom għandha ġuriżdizzjoni territorjali.

Il-qorti ġenerali ta' persuna fiżika hija l-qorti distrettwali li fid-distrett tagħha jkollha r-residenza tagħha, u jekk il-parti ma jkollha ebda residenza, tkun il-qorti lill-persuna tkun qed toqgħod fid-distrett tagħha. Residenza tintfiehmed bħala li f'fisser il-post fejn jgħix individwu bl-intenzjoni li joqgħod hemmhekk b'mod permanenti (huwa possibbli li jkun hemm għadd ta' postijiet bħal dawn, f'liema każ dawn il-qorti jkollha jkunu l-qorti ġenerali).

Il-qorti ġenerali ta' persuna fiżika involuta fin-negożju hija, għall-kawżi li jirriżultaw minn attivitajiet ta' negożju, il-qorti distrettwali li fid-distrett tagħha hija jkollha l-post tan-negożju tagħha (il-post tan-negożju huwa l-indirizz imdaħħal fir-reġistru pubbliku); jekk hija ma jkollha ebda post tan-negożju, il-qorti distrettwali li fid-distrett tagħha jkollha r-residenza tagħha u, jekk il-parti ma jkollha ebda residenza, il-qorti distrettwali li l-parti tkun qed toqgħod fid-distrett tagħha.

Il-kriterju sabiex tiġi ddeterminata l-qorti ġenerali ta' entità ġuridika huwa l-uffiċċju rreġistrat tagħha – ara l-Artikoli 136–137 tal-Att Nru 89/2012 (il-Kodiċi Ċivili). Il-qorti ġenerali ta' fiduċjarju f'insolvenza matul il-qadi tal-mandat tiegħu hija l-qorti distrettwali li jkollu l-uffiċċju rreġistrat fid-distrett tagħha.

Japplikaw regoli speċjali għall-qorti ġenerali tal-Istat (il-qorti li fid-distrett tagħha l-unità organizzattiva tal-Istat b'għuridizzjoni skont regolament legali speċjali jkollu l-uffiċċju rreġistrat tagħha u, jekk il-qorti b'għuridizzjoni territorjali ma tkunx tista' tiġi ddeterminata b'dan il-mod, il-qorti li fid-distrett tagħha seħfew iċ-ċirkostanzi li waslu sabiex jintalab id-dritt), municipalitá (il-qorti li fid-distrett tagħha tinsab il-municipalitá) u unitá territorjali superjuri ta' awtogovernanza (il-qorti li fid-distrett tagħha l-korpi amministrattivi tagħha jkollhom l-uffiċċji rreġistrati tagħhom).

Jekk il-konvenut, bħala ċittadin tar-Repubblika Ċeka, ma jkollu ebda qorti ġenerali, jew ma jkollu ebda qorti ġenerali fir-Repubblika Ċeka, il-għuridizzjoni tkun tal-qorti li fid-distrett tagħha huwa kelli l-aħħar residenza magħrufa tiegħu fir-Repubblika Ċeka. Id-drittijiet tal-proprjetá jistgħu jiġu eżerċitati kontra xi hadd li ma għandu ebda qorti kompetenti oħra fir-Repubblika Ċeka, mill-qorti li fid-distrett tagħha jinsabu l-assi tiegħu.

Azzjoni (rikors għall-fuħ tal-proċedimenti) kontra persuna barranija tista' titressaq ukoll quddiem qorti li fid-distrett tagħha fir-Repubblika Ċeka jinsabu l-impjant tagħha, jew unitá organizzattiva tal-impjant tagħha.

Il-għuridizzjoni *ratione materiae* tiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tal-għuridizzjoni bejn tipi individwali ta' qorti billi tiddetermina liema qorti se tisma' l-kawża fil-prim'istanza. Fi proċeduri tal-qorti ċivili, il-għuridizzjoni *ratione materiae* tal-qorti tgħid li l-qorti distrettwali għandhom għuridizzjoni fuq il-proċedimenti fil-prim'istanza, sakemm il-liġi ma tiddikjarax espressament li l-qorti reġjonali jew il-Qorti Suprema tar-Repubblika Ċeka għandhom għuridizzjoni *ratione materiae*.

Il-għuridizzjoni funzjonali tiddefinixxi l-kamp ta' applikazzjoni tal-għuridizzjoni tal-qorti ta' tipi differenti involuti fis-smiġ tal-istess kawżi dwar suċċessjoni f' sitwazzjonijiet li jinvolvu t-tressiq ta' appelli ordinarji u straordinarji (fi kliem ieħor, hija tiddefinixxi liema qorti se tiddeċiedi dwar appelli ordinarji u straordinarji).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirkorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Kif ġie rrimarkat diġà hawn fuq (ara r-risposta għall-mistoqsija nru 4), il-għuridizzjoni *ratione materiae* tal-qorti fi proċeduri tal-qorti ċivili tgħid li l-proċedimenti fil-prim'istanza huma essenzjalment taħt il-għuridizzjoni tal-qorti distrettwali.

Saru eċċezzjonijiet għal dan il-prinċipju favur il-qorti reġjonali, li jisimġu u jiddeċiedu dwar il-kawżi elenkati fid-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 9(2) tal-Att Nru 99/196 (il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat). Dan jikkonċerna primarjament deċiżjonijiet dwar materji li, minhabba n-natura tagħhom, jirrikjedu ċertu livell ta' speċjalizzazzjoni u dwar materji li huma fattwalment u legalment aktar kumplessi. Il-qorti reġjonali jiddeċiedu bħala qorti tal-prim'istanza fil-każijiet li ġejjin: f'tilwimiet bejn min iħaddem u l-benefiċjarju dwar il-ftehim reċiproku ta' pagamenti eċċessivi ta' allowance tal-assigurazzjoni tal-pensjoni, assigurazzjoni tal-mard, appoġġ soċjali mill-Istat u assistenza għal iħtigi materjali u f'tilwimiet dwar il-ftehim reċiproku tal-kumpens rigressiv imħallas bħala riżultat tad-dritt għall-benefiċċju tal-assigurazzjoni tal-mard,

f'tilwimiet li jikkonċernaw l-illegalità ta' strajk jew lock-out,

f'tilwimiet li jikkonċernaw Stat barrani jew persuni li jgawdu minn immunitajiet diplomatiċi u privileġġi, jekk dawn it-tilwimiet jaqgħu fil-għuridizzjoni tal-qorti Ċeki,

f'tilwimiet li jikkonċernaw l-annullament tad-deċiżjoni tal-arbitru dwar l-eżekuzzjoni tal-obbligi li jirriżultaw minn ftehim kollettiv,

f'kawżi li jirriżultaw mir-relazzjonijiet legali konnessi mal-istabbiliment ta' kumpaniji tan-negożju, ġeneralment kumpaniji benefiċjarji, dotazzjonijiet u fondi ta' dotazzjoni u f'tilwimiet bejn korporazzjonijiet kummerċjali, is-sħab jew il-membri tagħhom, kif ukoll f'tilwimiet reċiproċi bejn is-sħab u l-membri, li jirriżultaw mill-partecipazzjoni tagħhom fil-korporazzjoni kummerċjali,

f'tilwimiet bejn korporazzjonijiet kummerċjali, is-sħab jew il-membri tagħhom u l-membri tal-korpi statutorji tagħhom jew il-likwidaturi, fir-rigward tar-relazzjonijiet li jikkonċernaw l-eżekuzzjoni tal-mandat tal-membri tal-korpi statutorji jew il-likwidazzjoni,

f'tilwimiet li jirriżultaw mil-liġi dwar id-drittijiet tal-awtur,

f'tilwimiet li jikkonċernaw il-protezzjoni tad-drittijiet miksura jew mhedda minn kompetizzjoni ingusta jew restrizzjonijiet illegali fuq il-kompetizzjoni,

f'materji li jikkonċernaw il-protezzjoni tal-isem u r-reputazzjoni ta' persuna ġuridika,

f'tilwimiet li jikkonċernaw il-garanzija finanzjarja u tilwimiet li jirrigwardaw kambjali, ċedoli u strumenti ta' investiment,

f'tilwimiet li jirriżultaw minn komodatijiet innegożjati fil-borża,

f'materji li jirrigwardaw l-Assemblej Ġenerali tal-Assoċjazzjoni tas-Sidien u tilwimiet li jirriżultaw minnhom, bl-eċċezzjoni tat-tilwimiet li jikkonċernaw il-kontribuzzjonijiet mill-membri tal-Assoċjazzjoni għall-immaniġġjar tad-djar u tal-artijiet, it-tilwimiet li jikkonċernaw il-flasijiet akkont għas-servizzi u l-metodu tad-distribuzzjoni tal-ispiża tas-servizzi,

f'materji li jirrigwardaw it-trasformazzjoni ta' kumpaniji u kooperattivi, (inklużi kwalunkwe proċedimenti ta' kumpens), skont regolament legali speċjali,

f'tilwimiet li jikkonċernaw ix-xiri ta' impjant, il-lokazzjoni ta' impjant jew parti minnu,

f'tilwimiet li jikkonċernaw kuntratti għal xogħol ta' bini, li huma kuntratti pubbliċi 'l fuq mill-limitu, inklużi l-provvisti meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' kuntratti bħal dawn,

f'materji ta' responsabbiltá ġuridika fejn parti tonqos milli tagħxi bid-diligenza dovuta,

f'tilwimiet li jiġi mid-dispożizzjonijiet li jirregolaw il-gruppi tan-negożju,

f'tilwimiet li jikkonċernaw s-salvagwardjar tat-talbiet tal-kredituri meta l-kapital tal-ishma tal-kumpanija jkun tnaqqas jew meta l-investiment bażiku mill-membri ta' kooperattiva jitnaqqas.

Il-Qorti Suprema tar-Repubblika Ċeka għandha għuridizzjoni fl-ewwel u l-unika istanza fi proċedimenti sabiex tirrikonoxxi sentenzi barranin dwar materji matrimonjali (dan ma japplikax għar-rikonoxximent ta' sentenzi minn Stati Membri oħrajn tal-UE, jekk japplika r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2201/2003 dwar il-għuridizzjoni u r-rikonoxximent u l-infurzar ta' sentenzi fi kwistjonijiet matrimonjali u kwistjonijiet ta' responsabbiltá tal-ġenituri, u li jirrevoka r-Regolament (KE) Nru 1347/2000) u f'materji li jiddeterminaw u jichdu l-filjazzjoni skont il-para. 1 tal-Artikoli 51 u 55 tal-Att Nru 91/2012 dwar id-dritt internazzjonali privat.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal perezempju avukat?

Ma hemm ebda obbligu ġenerali fil-proċedimenti tad-dritt ċivili Ċeki sabiex il-persuni kkonċernati jkunu rrapprezentati minn avukat.

Il-kapaċità li persuna tħarrek u li tiġi mħarrika

Kulhadd jista' jaġixxi b'mod indipendenti quddiem il-qorti bħala parti fi proċedimenti legali fil-kamp ta' applikazzjoni tal-kapaċità ġuridika tiegħu/tagħha (l-Artikolu 20(1) tal-Att Nru 99/1963 [il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat]). Persuna fiżika takkwista kapaċità sħiħa li tħarrek meta jkollha età maġġuri. L-età maġġuri tintlaħaq meta l-persuna tagħlaq tmintax-il sena. Qabel tintlaħaq din l-età, l-età maġġuri tista' tintlaħaq permezz tal-għoti ta' rikors għall-kapaċità ġuridika – ara l-Artikolu 37 tal-Att Nru 89/2012, (il-Kodiċi Ċivili) – jew billi l-persuna tizzewweġ. F'każ li parti fil-proċedimenti ma jkollhiex kapaċità sħiħa li tħarrek, hija tista' tkun irrapprezentata fil-proċedimenti. Jista' jkun ukoll li persuna ta' età maġġuri li jkollha kapaċità ġuridika ristretta ma jkollhiex il-kapaċità li tħarrek u li tiġi mħarrika.

Ir-rappreżentanza tinholoq fuq il-baži tal-liġi jew ta' deċiżjoni minn aġenzija tal-gvern (rappreżentanza statutorja) jew fuq il-baži ta' prokura. Kull min jattendi proċedimenti b'ha rappreżentant ta' parti jrid jipprovi evidenza ta' tali rappreżentanza.

Persuna fiżika li ma tkunx tista' taġixxi b'mod indipendenti quddiem il-qorti trid tkun ir-rappreżentata minn kustodju jew kuratur tagħha (l-Artikoli 22-23 u l-Artikolu 29an. tal-Att Nru 99/1963, [il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat]).

Il-partijiet fil-proċedimenti (b'kapaċità ġuridika) jistgħu jkun r-rappreżentati wkoll minn persuna tal-għażla tagħhom fuq il-baži ta' prokura (l-Artikoli 24-28a tal-Att Nru 99/1963 [il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat]).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Azzjoni (rikors għall-bidu tal-proċedimenti) tiġi ddepożitata mal-qorti li għandha ġurisdizzjoni *ratione materiae*, territorjali u funzjonali. L-indirizzi tal-grati Ċeki individwali jinsabu fuq il-[paġna web tal-Ministeru tal-Gustizzja tar-Repubblika Ċeka](#).

8 B'liema lingwa nista' naghmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-partijiet kollha għandhom status ugwali fil-proċeduri tal-qorti ċivili u għandhom id-dritt għal seduta ta' smiġh fil-qorti bil-lingwa materna tagħhom (ara l-Artikolu 18 tal-Att Nru 99/1963 [il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat]). Id-dritt għal smiġh fil-qorti fil-lingwa materna ta' dak li jkun huwa limitat għall-proċeduri orali tal-qorti u ma japplikax għall-komunikazzjoni bil-miktub bejn il-qorti u l-partijiet (u viċi versa) – għalhekk talba trid tiġi pprezentata biċ-Ċek. Talba għall-ftuħ tal-proċedimenti tista' ssir bil-miktub – ara l-Artikolu 42 tal-Att Nru 99/1963 (il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat). Prezentata bil-miktub issir fuq karta jew f'forma elettronika permezz ta' netwerk ta' data pubblika jew b'faks. Prezentata bil-miktub li jkun fiha rikors fuq il-merti pprezentata permezz ta' faks jew f'forma elettronika għandha tiġi segwita, fi żmien mhux aktar minn tlett ijiem, mill-prezentazzjoni tat-test oriġinali jew prezentazzjoni bil-miktub tat-test identiku. Meta l-prezentata ssir f'forma elettronika b'firma elettronika ċertifikata (skont l-Att Nru 227/2000 dwar il-firma elettronika, kif emendat) jew f'forma elettronika skont regolament legali speċjali (l-Att Nru 300/2008 dwar l-atti elettronici u l-konverżjoni tad-dokument awtorizzat), ma tkun meħtieġa ebda prezentazzjoni sussegwenti tad-dokumenti oriġinali.

Rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti u talba għal ordni għall-eżekuzzjoni tista' ssir biss bil-fomm u tiġi rreġistrata (ara l-Artikolu 14 tal-Att Nru 292/2013 dwar il-proċedimenti ġudizzjarji, kif emendat) fil-każ ta' proċedimenti li jistgħu jinbdew ukoll mingħajr rikors jew proċedimenti għall-awtorizzazzjoni għaž-żwieġ, proċedimenti għall-protezzjoni kontra l-vjolenza domestika, proċedimenti għad-determinazzjoni jew għaċ-ċaħda tal-proċedimenti ta' filjazzjoni u adozzjoni. Kull qorti distrettwali hija mitluba li vdaħħal il-prezentata fir-reġistri u li tibgħatha mingħajr dewmien lill-qorti kompetenti. Din ix-xorta ta' prezentata għandha l-istess effett daqs li kieku saret lill-qorti kompetenti.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Ma hemm l-ebda formola preskritta għat-tressiq ta' azzjoni (rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti). Azzjoni (rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti) trid tinkludi dettalji ġenerali (ara l-Artikolu 42(4) tal-Att Nru 99/1963 [il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat]) u dettalji speċjali (ara l-Artikolu 79(1) tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili).

Id-dettalji ġenerali jinkludu l-indikazzjoni tal-qorti li r-rikors jiġi indirizzat lilha u l-indikazzjoni tal-persuna li tressaq l-azzjoni. Mill-azzjoni jrid jidher b'mod ċar ukoll liema kawża tikkonċerna u x'qiegħda tftitex u trid tiġi ffirmata u datata.

Id-dettalji speċjali jinkludu l-isem, il-kunjom u l-indirizz tal-partijiet, jew id-dati tat-twelid jew in-numri ta' identifikazzjoni tal-partijiet (l-isem tan-negożju jew l-isem u l-uffiċċju rreġistrat ta' persuna ġuridika, in-numru ta' identifikazzjoni, l-isem tal-pajjiż u l-unità organizzattiva rilevanti tal-Istat li qed jidher quddiem il-qorti f'isimhom), jekk ikun meħtieġ, anki tar-rappreżentanti tagħhom, deskrizzjoni tal-fatti ewlenin u deskrizzjoni tal-evidenza invokata mill-appellant u trid tindika b'mod ċar x'qiegħed jiġi mfittex mill-appellant.

Jekk ir-rikors ma jkunx fih id-dettalji meħtieġa, jew jekk dawn ikunu inkomprensibbli jew mhux ċari, il-qorti titlob lill-parti sabiex tirrimedja dawn id-difetti f'ċertu perjodu. Jekk dan ma jsirx u, b'riżultat ta' dan, il-proċedimenti ma jkunux jistgħu jkomplu, il-qorti tirrifjuta r-rikors għall-bidu tal-proċedimenti. Il-qorti tinjora kwalunkwe prezentati oħrajn sakemm jiġu kkoreġuti jew ikkompletati kif suppost – ara l-Artikolu 43 tal-Att Nru 99/1963 (il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat). Ir-rikors irid jiġi pprezentat fl-għadd meħtieġ ta' kontropartijiet sabiex jiġi żgurat li tinzamm kontroparti waħda mill-qorti u li kull parti tirċievi kontroparti waħda, jekk meħtieġ – ara l-para. 4 tal-Artikolu 42 tal-Att Nru 99/1963 (il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat).

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

It-tariffi tal-qorti jiġu imposti għall-proċedimenti li jsiru quddiem il-qorti fir-Repubblika Ċeka, għall-atti elenkati fit-Tariffa tal-Flasijiet u għall-atti individwali mwettqa mill-grati u l-atti mwettqa mill-amministrazzjoni tal-qorti. L-ammonti ta' dawn it-tariffi huma stabbiliti fl-Att Nru 549/1991, dwar it-tariffi tal-qorti, kif emendat. It-tariffi tal-qorti jiġu stabbiliti b'ha somma fissa, jew jiġu ddeterminati b'ha rata perċentwali bbażata fuq il-valur tas-sugġett tal-proċedimenti ġudizzjarji.

Għadd ta' kawżi (primarjament dawk li ma jiġux ikkontestati) huma eżentati minn dawn it-tariffi. Il-kawżi li huma "materjalment eżentati" kienu jinkludu kwistjonijiet li jikkonċernaw it-tutela, l-adozzjoni, l-obbligi ta' manteniment bejn il-ġenituri u t-fal, eċċ. Dawn il-proċedimenti huma kompletament eżentati mit-tariffi.

L-appellanti fil-proċedimenti sabiex jiġu ddeterminati l-flasijiet ta' manteniment, il-kumpens għall-ħsara lis-saħħa, il-korrimenti fuq il-post tax-xogħol u l-mard ikkaġunat mix-xogħol, eċċ. huma personalment eżentati mit-tariffi. Jekk l-attur fi proċediment partikolari jkun personalment eżentat mit-tariffi u l-qorti tilqa' l-prensjoni tiegħu, il-konvenut jinżamm responsabbli għall-flas tat-tariffa.

Huwa possibbli wkoll li jiġu ammessi l-hekk imsejha eżenzjonijiet individwali li jirrigwardaw is-sitwazzjoni soċjali u finanzjarja tal-partijiet fil-proċedimenti u ċ-ċirkostanzi speċifiċi tal-kawża li tkun qed tinstema'. Jekk l-attur ikollu ntiġijiet materjali b'riżultat ta' qgħad fit-tul, marda serja, eċċ., huwa jista' jipprezenta rikors il-qorti għal eżenzjoni sħiħa jew parzjali mit-tariffi. Ir-rikors rilevanti preferibbilment għandu jiġi meħmuż mal-azzjoni oriġinali. Meta tiddeċiedi dwar l-eżenzjonijiet mill-flas tat-tariffi, il-qorti tqis il-proprietà globali tar-rikorrent, iċ-ċirkostanzi soċjali u finanzjarji, l-ammont tat-tariffi tal-qorti, in-natura tal-prensjoni pprezentata, eċċ. Madankollu, dan ma għandux ikun eżerċizzju arbitrarju jew evidentement bla tama jew tfixkil tad-drittijiet. Ara wkoll "[Għajnuna Legali – Ir-Repubblika Ċeka](#)".

It-tariffa tithallas ladarba jiġi pprezentat ir-rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti. Jekk hija ma tkunx thallset fl-istess ħin li jiġi pprezentat ir-rikors, il-qorti titlob lill-parti sabiex thallas it-tariffa u tgħarrafha li, jekk it-tariffa ma tithallasx fiż-żmien allokat, il-proċedimenti jiġu sospizi.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Ara "[Għajnuna Legali – Ir-Repubblika Ċeka](#)".

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffiiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Il-proċedimenti ġudizzjarji jibdwu dakinhar li tintbagħat it-talba lill-qorti (ara l-Artikolu 82 tal-Att Nru 99/1963 [il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat]) jew meta tkun inħarget deċiżjoni dwar il-bidu tal-proċedimenti mingħajr talba mill-qorti (ara l-para. 2 tal-Artikolu 13 tal-Att Nru 292/2013 dwar proċedimenti ġudizzjarji speċjali, kif emendat). Il-fatt li l-azzjoni (rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti) titressaq fil-qorti jfisser li jinbdew il-proċedimenti u l-qorti ma toħroġ ebda konferma speċjali li l-proċedimenti nftethu. Jekk azzjoni (rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti) titressaq personalment fir-reġistru tal-qorti, dan jista' jiġi kkonfermat permezz ta' kopja tal-azzjoni ttimbrata.

Jekk ir-rikors jkollu xi nuqqasijiet (ma jkunx fih id-dettalji preskritti, ma jkunx ċar jew ikun inkomprensibbli), il-qorti titlob lill-parti sabiex tirrangahom. Jekk dawn in-nuqqasijiet ma jitneħħewx fil-perjodu stabbilit mill-qorti u l-proċedimenti ma jkunux jistgħu jkomplu għal din ir-raġuni, il-qorti tirrifjuta r-rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti u tissospendi l-proċedimenti.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Hekk kif jibdedu il-proċedimenti, il-qorti tipprevedi mingħajr rikorsi ulterjuri sabiex tiżgura li l-kawża tinstema' u tiġi deċiża mill-aktar fis possibbli – ara l-Artikolu 100(1) tal-Att Nru 99/1963 (il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili kif emendat). Il-qorti hija meħtieġa li tikkonsenja l-azzjoni (rikors għall-ftuħ tal-proċedimenti) lill-partijiet l-oħrajn fil-proċedimenti personalment (ara l-Artikolu 79(3) tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili). Matul il-proċedimenti, il-qorti tagħti struzzjonijiet lill-partijiet dwar id-diversi drittijiet u obbligi tagħhom. F'każ li jkun irid jitwettagħ att proċedurali speċifiku, il-qorti tistabbilixxi terminu għat-tweqqig tiegħu.

Il-partijiet u r-rappreżentanti tagħhom għandhom id-dritt li jispjezzjonaw il-fajl tal-qorti, bl-eċċezzjoni tar-rekord tal-votazzjoni, u li jieħdu siltiet minnu u jagħmlu kopji tiegħu. L-imħallef li jipprejdi jippermetti lil kull min għandu interess legittimu, jew li għandu raġunijiet validi sabiex jagħmel dan, li jispjezzjona l-fajl u li jieħdu siltiet minnu u jagħmel kopji tiegħu, sakemm ma jkunx fajl li l-kontenut tiegħu jkun meħtieġ bil-ligi li jinżamm kunfidenzjali – ara l-Artikolu 44 tal-Att Nru 99/1963 (il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili, kif emendat).

L-aħħar aġġornament: 27/09/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinżamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew deċiżjoni ta' tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [de](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [en](#) diġà ġew tradotti.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Germanja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Jista' jagħmel sens li tintuża soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Irreferi għall-iskeda informattiva dwar il-[Medjazzjoni](#).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Ma hemm l-ebda limitu ta' żmien biex titressaq kawża quddiem il-qorti. Madankollu, id-drittijiet li jiġu invokati matul il-kawża huma soġġetti għal preskrizzjoni. Jekk dritt ikun preskrit, u l-parti avversarja tinvokah fil-proċedimenti, it-talba tiġi miċħuda. Il-limiti ta' żmien jiddependu fuq il-ligi sostantiva tal-każ aktar milli fuq il-ligi proċedurali. Dawn ivarjaw minn każ għal ieħor. Din il-mistoqsija tista' tiġi ċċarata billi jittieħdu pariri legali.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara [Is-sistemi ġudizzjarji](#).

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara [Gurizdizzjoni - il-Germanja](#).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara [Gurizdizzjoni - il-Germanja](#).

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Il-kwisjoni dwar jekk għandek tkun rappreżentat minn avukat sabiex tressaq kawża quddiem il-qorti tiddependi minn liema qorti jkollha gurisdizzjoni fuq it-talba.

Fil-qorti reġjonali (*Landgerichten*) u l-qorti reġjonali superjuri (*Oberlandesgerichten*) il-partijiet iridu jiġu pprezentati minn avukat. F'haġna każijiet familjari (eż. divorzju, tilwim dwar il-manteniment, tilwim dwar proprjetà), fejn il-qorti distrettwali tkun kompetenti, huwa obbligatorju li wieħed ikollu avukat.

Fil-proċeduri l-oħra kollha quddiem il-qorti lokali, il-parti mgarrba nnifisha tista' tressaq kawża u tmexxi l-proċedimenti.

Fil-proċedura simplifikata għall-kisba ta' ordni ta' ħlas eżekuttiva (għal talba ta' ħlas), il-qorti b'gurizdizzjoni hija l-qorti lokali. Ir-rikorrent jista' għalhekk jagħmel talba għal ordni/ ta' ħlas quddiem qorti anki mingħajr avukat.

Tista' wkoll tippreżenta talba mingħajr avukat fil-qorti industrijali (*Arbeitsgericht*).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

B'mod ġenerali, talba għandha tiġi pprezentata bil-miktub quddiem il-qorti li għandha l-gurisdizzjoni.

Madankollu, jekk il-qorti lokali jkollha gurizdizzjoni għall-proċedimenti, talba tista' tiġi rreġistrata oralment fl-uffiċċju tal-qorti (*Geschäftsstelle des Amtsgerichts*). It-talba tista' tiġi rreġistrata fl-uffiċċju ta' kwalunkwe qorti lokali. L-uffiċċju mbagħad għandu jibgħat mingħajr dewmien ir-riġistrazzjoni tat-talba lill-qorti rilevanti.

L-istess japplika għall-proċediment quddiem il-qorti industrijali. Talba quddiem il-Qorti Industrijali tista' tiġi rreġistrata wkoll fl-uffiċċju tal-qorti industrijali.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-lingwa tal-qorti hija l-Germaniż. Għaldaqstant, it-talba trid tiġi pprezentata bil-Germaniż.

Ġeneralment, talba trid tiġi preżentata bil-miktub. Fi proċedimenti quddiem il-qorti lokali jew il-qorti industrijali, it-talba tista' ssir ukoll oralment fl-uffiċċju tal-qorti (ara l-mistoqsija 7).

Talba tista' wkoll tiġi pprezentata bil-faks. Il-faks għandu juri l-firma tal-parti jew tal-avukat, jekk ikun qed jaġixxi avukat. Għandu jkun ċar min iffirma l-original biex juri li huwa responsabbli għat-talba.

Fl-aħħar nett, talba tista' tintbagħat bħala dokument elettroniku bl-użu ta' mezzi ta' trażmissjoni siguri (De-Mail (Servizz ta' komunikazzjoni elettronika tal-Gvern Germaniż), kaxxi postali elettronici speċjali) jew, dment li jkollha firma elettronika kwalifikata, permezz ta' kaxxa postali elettronika ġudizzjarja u amministrattiva (EGVP). Mhux possibbli li jintbagħtu dokumenti elettronici bil-posta elettronika.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiffaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Jeżistu formoli standardizzati għall-użu fi proċedimenti simplifikati - jiġifieri applikazzjonijiet għal ordni ta' ħlas (*Mahnbescheid*) jew għal ordni ta' eżekuzzjoni (*Vollstreckungsbescheid*) f'talbiet ta' flus. Iridu jintużaw dawn il-formoli. Jekk applikazzjoni ma tiġix ipprezentata bil-formola xierqa fi żmien l-iskadenza, din tiġi rrifjutata bħala inammissibbli.

Ma hemm l-ebda formola standardizzata għal talba. Id-dikjarazzjoni tat-talba għandu jkollha forma speċifika u kontenut speċifiku:

Trid tagħti l-ismijiet u l-indirizzi korretti tal-partijiet u tar-rappreżentanti legali tagħhom. Il-Qorti li għandha gurisdizzjoni għat-talba għandha tkun indikata wkoll. It-talba trid tiddikjara b'mod ċar is-suġġett tal-ilment u dak li l-qorti qed tintalab tagħti lir-rikorrent (l-ordni mitlub).

Is-suġġett tat-talba u l-fatti li fuqhom il-parti li qed tieħu azzjoni tibbaża t-talba tagħha għandhom ukoll jiġu deskritti b'mod komprensiv u ċar.

Id-dikjarazzjoni tat-talba trid tiġi ffirmata personalment. Jekk il-parti li tipprezenta r-rikors tkun irrappreżentata minn avukat, il-firma ta' avukat awtorizzat jew ir-rappreżentant tiegħu hija meħtieġa.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

L-ispejjeż tal-qorti huma mitluba għall-proċedimenti quddiem il-qorti li jitttrattaw kwistjonijiet civili u kummerċjali. Dawn it-tariffi huma t-tariffi u l-ispejjeż tal-qorti. Wara l-preżentazzjoni tad-dikjarazzjoni tat-talba, il-qorti tiffattura tariffa tal-qorti li tikkorrispondi għall-ammont tat-tariffi statutorji tal-qorti mitluba mil-liġi. Bħala regola, it-talba ma tiġix notifikata lill-kontroparti qabel ma l-parti li tipprezenta r-rikors tkun ħallset l-ispejjeż tal-qorti.

L-istess japplika għall-proċedura ta' ordni ta' ħlas.

Ma hemm l-ebda rekwiżit ta' ħlas bil-quddiem fi proċedimenti quddiem il-qorti tax-xogħol.

Jekk avukat ikun qed jaġixxi, it-tariffi tal-avukat ikollhom jithallsu wkoll. Filwaqt li dawn it-tariffi tal-avukati huma, fil-prinċipju, dovuti biss wara t-tlestija tal-proċedimenti jew wara deċiżjoni dwar l-ispejjeż tal-qorti, l-avukat jista', qabel id-dikjarazzjoni tat-talba jitlob ħlas bil-quddiem li jikkorrispondi għat-tariffa tax-xogħol sussegwenti tiegħu.

L-ispejjeż tal-proċedimenti, l-ispejjeż tal-qorti u tal-avukat, inklużi l-ispejjeż li diġà thallsu, għandhom fl-aħħar mill-aħħar jithallsu mill-parti li tittief il-kawża.

11 Nista' nitlob għajjuna legali?

Kull min ma jistax jiffinanzja l-kawża tal-qorti tiegħu stess jista' japplika għall-għajjuna legali. Il-Qorti teżamina jekk it-talba għandhiex xi prospett ta' suċċess li mhijiex malizzjuża u jekk hemmx hteġa finanzjarja. Jekk il-qorti tagħti għajjuna legali, allura l-parti li tressaq il-proċedimenti ma jkollha għalfejn tavanza l-ebda spejjeż għas-servizz tat-talba.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffċjali? Nirdievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Jekk kawża tkun mingħajr difetti u l-ispejjeż tal-qorti jkunu thallsu lill-qorti, din tintbagħat lill-parti avversarja mingħajr dewmien. Il-kawża li tkun bdiet meta tiġi nnotifikata lill-parti opposta.

Jekk ikun hemm żball fit-talba, il-qorti tagħti l-opportunità lill-parti li tressaq il-kawża li tikkoreġi dan l-iżball. Jekk l-iżball ma jitneħħiex, il-qorti tiċhad it-talba bħala inammissibbli.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Man-notifika tat-talba, l-imħallef li jippresjedi jew jistabbilixxi data tal-bidu minn kmieni għall-ewwel seduta ta' smiġ jew jew jordna proċedimenti preliminari bil-miktub. Iż-żewġ partijiet jiġu nnotifikati bid-data tas-seduta ta' smiġ jew bil-fatt li ġew ordnati proċedimenti preliminari bil-miktub. Il-Qorti tista' tordna lill-partijiet biex jidheru personalment f'kull seduta ta' smiġ.

Bi thejjija għal kwalunkwe seduta ta' smiġ, il-qorti tista' titlob lill-partijiet biex jissupplimentaw jew jiċċaraw is-sottomissjonijiet tagħhom, u tista' tistabbilixxi limiti ta' żmien biex jipprovdu dikjarazzjonijiet dwar kwistjonijiet speċifiċi li jeħtieġ li jiġu ċċarati. Il-Qorti tista' tordna lill-partijiet fil-kawża jew partijiet terzi biex jipprovdu dokumenti u oġġetti għall-ispezzjoni u tista' titlob informazzjoni minn sorsi uffċjali.

Il-partijiet iridu jkunu informati b'dawn l-ordnijiet kollha.

L-aħħar aġġornament: 25/05/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [\[et\]](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [\[en\]](#) diġà ġew tradotti.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Estonja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

It-tilwim jista' jiġi solvut permezz ta' mezzi ġudizzjarji jew extraġudizzjarji.

Mod extraġudizzjarju ta' soluzzjoni ta' tilwim huwa l-konċiljazzjoni. Il-konċiljazzjoni hija mod extraġudizzjarju ta' soluzzjoni ta' tilwim volontarju li ssir minn konċiljatur indipendenti u imparzjali. Konċiljatur jiffaċilita l-komunikazzjoni bejn il-partijiet u jsib soluzzjoni għat-tilwim. In-negożjati tal-konċiljazzjoni huma kunfidenzjali u konċiljatur ma jistax imexxi l-konċiljazzjoni b'mod li jagħti impressjoni li l-konċiljatur għandu s-setgħa li jagħmel deċiżjonijiet vinkolanti.

Konċiljatur jista' jkun nutar pubbliku, avukat jew kwalunkwe persuna fiżika oħra mahtura mill-partijiet għat-tilwima u awtorizzata biex topera permezz ta' persuna ġuridika (bħal konċiljaturi ma' korp ta' konċiljazzjoni ta' assigurazzjoni permezz tal-Assocjazzjoni tal-Assigurazzjoni Estonjana (Eesti Kindlustusseltside Liit) u l-Uffċju ta' Assigurazzjoni tal-Vetturi bil-Mutur Estonjan (Eesti Liikluskindlustuse Fond)). Korp ta' konċiljazzjoni huwa entità affiljata ma' stat jew aġenzija governattiva lokali, bħall-kumitat għad-drittijiet tal-awtur (autoriõiguse komisjon). Ftehim ta' soluzzjoni mil-ħuq bħala riżultat ta' proċedimenti ta' konċiljazzjoni jikkostitwixxi titolu eżekuttiv skont it-termini u l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-liġi, sakemm il-ftehim ikun iddikjarat eżekutorju bil-qorti, u jista' jiġi pprezentat lill-uffċjal ġudizzjarju għal eżekuzzjoni obbligatorja. Jekk konċiljatur ikun nutar pubbliku jew avukat, jista' jiġi awtentizzat ftehim ta' soluzzjoni li jikkonċerna talba ta' proprjetà jew ftehim ta' soluzzjoni li jikkonċerna talba mhux ta' proprjetà minn nutar pubbliku fuq it-talba tal-partijiet ta' konċiljazzjoni u suġġett għal eżekuzzjoni obbligatorja immedjata, sakemm ikun jista' jsir ftehim ta' compromess fir-rigward tat-talba mhux ta' proprjetà. F'każ bħal dan, il-ftehim ta' soluzzjoni ma jridx jiġi ddkjarat eżekutorju bil-qorti. Ftehim ta' soluzzjoni vvalidat minn korp ta' konċiljazzjoni huwa vinkolanti fuq il-partijiet u ma jridx jiġi ddkjarat eżekutorju bil-qorti. L-arbitraġġ huwa metodu ieħor ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Billi l-membri tal-bord ta' arbitraġġ jinħatru mill-partijiet infushom, jistgħu jibqgħu ċerti mill-għarfien, l-esperjenza u l-imparzjalità tal-arbitri. Il-partijiet għandhom ukoll id-dritt jagħzlu liema lingwa se tintuża għall-proċedimenti, liema liġi se tapplika u r-regoli proċedurali. Bord ta' arbitraġġ jista' jinħatar għal kawża individwali (*ad hoc*) jew jaħdem fuq bażi permanenti. Bord ta' arbitraġġ permanenti fl-Estonja huwa l-Bord ta' Arbitraġġ tal-Kamra tan-Nutara (Notarite Koja vahekohus). Fl-Estonja, it-tilwim li jkun ġej min-negożju transfruntiera spiss jissolva fil-Qorti tal-Arbitraġġ tal-[\[et\]](#) Kamra Estonjana tal-Kummerċ u l-Industrija (Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTK) arbitraažikohus). Sentenza li tingħata mill-bord ta' arbitraġġ Estonjan li jopera fuq bażi permanenti tikkostitwixxi titolu eżekuttiv mingħajr ma jkollha tiġi dikjarata eżekutorja bil-qorti. Is-sentenzi mogħtija minn bordijiet oħra tal-arbitraġġ, inklużi bordijiet ta' arbitraġġ *ad hoc*, u minn dawk ta' stati oħra, biex jiġu soġġetti għal eżekuzzjoni obbligatorja, l-ewwel iridu jiġu ddkjarati eżekutorji bil-qorti. Barra mill-arbitraġġ u l-konċiljazzjoni, hemm ukoll kumitati għal riżoluzzjoni ġudizzjarja ta' ċertu tip ta' tilwim.

Pereżempju, it-tilwim industrijali jista' l-ewwel jiġi riferut għal [\[et\]](#) kumitat dwar it-tilwim industrijali (töövaidluskomisjon). Kumitat dwar it-tilwim industrijali huwa korp indipendenti li jsolvi tilwim industrijali individwali li għalih jistgħu jirrikorru kemm l-impjegati kif ukoll l-impjegaturi. Is-soluzzjoni ta' tilwim industrijali f' kumitat dwar it-tilwim industrijali hija regolata mill-[\[et\]](#) Att għar-Riżoluzzjoni tat-Tilwim Industrijali (individuaalse töövaidluse lahendamise seadus). Ma jintalbu ebda tariffi tal-istat għal riżoluzzjoni tat-tilwim bl-użu ta' kumitat dwar it-tilwim industrijali. Kumitat dwar it-tilwim industrijali jista' jintuża biex jiġu solvuti tilwim minħabba relazzjonijiet industrijali. Meta jiġi eżerċitat id-dritt għal rikors għal kumitat dwar it-tilwim industrijali, huwa importanti li jiġi nnutat li l-kumitat

jiddeċiedi talbiet finanzjarji li ma jaqbx L-EUR 10,000. It-talbiet li jaqbx L-EUR 10,000 iridu jiġu deċiżi bil-qorti. Ir-rikors ipprezentat quddiem il-kumitat dwar it-tilwim industrijali għandu jindika ċ-ċirkostanzi rilevanti għat-tilwim. Pereżempju, meta ssir oġġezzjoni għal sensja jridu jingħataw ir-raġunijiet u l-hin għalt-keċċija. Ir-rikors għandu jiddeskrivi n-natura tat-tilwim bejn il-partijiet, jiġifieri dak li l-impjegat jew l-impjegatur naqas li jaqbx jew li fl-opinjoni tar-rikorrent, għamel kontra l-liġi. L-evidenza għandha tiġi inkluża mar-rikors bħala appoġġ għat-talbiet li jsiru fih (eż. kuntratt ta' xogħol, ftehimiet reċiproċi jew korrispondenza bejn l-impjegat u l-impjegatur, eċċ.) jew b'referenza għal kwalunkwe evidenza jew xhieda oħra. Jekk ir-rikorrent iqis li jkollu jiġi mistieden xhud għas-smiġh, l-isem u l-indirizz tax-xhud għandhom jiġu indikati fir-rikors. Deċiżjoni minn kumitat dwar it-tilwim industrijali li tkun saret effettiva, tikkostitwixxi titolu eżekuttiv u tista' tiġi sottomessa lill-uffiċjal ġudizzjarju għall-eżekuzzjoni obbligatorja. Skont ċerti ċirkostanzi, kumitat dwar it-tilwim industrijali jista' jiddikjara d-deċiżjoni tiegħu eżekutorja mingħajr dewmien. Jekk parti għat-tilwim ma taqbilx mad-deċiżjoni tal-kumitat dwar it-tilwim industrijali, il-parti tista' tiftaħ kawża ma' qorti tal-kontea (maakohus) biex l-istess tilwim industrijali terġa' tinstema' u tagħmel dan fi żmien xahar mill-jum ta' wara r-riċevuta tat-traskrizzjoni tad-deċiżjoni. F'dan il-każ, id-deċiżjoni mill-kumitat dwar it-tilwim industrijali ma ssirx effettiva.

Talbiet li ġejjin minn kuntratt bejn konsumatur u negozjant jistgħu jiġu deċiżi mill-[Kumitat għat-Tilwim tal-Konsumatur \(tarbijakaitseadus\)](#). Is-soluzzjoni ta' tilwim tal-konsumaturi hija regolata mill-[Att dwar il-Protezzjoni tal-Konsumatur \(tarbijakaitseadus\)](#). Il-Kumitat għat-Tilwim tal-Konsumatur huwa kompetenti biex isolvi kemm tilwim domestiku kif ukoll dak transfruntiera li joriġina minn kuntratti bejn konsumaturi u negozjanti u li jiġi inizjalat minn konsumatur jekk parti tat-tilwim tkun negozjant li l-post ta' stabbiliment tiegħu jkun fir-Repubblika tal-Estonja. Il-Kumitat huwa kompetenti wkoll biex jiddeċiedi kull tilwim marbut ma' telf ikkawżat minn prodott b'difett, sakemm it-telf jista' jiġi determinat. Jekk ġie stabbilit li ġie ikkawżat telf iżda l-ammont eżatt tat-telf ma jistax jiġi kkwantifikat, pereżempju f'każ ta' telf mhux fi flus jew telf li għad irid iseħh, l-ammont ta' kumpens jiġi stabbilit bil-qorti. Il-Kumitat ma jsovx it-tilwim relatat mal-forniment ta' servizzi mhux ekonomiċi ta' interess ġenerali, is-servizzi edukattivi offruti minn persuni ġuridici fil-liġi pubblika jew is-servizzi tal-kura tas-saħħa pprovduti minn professjonisti tal-kura tas-saħħa lill-pazjenti sabiex jivvalutaw, iżommu jew jirrestawraw l-istat ta' saħħa tagħhom, inklużi l-preskrizzjoni, l-ġhoti u l-forniment ta' prodotti mediċinali u apparat mediku. Barra minn hekk, il-Kumitat ma jsovx tilwim rigward talbiet li jirriżultaw minn mewt, dannu fiżiku jew dannu għas-saħħa, jew tilwim li għalih il-proċedura ta' riżoluzzjoni hija preskritta minn Atti oħra. Tilwim bħal dan jiġi solvut minn istituzzjonijiet jew qrati kompetenti (eż. apparti mill-qrati, tilwim li jirriżulta minn kuntratti ta' kiri ta' abitazzjonijiet jista' jiġi riżolt ukoll minn kumitati ta' kiri). Rikors ipprezentat minn konsumatur jinstema' u l-eżitu tar-riżoluzzjoni ta' tilwim issir disponibbli lill-partijiet fi żmien 90 jum minn meta jintlaq' r-rikors tal-konsumatur għal revizzjoni. Fil-każ ta' tilwim kumpless, it-terminu msemmi jista' jiġi estiż. Għandu jkun hemm konformità ma' deċiżjoni tal-Kumitat għat-Tilwim tal-Konsumatur fi żmien 30 jum mill-jum ta' wara l-pubblikazzjoni tiegħu fuq is-sit web tal-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur (Tarbijakaitseamet) sakemm ma jkunx previst mod ieħor mid-deċiżjoni. Lista ta' negozjanti li naqsu milli jikkonformaw mad-deċiżjonijiet tal-Kumitat hija ppubblikata fuq is-sit web tal-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur; madankollu, id-deċiżjoni tal-Kumitat ma tistax tkun soġġetta għal eżekuzzjoni obbligatorja li jfisser li ma tistax tiġi sottomessa lill-uffiċjal ġudizzjarju għal skop bħal dan. Negozjant imdaħħal fil-lista jithassar mil-lista meta l-kummerċjant jikkonforma mad-deċiżjoni tal-Kumitat wara li jkun iddaħħal fil-lista jew meta jkunu għaddew aktar minn 12-il xahar mid-dħul tan-negozjant fil-lista. Jekk il-partijiet fit-tilwim ma jaqblux mad-deċiżjoni meħuda mill-Kumitat u ma jikkonformawx magħha, huma jstgħu jirrikorru għal qorti tal-kontea biex isolvu l-istess tilwim. Negozjant jinnotifika lill-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur bil-miktub dwar il-fatt li d-deċiżjoni giet imħarsa jew li l-kawża tkun giet riferuta lill qorti tal-kontea filwaqt li jinkludi kopja tar-rikors ipprezentat lill-qorti tal-kontea. Il-Bord tal-Protezzjoni tal-Konsumatur innifsu jista', bil-kunsens u bħala r-rappreżentant tal-konsumatur, jirreferi t-tilwim riżolta mill-Kumitat lill qorti tal-kontea għal smiġh jekk il-kummerċjant ikun naqas milli jikkonforma mad-deċiżjoni u t-tilwim tkun rilevanti għall-applikazzjoni ta' Att jew ta' leġiżlazzjoni oħra jew għall-interessi kollettivi tal-konsumaturi.

Tilwim li jirriżulta minn kuntratti ta' kiri ta' abitazzjonijiet jista' jiġi riżolt minn **kumitat ta' kiri**. Is-soluzzjoni ta' tilwim dwar kiri hija regolata mill-[Att għar-Riżoluzzjoni tat-Tilwim dwar il-Kiri \(individuaalse töövaidluse lahendamise seadus\)](#). Il-kumitati ta' kiri ma jsovx it-tilwim li jinvolvi talbiet finanzjarji li jaqbx L-EUR 3,200. Kumitat tal-kiri jista' jiġi stabbilit minn gvern lokali u jsovx tilwim ta' kiri li jinqala' fit-territorju tiegħu. Fl-Estonja, ġie stabbilit kumitat ta' kiri biss f' Tallinn. Rikors quddiem kumitat ta' kiri għandu jindika t-talba tar-rikorrent u l-fatti li fuqhom huwa bbażat u r-rikors għandu jinkludi l-kuntratt ta' kera u l-evidenza li tipprova l-allegazzjonijiet iddikjarati fir-rikors kif ukoll evidenza dokumentata rilevanti oħra. Deċiżjoni minn kumitat ta' kiri li tkun saret effettiva tikkostitwixxi titolu eżekuttiv u tista' tiġi pprezentata lill-uffiċjal ġudizzjarju għall-eżekuzzjoni obbligatorja. F'każ li parti fit-tilwim ma taqbilx mad-deċiżjoni li tkun ittiehdet mill-kumitat tal-kiri, il-parti tista' tirreferi l-istess tilwim ta' kiri lill qorti tal-kontea fi żmien 20 jum mill-jum wara li tirċievi d-deċiżjoni tal-kumitat. F'dan il-każ, id-deċiżjoni mill-kumitat tal-kiri ma ssirx effettiva. Is-soluzzjoni ta' tilwim mill-kumitati msemmija hawn fuq ma tikkostitwixxi proċedimenti preliminari obbligatorji, jiġifieri jekk il-partijiet ma jkunux jixtiequ jew ma jkunux jistgħu jsovx t-tilwim permezz ta' mezzi extraġudizzjarji, huma jstgħu jirreferu t-talba tagħhom lill qorti. L-istess talbiet ma jstgħux jinstemgħu fl-istess hin kemm minn qorti kif ukoll minn kumitat kompetenti extraġudizzjarju.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Relazzjonijiet ta' dritt privat huma rregolati mill-prinċipju ta' awtonomija privata, li jfisser li kreditur huwa liberu li jiddeċiedi meta jinforza t-talba tiegħu kontra debitur. Madankollu, fl-interessi taċ-ċarezza legali u l-istabbiltà tal-liġi, debitur jista' jirreferi għal perjodu ta' limitazzjoni jekk il-kreditur ikun naqas milli jipprezenta t-talba tiegħu f'ċertu perjodu ta' żmien. Qorti jew kwalunkwe entità għar-riżoluzzjoni ta' tilwim oħra jinforza biss perjodu ta' limitazzjoni jekk il-persuna obbligata titlob dan. Għaldaqstant, it-talba tal-kreditur ma tiskadix mal-iskadenza tal-perjodu ta' limitazzjoni. Madankollu, jekk it-talba tkun preskritta u l-persuna obbligata tirreferi għall-perjodu ta' limitazzjoni, il-qorti la tisma' t-talba u lanqas tagħmel ġudizzju materjali fir-rigward tagħha.

Il-preskrizzjoni għal talbiet dwar tranżazzjoni hija ta' tliet snin.

Il-perjodu ta' limitazzjoni għal talbiet li jirriżultaw minn tranżazzjonijiet ikun ta' għaxar snin jekk il-persuna obbligata tonqos deliberatament milli tissodisfa l-obbligi tagħha.

Il-preskrizzjoni għal talbiet relatati mat-trasferiment ta' proprjetà immobbli, l-iskrizzjoni ta' dritt reali fuq proprjetà immobbli, it-trasferiment jew terminazzjoni ta' dritt reali jew l-emenda tal-kontenut ta' dritt reali hija ta' għaxar snin.

Il-perjodu ta' limitazzjoni għal talba li tirriżulta mil-liġi huwa ta' għaxar snin mill-mument li t-talba tkun dovuta, sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi.

Il-perjodu ta' limitazzjoni għal talba li tirriżulta minn dannu ikkawżat illegalment huwa ta' tliet snin mill-mument li l-persuna intitolata saret jew missha saret taf bid-dannu u bil-persuna obbligata li tikkumpensa d-dannu.

Il-perjodu ta' limitazzjoni għal talba li tirriżulta minn arrikkiment ingust huwa tliet snin mill-mument li l-persuna intitolata saret jew missha saret taf bil-kisba tat-talba li tirriżulta minn arrikkiment ingust.

Il-perjodu ta' limitazzjoni għal talba għat-twettiq ta' obbligi rikorrenti, bl-eċċezzjoni ta' talbiet għat-twettiq ta' obbligi ta' manteniment tat-tfal, huwa ta' tliet snin għal kull obbligu separat irrispettivament mill-bażi legali għat-talba.

Il-perjodu ta' limitazzjoni għal talba għat-twettiq tal-obbligi ta' manteniment tat-tfal huwa ta' għaxar snin għal kull obbligu separat.

Il-perjodu ta' limitazzjoni għal talbiet ta' restituzzjoni li jirriżultaw minn dritt ta' sjieda u għal talbiet li jirriżultaw mil-liġi tal-familja jew mil-liġi tas-suċċessjoni huwa ta' 30 sena minn meta t-talba tkun dovuta sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi.

Talba ta' restituzzjoni li tirriżulta minn dritt ta' sjieda kontra detentur arbitrarju ma tiskadix.

Ċerti talbiet li jirriżultaw minn relazzjonijiet ta' impjeg għandhom terminu ta' preskrizzjoni għal rikors għal qorti. Pereżempju, il-perjodu biex titressaq talba quddiem kumitat dwar it-tilwim industrijali jew qorti għar-rikonossiment ta' drittijiet li jirriżultaw minn relazzjonijiet ta' impjeg u l-protezzjoni ta' drittijiet mijsura huwa ta' erba' xhur. Kawża l-qorti jew rikors għal kumitat dwar it-tilwim industrijali għal revoka ta' terminazzjoni ta' kuntratt ta' impjeg jistgħu jittressqu fi żmien

30 jum kalendarju minn meta tasal id-dikjarazzjoni ta' terminazzjoni; fi żmien 30 jum kalendarju mill-wasla ta' dikjarazzjoni ta' terminazzjoni, impjegat jista' jipprezenta rikors quddiem qorti jew kumitat dwar it-tilwim industrijali biex jikkontesta t-terminazzjoni b'hala li tmur kontra l-prinċipju ta' *bona fide*, sakemm l-impjegatur ma jkunx temm il-kuntratt minhabba ksur tal-kuntratt tal-impjegat; it-terminu għall-prezentazzjoni ta' talba għall-pagi huwa ta' tliet snin.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Iċ-ċirkustanzi li fihom kawża tista' tinstema' minn qorti Estonjana huma determinati mid-dispożizzjonijiet dwar il-ġurisdizzjoni internazzjonali. Kawża taqa' taħt il-ġurisdizzjoni ta' qorti Estonjana jekk qorti Estonjana tista' tisma' l-kawża skont id-dispożizzjonijiet li jikkonċernaw il-kompetenza u l-ġurisdizzjoni tagħha jew abbażi ta' ftehim dwar il-ġurisdizzjoni, sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi jew minn ftehim internazzjonali. Il-ġurisdizzjoni internazzjonali mhijiex ġurisdizzjoni esklużiva, sakemm ma jkunx preskrit mod ieħor mil-liġi jew minn ftehim internazzjonali. Id-dispożizzjonijiet tal-[Kodiċi ta' Proċedura Ċivili tal-Estonja \(tsiviilkohtumenetluse seadustik\)](#) dwar il-ġurisdizzjoni internazzjonali japplikaw biss sa fejn dan mhuwiex regolat b'mod ieħor minn ftehim internazzjonali jew mir-regolamenti tal-Unjoni Ewropea li ġejjin:

(1) Ir-Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonossiment u l-eżekuzzjoni ta' sentenzi fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali;

(2) Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2201/2003 dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonossiment u l-infurzar ta' sentenzi fi kwistjonijiet matrimonjali u kwistjonijiet ta' responsabbiltà tal-ġenituri, u li jirrevoka r-Regolament (KE) Nru 1347/2000;

(3) Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 4/2009 dwar il-ġurisdizzjoni, il-liġi applikabbli, ir-rikonossiment u l-eżekuzzjoni tad-deċiżjonijiet u l-kooperazzjoni f' materji relatati ma' obbligi ta' manteniment;

(4) Ir-Regolament (UE) Nru 650/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-ġurisdizzjoni, il-liġi applikabbli, ir-rikonossiment u l-infurzar ta' deċiżjonijiet u l-aċċettazzjoni u l-infurzar ta' strumenti awtentiċi fil-qasam tas-suċċessjonijiet u dwar il-ħolqien ta' Ċertifikat Ewropew tas-Suċċessjoni;

(5) Ir-Regolament (UE) Nru 655/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi proċedura għal Ordni Ewropea tal-Preservazzjoni tal-Kontijiet sabiex jiġi ffaċilitat l-irkupru transkonfinali tad-dejn f' materji ċivili u kummerċjali.

4 Jekk iva, f'lema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Il-Qorti fejn tista' titressaq kawża kontra persuna u fejn atti proċedurali oħra jistgħu jitwettqu fir-rigward ta' persuna hija stabbilita b'**ġurisdizzjoni ġenerali**, sakemm ma tkunx prevista mil-liġi li l-kawża trid titressaq quddiem qorti oħra jew li l-att jitwettaq minn qorti oħra.

Il-**ġurisdizzjoni fakultattiva** tistabbilixxi l-qorti fejn jistgħu jitressqu kawżi kontra persuna u fejn jistgħu jitwettqu atti proċedurali oħra fir-rigward ta' persuna minbarra l-ġurisdizzjoni ġenerali.

Il-**ġurisdizzjoni esklużiva** tistabbilixxi l-unika qorti li tista' tiddeċiedi kawża ċivili. Il-ġurisdizzjoni f'kawżi mhux kontenzjużi hija esklussiva sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi.

Taħt il-ġurisdizzjoni ġenerali titressaq kawża kontra persuna fiżika quddiem il-qorti tal-post tar-residenza tagħha u tiġi pprezentata kawża kontra persuna ġuridika quddiem il-qorti tas-sede tagħha. Jekk il-post ta' residenza ta' persuna fiżika ma jkunx magħruf, tista' titressaq kawża kontra l-persuna quddiem il-qorti tal-aħħar post tar-residenza magħruf tagħha.

Jekk, skont id-dispożizzjonijiet ġenerali, kawża ma tkunx taqa' taħt il-ġurisdizzjoni ta' qorti jew ġurisdizzjoni Estonjana ma tkunx tista' tiġi determinata u ftehim jew liġi internazzjonali ma jipprovdix mod ieħor, il-kawża tinstema' mill-Qorti tal-Kontea ta' Harju (Harju Maakohus) jekk:

il-kawża trid tinstema' fir-Repubblika tal-Estonja skont ftehim internazzjonali;

ir-rikorrent ikun ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew għandu residenza fl-Estonja, u r-rikorrent m'għandu l-ebda possibbiltà li jiddefendi d-drittijiet tiegħu jew tagħha fi stat barrani jew ir-rikorrent ma jistax ikun mistenni jagħmel dan;

il-kawża tikkonċerna l-Estonja sa punt sinifikanti minhabba raġuni oħra u r-rikorrent ma għandu l-ebda possibbiltà li jiddefendi d-drittijiet tiegħu jew tagħha fi stat barrani jew ir-rikorrent ma jistax ikun mistenni jagħmel dan.

Il-Qorti tal-Kontea ta' Harju tisma' kawża ukoll jekk il-kawża taqa' taħt il-ġurisdizzjoni ta' qorti Estonjana iżda ma jkunx possibbli li jiġi ddeterminat liema qorti Estonjana jkollha ġurisdizzjoni fil-kawża. Dan japplika wkoll jekk il-ġurisdizzjoni Estonjana tkun għet miftiehma mingħajr ma jiġi speċifikat liema qorti jkollha l-ġurisdizzjoni.

Taħt il-ġurisdizzjoni esklussiva (obbligatorja), rikorsi b'dawn l-oġġetti li ġejjin jiġu pprezentati quddiem il-qorti tal-post fejn tinsab il-proprjetà immobbli:

talba relatata mar-rikonossiment tal-eżistenza tad-dritt ta' sjieda, dritt reali limitat jew interess ta' garanzija reali ieħor li jikkonċerna proprjetà immobbli, jew rikonossiment ta' nuqqas ta' tali drittijiet jew impedimenti, jew talba relatata ma' drittijiet oħra fi proprjetà immobbli;

id-determinazzjoni ta' konfini jew diviżjoni ta' proprjetà immobbli;

il-protezzjoni tal-pussess tal-proprjetà immobbli;

talba ta' dritt ta' proprjetà li tirriżulta minn proprjetà ta' apartment;

talba relatata ma' infurzar obbligatorju rigward proprjetà immobbli;

talba li tirriżulta minn kuntratt ta' kiri jew kuntratt ta' kiri kummerċjali li jikkonċerna proprjetà immobbli jew kuntratt ieħor għall-użu ta' proprjetà immobbli skont il-liġi tal-obbligi, jew mill-validità ta' tali kuntratti.

Kawża relatata ma' servitù, gravami jew dritt ta' prelazzjoni fir-rigward ta' proprjetà tiġi pprezentata lill-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha tinsab il-proprjetà.

Taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva (obbligatorja), rikors għar-revoka ta' terminu standard ingust jew għat-terminazzjoni u l-irtirar tar-rakkomandazzjoni tat-terminu mill-persuna li tirrakkomanda l-applikazzjoni tat-terminu jiġi pprezentat lill-qorti tal-post tan-negozju tal-konvenut jew, fin-nuqqas ta' dan, il-qorti tar-residenza jew is-sede tal-konvenut. Jekk il-konvenut ma għandux post tan-negozju, ta' residenza jew ta' sede fl-Estonja, ir-rikors jitressaq quddiem il-qorti li taħt il-ġurisdizzjoni territorjali tagħha ġie applikat it-terminu standard.

Rikors minn persuna ġuridika għal revoka ta' deċiżjoni minn korp jew li tiġi ddikjarata nulla u bla effett jiġi pprezentat taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva mal-qorti tas-sede tal-persuna ġuridika

Qorti Estonjana tista' tisma' kawża matrimonjali jekk:

mill-inqas wieħed mill-konjuġi jkun ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew kien ċittadin meta ġie ċelebrat iż-żwieġ;

iż-żewġ konjuġi jkollhom residenza fl-Estonja;

wieħed mill-konjuġi jkollu residenza fl-Estonja, ħlief fejn is-sentenza li għandha tingħata ma tkunx rikonossuta b'mod ċar fil-pajjiż tan-nazzjonalità ta' wieħed mill-konjuġi.

Taħt il-ġurisdizzjoni esklussiva kawża matrimonjali biex tinstema' minn qorti Estonjana tiġi pprezentata fil-qorti tar-residenza kongunta tal-konjuġi u fin-nuqqas tagħha, il-qorti tar-residenza tal-konvenut. Jekk ir-residenza tal-konvenut ma tkunx fl-Estonja, il-kawża tiġi pprezentata fil-qorti tar-residenza ta' wild minuri kongunt tal-partijiet u, fin-nuqqas ta' wild minuri kongunt, il-qorti tar-residenza tar-rikorrent.

Jekk il-kustodja tkun għet stabbilita fuq il-proprjetà ta' persuna assenti minhabba li l-persuna għebet, jew ikun inħatar kuratur għal persuna minhabba l-kapaċità legali attiva limitata tagħha jew jekk persuna tkun għet ikkundannata l-ħabs, tista' tiġi pprezentata wkoll kawża ta' divorzju kontra din il-persuna quddiem il-qorti tar-residenza tar-rikorrent.

Qorti Estonjana tista' tisma' kawża ta' filjazzjoni jekk mill-inqas waħda mill-partijiet tkun ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew mill-inqas waħda mill-partijiet ikollha residenza fl-Estonja. Kawża ta' filjazzjoni li għandha tinstema' minn qorti Estonjana tiġi pprezentata taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva tal-qorti tar-residenza tal-minuri. Jekk ir-residenza tal-minuri ma tkunx fl-Estonja, il-kawża tiġi pprezentata fil-qorti tar-residenza tal-konvenut. Jekk ir-residenza tal-konvenut ma tkunx fl-Estonja, il-kawża tiġi pprezentata fil-qorti tar-residenza tar-rikorrent. L-istess japplika għall-kawżi ta' manteniment.

Taħt il-ġurisdizzjoni fakultattiva, kawża li tinvolvi talba ta' proprjetà tista' tiġi pprezentata kontra persuna fiżika anki quddiem il-qorti tal-post tiegħu jew tagħha jekk il-persuna tibqa' f'tali post għal perjodu ta' żmien itwal minhabba relazzjoni ta' impjeg jew servizz, studji jew għal raġuni oħra bħal din. Kawża relatata mal-attivitajiet ekonomiċi jew professjonali tal-konvenut tista' tinfetaħ ukoll quddiem il-qorti tal-post tan-negożju.

Persuna ġuridika bbażata fuq is-shubija, inkluża kumpannija, jew membru, soċju jew azzjonist tagħha tista', taħt ġurisdizzjoni fakultattiva, tipprezenta kawża li tirriżulta minn tali shubija jew holding kontra membru, soċju jew azzjonist tal-persuna ġuridika wkoll quddiem il-qorti tas-sede tal-persuna ġuridika.

Jekk persuna jkollha residenza jew sede fi stat barrani, kawża li tinvolvi talba ta' proprjetà tista', taħt ġurisdizzjoni fakultattiva, tiġi pprezentata wkoll kontra tali persuna quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jinsabu l-assi relatati mat-talba jew mal-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jinsabu l-assi l-oħra tal-persuna. Jekk assi ddaħħal f'registru pubbliku, din il-kawża tista' tiġi pprezentata fil-qorti tal-post tar-registru li fih huwa rreġistrat l-assi. Jekk l-assi huwa talba skont il-liġi tal-obbligi, din il-kawża tista' tiġi pprezentata fil-qorti tar-residenza jew is-sede tad-debitur. Jekk it-talba tkun garantita minn oġġett, il-kawża tista' tinfetaħ ukoll quddiem il-qorti li l-oġġett ikun jinsab fil-ġurisdizzjoni tagħha.

Rikors għall-ġbir ta' talba garantita b'ipoteka jew b'rabta ma' gravami fi proprjetà jew rikors ieħor bħal dan li jinvolvi talba simili jista' jiġi pprezentat ukoll quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha tinsab il-proprjetà immobbli, dment li d-debitur ikun is-sid tal-proprjetà immobbli rreġistrata li tkun garantita permezz tal-ipoteka jew soġġetta għal gravami.

Kawża kontra sid ta' appartament li toriġina minn relazzjoni legali relatata mas-sjeda tal-appartament tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li taħt il-ġurisdizzjoni tagħha jinsab l-appartament ikkonċernat.

Kawża li tirriżulta minn kuntratt jew kawża għal dikjarazzjoni ta' nullità tal-kuntratt tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jkun se jgħid li l-obbligu kuntrattwali kkonċernat.

Konsumatur jista' taħt il-ġurisdizzjoni fakultattiva jipprezenta kawża li tirriżulta minn kuntratt jew relazzjoni speċifikata fl-Artikoli 35, 46 jew 52, is-Subartikolu 208 (4), l-Artikoli 379 jew 402, is-Subartikolu 635 (4) jew l-Artikoli 709, 734 jew 866 tal-[Ligi dwar l-Obbligi \(võlaõigusseadus\)](#) jew kawża li tirriżulta minn kwalunkwe kuntratt ieħor konkluz ma' impriza li għandha sede jew post ta' negożju fl-Estonja wkoll mal-qorti tar-residenza tal-konsumatur. Dan ma japplikax għal kawżi li jirriżultaw minn kuntratti ta' trasport.

Detentur ta' polza, benefiċjarju jew persuna oħra intitolata li titlob il-prestazzjoni mill-assiguratur fuq il-baži ta' kuntratt ta' assigurazzjoni jista' taħt il-ġurisdizzjoni fakultattiva jipprezenta kawża li tirriżulta mill-kuntratt ta' assigurazzjoni kontra l-assiguratur ukoll mal-qorti tar-residenza jew is-sede tal-persuna. Fil-każ ta' assigurazzjoni ta' responsabbiltà, jew assigurazzjoni ta' bini, proprjetà immobbli jew mobbli flimkien ma' bini jew proprjetà immobbli, kawża kontra l-assiguratur tista' taħt ġurisdizzjoni fakultattiva tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jkun seħħ l-att jew l-event li kkawża d-dannu jew fejn ikun seħħ id-dannu.

Impjegat jista' taħt ġurisdizzjoni fakultattiva jipprezenta rikors li jirriżulta mill-kuntratt ta' impjeg tiegħu wkoll quddiem il-qorti tar-residenza jew il-post tax-xogħol tiegħu.

Rikors għal kumpens għal dannu kkawżat illegalment jista' taħt ġurisdizzjoni fakultattiva jiġi pprezentat wkoll lill-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha jkun seħħ l-att jew l-event li kkawża d-dannu jew il-post fejn ikun seħħ id-dannu.

Kawża li l-għan tagħha huwa l-istabbiliment tad-dritt tas-suċċessjoni, talba ta' suċċessur kontra l-possessur tal-patrimonju, talba li tirriżulta minn kuntratt ta' legat jew ta' suċċessjoni jew talba għal porzjon obligatorju jew għal diviżjoni ta' proprjetà tista' taħt ġurisdizzjoni fakultattiva tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha l-mejjet kien residenti fil-mument tal-mewt tiegħu jew tagħha. Jekk il-mejjet kien ċittadin tar-Repubblika tal-Estonja iżda fil-mument tal-mewt ma kellu l-ebda residenza fl-Estonja, din il-kawża tista' tiġi pprezentata wkoll quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni tagħha l-mejjet kien residenti l-aħħar fl-Estonja. Jekk il-mejjet ma kellux residenza fl-Estonja, il-kawża tista' titressaq quddiem il-Qorti tal-Kontea ta' Harju.

Tista' titressaq kawża kontra diversi konvenuti quddiem il-qorti tar-residenza jew is-sede ta' wiehed mill-konvenuti skont l-għażla tar-rikorrent.

Jekk ikunu jistgħu jiġu pprezentati diversi rikorsi kontra konvenut wiehed fuq il-baži tal-istess cirkostanzi, jistgħu jiġu pprezentati r-rikorsi kollha quddiem il-qorti li magħha jkun jista' jiġi pprezentat rikors li jikkonċerna talba waħda jew uħud mit-talbiet li jirriżultaw mill-istess fatt.

Tista' tiġi pprezentata kontrotalba lill-qorti li quddiemha jkun ġie pprezentat ir-rikors, dment li l-kontrotalba ma taqax taħt il-ġurisdizzjoni esklużiva. Dan japplika wkoll fejn, skont dispożizzjonijiet ġenerali, il-kontrotalba għandha titressaq quddiem qorti ta' stat barrani.

Rikors minn parti terza b'talba indipendenti jista' jiġi pprezentat quddiem il-qorti li qed tisma' l-kawża prinċipali.

Kawża li tikkonċerna proċedimenti ta' falliment jew falliment ta' patrimonju kontra persuna falluta, fiduċjarju f'falliment jew membru tal-kumitat tal-falliment, inkluża kawża għall-esklużjoni ta' proprjetà minn patrimonju ta' falliment, tista' tinfetaħ ukoll quddiem il-qorti li ddikjarat il-falliment. Rikors biex tiġi aċċettata talba jista' jiġi pprezentat ukoll quddiem il-qorti li ddikjarat il-falliment.

Fallut jista' jipprezenta wkoll kawża li tikkonċerna l-proprjetà ta' falliment, inkluża rikors għall-irkupru, quddiem il-qorti li ddikjarat il-falliment.

Jekk tipprezenta rikors ma' qorti differenti minn dik tal-ġurisdizzjoni ġenerali tal-konvenut, trid tiġġustifika dan lill-qorti.

Jekk kawża tkun tista' fl-istess ħin taqa' taħt il-ġurisdizzjoni ta' diversi qorti Estonjani, ir-rikorrent ikollu d-dritt li jagħżel il-qorti biex jipprezenta r-rikors. F'dak il-każ, il-kawża tinstema' mill-qorti li kienet l-ewwel li rċeviet it-talba għal rikors.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirkorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont miżjub?

Fl-Estonja, il-ġurisdizzjoni ma tiġix determinata min-natura tal-kawża jew mill-valur konċernat.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi b'żonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi, il-partijiet (ir-rikorrent, il-konvenut, il-parti terza) jistgħu jipparteċipaw fil-proċedimenti personalment jew permezz ta' rappreżentant b'kapaċità ġuridika attiva fi proċedimenti ċivili l-partiċipazzjoni personali f'kawża ma ċċaħħad lill-parti waħda fil-proċedimenti mid-dritt li jkollha rappreżentant jew konsulent fil-kawża.

Il-kapaċità ġuridika attiva fi proċedimenti ċivili tfisser il-kapaċità ta' persuna li teżerċita drittijiet proċedurali ċivili u ttwettaq obbligi proċedurali ċivili fil-qorti permezz tal-azzjonijiet tagħha. Persuna ta' mill-inqas 18 sena tgawdi minn kapaċità ġuridika attiva sħiħa. Persuni b'kapaċità ġuridika limitata wkoll m'għandhomx kapaċità ġuridika attiva fi proċedimenti ċivili, sakemm ir-restrizzjoni ta' kapaċità ġuridika attiva ta' adult ma tkunx relatata mal-eżerċizzju ta' drittijiet proċedurali ċivili u t-tweġġiq ta' obbligi proċedurali ċivili. Minuri ta' mill-inqas 15-il sena għandu d-dritt li jipparteċipa fil-proċedimenti flimkien mar-rappreżentant legali tiegħu.

Rappreżentant kuntrattwali fil-qorti jista' jkun avukat jew kwalunkwe persuna oħra li tkun kisbet mill-inqas Grad ta' Masters rikonnoxxut mill-istat fil-qasam tal-liġi, kwalifika korrispondenti skont it-tifsira tas-Subartikolu 28 (22) tal-Att dwar l-Edukazzjoni tar-[Repubblika tal-Estonja \(Eesti Vabariigi haridusseadus\)](#) jew kwalifika barranija korrispondenti.

Persuna ġuridika tkun rappreżentata fil-qorti minn membru tal-bord maniġerjali tagħha jew minn korp li jissostitwixxi l-bord ta' ġestjoni (rappreżentant legali) sakemm il-liġi jew l-istatut ta' assoċjazzjoni tagħha ma jipprevedux dritt konġunt ta' rappreżentanza. Il-membri tal-bord maniġerjali jista' jiddelega t-trattament

tal-kawża fil-qorti lil rappreżentant kuntrattwali. L-eżistenza ta' tali rappreżentant ma tippregudikax il-partecipazzjoni tar-rappreżentant legali, jiġifieri membru tal-bord ta' tmexxija tal-persuna ġuridika fil-proċedimenti.

Rappreżentant għal persuna jinħatar bil-qorti fejn il-ligi tkun teħtieġ hekk.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Rikors għandu jindika l-isem tal-qorti li quddiemha huwa maħsub li tiġi pprezentata d-dikjarazzjoni. Rikors jista' jiġi pprezentat ukoll b'mod elettroniku permezz tal-portal disponibbli fuq <https://www.e-toimik.ee/> permezz ta' llogġjar fis-sistema b'karta tal-identità. Rikors jista' jiġi pprezentat ukoll b'mod elettroniku [bil-faks jew billi jintbagħat fl-indirizz elettroniku magħżul għal skop bħal dan](#). Meta tippreżenta rikors il-qorti personalment, dan għandu jitressaq fl-uffiċċju tat-tribunal rilevanti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-proċedimenti quddiem il-qorti u l-proċeduri amministrattivi fil-qorti jsiru bil-lingwa Estonjana. Ir-rikors irid jitressaq bil-lingwa Estonjana u bil-miktub. Rikors irid jitressaq quddiem qorti f'format iffirmit; jista' jiġi pprezentat ukoll f'format diġitalment iffirmit permezz tal-portal disponibbli fuq <https://www.e-toimik.ee/> billi tilloggja permezz tal-karta tal-identità, jew tista' tintbagħat bil-posta elettronika f'format iffirmit b'mod diġitali. Talba għal rikors tista' tintbagħat biss permezz ta' fakas jew posta elettronika f'format li ma jiġix iffirmit b'mod diġitali jekk rikors iffirmit jiġi pprezentat quddiem il-qorti kemm jista' jkun malajr.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftah kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Ma hemm l-ebda formola standard għar-rikorsi. Ir-rikorsi jridu jindikaw dan li ġej:

l-ismijiet, l-indirizzi u d-dettalji ta' kuntatt tal-partecipanti fil-proċedimenti u ta' kwalunkwe rappreżentant;

l-isem tal-qorti;

it-talba espressa b'mod ċar tar-rikorrent (is-sugġett tal-kawża);

iċ-ċirkostanzi fattwali li jikkostitwixxu l-bażi għall-kawża (il-bażi għall-kawża);

evidenza li turi ċ-ċirkostanzi li jikkostitwixxu l-kawża tar-rikors, u referenza speċifika għall-fatti li r-rikorrent jixtieq jipprova ma' kull biċċa evidenza;

jekk ir-rikorrent jaqbilx mal-kawża li tiġi riveduta fi proċedimenti bil-miktub jew jekk iridx li l-kawża tinstema' f'seduta tal-qorti;

il-valur tal-kawża sakemm ir-rikors ma jkunx qed ifittex li jikseb il-flus ta' somma speċifika ta' flus;

lista ta' annessi mar-rikors;

il-firma jew, għal dokument trażmess b'mod elettroniku, firma diġitali tal-partecipant fi proċedimenti jew tar-rappreżentant tiegħu.

Jekk ir-rikorrent jixtieq li l-kawża tinstema' fi proċedura dokumentarja, ir-rikorrent irid jindika din ix-xewqa fir-rikors.

Jekk ir-rikorrent ikun irrapreżentat fil-proċedimenti minn rappreżentant, il-kawża trid tistabbilixxi wkoll id-dettalji tar-rappreżentant. Jekk ir-rikorrent irid ikun assistit fi proċedimenti minn interpretu jew traduttur, ir-rikorrent irid jindika dan fir-rikors u jniżżel, jekk possibbli, id-dettalji tal-interpretu jew tat-traduttur.

Jekk tippreżenta rikors ma' qorti differenti minn dik tal-ġurisdizzjoni ġenerali tal-konvenut, trid tiġġustifika dan lill-qorti.

Minbarra l-informazzjoni speċifikata hawn fuq, ir-rikorsi f'kawża ta' divorzju jridu jindikaw ukoll l-ismijiet u d-dati tat-twelid tat-tfal minorenni kongunti tal-konjuġi, tal-persuna li tmantni u trabbi t-tfal u tal-persuna li magħha jirrisjedu t-tfal, kif ukoll proposta dwar id-drittijiet tal-ġenituri u t-trobbija tat-tfal wara d-divorzju.

Jekk rikorrent jew konvenut ikun persuna ġuridika mdaħħla f'registru pubbliku, tiġi annessa mar-rikors traskrizzjoni tal-kard tar-reġistru, silta mir-reġistru jew certifikat ta' registrazzjoni, sakemm il-qorti ma tkunx tista' tivverifika tali *data* mir-reġistru b'mod indipendenti. Fil-każ ta' persuni ġuridici oħra, iridu jiġu pprovduti provi oħra dwar l-eżistenza u l-kapaċità ġuridika tagħhom.

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Tiġi imposta tariffa tal-istat għar-reviżjoni ta' petizzjoni, appell jew rikors. Ir-rati tat-tariffi tal-istat jew jiddependu fuq il-valur tal-kawża ċivili (fl-[Anness 1](#) tal-[Att dwar it-Tariffi tal-Istat \(riigilõivuusdus\)](#)) jew huma stabbiliti bħala somom speċifiċi soġġetti għat-tip ta' talba. Ma tiġix imposta tariffa tal-istat biex issir seduta ta' smiġħ ta' rikors għal għajjuna legali, meta tiġi pprezentata talba għal remunerazzjoni ta' pagi jew għal manteniment u f'kawżi oħra previsti mill-Att dwar it-Tariffi tal-Istat.

Tiħallas tariffa tal-istat qabel ma tintalab l-eżekuzzjoni ta' att. Qabel ma tiħallas it-tariffa tal-istat, ir-rikors ma jiġix trażmess lill-konvenut jew ma jitkomplew proċeduri oħra li jirriżultaw minn att li għalih tkun qed tiġi imposta tariffa tal-istat. Jekk it-tariffa tal-istat ma tiħallasx kollha, il-qorti tagħti lir-rikorrent limitu ta' żmien li fih għandu jhallas l-ammont sħiħ. Jekk it-tariffa tal-istat ma tiħallasx sad-data dovuta, ir-rikors ma jiġix aċċettat għal revizzjoni. Jekk l-ammont tat-tariffa tal-istat imħallsa għal talba aċċettata għal revizzjoni jkun inqas minn dak preskritt mil-ligi, il-qorti tkun teħtieġ il-flus tat-tariffa tal-istat fl-ammont preskritt mil-ligi. Jekk ir-rikorrent jonqos milli jhallas it-tariffa tal-istat sad-data stipulata mill-qorti, il-qorti ma tismax il-kawża sal-limitu korrispondenti tat-talba.

Mal-flus ta' tariffa tal-istat, l-att li għalih tiħallas it-tariffa tal-istat irid jiġi indikat fid-dokument ta' pagament. Jekk tiħallas tariffa tal-istat għal persuna oħra, l-isem ta' dik il-persuna jiġi indikat ukoll. Jekk wara li jitressaq rikors, il-qorti titlob il-flus ta' tariffa tal-istat addizzjonali, in-numru ta' referenza stabbilit mill-qorti jrid jiġi indikat ukoll meta tiħallas it-tariffa tal-istat permezz ta' istituzzjoni ta' kreditu.

L-ispejjeż neċessarji u raġonevoli ta' rappreżentant kuntrattwali huma ġeneralment ordnati li jithallsu mill-parti li kontrihha tkun inqatgħet is-sentenza. Sabiex jingħata kumpens għall-ispejjeż ta' rappreżentant kuntrattwali, il-flus ta' dawn l-ispejjeż ma għandux ikun evidenzjat; fattura maħruġa għall-provvista ta' servizzi legali hija biżżejjed biex wiehed jirċievi kumpens. Il-kodiċi ta' Proċedura Ċivili ma jirregolax il-pagament li għandu jsir lill-rappreżentant kuntrattwali qabel id-diviżjoni u d-determinazzjoni tal-ispejjeż proċedurali mill-qorti; dan għandu jiġi miftiehem bejn il-fornitur tas-servizzi legali u l-persuna li għandha tkun rappreżentata fil-kuntratt għal servizzi legali.

11 Nista' nitlob għajjuna legali?

L-għajjuna legali tingħata lill-partecipant fi proċedimenti li huwa persuna fiżika u li, fil-hin tal-preżentazzjoni tar-rikors għal għajjuna legali, ikollu residenza fir-Repubblika tal-Estonja jew fi Stat Membru ieħor tal-UE jew ikun cittadin tar-Repubblika tal-Estonja jew Stat Membru ieħor tal-UE. Ir-residenza tiġi ddeterminata abbażi tal-Artikolu 62 tar-Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill. Partecipanti oħra fi proċedimenti li huma persuni naturali jingħataw għajjuna legali biss jekk din tkun prevista minn ftehim internazzjonali.

L-għajjuna legali tingħata lill-persuna li titlobha jekk:

il-persuna li tkun qed titlob l-għajjuna legali ma tkunx tista' thallas l-ispejjeż proċedurali minhabba s-sitwazzjoni finanzjarja tagħha jew tkun tista' thallas dawk l-ispejjeż biss parzjalment jew bin-nifs; u

ikun hemm raġuni biżżejjed biex wiehed jemmen li l-proċeduri maħsuba se jkunu ta' suċċess.

Il-partecipazzjoni fil-proċedimenti hija preżunta li tkun suċċess jekk ir-rikors li għall-preżentazzjoni tiegħu tintalab l-għajjuna legali jstabbilixxi r-raġunijiet b' mod legalment konvinċenti u l-fatti jsostnu dan. L-importanza tal-kawża għall-persuna li titlob l-għajjuna legali titqies ukoll meta jiġi evalwat is-suċċess tal-partecipazzjoni tal-persuna fil-proċedimenti.

Persuna fiżika ma tingħataw għajjuna legali jekk:

(1) I-ispejjeż proċedurali ma jiġux preżunti li jaqzbu d-doppju tad-dhul medju fix-xahar tal-persuna li tkun qed titlob l-għajnuna legali kkalkulat fuq il-baži tad-dhul medju fix-xahar ta-aħħar erba' xhur qabel il-prezentazzjoni tar-rikors mingħajr kwalunkwe taxxa u fl-as obligatorju ta' assigurazzjoni, l-ammonti preskritti biex jiġi ssodisfat obbligu ta' manteniment li jirrizulta mil-liġi u l-ispejjeż raġonevoli għall-akkomodazzjoni u t-transport;

(2) il-persuna li titlob l-għajnuna legali tkun tista' tkopri l-ispejjeż proċedurali mill-assi eżistenti li jistgħu jinbiegħu mingħajr xi diffikultajiet kbar u li fir-rigward tagħhom tkun tista' ssir talba għall-flas skont il-liġi;

Fir-rigward ta' persuni ġuridici, l-assocjazzjonijiet jew il-fondazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ biss li ddaħhlu fil-lista ta' assocjazzjonijiet jew fondazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ li jibbenefikaw minn inċentivi tat-taxxa fuq id-dhul jew assocjazzjonijiet jew fondazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ li huma ugwali għalihom li għandhom sede fl-Estonja jew fi Stat Membru ieħor tal-UE għandhom id-dritt li japplikaw għal għajnuna legali sabiex jilħqu l-oġettivi tagħhom, dment li r-rikorrenti jagħtu prova li qed japplikaw għal għajnuna legali fil-qasam tal-protezzjoni ambjentali jew tal-konsumatur jew fi kwalunkwe interess pubbliku predominanti ieħor sabiex tiġi evitata hsara potenzjali għad-drittijiet protetti legalment ta' għadd kbir ta' persuni u dment li ma jistgħux jiġu preżunti li jkopru l-ispejjeż mill-assi tagħhom jew li huma kapaċi jhallsu għal tali spejjeż biss parzjalment jew f'pagamenti bin-nifs. L-għajnuna legali li persuni ġuridici Estonjani oħra jistgħu japplikaw għaliha hija rilaxx sħiħ jew parzjali mill-flas ta' tariffa tal-istat fuq l-appell. Persuni ġuridici barranin oħra jingħataw għajnuna legali biss fuq il-baži ta' ftehim internazzjonali.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Kawża titqies li tressqet meta tasal quddiem il-qorti. Dan japplika biss jekk il-kawża tiġi nnotifikata lill-konvenut f'data ulterjuri. Jekk il-qorti tirrifjuta li taċċetta r-rikors għal reviżjoni, il-qorti ma tinnotifikax il-kawża lill-konvenut. Jekk ir-rikors jikkonforma mar-rekwiżiti statutorji, il-qorti tiegħu deċiżjoni u tilqgħu għar-reviżjoni. Jekk ir-rikors ma jikkonformax mar-rekwiżiti, il-qorti tagħti data ta' skadenza lir-rikorrent biex jikkoreġih. Il-qorti tiegħu deċiżjoni dwar l-aċċettazzjoni tar-rikors għal reviżjoni jew dwar ir-rifjut li jsir dan jew dwar l-għoti ta' skadenza għall-korrezzjoni fi żmien raġonevoli. Il-qorti tinforma lir-rikorrent bl-aċċettazzjoni tar-rikors għal reviżjoni.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għaliha biex nidher)?

Il-qorti tinnotifika lill-partecipant bil-progress tal-proċedimenti permezz ta' deċiżjonijiet amministrattivi. Permezz ta' deċiżjoni amministrattiva, il-qorti tistabbilixxi skadenza għall-konvenut biex iwieġeb, u li tinforma wkoll lill-konvenut li r-rikors għal reviżjoni jkun intlaqa'.

L-aħħar aġġornament: 02/10/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew deċiżjoni ta' tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Irlanda

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Li tmur il-qorti ħafna drabi tkun l-aħħar soluzzjoni meta jkunu f'fallw tentattivi oħrajn sabiex tissolva tilwima. Alternattiva għall-qorti hija li tuża proċeduri ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. (Ara l-Iskeda Informattiva dwar "Soluzzjoni Alternattiva għat-Tilwim").

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

It-termini għat-tressiq ta' azzjoni fil-qorti jvarjaw skont il-każ. Din il-kwistjoni tat-termini tista' tiġi ċċarata ma' konsulent legali jew [f'uffiċċju ta' informazzjoni liċ-ċittadini](#) dwar l-aċċess għal-liġi.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara l-Iskeda Informattiva dwar "[Il-Ġurizdizzjoni tal-Qrati](#)".

4 Jekk iva, fl-ilema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Fil-qrati inferjuri (jiġifieri l-Qrati taċ-Ċirkwit u l-Qrati Distrettwali), il-qorti xierqa fejn għandek tressaq pretensjoni tiġi ddeterminata mill-post fejn il-konvenut jew wieħed mill-konvenuti normalment ikun jirrisjedi jew iwettaq kwalunkwe professjoni, negozju jew mestier. Fil-biċċa l-kbira tal-kawzi, id-Distrett jew id-Ċirkwit xieraq huwa dak fejn allegatament ikun sar il-kuntratt; f'kawzi ta' delitt, fejn allegatament ikun twestaq id-delitt; fi proċedimenti tal-familja, fejn ikun jirrisjedi l-attur; u, f'kawzi li jirrigwardaw kirja jew titolu għal proprjetà immobbli, fejn ikunu jinsabu l-bini jew l-artijiet li huma s-sugġett ta' dawn il-proċedimenti.

Għal aktar dettalji dwar il-ġurizdizzjonijiet tal-qrati, jekk jogħġbok ara l-Iskeda Informattiva dwar "[Il-Ġurizdizzjoni tal-Qrati](#)".

Is-sit web [tas-Servizz tal-Qrati tal-Irlanda](#) jipprovdi informazzjoni dwar l-istruttura tal-qrati. Huwa jippubblika wkoll ktejjeb intitolat *Explaining the Courts* għall-informazzjoni pubblika. Aktar dettalji dwar is-sistema tal-qrati huma disponibbli wkoll [mill-Bord ta' Informazzjoni liċ-Ċittadini](#).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Il-qorti xierqa fejn għandek tressaq pretensjoni tiġi ddeterminata min-natura (kuntratt, delitt, eċċ.) u l-valur tagħha.

Għal aktar dettalji, jekk jogħġbok ara l-Iskeda Informattiva dwar "[Il-Ġurizdizzjoni tal-Qrati](#)".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Mhux dejjem ikun meħtieġ li jintuza intermedjarju, huwa f'idejgħ li tiddeċiedi u dan se jkun jiddependi fuq il-kumplessità tal-kawża tiegħek. Jekk tiddeċiedi li tuża intermedjarju, trid tuża avukat. [The Law Society](#) hija l-korp li jakkredita u jirregola l-professjoni tal-avukat.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju ta' informazzjoni, fl-uffiċċju ta' iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikors irid jiġi ddepożitat fl-uffiċċju tas-Servizz tal-Qrati xieraq, skont l-ammont ta' kumpens li tkun qed titlob (għal aktar dettalji dwar il-qorti xierqa, jekk jogħġbok ara l-Iskeda Informattiva "[Il-Ġurizdizzjoni tal-Qrati](#)"). L-uffiċċji tas-Servizz tal-Qrati jinstantu madwar l-Irlanda kollha, u d-dettalji tal-indirizzi u l-ħinijiet tal-ftuħ tagħhom jinsabu fuq is-sit web [tas-Servizz tal-Qrati](#).

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Fl-Irlanda, ir-rikors jista' jsir bl-Ingliż jew bl-Irlandiż. Ir-rikors irid isir fuq formola speċjali, li tkun speċifika għall-ġurizdizzjoni li fiha tagħmel il-prestensjoni tiegħek. Ir-rikors ma jistax jintbagħat b'faks jew bil-posta elettronika, iżda jrid jiġi pprezentat personalment fl-uffiċċju tas-Servizz tal-Qrati xieraq. Ir-rikors ma jistax isir bil-fomm.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiffaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Hemm formoli speċjali għat-tressiq tal-azzjonijiet, li ħafna minnhom jistgħu jitnizzlu minn fuq is-sit web [tas-Servizz tal-Qrati](#) u l-bqija jinsabu [fir-Regoli tal-Qorti](#). Dawn il-formoli jindikaw liema elementi jridu jiġu inklużi fil-fajl. Tista' titalab xi gwida limitata mingħand uffċjali fis-Servizz tal-Qrati, iżda dawn l-uffċjali jistgħu jagħtu biss informazzjoni proċedurali, minħabba li ma jistgħux jagħtu pariri fuq il-merti ta' prestensjoni jew jirakkomandaw kif għandha tiġi pproċessata.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

Id-drittijiet tal-qorti, magħrufa wkoll bħala tariffi tal-qorti, għandhom jithallsu fuq ħafna tipi ta' rikors. It-tariffi jridu jithallsu meta jiġi ddepożitat ir-rikors fl-uffiċċju tas-Servizz tal-Qrati xieraq. Id-dettalji tat-tariffi differenti jinsabu fuq is-sit web [tas-Servizz tal-Qrati](#). Il-ħlasijiet lil avukat, jekk tuża wieħed, huma differenti, u mhumiex kwistjoni għas-Servizz tal-Qrati. Jekk tagħti struzzjonijiet lil avukat, dan jagħtik parir dwar l-ammont tat-tariffa li tiġi imposta u meta għandha tiħallas.


11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Ara l-Iskeda Informattiva dwar "L-Għajnuna Legali".

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffċjali? Nircievi konferma minghand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi għex ipprezentat korrettement jew le?

Azzjoni titressaq b'mod uffċjali meta tinħareġ il-prestensjoni mill-uffiċċju tas-Servizz tal-Qrati. Skont il-ġurisdizzjoni li fiha tressaq il-prestensjoni tiegħek, din ma tistax tinħareġ qabel ma tiġi nnotifikata lill-parti l-oħra. Fil-Qorti għal Talbiet Żgħar, ir-registratur tal-qorti jibgħat il-prestensjoni tiegħek lill-parti l-oħra. Fi qrati oħrajn, ikollok tinnotifika l-prestensjoni inti stess jew inkella tqabbad intermedjarju sabiex jagħmel dan għalik. Tista' ssir taf fl-uffiċċju tas-Servizz tal-Qrati fejn iddeċidejt li tagħmel il-prestensjoni tiegħek. L-uffiċċjali tas-Servizz tal-Qrati jgħarrfuk jekk ma tkunx issodisfajt il-htigijiet proċedurali kollha sabiex tiddepożita l-prestensjoni tiegħek, iżda huwa f'idejn l-imħallef li jiddeċiedi jekk il-kawża tiegħek hijex ipprezentata kif suppost.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Ir- **Regoli** ta' kull qorti jispeċifikaw it-termini u tista' tiċċekkja din l-informazzjoni mal-uffiċċju tas-Servizz tal-Qrati fejn tiddepożita l-prestensjoni tiegħek

L-aħħar aġġornament: 12/04/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Greċja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Tabilhaqq, jista' jkun xieraq li jintużaw "metodi ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim". Ara s-suġġett rilevanti.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Hemm perjodi ta' limitazzjoni differenti għat-tressiq ta' azzjoni quddiem il-qorti, skont il-każ. Id-dettalji dwar il-limitazzjoni rigward it-tressiq ta' azzjoni quddiem il-qorti jistgħu jiġu pprovduti minn konsulent legali jew uffċċju ta' pariri għaċ-ċittadini.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara "Il-qrati kompetenti".

4 Jekk iva, f'lema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara "Il-qrati kompetenti - Il-Greċja"

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont miżjub?

Ara "Il-qrati kompetenti - Il-Greċja".

Il-proċedura li trid tiġi segwita għat-tressiq ta' azzjoni legali.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

L-azzjoni trid titressaq minn avukat, hliel fil-każijiet li ġejjin: (1) kawża mressqa quddiem qorti ċivili distrettwali (*Irinodikio*), (2) rimedji provvizorji, (3) sabiex jiġi evitat periklu imminenti (l-Artikolu 94(2) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili) u (4) il-proċedimenti tax-xogħol imwettqa quddiem il-qorti tal-prim'istanza bi mħallef jew maġistrat wieħed (*Monomelos Protodikio*) jew il-qorti ċivili distrettwali (l-Artikolu 665(1) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili). Għalhekk, bħala regola ġenerali, għandu jkun hemm rappreżentant legali preżenti. Hemm ċerti proċeduri, pereżempju, rimedji provvizorji, tilwim minuri, tilwim industrijali, eċċ., li fihom il-persuna kkonċernata tista' tidher għan-nom tagħha stess.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Sabiex tinbada kawża fil-qorti, irid jiġi pprezentat rikors lir-registru tal-qorti kompetenti. Sabiex tfassal l-azzjoni, il-persuna kkonċernata għandha tikkuntatta avukat, li jipprezentaha lir-registru tal-qorti kompetenti.

8 B'lema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

(a) Ir-rikors irid isir biss bil-Grieg;

(b) bħala regola ġenerali, irid isir bil-miktub. Huwa jista' jiġi pprezentat verbalment lil qorti ċivili distrettwali jekk ma jkunx hemm avukati maħtura jew konsulenti legali lokali mhux liċenzjati (*dikolavori*) fil-post fejn il-Qorti għandha s-sede tagħha. F'dak il-każ, għandu jtfassal rapport (l-Artikoli 111, 115 u 215(2) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili); u

(ċ) ir-rikors jista' jiġi pprezentat ukoll b'mod elettroniku, diment li jkun gie ffirmat b'firma elettronika avvanzata (l-Artikoli 117(2) u 119(4) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili; id-Digriet Presidenzjali 25/2012).

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Ma hemm ebda formola speċjali sabiex titressaq azzjoni. Il-fajl jinkludi l-azzjoni, fejn meħtieġ (dan mhuwiex obligatorju għall-qrati ċivili distrettwali u l-miżuri ta' prekawzjoni) u meta l-evidenza bil-miktub tiġi pprezentata mill-parti fil-kawża.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

L-imposti tal-qorti jithallsu kif ġej: Il-parti fil-kawża għandha tkopri l-ispejjeż u l-imposti rilevanti. B'hekk, il-pretendent għandu jnħallas it-taxxa tal-boll, it-taxxa tal-boll tal-qorti u t-tariffi għad-diversi fondi (pereżempju; il-Fond tal-Avukati [TN], il-Fond tal-Benesseri tal-Avukati ta' Atena [TPDA], eċċ.), li jithallsu meta tiġi ddepożitata l-azzjoni. Meta u kif għandu jithallas l-avukat jiġi miftiehem mal-parti fil-kawża.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Iva tista', soġġett għall-kundizzjonijiet tal-Artikoli 194-204 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (jekk il-persuna kkonċernata ma tkunx tista' thallas l-ispejjeż tal-qorti mingħajr ma tikkomprometti l-għajxien tagħha u dak tal-familja tagħha). Huma meħtieġa d-dokumenti li ġejjin: (1) Ċertifikat mis-sindku jew mill-president tal-komunità fejn jgħix il-pretendent, rigward l-istatus professjonali, finanzjarju u tal-familja tiegħu, u (2) ċertifikat mill-kap tal-eżattorja tal-post fejn jgħix il-pretendent, dwar jekk huwa pprezentax dikjarazzjoni tat-taxxa fl-aħħar tliet snin għat-taxxa fuq l-introjt jew għal kwalunkwe taxxa diretta oħra, kif ukoll verifika tal-preċiżjoni tad-dikjarazzjoni tat-taxxa.

Il-passi sussegwenti li jridu jittieħdu b'konnessjoni mal-azzjoni.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffċjali? Nircievi konferma minghand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi għex ipprezentat korrettement jew le?

L-azzjoni titqies bħala li tressqet meta tiġi pprezentata lir-registru tal-qorti li tkun indirizzata lilha u meta tiġi nnotifikata kopja tagħha lill-konvenut (l-Artikolu 215 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili). It-fassil u l-prezentazzjoni ta' rapport jikkostitwixxu konferma li l-azzjoni tressqet. Malli tiġi pprezentata l-azzjoni lill-qorti kompetenti, jifassal att ta' prezentazzjoni u tiġi stabbilita data tas-seduta ta' smiġh, sabiex il-pretendent jiġi pprovdut bid-dettalji tal-prezentazzjoni.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Id-data tas-smiġh tal-azzjoni tiġi stabbilita mir-registru tal-qorti kompetenti u l-parti fil-kawża tiġi mħarrka għal kull sessjoni sussegwenti tal-qorti jew għal kull att meħud matul il-kawża. Kwalunkwe parti fil-kawża għandha d-dritt li tħaffef is-seduta ta' smiġh. Tingħata wkoll gwida mill-avukat awtorizzat.

Fl-aħħar nett, fir-rigward tal-mistoqsijiet kollha, il-preżenza ta' avukat hija obligatorja f'qorti tat-tieni istanza, jiġifieri qorti tal-appell, anki jekk il-preżenza ta' rappreżentant legali ma kinitx obligatorja fil-qorti tal-prim'istanza msemmija hawn fuq f'dawn il-kawżi partikolari (l-ewwel mistoqsija). Naturalment, dan japplika wkoll għall-kawżi mressqa quddiem il-Qorti Suprema Ċivili u Kriminali tal-Greċja (*Arios Pagos*).

L-aħħar aġġornament: 24/04/2018

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna **es** għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Spanja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

It-tilwim jista' jiġi solvut mingħajr ma tmur il-qorti permezz tal-medjazzjoni – ara "[Medjazzjoni fil-pajjiżi tal-UE - Spanja](#)".

Il-partijiet jistgħu jfittxu wkoll il-medjazzjoni wara li jkunu nbdew il-proċedimenti legali.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

It-terminu għat-tressiq ta' kawża fil-qorti jvarja skont il-każ. Il-kwistjoni tat-termini jew tal-perjodi ta' preskrizzjoni hija legalment kumplessa u l-aħjar parir li tista' tingħata huwa li tikkonsulta avukat jew centru legali li jipprovdi informazzjoni dwar l-aċċess għall-gustizzja.

Bħala regola ġenerali u għal skopijiet illustrattivi biss:

Il-perjodu ta' preskrizzjoni għall-pretensjonijiet għal djun kuntrattwali huwa ta' ħames snin.

Il-perjodu ta' preskrizzjoni għat-talbiet għal danni mhux kuntrattwali huwa ta' sena.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Jekk tagħżel li ssolvi t-tilwima permezz tal-qorti, mela trid tmur f'qorti f'dan l-Istat Membru.

4 Jekk iva, f'lema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirkorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Jekk jogħġbok ara r-regoli dwar il-ġurisdizzjoni fuq "[Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli - Spanja](#)".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirkorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Jekk jogħġbok ara r-regoli dwar il-ġurisdizzjoni fuq "[Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli - Spanja](#)".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Bħala regola ġenerali, sabiex tmur il-qorti fi Spanja, jeħtieġ li tqabblad:

rappreżentant proċedurali tal-qorti (*procurador*), u

avukat li jaġixxi għalik fil-qorti.

Ma huwiex meħtieġ li tqabblad lil dawn il-prattikanti fil-każijiet li ġejjin:

Meta l-ammont li tkun qed titlob ma jaqbiżx I-EUR 2 000.

Sabiex tipprezenta rikors skont proċedura rapida speċjali magħrufa bħala "proċedura ta' ordni ta' ħlas" (*monitorio*), dment li tipprovdi evidenza dokumentarja tad-dejn. F'dawn il-każijiet, ma hemm ebda limitu fuq l-ammont tal-pretensjoni.

Sabiex tapplika għal miżuri urġenti qabel jibdew il-proċedimenti. Dan ikopri miżuri provviżorji fi proċedimenti ta' annullament, separazzjoni jew divorzju. Il-miżuri huma maħsuba sabiex jindirizzaw l-aktar htigijiet personali u finanzjarji urġenti tal-konjuġi u t-fal tagħhom, meta wieħed mill-konjuġi jkollu l-ħsieb li jressaq proċedimenti ta' annullament, separazzjoni jew divorzju (l-intervent ta' dawn l-individwi professjonisti jkun meħtieġ għad-dokumentazzjoni bil-miktub u l-azzjonijiet sussegwenti kollha).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikorsi jridu jiġu pprezentati lir-Registru tal-Qorti għall-post inkwistjoni. Ir-rikorsi jiġu ttrattati minn:

l-iskrivan tal-Qorti responsabbli għar-Registru u s-servizzi komuni ġenerali, jew

l-uffiċjal tar-Registru maħtur sabiex jaġixxi taħt is-superviżjoni u r-responsabbiltà tal-iskrivan.

L-iskrivani tal-qorti u l-uffiċjali maħtura minnhom huma l-unici persuni li jistgħu jikkonfermaw id-data u l-ħin li fihom ġew ipprezentati t-talbiet, l-atti promoturi u kwalunkwe dokument ieħor li hemm termini obligatorji għalihom.

It-talbiet ċivili jew kummerċjali ma jistgħux jiġu pprezentati lil xi korp pubbliku ieħor, inkluż lill-maġistrat tal-għassa.

8 B'lema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Fil-principju, l-Ispanjol irid jintuza fil-proċedimenti tal-qorti. F'dawk il-Komunitajiet Awtonomi li għandhom il-lingwa tagħhom (il-Katalonja, Valenzja, il-Gżejjer Baleariċi, il-Galizja u l-Pajjiż Bask), tista' tintuza wkoll dik il-lingwa.

Kwalunkwe persuna oħra li tiegħu sehem fil-proċedimenti tista' tuza l-Ispanjol jew il-lingwa tal-Komunità Awtonoma fejn ikunu qegħdin isiru l-proċedimenti, kemm f'dokumenti bil-miktub kif ukoll fi proċedimenti orali. Jekk xi ħadd ma jkunx jista' jifhem il-lingwa tal-Komunità Awtonoma, il-qorti taħtar interpretu sabiex jipprovdi traduzzjoni għall-Ispanjol. Ħatra bħal din issir jew fejn stipulat mil-liġi jew inkella fuq talba mill-persuna li titlob iċ-ċaħda ta' proċess ġust. Jekk xi ħadd, minbarra parti, jaġhti xhieda f'lingwa differenti minħabba li ma jafx jikkonfermaw id-data u l-ħin li fihom ġew ipprezentati t-talbiet, l-atti promoturi u xhieda tkun responsabbli sabiex tipprovdi interpretu.

Il-proċedimenti jridu dejjem jinbdew bil-miktub f'dokument magħruf bħala "talba" (*demanda*), li huwa dokument sempliċi għall-każijiet ta' taħt I-EUR 2 000.

Dan irid ikun fih l-informazzjoni li ġejja:

id-dettalji personali u l-indirizz tar-rikorrent, kif ukoll id-dettalji personali u l-indirizz tal-parti l-oħra, meta jkunu magħrufa, u

x'qiegħed jitleb eżattament ir-rikorrent mingħand il-parti l-oħra.

Il-persuni li ma jkunux se jqabdu rappreżentant proċedurali tal-qorti jistgħu jagħzlu jekk jittrattawx mal-qorti b'mod elettroniku jew le. Huma jistgħu jbiddu l-metodu magħżul minnhom fi kwalunkwe ħin.

Il-ġuristi kollha huma mitluba jużaw is-sistemi ta' prezentazzjoni elettronika jew mill-bogħod tal-qorti sabiex jipprezentaw kemm ir-rikors inizjali u d-dokumenti tat-talba sussegwenti, kif ukoll dokumenti oħrajn, bil-għan li jiżguraw li l-prezentati jkunu ġenwini u biex jiprovdu rekord affidabbli li d-dokumenti ntbagħtu u waslu kollha, kif ukoll id-data li fiha ntbagħtu u waslu.

L-organizzazzjonijiet u l-individwi li ġejjin huma wkoll meħtieġa li jittrattaw mal-qorti b'mod elettroniku:

persuna ġuridika;

entitajiet mingħajr personalità ġuridika;

professjonisti li jaħdmu f'oqsma li jirrikjedu registrazzjoni f'organizzazzjoni professjonali għal kwalunkwe formalità u azzjoni li jwettqu mas-Servizzi tal-Qrati meta jeżerċitaw l-attività professjonali tagħhom;

nutara u registraturi;

rappreżentanti ta' parti kkonċernata li jeħtiġilhom jitrattaw b'mod elettroniku mas-Servizz tal-Qrati; u

uffiċjali tal-amministrazzjoni pubblika għal kwalunkwe azzjoni u pass li jwettqu minhabba l-pożizzjoni tagħhom.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Jeżistu formoli standard u dokumenti stampati għall-preżentata ta' talbiet għal ammonti li ma jaqbx EUR 2 000 kif ukoll għall-pretensjonijiet ippreżentati skont proċedura speċjali magħrufa bħala "proċedura ta' ordni ta' ħlas". Ma hemm ebda limitu fuq l-ammont li jista' jintalab skont il-proċedura ta' ordni ta' ħlas, iżda trid tipprovi evidenza dokumentarja tad-dejn.

Dawn il-formoli (flimkien mal-gwidi tal-utenti) huma disponibbli fuq l-internet fuq:

[☞ Juicio-Verbal](#) (għal talbiet żgħar)

[☞ Juicio Monitorio](#) (għall-proċedura speċjali)

Huma wkoll disponibbli għall-pubbliku fir-Registri tal-Qrati u fis-Servizzi Ċentrali għal kull distrett tal-qorti.

Għat-talbiet li ma jaqbx EUR 2 000, dan huwa dokument sempliċi ħafna. Kulma jrid ikun fih huma d-dettalji personali tar-rikorrent, id-dettalji personali tal-parti l-oħra, meta jkun magħrufa, u deskrizzjoni preċiża ta' dak li qiegħed jitleb ir-rikorrent.

Għat-talbiet ta' aktar minn EUR 2 000, id-dokument huwa aktar ikkumplikat u jrid jiffassal minn avukat minhabba li jrid jinkludi deskrizzjoni tal-fatti tal-każ, ir-raġunijiet legali għat-talba u lista f'ordni li tidentifika b'mod ċar id-dokumenti u evidenza oħra ppreżentata.

Fiz-żewġ każijiet, it-talba inizjali trid tkun akkumpanjata mill-evidenza dokumentarja kollha ta' appoġġ għat-talba, flimkien ma' kwalunkwe rapport ta' xhieda esperti jew evidenza oħra relatata mal-każ. B'mod ġenerali, dawn id-dokumenti ma jistgħux jiġu ppreżentati f'data aktar tard, flief f'każijiet speċjali ħafna.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

L-individwi ma għandhomx bżonn iħallsu tariffa.

L-entitajiet ġuridici (kumpaniji, fondazzjonijiet, assoċjazzjonijiet) iridu jħallsu tariffa sabiex iressqu talba fil-qrati ċivili, kummerċjali jew amministrattivi kontenzjużi u sabiex jappellaw kontra sentenza mogħtija fil-qrati soċjali. Ma tiħallas l-ebda tariffa fil-qrati kriminali. Aktar informazzjoni hija disponibbli fuq:

[☞ Tasas judiciales](#) (tariffi tal-qorti)

Fil-Komunità Awtonoma ta' Katalonja, l-entitajiet ġuridici (iżda mhux l-individwi) iridu jħallsu tariffa:

[☞ Comunidad Autónoma de Cataluña - Tasa](#) (Komunità Awtonoma ta' Katalonja. Tariffi)

Ma hemm ebda tariffa standard għall-onorarji tal-avukati. Kemm il-livell tal-onorarji kif ukoll il-metodu tal-ħlas huma stabbiliti permezz ta' ftehim reciproku mal-klijent.

Hemm tariffa standard għall-ħlasijiet mitluba mir-rappreżentanti proċedurali tal-qorti.

[☞ Arancel Procuradores](#) (tariffa standard)

Generalment, il-ġuristi jitolbu ħlas bil-quddiem sabiex ikopru l-ispejjeż tal-bidu, li jiġi paċut kontra l-onorarji totali. Il-proċedimenti jinqasmu fi stadji u l-ġuristi jistgħu jitolbu lill-klijenti tagħhom iħallsu l-perċentwal korrispondenti tal-onorarji totali fil-bidu ta' kull stadju.

Generalment, il-ġuristi ma jitolbux il-ħlas sħiħ tal-onorarji qabel ma tintemm il-kawża.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

In-nies li jistgħu juru bil-provi li m'għandhomx il-mezzi sabiex imorru l-qorti huma intitolati għal għajnuna legali.

[☞ Justicia Gratuita](#) (għajnuna legali, Ministeru tal-Ġustizzja)

Il-mezzi tan-nies jiġu vvalutati bl-użu ta' indici magħruf bħala l-IPREM (indici tal-introjt bażiku pubbliku).

Individwu jitqies li m'għandux il-mezzi sabiex imur il-qorti meta l-introjt annwali tal-unità domestika tiegħu mis-sorsi kollha ma jkun aktar minn:

Darbtejn l-IPREM applikabbli fil-mument meta jsir ir-rikors, għal individwi li mhumiex parti minn unità domestika.

Darbtejn u nofs l-IPREM fis-seħħ fil-mument li ssir it-talba, meta l-persuni inkwistjoni jkun parti minn kwalunkwe wieħed mit-tipi ta' unità domestika b'anqas minn erba' membri.

Tliet darbtejn l-IPREM, għal individwi li huma parti minn unità domestika li fiha mill-inqas erba' persuni.

Għall-2020, l-IPREM annwali hija ta' EUR 6 778.80 (tnax-il pagament parzjali).

Ċerti organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ jistgħu jikkwalifikaw ukoll għal għajnuna legali.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ippreżentat korrettament jew le?

Rikors jitqies li tressaq b'mod uffiċjali mid-data li fiha jkun ġie ppreżentat, ladarba jkun ġie ppreżentat lill-uffiċċju tal-Iskrivan u tkun inħarġet ordni ta' ammissjoni tat-talba għall-proċess, wara konferma li l-kwistjoni taqa' fil-ġurisdizzjoni tal-qorti.

Inti tiġi nnotifikat bid-deċiżjoni tal-qorti tal-ammissjoni tat-talba għall-proċess u bid-deċiżjonijiet sussegwenti kollha permezz tar-rappreżentant proċedurali tal-qorti tiegħek, jekk ikollok wieħed. Meta ma jkun meħtieġ rappreżentant proċedurali tal-qorti, tiġi nnotifikat direttament bil-konsenja rreġistrata fl-indirizz mogħti fit-talba.

Jekk it-talba jkun fiha żball li jfisser li ma tkunx tista' tiġi ammissa għall-proċess, il-qorti tagħtik perjodu ta' żmien li fih tikkoreġi dan l-iżball. Jekk l-iżball ma jkunx jista' jiġi kkorreġut, l-Iskrivan tal-Qorti jgħarraf b'dan lill-lmħallef, li min-naħa tiegħu jiddeċiedi jekk jippermettix li t-talba tipproċedi jew le.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalja biex nidher)?

Il-partijiet jiġu nnotifikati minnufih bl-istadji jew l-avvenimenti kollha fil-proċedimenti, direttament jew permezz tar-rappreżentant proċedurali tal-qorti tagħhom, meta jkollhom wieħed.

Bħala regola ġenerali, ma hemm ebda skeda ta' żmien stabbilita għall-proċedimenti, iżda hemm termini li jridu jintlaħqu.

L-aħħar aġġornament: 29/11/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Franza

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Jista' jkun preferibbli li jintużaw metodi ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Ara aktar dwar dan [is-sugġett](#).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

It-termini għall-preżentata ta' azzjonijiet ġudizzjarji jvarjaw skont il-każ. Din il-kwistjoni tat-termini fuq il-preżentata ta' azzjonijiet ġudizzjarji tista' tiġi kkjarifikata minn konsulent legali jew minn uffiċċju għall-pariri liċ-ċittadini.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara "[Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli? - Franza](#)".

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tghix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara "Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli? - Franza".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara "Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli? - Franza".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

F'xi każijiet, jehtieglek li tkun assistit fil-qorti minn avukat sa mill-bidu tal-proċedimenti.

Bħala prinċipju, jehtieglek li tkun assistit minn avukat quddiem il-qorti kkombinata (tribunal judiciaire). Madankollu, hemm ċerti eċċezzjonijiet, pereżempju f'każijiet li jinvolvu kirjet kummerċjali, jew kwistjonijiet li jaqgħu taħt il-gurizdizzjoni tal-qorti għat-tilwim dwar il-protezzjoni (juge des contentieux de la protection).

Quddiem il-qorti tal-familja (juge aux affaires familiales), ir-rappreżentanza minn avukat ma hijiex obligatorja fi kwistjonijiet ta' delega tal-awtorità tal-ġenituri, proċedimenti ta' wara d-divorzju, l-awtorità tal-ġenituri, l-iffissar ta' kontribuzzjonijiet għall-ispejjeż ta' żwieġ u l-obbligi ta' manteniment.

Quddiem il-qorti kummerċjali (tribunal de commerce), il-qorti tal-eżekuzzjoni (juge de l'exécution), il-qorti tal-minorenni (juge des enfants), it-tribunal tal-affarijiet soċjali (tribunal des affaires sociales), it-tribunal industrijali (conseil des prud'hommes) jew it-tribunal tal-art agrikola (tribunal paritaire des baux ruraux), ma hijiex obligatorja r-rappreżentazzjoni minn avukat.

Taħt il-liġi Franciża jeżistu żewġ tipi ta' preżentata.

Is-servizzi ta' uffiċjal ġudizzjarju jridu jintużaw jekk il-proċedimenti għandhom isiru permezz ta' ċitazzjoni. Madankollu, is-servizzi ta' uffiċjal ġudizzjarju ma jkunux meħtieġa jekk il-proċedimenti jistgħu jinbdew permezz ta' rikors *ex parte* jew kongunt.

Għandu jigi nnotat li għar-rikorsi għal miżuri *interim* (référé), huwa obligatorju li l-azzjoni titressaq permezz ta' ċitazzjoni.

Fi kwistjonijiet ta' divorzju, l-azzjoni tiġi ppreżentata permezz ta' ċitazzjoni jew b'rikors kongunt.

Kawża tiġi ppreżentata quddiem imħallef tal-qorti tal-minuri minn wieħed mill-ġenituri, mit-tutor jew mill-minuri nnifsu permezz ta' sempliċi rikors.

Sabiex kawża tiġi ppreżentata quddiem il-qorti tal-eżekuzzjoni (juge de l'exécution), taħrika hija obligatorja, flief f'każijiet li jikkonċernaw il-proċedimenti tal-eżekuzzjoni marbuta ma' deċiżjonijiet relatati mad-deportazzjoni.

Quddiem il-qorti kummerċjali (tribunal de commerce), il-proċedimenti li jwasslu għal ordnijiet ta' f'has li jistgħu jiġu ppreżentati permezz ta' sempliċi rikors jikkonċernaw djun li jirriżultaw minn ċekk bankarju (traite), kambjala (lettre de change), ċedola (billet à ordre) jew assenjazzjoni ta' nota ta' debitu (bordereau de cession). Fi kwistjonijiet oħrajn, l-azzjoni trid tiġi ppreżentata permezz ta' taħrika.

Quddiem il-qorti industrijali, it-talba tista' ssir b'rikors, li jista' (iżda mhux bilfors) jintbagħat b'ittra registrata.

Il-partijiet jistgħu jippreżentaw talbiet quddiem il-qorti tal-art agrikola permezz ta' rikors jew permezz tal-uffiċjal ġudizzjarju. Il-partijiet jistgħu jippreżentaw talbiet quddiem il-qorti wkoll permezz ta' rikors kongunt, azzjoni kongunta li fiha jippreżentaw it-talbiet tagħhom quddiem l-imħallef. Dan ir-rikors jiġi ppreżentat lill-iskrivan tal-uffiċċju tal-qorti.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

It-talbiet kollha għall-informazzjoni għandhom isiru fl-uffiċċju tal-akkoljenza ta' kull qorti. Barra minn hekk, konsultazzjonijiet legali mingħajr f'has huma disponibbli fil-maġġoranza tal-qrati, taċ-ċentri tal-gustizzja tal-komunità (maisons de justice et du droit) u tal-kunsilli lokali (mairies).

Sabiex tippreżenta talba legali, jehtieglek tressaq rikors quddiem l-uffiċċju tal-qorti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nippreżentah bil-fomm jew jehtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-Franciż huwa l-unika lingwa aċċettata. Interpretu jista' jassisti lil parti matul is-seduti, iżda l-imħallfin ma humiex obligat li jużaw wieħed jekk huma jkunu jafu il-lingwa li biha tkun qed titkellem il-parti.

It-talbiet isiru bil-miktub.

Kif inhuma r-regolamenti bħalissa, ma huwiex possibbli li tressaq kawża quddiem qorti ċivili permezz ta' faks jew ta' ittra elettronika.

Sa mill-bidu tal-2021, sar disponibbli servizz ta' preżentata online fuq il-portal għaċ-ċittadini involuti fi proċedimenti ġudizzjarji (*Portail du justiciable*). Dan il-portal huwa disponibbli għal rikorsi sabiex wieħed jingħaqad fi proċedimenti wara li l-vittima tkun irċeviet avviz mill-qorti, għal rikors lill-qorti tal-kurazija għall-ġestjoni ta' miżuri sabiex jiġu protetti l-adulti u għal rikorsi quddiem il-qorti tal-familja għal proċedimenti mingħajr rappreżentazzjoni obligatorja minn avukat.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

L-Ċentru Franciż għar-Registrazzjoni u r-Revizjoni tal-Formuli (CERFA) jipprovdi formoli għall-preżentati quddiem il-qrati permezz ta' rikors. Il-fajl irid inkludi informazzjoni dwar ir-rikorrent u l-konvenut u d-dokumenti kollha li jirrigwardaw is-suġġett tal-kawża, li jridu jiġu ppreżentati, skont il-kawża, lill-uffiċċju tal-qorti meta titressaq l-azzjoni jew lill-imħallef fil-hin tas-seduta.

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Iku jehtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

L-aċċess għall-qorti tal-prim'istanza huwa mingħajr f'has. Bħala regola, ma hemmx imposti li jridu jithallsu lill-Istat meta tiġi ppreżentata azzjoni, bl-eċċezzjoni ta' dawk relatati mal-qrati kummerċjali, fejn ikun hemm imposti fissi tal-qorti.

L-ispejjeż jirrappreżentaw l-ispejjeż iġġenerati mit-tmexxja tal-proċedimenti. Dawn jinkludu l-kumpens lix-xhieda u l-f'has tat-tariffi tal-esperti u l-ispejjeż tal-uffiċċjali ġudizzjarji u tal-avukati, inkluzi t-tariffi. Xi spejjeż iridu jithallsu fil-bidu tal-proċedimenti jew matulhom. Fi tmien il-proċedimenti, bħala regola, l-ispejjeż jiġu imposti mill-qorti fuq il-parti telliefa, sakemm dik il-parti ma tkunx qed tircievi għajjnuna legali.

It-tariffi tal-avukati huma soġġetti għal ftehim ta' f'has stabbilit mal-klijent tagħhom. L-avukati jistgħu jitolbu f'has ta' riżerva, li huwa ammont imħallas bil-quddiem jew matul ix-xogħol imwettaq minnhom bħala pagament akkont mill-klijent.

11 Nista' nitlob għajjnuna legali?

Jekk il-mezzi ta' persuna li titlob għajjnuna legali ma jaqbx limitu massimu ta' eliġibbiltà li jiġi evalwat mill-ġdid kull sena, hija tista' tircievi għajjnuna legali (EUR 1,043 fl-2020 għal għajjnuna legali sħiħa u sa EUR 1,564 għal għajjnuna legali parzjali). Il-limiti stabbiliti jistgħu jiġu emendati skont is-sitwazzjoni tal-familja tar-rikorrent (ara "Għajjnuna legali – Franza").

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ippreżentat korrettement jew le?

L-azzjoni tiġi ppreżentata:

billi tiġi sottomessa kopja tat-taħrika quddiem l-uffiċċju tal-qorti;

billi jiġi ppreżentat jew irregistrat ir-rikors mal-uffiċċju tal-qorti.

Ir-rikorrenti ma jircievu ebda konferma tal-validità tal-azzjoni tagħhom.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

L-uffiċċju tal-qorti jista' jipprovdi informazzjoni dwar il-progress tal-proċedimenti u d-data tas-seduta li tkun ġiet iffissata.

Rabtiet relatati

 [Is-sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja](#)

L-aħħar aġġornament: 08/03/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew deġta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [hr](#) giet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin: [en](#) diġà ġew tradotti.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - il-Kroazja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Il-partijiet jistgħu jsolvu tilwima fil-qorti, iżda jeżistu wkoll metodi ta' soluzzjoni tat-tilwim barra l-qorti. Fil-Kroazja, dawn il-metodi jinkludu l-arbitraġġ, il-medjazzjoni u kawżi l-qorti f'sens usa' bl-għan li jsibu soluzzjoni bil-qorti.

Il-medjazzjoni f'tilwimiet civili, kummerċjali, industrijali u tilwimiet oħrajn rigward id-drittijiet li jistgħu jiġu eżerċitati liberament mill-partijiet hija rregolata mill-Att dwar il-Medjazzjoni (*Zakon o mirenju*) (*Narodne Novine* (NN; Il-Gazzetta Uffiċjali tar-Repubblika tal-Kroazja), Nru 18/11). Medjazzjoni tfisser kwalunkwe proċedura, irrispettivament mill-isem użat (*mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija*) li fiha l-partijiet ikollhom l-għan li jsolvu t-tilwima tagħhom billi jaslu għal ftehim reċiproku, jiġifieri billi jilħqu ftehim aċċettabbli b'mod reċiproku li jkun konformi mal-htigijiet u l-interessi tagħhom, bl-għajnuna ta' parti terza newtrali – medjatur wiehed jew aktar (*posrednik, medijator, koncilijator*), li jgħinu lill-partijiet jilħqu ftehim, mingħajr is-setgħa li jimponu soluzzjoni vinkolanti. Il-medjazzjoni titmexxa b'mod maqbul mill-partijiet; il-proċedura hija kkaratterizzata min-natura mhux obligatorja tagħha u mill-awtonomija tal-partijiet. Hija volontarja u kunsenswali, informali u kunfidenzjali, u l-partijiet huma ugwali fil-proċedimenti.

Kuntrarjament, l-arbitraġġ (*arbitraža jew izbrano suđenje*) huwa proċess li jsir quddiem qorti tal-arbitraġġ, irrispettivament minn jekk ikunx organizzat jew immexxi minn persuna ġuridika jew mill-korp ta' persuna ġuridika li jorganizza u jmxexxi x-xogħol tal-qorti tal-arbitraġġ. L-arbitraġġ huwa mod volontarju, rapidu, effiċjenti u mhux pubbliku ta' kif jissolvew it-tilwimiet, fejn il-partijiet jistgħu jagħmlu l-arranġamenti fuq min se jaġixxi bħala mħallef f'każ li tinholoq tilwima, il-post tal-arbitraġġ, il-liġi proċedurali u sostantiva applikabbli, il-lingwa/i li biha/bihom jitmexxa l-arbitraġġ u d-deċiżjoni ta' qorti tal-arbitraġġ dwar il-fatti tal-każ għandha s-saħħa ta' deċiżjoni definitiva tal-qorti.

L-Att dwar il-Proċedura Ċivili (*Zakon o parničnom postupku*) (NN Nri 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 u 70/19) jipprevedi li qorti tista', b'kunsiderazzjoni taċ-ċirkostanzi kollha, speċjalment l-interessi tal-partijiet u tat-terzi relatati magħhom, id-durata tar-relazzjonijiet tagħhom u l-livell ta' fiduċja reċiproka tagħhom, tiegħu deċiżjoni, waqt seduta jew mod ieħor, li titlob lill-partijiet biex jifhem proċedimenti ta' medjazzjoni fi żmien tmint ijiem jew tipproponi li jfittxu li jsolvu t-tilwima tagħhom permezz tal-proċedimenti tal-medjazzjoni. Barra minn hekk, waqt is-seduta preliminari, il-qorti tinforma lill-partijiet li t-tilwima tista' tiġi solvuta b'soluzzjoni bil-qorti jew bi proċedura ta' medjazzjoni, u tispjegalhom dawk il-possibiltajiet. F'ċerti każijiet (il-prezentata ta kontra r-Repubblika tal-Kroazja), il-persuna li jkollha l-ħsieb li tipprezenta azzjoni bħal din hija obligata, qabel tipprezenta, li tikkuntatta lill-uffiċju tal-avukat tal-Istat li għandu ġurisdizzjoni *ratione materiae* u territorjali għal rappreżentanza quddiem qorti fejn se tiġi pprezentata azzjoni kontra r-Repubblika tal-Kroazja, u titlob li tinstab soluzzjoni bonarja tat-tilwima, ħlief f'każijiet meta jkun hemm leġiżlazzjoni speċjali li tispeċifika data ta' skadenza għall-prezentata ta' rikors. It-talba għal soluzzjoni bonarja ta' tilwima jrid ikun fiha l-informazzjoni kollha meħtieġa għal rikors standard fil-qorti.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

It-terminu għat-tressiq ta' azzjoni fil-qorti jiddependi fuq it-tip u n-natura legali tal-azzjoni. Pereżempju, għall-protezzjoni ġudizzjarja tad-drittijiet relatati max-xogħol, hemm skadenza ta' ħmista-il jum sa meta l-impjegat irid jipprezenta rikors lill-qorti kompetenti sabiex jipproteġi d-dritt miksur, wara li jkun ipprezenta talba għall-protezzjoni tad-drittijiet tal-impjegat lil min iħaddmu, ħlief fil-każ ta' pretensjoni għad-danni jew pretensjoni monetarja oħra li tinholoq mir-relazzjonijiet tax-xogħol.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Iva. Fil-Kroazja, fi proċeduri civili, il-qorti jiddeċidu fil-limiti tal-ġurisdizzjoni *ratione materiae* tagħhom, kif definita mil-liġi, u l-awtorità ġudizzjarja tiġi eżerċitata minn qorti ordinarji u speċjalizzati u mill-Qorti Suprema tar-Repubblika tal-Kroazja (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Il-qorti ordinarji huma l-qorti municipli (*općinski sudovi*) u l-qorti tal-kontej (*županijski sudovi*). Il-qorti speċjalizzati huma l-qorti kummerċjali (*trgovački sudovi*), il-qorti amministrattivi (*upravni sudovi*), il-qorti tal-kontravvenzjonijiet (*prekršajni sudovi*), il-Qorti Kummerċjali Superjuri tar-Repubblika tal-Kroazja (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*), il-Qorti Amministrattiva Suprema tar-Repubblika tal-Kroazja (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) u l-Qorti Superjuri tal-Kontravvenzjonijiet tar-Repubblika tal-Kroazja (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*).

L-ogħla qorti tal-Kroazja hija l-Qorti Suprema tar-Repubblika tal-Kroazja.

Il-liġi tista' tistabilixxi qorti ordinarji u speċjalizzati oħrajn skont il-ġurisdizzjoni *ratione materiae* tagħhom jew għal ċerti oqsma legali.

4 Jekk iva, f'lema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ir-regola ġenerali tgħid li l-qorti kompetenti hija l-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali ġenerali għall-konvenut, jiġifieri l-qorti li tkopri ż-żona fejn il-konvenut ikollu r-residenza permanenti tiegħu. Jekk il-konvenut ma jkollu ebda residenza permanenti fir-Repubblika tal-Kroazja, il-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali ġenerali hija dik li tkopri ż-żona fejn il-konvenut ikollu r-residenza temporanja tiegħu.

Jekk il-konvenut, minbarra residenza permanenti, ikollu wkoll residenza temporanja fi kwalunkwe post ieħor, u minħabba ċ-ċirkostanzi jkun jista' jiġi dedott li huwa se jirrisjedi hemmhekk għal perjodu ta' żmien relattivament twil, il-qorti fil-post tar-residenza temporanja jkollha ġurisdizzjoni territorjali ġenerali.

Għall-proċessi f'tilwimiet kontra ċittadin Kroat residenti b'mod permanenti barra l-pajjiż, fejn huwa ġie assenjat sabiex jaħdem għal awtorità nazzjonali jew entità ġuridika, il-ġurisdizzjoni territorjali ġenerali hija tal-qorti li tkopri l-aħħar residenza permanenti magħrufa tiegħu fir-Repubblika tal-Kroazja.

F'tilwimiet b'elementi internazzjonali, qorti fir-Repubblika tal-Kroazja hija kompetenti għall-proċess meta dan ikun speċifikat esplicitament mil-liġi jew minn trattat internazzjonali. Jekk il-liġi jew it-trattat internazzjonali ma jiddikjarawx esplicitament li qorti Kroata hija kompetenti għal tip speċifiku ta' tilwima, mela qorti Kroata hija kompetenti għal proċess meta dan jirriżulta mid-dispożizzjonijiet legali rigward il-ġurisdizzjoni territorjali tal-qorti fil-Kroazja.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Dak imsemmi hawn fuq jiddependi fuq it-tip ta' tilwima u d-dispożizzjonijiet tal-Att dwar il-Proċedura Ċivili li jirregolaw materji ta' ġurisdizzjoni *ratione materiae* u territorjali.

L-ammont involut fit-tilwima mhuwiex kriterju distint li jaffettwa l-ġurisdizzjoni *ratione materiae* u territorjali tal-qorti fil-Kroazja.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Skont l-organizzazzjoni attwali tal-proċess ta' litigazzjoni kif stabbilit mill-Att dwar il-Proċedura Ċivili, kwalunkwe parti – persuna ġuridika jew fizika – tista' tagħżel liberament jekk tridx tirrappreżenta lilha nnifisha fil-proċedimenti, jew tridx tkun rappreżentata minn intermedjarju, ġeneralment avukat, sakemm ma jiġix iddikjarat mod ieħor mill-Att dwar il-Proċedura Ċivili.

Madankollu, l-Artikolu 91 tal-Att dwar il-Proċedura Ċivili jillimita b'mod sinifikanti d-dritt tal-partijiet li jirrapprezentaw lilhom infushom: jekk, f'tilwimiet li jinvolvu pretensjonijiet tal-proprjetà, l-ammont fit-tilwima jkun ta' aktar minn HRK 50,000, l-aġenti għall-persuni ġuridiċi jistgħu jkunu biss persuni li jkunu għaddew mill-eżami tal-avukatura.

Barra minn hekk, id-dispożizzjonijiet fl-Artikolu 91 tal-Att dwar il-Proċedura Ċivili jistipulaw li l-partijiet jipprezentaw rikors għal rieżami permezz tar-rappreżentant tagħhom, jiġifieri avukat, jew, b'mod eċċezzjonali, huma jistgħu jirrapprezentaw lilhom infushom, jekk ikunu għaddew minn eżami tal-avukatura jew jekk it-talba biex jipprezentaw rikors għal rieżami tkun tista' ssir fisimhom minn persuna li tkun awtorizzata f'konformità mal-Att dwar il-Proċedura Ċivili jew ma' kwalunkwe liġi oħra sabiex tirrapprezentahom f'din il-kapaċità, minkejja li ma tkunx avukat, bil-kundizzjoni li dik il-persuna tkun għaddiet mill-eżami tal-avukatura.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Il-proċeduri ta' qorti ċivili jinbnew permezz tal-preżentata ta' azzjoni quddiem qorti kompetenti, direttament fl-uffiċċju tar-reġistru tal-qorti, bil-posta jew b'mod elettroniku.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-proċedimenti ċivili jitmexxew bil-lingwa Kroata u bl-użu tal-alfabett Latin, sakemm ma jkunx ġie introdott l-użu ta' lingwa jew alfabett ieħor fi qrati individwali bil-liġi.

Il-partijiet u parteċipanti oħrajn fil-proċedimenti jipprezentaw l-azzjonijiet, id-denunzji u sottomissjonijiet oħrajn tagħhom lill-qorti bil-lingwa Kroata u bl-alfabett Latin.

Azzjoni tista' tiġi ppreżentata direttament fl-uffiċċju tar-reġistru tal-qorti, bil-posta jew b'mod elettroniku, għalkemm l-aktar komuni hu li tiġi ppreżentata direttament fl-uffiċċju tar-reġistru jew bil-posta.

L-Att dwar il-Proċedura Ċivili jipprevedi l-possibbiltà li d-dokumenti jiġu ppreżentati b'mod elettroniku. Id-dokumenti ppreżentati b'mod elettroniku jridu jiġu ffirmati bl-użu ta' firem elettronici kkwalfikati f'konformità ma' leġiżlazzjoni speċjali.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Il-formoli jintużaw biss għall-proċeduri għal talbiet żgħar Ewropej. Aktar dettalji dwar dan huma disponibbli fil-fuljett intitolat "Talbiet Żgħar – Ir-Repubblika tal-Kroazja".

L-Att dwar il-Proċedura Ċivili jstipula li r-rikors irid jinkludi dan li ġej: pretensjoni speċifika rigward il-merti u l-pretensjonijiet inċidentali, il-fatti li l-attur jibbaża l-pretensjoni fuqhom, l-evidenza li tappoġġa dawk il-fatti u informazzjoni oħra li trid tiġi mehmuża ma' kull sottomissjoni (l-Artikolu 106 tal-Att dwar il-Proċedura Ċivili).

Kull sottomissjoni, inklużi r-rikorsi, trid tinkludi dawn li ġejjin: l-isem tal-qorti, l-isem u r-residenza permanenti jew temporanja tal-partijiet, tar-rappreżentanti legali u tal-aġenti tagħhom, jekk ikun hemm, in-numru tal-identifikazzjoni personali tal-parti tal-preżentazzjoni, is-sugġett tat-tilwima u l-firma u d-dikjarazzjoni tal-parti tal-preżentazzjoni.

Il-parti jew ir-rappreżentant tagħha jiffirmaw l-ismijiet tagħhom fl-aħħar tas-sottomissjoni.

Jekk id-dikjarazzjoni jkun fiha pretensjoni, il-parti trid tiddikjara fis-sottomissjoni l-fatti li fuqhom tibbaża l-pretensjoni tagħha u l-evidenza, meta meħtieġ.

Il-qorti tipproċedi fuq it-talba anki jekk l-attur ma jkunx iddikjara r-raġunijiet legali għat-talba; anki jekk l-attur ikun iddikjara r-raġunijiet legali, il-qorti ma tkunx marbuta b'dan.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Il-partijiet iridu jħallsu t-tariffi tal-qorti rregolati mill-Att dwar it-Tariffi tal-Qorti (*Zakon o sudskim pristojbama*) (NN Nri 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13 and 110/15).

It-tariffi tal-qorti preskritti mill-Att dwar it-Tariffi tal-Qorti japplikaw għall-persuni li fuq talba tagħhom jew li fl-interess tagħhom jitwettqu ċerti azzjonijiet preskritti mil-liġi.

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor mill-Att dwar it-Tariffi tal-Qorti, hemm tariffi tal-qorti:

għas-sottomissjonijiet (rikorsi, rimedji legali, talbiet għall-eżekuzzjoni, eċċ.) fil-mument tas-sottomissjoni; u għas-sottomissjonijiet ippreżentati, meta jitlestew l-atti,

għas-sottomissjonijiet fid-difiża wara t-terminazzjoni finali tal-proċedimenti għal kull parti, b'mod proporzjonali għas-suċċess tagħhom fil-kawża,

għat-traskrizzjonijiet tal-qorti, meta jintalbu,

għad-deċizzjonijiet ġudizzjarji, meta l-parti jew ir-rappreżentant tagħha jiġu nnotifikati b'kopja tad-deċizzjoni,

għaċ-ċertifikati tas-suċċessjoni, meta jsiru finali,

għall-proċedimenti ta' soluzzjoni sfurzata, falliment u likwidazzjoni, mal-ħruġ ta' deċizzjoni dwar id-diviżjoni ewlenija jew mal-ħruġ ta' deċizzjoni li tapprova soluzzjoni sfurzata,

għal azzjonijiet oħrajn, meta jintalbu jew meta tibda taġixxi l-qorti.

Ir-regola ġenerali għall-ħlas tal-ispejjeż tal-proċedimenti ta' litigazzjoni hija li l-parti li titlef il-kawża fl-intier tagħha trid tkopri l-ispejjeż tal-parti opposta u tal-intervenjent tagħha fil-proċedimenti. L-intervenjent fuq in-naħa tal-parti li titlef il-kawża irid ikopri l-ispejjeż li jirriżultaw mill-azzjonijiet tiegħu.

L-ispejjeż tar-rappreżentanza minn avukati u r-rimunerazzjoni u r-rimborż tal-ispejjeż tal-avukati huma rregolati mill-Att dwar il-Professjoni Legali (*Zakon o odvjetništvu*) (NN Nri 9/94, 117/08 traduzzjoni, 50/09, 75/09 u 18/11).

Avukat huwa intitolat li jithallas għas-servizzi legali li jipprovdi u għar-rimborż ta' kwalunkwe spiża mgħarrba b'konnessjoni max-xogħol imwettaq, skont it-tariffa stabbilita mill-Kamra tal-Avukati u approvata mill-ministru għall-ġustizzja; l-avukati jridu joħroġu fattura lill-klijent malli jitwettaq is-servizz. Fil-każ ta' tħassar jew revoka tal-prokura, l-avukat joħroġ fattura fi żmien 30 jum minn dakinhar li tiħassar jew tiġi rrevokata l-prokura.

F'materji li jikkoncernaw il-liġi tal-proprjetà, l-avukati jistgħu jagħmlu l-arranġamenti sabiex jiksbu rimunerazzjoni għax-xogħol tagħhom mal-parti tagħhom b' mod proporzjonali għas-suċċess tagħhom fil-proċedimenti, jiġifieri fl-azzjonijiet legali li jwettqu f'isem il-parti, f'konformità mat-tariffa uffiċjali. Kuntratt bħal dan huwa validu biss jekk ikun ġie konkluż bil-miktub.

Għalhekk, f'materji li jikkoncernaw il-liġi tal-proprjetà, il-partijiet jistgħu jirregolaw ir-relazzjoni tagħhom mal-avukat tagħhom f'kuntratt bil-miktub.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Jekk parti tkun teħtieġ għajnuna legali professjonali, hija tista' titlob parir legali mingħand avukat, li, f'konformità mal-Artikolu 3 tal-Att dwar il-Professjoni Legali, ikun awtorizzat jipprovdi kull forma ta' għajnuna legali fil-Kroazja, speċjalment biex jagħti pariri legali, iħejji l-azzjonijiet, id-denunzji, il-mozzjonijiet, it-talbiet, ir-rikorsi, ir-rimedji legali straordinari u trattazzjonijiet oħrajn, kif ukoll biex jirrappreżenta lill-partijiet.

Barra minn hekk, il-partijiet jistgħu jagħmlu użu minn għajnuna legali bla flus. B'mod speċifiku, l-Att dwar l-Għajnuna Legali b'Xejn (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN Nri 143/2013 u 98/19) jipprovdi li tingħata għajnuna legali b'xejn lil ċittadini li ma jistgħux jiksbu għajnuna legali huma stess, iżda li għandhom bżonnha. L-informazzjoni dwar l-iskema ta' għajnuna legali b'xejn fil-Kroazja tinsab fis-sit web li ġej: <https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffċjali? Nircievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġie ipprezentat korrettement jew le?

Proċedura ċivili tinftethet billi jiġi pprezentat rikors u tibda billi l-kawża tiġi nnotifikata lill-konvenut.

Wara li jiġi pprezentat ir-rikors, isiru t-tnejniet għall-proċess.

Dawn it-tnejniet jinkludu eżami preliminari tar-rikors, u, jekk ir-rikors ma jinftehemx jew ma jkunx fih dak kollu li jkun meħtieġ biex tintiehed azzjoni fuqu, il-qorti tordna lill-parti preżentattriċi tikkoreġi jew temenda s-sottomissjoni skont l-istruzzjonijiet mogħtija u tirtornah għall-finijiet ta' korrezzjoni jew emenda.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għallija biex nidher)?

Il-partijiet, l-avukati u r-rappreżentanti tagħhom jiġu infurmati bil-progress tal-kawża mill-uffċjal tal-uffċju tar-registru fuq il-bażi tal-informazzjoni fir-registru u l-atti.

L-informazzjoni tkun limitata għad-data rigward l-istadju tal-proċedimenti u l-imħallfin uniċi, il-presidenti tal-awla, il-membri tal-awla u l-konsulenti tal-qorti li jkunu qegħdin jismgħu l-kawża.

Meta tiġi pprovduta informazzjoni, huwa pprojbit li jsiru dikjarazzjonijiet dwar il-korrettezza ta' azzjonijiet individwali tal-qorti, kif ukoll dwar l-eżitu probabbli tal-proċedimenti.

L-informazzjoni tista' tingħata bit-telefon, bil-posta elettronika u bil-miktub.

Mill-internet il-partijiet jistgħu jaċċessaw l-informazzjoni rigward il-progress tal-proċedimenti u l-imħallfin uniċi, il-presidenti tal-awla, il-membri tal-awla u l-konsulenti tal-qorti li jkunu qegħdin jismgħu l-kawża, jekk fil-kawża kkonċernata jkun qed jintuża s-servizz ta' Aċċess Pubbliku għal Informazzjoni Bażika dwar il-Kawżi / Kawżi elettronici tal-Qorti (*Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima – usluga e-Predmet*).

L-iskadenzi biex il-partijiet jidheru quddiem il-qorti u passi oħrajn meħuda mill-partijiet jew mill-qorti huma preskritti mill-Att dwar il-Proċedura Ċivili.

Aktar informazzjoni dwar it-termini u t-tipi ta' termini tinsab fil-pakkett ta' informazzjoni intitolat "Termini proċedurali – Ir-Repubblika tal-Kroazja".

L-aħħar aġġornament: 06/02/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Italja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Il-liġi Taljana tiggarrantixxi l-aċċess għall-qorti b'haż mizura ġenerali tal-harsien tad-drittijiet.

Madankollu, min irid jibda kawża dwar blokk ta' appartamenti, id-drittijiet reali, id-diviżjoni, is-suċċessjoni, il-ftehimiet familjali, il-lokazzjoni, il-kuntratti tal-komodati, il-lokazzjoni kummerċjali, il-kumpens għad-danni kkawżati mir-responsabbiltà medika u s-servizzi tas-saħħa u l-libell permezz ta' mezzi tal-istampa jew b'mezzi oħra ta' riklamar, kuntratti tal-assigurazzjoni, bankarji u finanzjarji, għandu, bl-għajnuna ta' avukat, l-ewwel nett jipprova l-proċess ta' medjazzjoni, li hija kundizzjoni għall-ammissibiltà tal-kawża nnifisha.

Alternattiva oħra hija l-arbitraġġ, fejn min jiddeċiedi t-tilwima hija persuna privata maħtura mill-partijiet: f'dan il-każ jinħtieġ il-kunsens taż-żewġ partijiet biex tintagħzel il-proċedura tal-arbitraġġ minflok kawża l-qorti.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Trid tiġi osservata l-preskrizzjoni stabbilita mil-liġi. Il-preskrizzjoni ordinarja hija dik ta' 10 snin, madankollu hemm numru ta' preskrizzjonijiet iqsar skont il-każ (l-Artikoli 2934 – 2961 tal-Kodiċi Ċivili).

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Sabiex tingħata sentenza li taqta' u tiddeċiedi t-tilwima li jkollha s-saħħa ta' sentenza definitiva trid tmur quddiem awtorità ġudizzjarja. L-għażla tal-awtorità ġudizzjarja kompetenti tiddependi mit-tip ta' tilwima u tvarja skont il-kriterji ta' kompetenza indikati mid-dritt nazzjonali u mid-dritt tal-Unjoni Ewropea

4 Jekk iva, fl-ilema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ir-regola ġenerali hija li wieħed għandu jidher quddiem il-qorti tal-post fejn huwa residenti l-konvenut (ġurisdizzjoni territorjali: il-post fiżiku tal-persuni naturali). Skont l-ammont tal-pretensjoni (ġurisdizzjoni skont il-valur) jiġifieri n-natura partikolari tas-sugġett (ġurisdizzjoni skont is-sugġett) wieħed għandu jidher quddiem ġudikant speċifiku (kummissarju tal-Ġustizzja jew tribunal b'imħallef uniku jew ifformat minn kulleġġ) jiġifieri f'post differenti mill-post ġenerali tal-persuni naturali (ġurisdizzjoni skont it-territorju mhux derogabbli).

Ara t-tabella "quddiem liema mħallef nista' nipprezenta l-kawża tiegħi - jurisdiction of the court".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Għal kawzi dwar beni mobbli b'valur li ma jaqbiżx il-EUR 5 000, il-ġurisdizzjoni hija tal-Kummissarju tal-Ġustizzja. Dan tal-aħħar għandu kompetenza sa EUR 20 000 jekk il-kawża tkun dwar kumpens għal danni kkawżati miċ-ċirkolazzjoni ta' vetturi jew bastimenti. Għall-kawzi l-oħra b'valur superjuri huwa kompetenti t-Tribunal b'imħallef uniku. Hemm imbaggħad ukoll sugġetti, ikun xi jkun il-valur tagħhom, assenjata lill-Kummissarju tal-Ġustizzja (l-Artikolu 7, 3, tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili), lit-tribunal b'imħallef uniku (l-Artikolu 409 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili) jew lit-Tribunal ifformat minn kulleġġ (l-Artikolu 50-bis tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili).

Ara t-tabella "quddiem liema mħallef nista' nipprezenta l-kawża tiegħi - jurisdiction of the court".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Ir-regola ġenerali trid li l-parti tkun megħjuna minn avukat (obbligu tad-difiża teknika). Hemm eċċezzjonijiet għal kawzi b'valur ekonomiku minimu (quddiem il-Kummissarju tal-Ġustizzja sa massimu ta' EUR 1 000) u sitwazzjonijiet fejn il-parti għandha l-kwalità neċessarja biex taġixxi bħala difensur bi prokura quddiem l-imħallef presjenti (l-Artikolu 86 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikors jiġi indirizzat lill-parti l-oħra u pprezentat fir-registru tal-Uffiċjal Ġudizzjarju kompetenti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezenta bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Ir-rikors jista' jiġi pprezentat oralment biss f'kawzi quddiem il-Kummissarju tal-Ġustizzja (l-Artikolu 316 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili); fil-każijiet l-oħra jrid isir bil-miktub u bil-lingwa Taljana. Mhix ammissibbli l-prezenta ta' rikors bil-faks jew bil-posta elettronika.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftah kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Ma jeżistux mudelli jew formoli, ir-rikors irid ikun fih id-dettalji tal-partijiet, tal-imħallef, tal-oġġett u tat-titolu.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Trid tiffallas somma lill-Istat, skont il-valur tat-tilwima dakinhar tal-preżentata tar-rikors (kontribut unifikat previst mit-Test Uniku tal-Ispejjeż Ġudizzjarji, DPR 115 / 2002).

Il-metodi u l-perjodi tal-ħlas tal-avukat jiddependu mill-ftehim milfuq mill-avukat u l-klijent tiegħu.

11 Nista' nitlob għajna legali?

Kulhadd, ċittadini u mhux, jista' jibbenefika mill-assistenza legali mħallsa mill-Istat jekk ikollu r-rekwiżiti tal-qliġh stabbiliti mil-liġi (Test Uniku tal-Ispejjeż Ġudizzjarji DPR 115 / 2002).

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffidjali? Nirċievi konferma minghand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Ir-rikors jitiqies ipprezentat

meta jiġi nnotifikat lill-parti l-oħra f'każ ta' ċitazzjoni,

meta jiġi pprezentat fir-reġistru tal-qorti f'każ ta' rikors.

Il-verifika tal-ammissibilità ssir waqt il-kawża kontenjuża bejn il-partijiet, u mhux qabel.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Il-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili jistabbilixxi t-termini għad-dehra u l-azzjonijiet li jistgħu jieħdu l-partijiet u l-ġudikant. L-imħallef uniku, imbagħad, iwettaqhom permezz tal-kalendarju tal-proċess (l-Artikolu 81-*bis* d.att. tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili)

Floq relatati

[bringing a case to court articles codice procedura civile](#)  (84 Kb) 

L-aħħar aġġornament: 21/07/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Ċipru

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Hemm alternattivi, fosthom soluzzjoni ekstrajudizzjarja għat-tilwima, arbitraġġ jew il-mekkanizmu ta' medjazzjoni stipulat fl-Att dwar Ċerti Aspetti tal-Medjazzjoni f'Materji Ċivili 159(I)/2012.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Iva hemm. Skont l-Att dwar il-Limiti 66(I)/2012, l-ebda kawża ma tista' tressaq il-qorti jekk ikunu għaddew 10 snin mid-data tat-tmiem tal-baži għar-rikors, sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor fil-liġi, bħal fil-każijiet li ġejjin:

Jekk rikors ikun jikkonċerna delitti ċivili, kuntratti, kambjali, ċekkijiet, ċedoli, eċċ., l-ebda kawża ma tista' titressaq wara li jgħaddi perjodu ta' sitt snin mid-data tat-tmiem tal-baži tar-rikors.

Jekk rikors ikun jikkonċerna kumpens għal negliġenza, fastidju jew ksur ta' dmir istituzzjonali, l-ebda kawża ma tista' titressaq wara li jgħaddi perjodu ta' tliet snin mid-data tat-tmiem tal-baži tar-rikors. Jekk il-limitu taż-żmien ikun jista' jiġi estiż mill-qorti fi żmien sentejn mid-data ta' skadenza, jekk rikors ikun jikkonċerna kumpens għal ħsara fuq il-persuna u/jew mewt ikkaġunat minn delitt ċivili.

Il-limitu ta' żmien biex tinfetaħ kawża relatata ma' proprjetà ta' persuna deċeduta, irrispettivament mis-sehem f'dik il-proprjetà, mil-legat u mill-validità tat-testament jiskadi tmien snin mid-data tal-mewt.

Il-limitu ta' żmien biex tinfetaħ kawża li tikkonċerna ipoteka jew rahan jiskadi wara li jgħaddi perjodu ta' 12-il sena mid-data tat-tmiem tal-baži tar-rikors.

Jekk rikors ikun jikkonċerna sentenza tal-qorti, l-ebda kawża ma tista' titressaq wara li jgħaddi perjodu ta' 15-il sena mid-data tal-għoti tas-sentenza finali.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Jekk il-baži tal-kawża jew id-dritt eżegwibbli jkun ġara fir-Repubblika ta' Ċipru jew f'territorju li huwa meqjus bħala t-territorju tar-Repubblika ta' Ċipru jew jekk il-baži tal-kawża hija tali li tagħti l-ġurisdizzjoni lir-Repubblika ta' Ċipru, ikollok tmur f'qorti tar-Repubblika ta' Ċipru.

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

F'każ ta' **tilwima ċivili**, ikollok tmur fil-qorti distrettwali tad-distrett fejn:

tkun qamet kompletament jew parzjalment il-baži tal-kawża;

l-intimat, jew kwalunkwe wieħed mill-intimati, ikunu għexu jew ħadmu fil-mument li tressaq ir-rikors;

tinsab iż-Żona ta' Baži Sovrana, sakemm il-partijiet kollha fil-kawża jkunu ċittadini Ċiprijotti u l-baži tal-kawża tkun qamet kompletament jew parzjalment fiż-

Żona tal-Baži Sovrana jew l-intimat (jew kwalunkwe wieħed mill-intimati) ikunu jgħixu jew jaħdmu hemmhekk;

tinsab iż-Żona ta' Baži Sovrana, sakemm il-baži tal-kawża tkun qamet kompletament jew parzjalment fiż-Żona ta' Baži Sovrana minhabba l-użu ta' vettura bil-mutur minn persuna li kienet jew kellha tkun assikurata skont l-Artikolu 3 tal-Att dwar il-Vetturi bil-Mutur (Assikurazzjoni ta' Terzi);

tinsab iż-Żona ta' Baži Sovrana, sakemm il-baži tal-kawża tkun qamet kompletament jew parzjalment fiż-Żona ta' Baži Sovrana minhabba incident jew marda okkupazzjonali ta' impjegat li seħħ matul l-impjeg tiegħu fir-rigward tar-responsabilità tal-impjegatur li kien jew kellu jkun assikurat skont l-Artikolu 4 tal-Att dwar il-Vetturi bil-Mutur (Assikurazzjoni ta' Terzi);

tinsab il-proprjetà, li tkun l-oġġett ta' kawża relatata mad-distribuzzjoni jew il-bejgħ ta' proprjetà immobbli jew kwalunkwe materja oħra li tikkonċerna dik il-proprjetà immobbli.

Jekk it-tilwima tikkonċerna **tilwima industrijali** li tinvolvi talba għal kumpens li tkun ugwali għas-salarji ta' sa sentejn, ikollok tmur fit-**tribunal tat-tilwim industrijali** tad-distrett fejn tkun qamet it-tilwima jew, fin-nuqqas ta' dan, f'dak fejn ir-rikorrent għandu d-domicilju abitwali jew il-post ta' residenza permanenti tiegħu.

Inkella, ikollok tmur fil-qorti distrettwali kompetenti.

Fil-każ ta' **tilwima li tikkonċerna proprjetà mikrija**, it-tribunal tal-kontroll tal-kera stabbilit mid-distrett fejn tinsab il-proprjetà jkollha l-ġurisdizzjoni.

Fil-każ ta' **tilwim familjari** (eż. divorzju, tilwim fuq proprjetà, eċċ.), ikollok tmur fil-**qorti tal-familja**, u b'mod partikolari fil-qorti tal-familja tad-distrett fejn tgħix jew taħdem kwalunkwe waħda mill-partijiet fil-kawża, jew fil-każ ta' tilwim li jikkonċerna minuri, mal-qorti tal-familja tad-distrett fejn ikun jgħix il-minuri jew l-intimat.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont miżjub?

Ara l-mistoqsija numru 4 hawn fuq.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Tista' tiftaħ kawża waħdek. Il-liġi ma titlobx li persuna tkun rappreżentata minn avukat jew intermedjarju ieħor (ħlief fil-każ ta' minuri jew persuni inkompetenti, kif definit fil-leġiżlazzjoni rilevanti).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Id-dokumenti ġudizzjarji meħtieġa biex tinfetaħ il-kawża (ċitazzjoni, rikors, eċċ.) għandhom jiġu pprezentati fir-reġistru tal-qorti kompetenti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibghat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Ir-rikors għandu jsir dejjem bil-miktub u bil-Grieg. Kull rikors (jew dokumenti ġudizzjarji oħrajn) mibgħuta b'posta elettronika jew b'faks *ma jiġux* milqugħa.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Iċ-ċitazzjoni biex tinftaħ kawża għandha ssir skont il-Formola 1 tar-Regoli ta' Proċedura Ċivili fil-każ ta' ċitazzjoni b'approvazzjoni ġenerali, jew skont il-Formola 2 fil-każ ta' ċitazzjoni b'approvazzjoni speċifika.

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Iva, ikollok tħallas dritt tat-taxxa tal-bolla. Id-dritt jithallas mar-registrazzjoni tad-dokument li jrid jithallas dritt għalih.

Jekk l-avukat jithallas bil-quddiem jew le jiddependi mill-ftehim li jkollok mal-avukat tiegħek.

11 Nista' nitlob għajjuna legali?

Iva, meta l-proċedimenti ġuridici jittressqu quddiem il-qorti tal-familja jew fil-każ ta' proċedimenti li jikkonċernaw tilwim transfruntieri, jew persuni li jfittxu l-ażil, refuġjati jew ċittadini ta' pajjiżi terzi li qegħdin fil-pajjiż illegalment, sakemm tintlaqa' t-talba għal għajjuna legali.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffċjali? Nirċievi konferma minghand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Mill-mument tar-registrazzjoni tal-kawża. Fil-każ ta' registrazzjoni invalida jew tardiva jew kull problema oħra assoċjata mar-registrazzjoni tal-kawża, inti nirċievi risposta minghand id-dipartiment tar-registrazzjoni kompetenti.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Informazzjoni dwar skedi u attendenzi l-qorti tkun ipprovduta iktar 'il quddiem.

L-aħħar aġġornament: 30/08/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Latvja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Fil-Latvja, persuna tista' tmur il-qorti jew, jekk il-partijiet ikunu laħqu ftehim u kkonkludew ftehim ta' arbitraġġ, tmur quddiem bord tal-arbitraġġ (ħlief għal ċertu tilwim li ma jistax imur għall-arbitraġġ).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Il-preskrizzjoni għall-ftuħ ta' kawża l-qorti tvarja skont il-każ partikolari. Jekk għandek xi mistoqsija dwar il-preskrizzjoni, f'u parir minghand avukat jew aġenzija tal-informazzjoni pubblika.

Hemm diversi limiti taż-żmien ġenerali previsti fil-[liġi ċivili](#). Dawn jistgħu jiġu affettwati mis-suġġett u miċ-ċirkostanzi tat-talba, u jridu jiġu determinati każ b'każ, u jiġu meqjusa dawn li ġejjin:

Il-Liġi tal-Familja

Il-kawzi ġejjin minn wegħda taż-żwieġ jridu jittressqu fi żmien sena li jiġi kkalkulat mid-data meta titħassar l-għerusija jew minn meta waħda mill-partijiet tmur lura minn kelmitha, jew fejn l-għarusia tkun tqila, mid-data meta jitwield il-wild, jekk f'dak il-perjodu l-għerusija tkun diġà tħassret jew il-parti ma tkunx żammet kelmitha.

Il-kawzi ġejjin mir-relazzjonijiet ta' proprjetà bejn il-konjuġi jridu jittressqu fi żmien sena mit-tranzazzjoni konkluziva mill-konjuġi l-iehor.

Ir-raġel ta' omm it-tifel jista' jikkontesta l-preżunzjoni ta' paternità fi żmien sentejn mill-ġurnata li fiha jiskopri li t-tifel mhux tiegħu. Omm it-tifel għandha l-istess dritt biex tikkontesta preżunzjoni ta' paternità. It-tifel innifsu jista' jikkontesta preżunzjoni ta' paternità fi żmien sentejn wara li jilhaq l-età adulta.

Il-kawzi ġejjin mir-rikonoxximent tal-paternità jridu jittressqu fi żmien sentejn minn meta l-parti ssir taf biċ-ċirkostanzi li jeskludu l-paternità, jew minn meta t-tifel jilhaq l-età adulta jekk it-talba ssir mit-tifel innifsu;

Il-kawzi ġejjin mir-relazzjonijiet bejn tutur u minuri jridu jittressqu fi żmien sena minn meta l-minuri jilhaq l-età adulta jew isefħ waħda miċ-ċirkostanzi l-oħra stabbiliti mil-liġi.

Il-Liġi dwar il-Proprietà

Il-kawzi dwar tfixkil fil-pussess jew l-ispoll iridu jittressqu fi żmien sena minn meta l-parti ssir taf bit-tifxkil jew l-ispoll.

Il-kawzi kontra persuna li għandha l-pussess ta' proprjetà u li tista' takkwistaha bil-preskrizzjoni jridu jittressqu fi żmien 10 snin minn meta l-parti l-oħra tinduna bil-pussess.

Il-kawzi mressqa minn sid ġdid minħabba żidiet li seħħew minħabba proċess naturali jridu jittressqu fi żmien sentejn.

Il-Liġi tal-obbligazzjonijiet

Id-drittijiet skont il-liġi tal-obbligazzjonijiet huma preskritti jekk il-persuna b'dawn id-drittijiet ma teżercitahomx fiż-żmien stabbilit mil-liġi.

Kawzi ġejjin minn drittijiet skont il-liġi tal-obbligazzjonijiet li għalihom il-liġi ma tispeċifikax terminu iqsar iridu jittressqu fi żmien 10 snin; dawn it-tipi ta' drittijiet li għalihom il-liġi ma tispeċifikax terminu iqsar huma preskritti jekk il-persuna li tgawdi minn dawn id-drittijiet ma teżercitahomx fi żmien 10 snin, ħlief għal xi drittijiet li ma jistgħux ikunu preskritti.

Id-dritt għall-annullament ta' kuntratt ta' bejgħ minħabba telf eċċessiv huwa preskrit jekk it-talba ma ssirx fi żmien sena mill-konkluzjoni tal-kuntratt.

Il-kawzi dwar it-telf minħabba trasferiment, ċaħda jew ċediment iridu jittressqu fi żmien sena.

Il-kawzi kummerċjali

Il-kawzi ġejjin minn tranzazzjoni kummerċjali jridu jittressqu fi żmien tliet snin, sakemm ma jkunx hemm preskrizzjoni oħra prevista mil-liġi.

Il-kawzi li ġejjin minn kuntratt ta' aġenzija kummerċjali jridu jittressqu fi żmien erba' snin mit-tmien tas-sena bil-kalendarju li fiha qamet it-talba.

Il-kawzi kontra negozjant individwali minħabba l-mod kif qed imexxi n-negozju tiegħu jridu jittressqu fi żmien tliet snin wara t-tneħħija tiegħu mir-registru tal-kummerċ, sakemm it-talba ma tkunx soġġetta għal preskrizzjoni iqsar.

Il-kawzi li ġejjin minn projbizzjoni imposta fuq membru ta' sħubija li ma tħallix jikkonkludi tranzazzjonijiet fl-istess tip ta' negozju tas-sħubija, jew milli jkun membru b'responsabbiltà sħiħa fi sħubija oħra li tmexxi l-istess tip ta' negozju mingħajr il-kunsens tal-bqija tal-membri, iridu jittressqu fi żmien tliet xhur mid-data li fiha l-membri l-oħra tas-sħubija jsiru jafu bil-ksur tal-projbizzjoni dwar il-kompetizzjoni, iżda mhux aktar tard minn tliet xhur minn meta jsefħ il-ksur.

Il-kawzi kontra membru ta' sħubija rigward l-obbligi tas-sħubija jridu jittressqu fi żmien tliet snin minn meta t-terminazzjoni tas-sħubija tiddaħħal fir-registru, sakemm it-talba kontra s-sħubija mhix soġġetta għal preskrizzjoni iqsar.

Il-kawzi kontra l-fundaturi ta' kumpanija rigward l-obbligi li daħlet għalihom il-kumpanija qabel it-twaqqif tagħha jridu jittressqu fi żmien tliet snin minn meta l-kumpanija tniżżlet fir-registru tal-kummerċ.

Il-kawzi kontra l-fundaturi rigward telf speċifiku li tkun garrbet il-kumpanija u terzi li seħħ matul l-operat tal-kumpanija jridu jittressqu fi żmien f'amest ijiem minn meta l-kumpanija tniżżlet fir-reġistru tal-kummerċ. Din il-preskrizzjoni tapplika wkoll għall-persuni li jkun għenu biex sar dan it-telf.

Il-kawzi li għejjin minn drittijiet kontra l-kumpanija ta' kreditur li ma jistax jottjeni l-hlas tat-talba tiegħu mill-kumpanija u jdur għall-persuni responsabbli skont il-liġi (il-fundaturi, terzi, eċċ) jridu jittressqu fi żmien f'ames snin minn meta tkun saret it-talba.

Il-kawzi li għejjin minn ksur ta' probizzjoni tal-kompetizzjoni imposta fuq il-membri tal-bord ta' kumpanija jridu jittressqu fi żmien f'ames snin mid-data tal-ksur.

Il-kawzi li għejjin mit-telf ikkawżat lill-kumpanija, il-membri tagħha jew lill-kredituri tagħha matul ir-riorganizzazzjoni tagħha jridu jittressqu fi żmien f'ames snin mid-data minn meta ssir effettiva r-riorganizzazzjoni.

Il-kawzi kontra speditur jridu jittressqu fi żmien tliet snin.

Il-kawzi kontra speditur rigward il-merkanzija, sakemm l-ispeditur ma kellux aġir in mala fede jew ippermetta negligenza gravi, u l-kawzi kontra persuna li tiegħu ħsieb il-maħżen, sakemm ma kellhiex aġir in mala fede jew ippermettiet negligenza gravi, iridu jittressqu fi żmien sena.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara l-iskeda informattiva dwar "[Il-Ġurisdiżzjoni tal-Qrati](#)".

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tghix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara l-iskeda informattiva dwar "[Il-Ġurisdiżzjoni tal-Qrati - il-Latvja](#)".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara l-iskeda informattiva dwar "[Il-Ġurisdiżzjoni tal-Qrati - il-Latvja](#)".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Ir-rikors jista' jiġi pprezentat mir-rikorrent innifsu jew minn persuna awtorizzata. L-awtorizzazzjoni tista' tiġi mehmuża mar-rikors. Mhemmx bżonn ta' avukat jew ta' konsulent legali ieħor.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikors irid jiġi pprezentat lill-qorti tal-ewwel istanza li għandha ġurisdiżzjoni.

Ir-rikors irid jiġi pprezentat fir-reġistru (*kanceleja*) tal-qorti mir-rikorrent jew minn persuna awtorizzata. Ir-rikorsi jistgħu jintbagħtu wkoll bil-posta, u għandhom jiġu indirizzati lill-qorti rispettiva.

Ir-rikorsi jiġu aċċettati matul il-hinijiet tax-xogħol minn impjegat maħtur mill-president tal-qorti - normalment ikun l-assistent tal-president tal-qorti jew impjegat tar-reġistru.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Skont il-[Ligi dwar il-Proċedura Ċivili](#) (*Civilprocesa likums*), il-partijiet iridu jipprezentaw kwalunkwe dokumenti b'lingwibarranin flimkien ma' traduzzjoni ċċertifikata fil-lingwa uffiċjali, il-Latvjan, skont il-proċeduri stabbiliti mil-Liġi. Persuna eżenti mill-ispejjeż tal-qorti ma għandhiex għalfejn tehmeż traduzzjoni. Il-qorti tista' taċċetta li ċerti passi proċedurali jsiru f'lingwa oħra jekk xi parti jekk titlob u jkun il-qbil tal-partijiet kollha. Il-minuti tas-seduti u d-deċiżjonijiet tal-qorti jsiru bil-Latvjan.

Il-kawża tinfetaħ permezz tal-prezentata ta' rikors bil-miktub quddiem il-qorti. Ir-rikors jista' jiġi pprezentat mir-rikorrent innifsu jew minn persuna awtorizzata minnu, u jista' jintbagħat bil-posta, iżda mhux bil-faks jew bil-posta elettronika.

Għandu jingħad ukoll li d-dokumenti ċertifikati b'firma elektronika sigura jistgħu jintużaw għall-prezentata ta' kull tip ta' rikors sakemm il-liġi ma tkunx ipprovdiết għal proċedura speċifika għall-bidu tal-proċedimenti. Id-dokumenti elettroniċi mhux aċċettati għal ċerti tipi ta' dokumenti li jikkonċernaw il-proprietà immobbli, il-familja u s-suċċessjoni u ċerti tipi ta' kuntratti ta' garanzija.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiffaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Ir-rikors irid ikun miktub. Għall-maġġoranza tat-talbiet mhemmx formola apposta. Hemm formoli apposta għat-talbiet iż-żgħir (*maza apmēra prasības*, Kapitolu 30.3 tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili); l-eżekuzzjoni tal-obbligi fuq notifika tal-qorti (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtība*, Kapitolu 50.1 tal-Liġi); u r-rikorsi għall-protezzjoni provviżorja kontra l-vjolenza (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*, Kapitolu 30.5 tal-Liġi).

Fejn mhemmx formola apposta, l-informazzjoni essenzjali u d-data li jridu jiġu indikati fir-rikors huma stabbiliti mil-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili. Skont il-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili, ir-rikors irid jindika dan li ġej:

I-isem tal-qorti li quddiemha tressaq ir-rikors;

I-isem, il-kunjom, in-numru tal-identità personali u l-post ta' residenza rreġistrat, jew fin-nuqqas, il-post ta' residenza *de facto* tar-rikorrent. f'każ ta' persuna ġuridika, I-isem, in-numru ta' reġistrazzjoni u l-uffiċċju reġistrat; jekk ir-rikorrent jaqbel li jikkomunika mal-qorti b'mezzi elettroniċi jew jekk huma nkluzi fost il-persuni/entitajiet imniżżla fl-Artikolu 56(23) tal-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili, indirizz tal-posta elettronika u, fejn huma reġistrati fis-sistema online għall-korrispondenza mal-qorti, ir-referenza ta' reġistrazzjoni jenħtieġ li tiġi indikata wkoll. Ir-rikorrent jista' jindika wkoll indirizz ieħor minhabba korrispondenza mal-qorti;

I-isem, kunjom, numru tal-identità personali, il-post ta' residenza dikjarata u kull indirizz addizzjonali ieħor ta-konvenut jew parti interessata, jew fin-nuqqas, post ta' residenza *de facto*; f'każ ta' persuna ġuridika, I-isem, in-numru ta' reġistrazzjoni u l-uffiċċju reġistrat. In-numru tal-identità personali jew ta' reġistrazzjoni tal-konvenut, jekk magħruf, irid jiġi indikat;

I-isem, kunjom, numru tal-identità personali u indirizz għall-korrispondenza mal-qorti tar-rappreżentant tar-rikorrent, jekk il-kawża ssir mir-rappreżentant, jew f'każ ta' persuna ġuridika, I-isem, in-numru ta' reġistrazzjoni u l-uffiċċju reġistrat; jekk ir-rappreżentant tar-rikorrent, b'post ta' residenza rreġistrat jew indirizz għall-korrispondenza fil-Latvja, jaqbel li jikkomunika mal-qorti b'mezzi elettroniċi, jenħtieġ li jiġi indikat ukoll indirizz tal-posta elettronika u, fejn huwa rreġistrat fis-sistema online għall-korrispondenza mal-qorti, ir-referenza ta' reġistrazzjoni. Jekk il-post ta' residenza rreġistrat jew l-indirizz għall-korrispondenza tar-rappreżentant tar-rikorrent jinsabu barra l-Latvja, l-indirizz tal-posta elettronika jew ir-referenza għar-reġistrazzjoni tagħhom fis-sistema għall-korrispondenza mal-qorti jridu jiġu indikati wkoll. Jekk ir-rappreżentant tar-rikorrent huwa avukat, jenħtieġ li jkun hemm ukoll l-indirizz tal-posta elettronika tal-uffiċċju tiegħu;

I-isem tal-istituzzjoni ta' kreditu u n-numru tal-kont fejn għandhom jifhallsu l-ammonti irkuprati u l-ispejjeż legali;

is-suġġett tat-talba;

I-ammont tat-talba, jekk it-talba tista' tiġi kwantifikata fi flus, flimkien mal-metodu ta' kalkolu tal-ammont li jrid jiġi rkuprat jew qed jiġi kontestat;

il-fatti li fuqhom ir-rikorrent ibbaża t-talba tiegħu, u provi li jappoġġaw dawn il-fatti;

il-liġi li fuqha hija bbażata t-talba;

kull rapport ta' medjazzjoni li ppruvat issir qabel infetħet kawża l-qorti;

it-talbiet tar-rikorrent;

lista tad-dokumenti mehmuża mar-rikors;

id-data li fiha sar ir-rikors, u kull informazzjoni oħra li tista' tkun rilevanti. Ir-rikorrent jista' jindika n-numru tat-telefown tiegħu, jekk huwa jaqbel li jikkomunika mal-qorti bit-telefown.

Hija meħtieġa aktar informazzjoni mil-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili għal rikors partikolari (pereżempju ta' divorzju) u għal tipi speċjali ta' proċedimenti (pereżempju l-konferma jew l-annullament ta' adozzjoni, il-protezzjoni tas-suċċessjon u l-kurazija).

Ir-rikors irid jiġi ffirmat mir-rikorrent jew mir-rappreżentant tiegħu, jew mir-rikorrent flimkien mar-rappreżentant tiegħu jekk titlob hekk il-qorti, ħlief fejn il-liġi tipprovdi mod ieħor. Jekk ir-rappreżentant irid jaġixxi fisem ir-rikorrent, trid tiġi mehmuża mar-rikors il-prokura (*piilvara*) jew dokument ieħor li jiċċertifika d-dritt tar-rappreżentant li jmessi l-kawża.

Ir-rikors għandu jiġi sottomess lill-qorti f'numru ta' kopji ekwivalenti għan-numru ta' konvenuti u terzi involuti.

Kif stipulat mil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni Ewropea u konvenzjonijiet internazzjonali, rikors għall-manteniment għandu jsir permezz tal-formoli indikati fil-leġiżlazzjoni rilevanti u jista' jiġi ppreżentat jew mibgħut permezz tal-awtoritajiet ċentrali Latviani apposta għall-kooperazzjoni.

Ir-rikors irid jiġi akkumpanjat ukoll minn dokumenti li:

juru li tħallu t-tariffi tal-Istat (*valsts nodevas*) u spejjeż oħra tal-qorti skont il-proċeduri stabbiliti mil-liġi u fl-ammonti korretti;

jikkonfermaw li gew osservati l-proċeduri għall-istħarriġ ekstraġudizzjarju tal-kwistjoni, fejn tali stħarriġ huwa rikjest mil-liġi;

jippruvaw il-fatti li fuqom hija bbażata t-talba.

Fis-sit elettroniku [E tal-portal tal-grati Latviani](#), taħt *E-Pakalpojumi* ("servizzi elettronici"), [E-veidlapas](#) (mudelli elettronici), hemm numru ta' formoli għad-dokumenti proċedurali. Dawn il-formoli jistgħu jitniżżlu, jimtlew u jiġu ppreżentati f'forma stampata.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

L-ispejjeż tal-qorti jridu jiġihallu qabel il-preżentata tar-rikors (tariffa tal-Istat (*valsts nodeva*), tariffa tar-reġistru (*kancelejas nodeva*), u l-ispejjeż meħtieġa minħabba s-smiġħ tal-kawża (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)); il-ħlas jista' jsir il-bank. Meta l-qorti taqta' s-sentenza favur parti minnhom, hija tordna lill-parti t-telliefa biex tħallas l-ispejjeż kollha li tkun ġarrbet il-parti rebbieha. Jekk it-talba tiġi milqugħa biss parzjalment, l-ispejjeż tal-qorti jiġihallu skont dak il-proporzjon. Jekk ir-rikorrent ma jkomplix bil-kawża jew il-kawża ma tinqatgħax, ir-rikorrent irid iħallas lura l-ispejjeż tal-qorti tal-konvenut (ħlief fil-każijiet stabbiliti mil-liġi fejn talba hija marbuta mal-ħruġ taċ-ċertifikat previst fir-Regolament (KE) Nru 1896/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill). F'dan il-każ il-konvenut ma jħallasx lura l-ispejjeż tal-qorti tar-rikorrent, iżda jekk ir-rikorrent ma jkomplix bil-kawża għaliex il-konvenut volontarjament issodisfa t-talba tiegħu wara l-preżentata tar-rikors, il-qorti tista', b'talba tar-rikorrent, tordna lill-konvenut iħallas l-ispejjeż tal-qorti tar-rikorrent.

Bl-istess mod, l-ispejjeż tat-tmexxija tal-kawża (it-tariffi tal-avukat, l-ispejjeż ta' kull dehra l-qorti u l-ispejjeż marbuta mal-kumpilazzjoni tal-provi) jiġihallu mill-konvenut favur ir-rikorrent jekk it-talba tar-rikorrent tiġi milqugħa kollha jew parti minnha, jew jekk ir-rikorrent ma jkomplix bil-kawża għaliex il-konvenut volontarjament issodisfa t-talba tiegħu wara l-preżentata tar-rikors. Jekk il-kawża ma tiġix milqugħa, il-qorti tordna lir-rikorrent iħallas l-ispejjeż tad-difiża tal-konvenut.

It-tariffi tal-avukat jew konsulent legali jiġu stabbiliti bi ftehim bejn il-klijent u l-avukat jew konsulent legali.

10 Nista' nitlob għajuna legali?

Ara l-iskeda informattiva dwar "[L-Għajuna Legali](#)".

11 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffċjali? Nirdievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġie ippreżentat korrettement jew le?

Id-dokumenti li jaslu bil-posta, jew matul il-hinijiet tal-ftuħ, jiġu reġistrati mill-qorti f'reġistru għall-korrispondenza li tidhol kuljum dakinhar tal-wasla tagħhom. Rikors jitqies li tressaq dakinhar tal-wasla tiegħu. Il-preskrizzjoni għall-kull pass proċedurali li jrid isir il-qorti tiskadi meta l-qorti tiegħu taħdem. Jekk ir-rikors, appell jew konsenja postali oħra jaslu għan l-operatur tal-komunikazzjoni sa nofsillejl fil-ġurnata finali taż-żmien imħolli għal dan il-ghan, id-dokument jitqies li ġie ppreżentat fil-ħin.

Jekk ir-rikors ma jkunx ġie mfassal tajjeb, jew jekk ikun hemm xi dokumenti meħtieġa neqsin, l-imħallef jagħti deċiżjoni dettaljata fejn isib li ma tistax tittiehed azzjoni fuq dak ir-rikors. Kopa ta' dik id-deċiżjoni tintbagħat lir-rikorrent bi żmien speċifiku li fih irid jikkoreġi dawn in-nuqqasijiet. Dan il-limitu taż-żmien ma jistax ikun iqsar minn 20 ġurnata li jibdew jghaddu mid-data tal-ghotja tad-deċiżjoni. Jekk ir-rikorrent jikkoreġi dawn in-nuqqasijiet fiż-żmien mogħti lill-rikors jitiqies li ġie ppreżentat fid-data li fiha wasal għall-ewwel darba quddiem il-qorti. Jekk ir-rikorrent jonqos milli jagħmel il-korrezzjonijiet fil-ħin, ir-rikors jitqies li qatt ma ġie ppreżentat, u jintbagħat lura lir-rikorrent. Il-fatt li r-rikors ġie ritornat ma jfissirx li r-rikorrent ma jistax jerga' jressqu quddiem il-qorti. Konferma speċifika li r-rikors ġie ppreżentat fil-forma korretta: jekk ir-rikors jiffassal tajjeb, u jiġu mehmuża miegħu d-dokumenti kollha meħtieġa, l-imħallef jiddeċiedi fi żmien sebat ijiem mill-wasla tar-rikors il-qorti fejn jilqa' r-rikors u jagħti bidu għall-proċedimenti.

Meta jibdew il-proċedimenti, ir-rikors u l-kopji tad-dokumenti mehmuża miegħu jintbagħtu lill-konvenut flimkien ma' perjodu ta' żmien stabbilit għall-prezentazzjoni tal-osservazzjonijiet bil-miktub. B'notifika tal-osservazzjonijiet l-imħallef jibgħat kopja tagħhom lir-rikorrent u lill-partijiet interessati. L-imħallef jista' jitlob lir-rikorrent biex jagħti l-kummenti tiegħu dwar l-osservazzjonijiet. Hekk kif jaslu l-osservazzjonijiet, jekk jiskadi ż-żmien għall-prezentazzjoni tagħhom, l-imħallef jiffissa data għas-seduta ta' smiġħ. L-iskrivani tal-qorti jibgħat it-tazzjoni lill-partijiet. Jekk il-kawża tkun se tinstema' permezz tal-proċedura bil-miktub, ma tingħatax data għas-smiġħ, u ma tintbagħat l-ebda it-tazzjoni lill-partijiet.

12 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għaliha biex nidher)?

Il-partijiet jirċievu it-tazzjoni mill-qorti bil-ħin u l-post tas-seduta ta' smiġħ jew ta' xi azzjoni proċedurali oħra. Iċ-ċitazzjoni tal-qorti tintbagħat fl-indirizz tal-post ta' residenza dikjarata, iżda persuna tista' tindika wkoll indirizz ieħor għall-korrispondenza mal-qorti.

Jekk il-konvenut ma jkollux post ta' residenza dikjarata fil-Latvja u r-rikorrent, għal raġunijiet oġġettivi, ma jkunx inrexxielu jiddetermina l-post ta' residenza tal-konvenut barra l-Latvja, il-qorti tista', b'rikors dettaljat tar-rikorrent, tagħmel użu mill-proċeduri ta' rintraċċar għall-indirizz tal-konvenut li hemm previsti fil-ftehimiet internazzjonali li huma vinkolanti fuq il-Latvja jew fil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni Ewropea.

Jekk l-indirizz tal-konvenut ma jistax jiġu traċċat bil-proċeduri previsti fil-ftehimiet internazzjonali li huma vinkolanti fuq il-Latvja jew fil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni Ewropea, jew jekk ikun impossibbli li jintbagħtu d-dokumenti lill-konvenut fl-indirizz stabbilit mir-rikorrent, jew jekk ikun impossibbli li jintbagħtu d-dokumenti lill-konvenut permezz tal-proċeduri previsti fil-ftehimiet internazzjonali li huma vinkolanti fuq il-Latvja jew permezz tal-proċedura prevista fil-Liġi dwar il-Proċedura Ċivili għall-kooperazzjoni internazzjonali fi proċedimenti ċivili, il-konvenut li ma għandux post ta' residenza dikjarat fil-Latvja jifharrek mill-qorti permezz ta' avviż ipubblikat fil-[Gazzetta Uffċjali](#), *Latvijas Vēstnesis*.

Fil-[portal tal-grati tal-Latvja](#), taħt *E-pakalpojumi* ("servizzi elettronici") u [Tiesvedības gaita](#) ("progress tal-proċedimenti ġudizzjarji"), tista' ssib informazzjoni dwar il-progress tal-proċedimenti ġudizzjarji billi ddaħħal in-numru tal-każ jew taċ-ċitazzjoni.

L-aħħar aġġornament: 30/03/2023

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Litwanja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Il-ligijiet tar-Repubblika tal-Litwanja jipprevedu għadd ta' għażliet ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Fl-2012, daħlet fis-sehħ Ligi riformulata dwar l-Arbitraġġ Kummerċjali (*Komercinio arbitražo įstatymas*) fil-Litwanja. Din il-Ligi tapplika għall-proċedimenti ta' arbitraġġ li jseħhu fit-territorju tar-Repubblika tal-Litwanja, irrispettivament miċ-ċittadinanza jew min-nazzjonalità tal-partijiet f'tilwima, kemm jekk ikunu persuni fiżiċi u kemm jekk ġuridici, jew minn jekk il-proċedimenti ta' arbitraġġ ikunux organizzati minn korp ta' arbitraġġ permanenti jew iseħħ fuq bażi *ad hoc*. L-arbitraġġ huwa alternattiva ekwivalenti għall-grati tal-Istat. Huwa jipprovdni għażla sabiex il-biċċa l-kbira tat-tilwimiet tan-negozju jissolvew malajr u b'mod konvenjenti billi jittressqu quddiem persuni privati indipendenti, awtorevoli u ta' reputazzjoni tajba, li jkunu aċċettabbli għaż-żewġ partijiet, aktar milli għall-imħallfin. Il-partijiet għal arbitraġġ jistgħu jaqblu fuq ir-regoli li jirregolaw il-proċedimenti tal-arbitraġġ b'mod aktar liberu. Il-qorti tal-arbitraġġ tista' tiltaqa' fi kwalunkwe post li jkun konvenjenti għall-partijiet għat-tilwima u tista' tagħzel liberament il-lingwa tal-proċedimenti u l-forma tad-deċiżjoni, eċċ. Il-ftehimiet ta' arbitraġġ elettronici huma rikonoxxuti bħala ftehimiet bil-miktub.

Fl-2008 giet adottata l-Ligi dwar il-Medjazzjoni Konċiljatorja f'Tilwimiet Ċivili (*Civilinių ginčių taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*). Il-medjazzjoni konċiljatorja f'tilwimiet ċivili (imsejha wkoll medjazzjoni) hija proċedura ta' soluzzjoni tat-tilwim amikevoli li tinvolvi intermedjarju konċiljatorju imparzjali terz (medjatur). Il-ligi tispeċifika li l-medjazzjoni tista' tintuża sabiex jissolvew tilwimiet ċivili (jiġifieri tilwimiet li jinvolvu l-familja u kwistjonijiet oħrajn) li jistgħu jinstemgħu minn qorti fi proċeduri ta' qorti ċivili. Il-partijiet jistgħu jużaw din l-għażla sabiex isolvu t-tilwima tagħhom kemm qabel jirreferu t-tilwima tagħhom quddiem il-qorti (medjazzjoni ekstraġudizzjarja) kif ukoll wara li jkunu bdew il-proċeduri tal-qorti (medjazzjoni ġudizzjarja). Għandu jiġi nnotat li l-bidu tal-medjazzjoni jissospendi l-perjodu ta' limitazzjoni ta' pretensjoni. B'hekk, anki jekk ma tinstabx soluzzjoni amikevoli ta' tilwima, il-partijiet iżommu d-dritt tagħhom li jfittxu rimedju fil-qorti. Il-medjazzjoni ġudizzjarja tiġi pprovduta mingħajr flus. Barra minn hekk, jekk tagħzel li ssolvi t-tilwima tiegħek fi kwistjoni ċivili permezz ta' medjazzjoni ġudizzjarja, tiffirka ammont sinifikanti kemm ta' ħin u kemm ta' sforz, meta mqabbel mal-proċedimenti legali, kif ukoll ta' flus, minħabba li, f'każ li l-proċedura ta' medjazzjoni tintemm bi ftehim amikevoli, 75 % ta-tariffa tal-qorti mħallsa tingħata lura. Is-soluzzjoni ta' tilwima permezz ta' medjazzjoni ġudizzjarja tiggarrantixxi l-kunfidenzjalità u kwalunkwe parti tista' tirtira mill-medjazzjoni ġudizzjarja mingħajr ma tiddikjara r-raġunijiet tagħha. Is-soluzzjoni ekstraġudizzjarja tat-tilwimiet li jirriżultaw minn kuntratti konklużi minn konsumaturi hija regolata mil-Ligi dwar il-Protezzjoni tal-Konsumatur (*Vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), li daħlet fis-sehħ fl-2007 u li tinkorpora alternattiva għall-proċedimenti ġudizzjarji, inklużi r-regoli ta' proċedura u l-istruttura istituzzjonali tagħha. Il-korpi involuti f'soluzzjoni alternattiva għat-tilwim fil-Litwanja huma s-Servizz tal-Istat għall-Protezzjoni tal-Konsumatur (*Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), is-Servizz tar-Regolamentazzjoni tal-Komunikazzjoni (*Ryšių reguliavimo tarnyba*) u korpi oħrajn li jitttraww tilwimiet f'setturi individwali (is-Servizz tar-Regolamentazzjoni tal-Komunikazzjoni jisma' tilwimiet fil-oqsma tal-komunikazzjoni elettronika u s-servizzi postali u ta' kurrier, il-Bank tal-Litwanja (*Lietuvos bankas*) jitttraww t-tilwimiet tal-konsumaturi ma' fornituri ta' servizzi finanzjarji, eċċ.). Il-konsumaturi jistgħu jużaw assistenza legali matul soluzzjoni alternattiva għat-tilwim, iżda l-ispejjeż tal-assistenza legali ma jingħatawx lura. L-għajnuna legali primarja u sekondarja garantita mill-Istat tiġi pprovduta lil dawk il-konsumaturi li jissodisfaw il-kriterji stabbiliti fil-leġiżlazzjoni. Rikors lil korp għas-soluzzjoni alternattiva għat-tilwim ġeneralment ma jkollu ebda effett sospensiv fuq il-perjodu ta' limitazzjoni. Għalhekk, minħabba l-iskadenzi relattivament twal għas-soluzzjoni tat-tilwim tal-konsumaturi u ċerti perjodi ta' limitazzjoni qosra għall-pretensjonijiet, hemm riskju serju li jinqabeż il-perjodu ta' limitazzjoni.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Il-perjodu ta' limitazzjoni ġenerali huwa ta' għaxar snin.

Il-leġiżlazzjoni Litwana tistabbilixxi perjodi ta' limitazzjoni iqsar għal tipi partikolari ta' pretensjonijiet.

Jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni iqsar ta' xahar għall-pretensjonijiet li jirriżultaw mir-riżultati tal-proċeduri tal-offerti.

Jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni iqsar ta' tliet xhur għall-pretensjonijiet sabiex id-deċiżjonijiet tal-korpi ta' entità ġuridika jiġu ddkjarati invalidi.

Jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni iqsar ta' sitt xhur għal:

pretensjonijiet li jikkonċernaw l-eżekuzzjoni ta' inadempjenza (multa, imgħax fuq flus tardiv);

pretensjonijiet li jikkonċernaw id-difetti tal-oġġetti mibjugħa.

Jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni iqsar ta' sitt xhur għall-pretensjonijiet li jirriżultaw mir-relazzjonijiet bejn il-kumpaniji tat-trasport u l-klijenti tagħhom fir-rigward tal-konsenji mibgħuta minn gewwa l-Litwanja, filwaqt li jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni ta' sena għall-konsenji mibgħuta barra mill-pajjiż.

Jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni iqsar ta' sena għall-pretensjonijiet tal-assigurazzjoni.

Jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni iqsar ta' tliet snin għall-pretensjonijiet għad-danni, inklużi pretensjonijiet għal danni li jirriżultaw mill-kwalità inadegwata tal-prodotti.

Jiġi applikat perjodu ta' limitazzjoni iqsar ta' f'ames snin għall-pretensjonijiet għall-eżekuzzjoni tal-imgħax u ta' flusijiet perijodici oħrajn.

Il-pretensjonijiet rigward difetti fix-xogħlijiet imwettqa huma soġġetti għal perjodi ta' limitazzjoni iqsar.

Il-pretensjonijiet li jirriżultaw mit-trasport ta' merkanzija, passigġieri u bagalji huma soġġetti għall-perjodi ta' limitazzjoni stabbiliti fil-kodiċijiet (ligijiet) applikabbli għal modalitajiet tat-trasport speċifiċi.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Tilwima relatata ma' obbligi kuntrattwali hija rregolata mil-ligi magħżula permezz ta' ftehim bejn il-partijiet involuti; jekk il-partijiet għażlu l-ligi tar-Repubblika tal-Litwanja, huma jistgħu jiddefendu l-interessi legali tagħhom quddiem il-grati Litwani. Dan il-ftehim tal-partijiet jista' jiġi stabbilit fil-kuntratt jew stabbilit f'konformità maċ-ċirkostanzi fattwali tal-każ. Il-partijiet jistgħu jaqblu li l-ligi ta' Stat partikolari tirregola l-kuntratt kollu jew parti (jiet) partikolari tal-kuntratt. Meta l-partijiet jiddeciedu li l-ligi ta' Stat barrani għandha tiġi applikata għal kuntratt, din ma tistax tintuża bħala bażi għar-rinunzja ta' kwalunkwe regoli obbligatorji applikabbli fir-Repubblika tal-Litwanja jew fi kwalunkwe Stat ieħor li ma jistgħux jinbidlu jew jiġu rrinunzjati permezz ta' ftehim tal-partijiet.

Jekk il-partijiet ma jindikawx liema ligi għandha tirregola l-kuntratt, għandha tapplika l-ligi tal-Istat li miegħu huwa assoċjat l-aktar mill-qrib l-obbligu kuntrattwali. Hemm preżunzjoni li l-obbligu kuntrattwali huwa assoċjat l-aktar mill-qrib mal-Istat li fit-territorju tiegħu:

il-parti marbuta bl-obbligu l-aktar karatteristiku tal-kuntratt għandha l-post tar-residenza permanenti jew l-amministrazzjoni ċentrali tagħha. Jekk l-obbligu jkun assoċjat aktar mill-qrib mal-ligi tal-Istat fejn jinsab in-negozju tal-parti għall-obbligu, tapplika l-ligi ta' dak l-Istat;

tinsab il-proprjetà immobbli, jekk is-suġġett tal-kuntratt ikun id-dritt għall-proprjetà immobbli jew id-dritt għall-użu tagħha;

kien jinsab il-post tan-negozju ewlieni fil-mument tal-konkluzjoni ta' kuntratt tat-trasport, diment li l-Istat tal-post tan-negozju ewlieni tat-trasportatur ikun l-istess bħall-Istat li fih giet mgħobbija l-merkanzija, jew kien jinsab l-uffiċċju rreġistrat tal-konsenjatur, jew minn fejn intbagħtet il-merkanzija.

Il-ftehimiet ta' arbitraġġ huma rregolati mil-ligi applikabbli għall-kuntratt ewlieni. Jekk il-kuntratt ewlieni jkun invalidu, tapplika l-ligi tal-post fejn ikun ġie konkluż il-ftehim ta' arbitraġġ; jekk din ma tkunx tista' tiġi identifikata, mela tapplika l-ligi tal-Istat tal-arbitraġġ.

Id-drittijiet u l-obbligi tal-partijiet li jirriżultaw mid-dannu huma rregolati, skont l-għażla tal-parti affettwata, jew mil-ligi tal-Istat li fih ttwettaq l-att rilevanti jew fejn jinsabu kwalunkwe ċirkostanzi oħrajn li jirriżultaw fid-dannu, jew inkella mil-ligi tal-Istat li fih kien imġarrab id-dannu.

Is-sistema ġuridika li tirregola l-proprjetà matrimonjali hija ddeterminata mil-ligi tal-Istat tar-residenza permanenti tal-konjuġi. Meta l-postijiet tar-residenza permanenti tal-konjuġi jkunu jinsabu fi Stati differenti, il-ligi li tirregola tkun il-ligi tal-Istat li ż-żewġ konjuġi huma ċittadini tiegħu. Meta l-konjuġi jkunu ċittadini ta' Stati differenti u qatt ma kellhom post ta' residenza komuni, il-ligi li tirregola tkun il-ligi tal-Istat fejn sar il-kuntratt taż-żwieġ. Is-sistema ġuridika li tirregola l-proprjetà matrimonjali definita mill-kuntratt hija l-ligi tal-Istat magħżul mill-konjuġi fil-kuntratt tagħhom. F'dan il-każ, il-konjuġi jistgħu jagħżlu l-ligi tal-Istat fejn għandhom jew se jkollhom il-post tar-residenza permanenti tagħhom, il-ligi tal-Istat fejn sar il-kuntratt taż-żwieġ jew il-ligi tal-Istat li wieħed mill-konjuġi huwa

ċittadin tiegħu. Il-ftehim tal-konjuġi dwar il-proprjetà skont il-liġi applikabbli jkun validu sakemm ikun konformi mar-rekwiżiti tal-liġi tal-Istat magħżul jew tal-liġi tal-Istat fejn ikun sar il-ftehim.

4 Jekk iva, f'lema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tghix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ir-regoli tal-ġurisdizzjoni huma stabbiliti fl-Artikoli 29–30 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (*Civilinio proceso kodeksas*). Pretensjoni tista' tiġi pprezentata quddiem qorti skont il-post tar-residenza tal-konvenut. Pretensjoni kontra entità ġuridika għandha tiġi pprezentata skont l-uffiċċju rreġistrat tal-entità ġuridika, kif indikat fir-reġistru tal-entitajiet ġuridici. Jekk il-konvenut ikun l-Istat jew municipalità, il-pretensjoni għandha tiġi pprezentata skont l-uffiċċju rreġistrat tal-korp li jirrappreżenta l-Istat jew il-municipalità.

Pretensjoni kontra konvenut li l-post tar-residenza tiegħu ma jkunx magħruf tista' tiġi pprezentata skont il-post fejn tkun tinsab il-proprjetà tiegħu jew skont l-aħħar post tar-residenza magħruf. Pretensjoni kontra konvenut li ma jkollux post tar-residenza fir-Repubblika tal-Litwanja tista' tiġi pprezentata skont il-post fejn tkun tinsab il-proprjetà tiegħu jew skont l-aħħar post tar-residenza magħruf tiegħu fir-Repubblika tal-Litwanja. Pretensjoni relatata mal-attivitajiet ta' fergħa ta' entità ġuridika tista' tiġi pprezentata wkoll skont l-uffiċċju rreġistrat tal-fergħa.

Pretensjoni għall-għoti ta' manteniment u l-azzjoni għaċ-ċhid tal-paternità tista' tiġi pprezentata wkoll skont il-post tar-residenza tal-pretendent. Pretensjoni għal kumpens għad-dannu għas-saħħa ta' persuna, inkluża mewt, tista' tiġi pprezentata skont il-post tar-residenza tal-pretendent jew il-post fejn kien imgħarrab id-dannu. Pretensjoni għal kumpens għad-dannu għall-proprjetà ta' persuna tista' tiġi pprezentata skont il-post tar-residenza (l-uffiċċju rreġistrat) tal-pretendent jew il-post fejn sar id-dannu.

Pretensjoni dwar ftehim/kuntratt li jispjega l-post tal-eżekuzzjoni tista' tiġi pprezentata wkoll skont il-post tal-eżekuzzjoni indikat fil-ftehim/kuntratt.

Pretensjoni li tirrigwardja persuna li taġixxi fil-kapaċità ta' gwardjan, kustodju jew amministratur tal-proprjetà tista' tiġi pprezentata wkoll skont il-post tar-residenza (l-uffiċċju rreġistrat) tal-gwardjan, tal-kustodju jew tal-amministratur tal-proprjetà.

Pretensjoni dwar kuntratti konklużi minn konsumaturi tista' tiġi pprezentata wkoll skont il-post tar-residenza tal-konsumatur.

Pretendent għandu d-dritt li jagħzel bejn diversi qrati li jkollhom ġurisdizzjoni għall-kawża.

Il-pretensjonijiet għal drittijiet in rem fi proprjetà immobbli, l-użu ta' proprjetà immobbli, hliet għal rikorsi li jikkoncernaw il-likwidazzjoni ta' beni tal-miżżewġin f'kawżi ta' divorzju, u l-kanċellazzjoni tas-sekwestru ta' proprjetà immobbli jaqgħu fil-ġurisdizzjoni tal-qorti fil-post tal-proprjetà immobbli jew il-parti ewlenija tal-proprjetà.

Il-pretensjonijiet minn kredituri ta' suċċessjoni pprezentati qabel ma l-eredi jkun aċċettaw il-wirt jaqgħu fil-ġurisdizzjoni tal-qorti fil-post tal-wirt jew tal-parti ewlenija tal-wirt.

5 Għal lema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Il-kawżi ċivili kollha jinstemgħu mill-qrati distrettwali bħala qrati tal-prim'istanza, hliet għall-kawżi li jinstemgħu minn qrati reġjonali jew mill-Qorti Reġjonali ta' Vilnius.

Il-qrati reġjonali jismgħu l-kawżi ċivili li ġejjin bħala qrati tal-prim'istanza:

mill-4 ta' April 2013, azzjonijiet li jinvolvu pretensjonijiet li jaqgħu LTL 150.000, hliet għall-kawżi li jikkoncernaw il-familja u r-relazzjonijiet industrijali u l-kawżi li jikkoncernaw il-kumpens għal dannu mhux materjali;

kawżi rigward ir-relazzjonijiet legali ta' drittijiet tal-awtur mhux relatati mal-proprjetà;

kawżi rigward ir-relazzjonijiet legali f'offerta pubbliċi ċivili;

kawżi rigward falliment jew ristrutturar, hliet għall-kawżi relatati mal-falliment ta' persuni fiżiċi;

kawżi fejn waħda mill-partijiet tkun Stat barrani;

kawżi bbażati fuq pretensjonijiet rigward il-bejgħ obligatorju ta' ishma (sehem, imgħax);

kawżi bbażati fuq pretensjonijiet rigward l-investigazzjoni tal-attivitajiet ta' entità ġuridika;

kawżi rigward il-kumpens għal dannu materjali u mhux materjali li jirriżulta mill-ksur tad-drittijiet tal-pazjenti stabbiliti;

kawżi ċivili oħrajn li jenftiegħ li jinstemgħu minn qrati reġjonali bħala qrati tal-prim'istanza skont liġijiet speċifiċi.

Il-kawżi li ġejjin jinstemgħu biss mill-Qorti Reġjonali ta' Vilnius, bħala qorti tal-prim'istanza:

kawżi rigward it-tilwimiet imsemmija [fil-Liġi dwar il-Privattivi \(*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*\)](#);

kawżi rigward it-tilwimiet imsemmija fil-Liġi dwar it-Trademarks (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

kawżi rigward l-adozzjoni ta' ċittadinanza Litwana għal persuna li ttrissjedi fir-Repubblika tal-Litwanja kif mitluba minn ċittadini ta' Stati oħrajn;

kawżi ċivili oħrajn li jaqgħu fil-ġurisdizzjoni unika tal-Qorti Reġjonali ta' Vilnius bħala l-qorti tal-prim'istanza skont liġijiet speċifiċi.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Il-persuni jistgħu jressqu kawża l-qorti huma stess jew permezz tar-rappreżentanti tagħhom. Il-partecipazzjoni ta' persuna f'seduta ta' smiġh ma ċċaħħadx lil dik il-persuna mid-dritt li jkollha rappreżentant fil-proċediment. Huwa meqjus bħala xieraq li rappreżentant jattendi seduta ta' smiġh fil-qorti f'isem il-persuna li jkun qed jirrappreżenta, sakemm il-qorti ma tqisx li huwa meħtieġ li l-persuna li tkun qed tiġi rrapreżentata tkun preżenti.

Persuna jrid ikollha avukat fil-proċediment fil-kawżi speċifikati fil-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili u [fil-Kodiċi Ċivili \(*Civilinis kodeksas*\)](#), pereżempju, jekk il-qorti tkun qed tisma' kawża li tinvolvi persuna li tiġi ddikjarata bħala legalment inkapaċi, il-persuna inkwistjoni trid tkun irrappreżentata minn avukat.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Il-persuni li juru x-xewqa li jipprezentaw dokumenti f'qorti jew li jksbu dokumenti mingħandha jridu jikkuntattjaw lir-reġistru tal-qorti, li jispjega l-proċedura għall-prezentazzjoni, il-kisba jew ir-ritorn tad-dokumenti. [Punti ta' kuntatt tal-qorti](#)

Minn mindu tnieda l-portal tas-servizzi elettronici e.teismas.lt fl-1 ta' Lulju 2013, kien possibbli li tiġi pprezentata d-dokumentazzjoni ta' kawża, jinżamm rendikont tal-proċedimenti, tiġi hliet it-tariffa tal-qorti u jinkisbu servizzi oħrajn [online](#).

Bil-għan li jiġi żgurat li l-kawżi jiġu ttrattati b'mod konsistenti, huwa stabbilit b'riżoluzzjoni li, mill-1 ta' Jannar 2014, il-kawżi pproċessati b'mod elettroniku minn qrati inferjuri u ttrasferiti lill-qrati tal-appell u tal-kassazzjoni kellhom jiġu pproċessati wkoll b'mod elettroniku.

8 B'lema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-persuni li jippartecipaw f'kawża jridu jipprovdu kopji oriġinali tad-dokumenti proċedurali. Barra minn hekk, il-qorti trid tirċievi numru suffiċjenti ta' kopji ta' dokumenti proċedurali stampati: kopja waħda għal kull parti opposta (f'kawżi li jinvolvu bosta konvenuti jew pretendenti, kopja waħda għal kull wieħed jew waħda minnhom, jew jekk ikunu nħatru rappreżentant jew persuna awtorizzata sabiex jirċievu d-dokumenti proċedurali relatati mal-kawża, sempliċment kopja waħda għal dak ir-rappreżentant jew dik il-persuna awtorizzata) u għall-partijiet terzi, hliet meta dokument proċedurali jiġi pprezentat bl-użu ta' komunikazzjoni elettronika. Kull anness mad-dokumenti proċedurali jrid jiġi pprezentat fl-istess numru ta' kopji bħad-dokumenti proċedurali, hliet meta jiġi pprezentat bl-użu ta' komunikazzjoni elettronika jew jekk il-qorti tkun awtorizzata li l-annessi ma jiġux ipprovdu lill-partijiet minħabba li jkun hemm numru kbir minnhom.

Id-dokumenti proċedurali kollha u l-annessi tagħhom iridu jiġu pprezentati lill-qorti bil-lingwa nazzjonali. Meta l-partijiet fil-proċedimenti li d-dokumenti proċedurali għandhom jiġu pprezentati lilhom ma jkunux jikkellmu l-lingwa nazzjonali, il-qorti trid tircievi traduzzjonijiet ta' dawn id-dokumenti f'lingwa li jifhem. Meta d-dokumenti pprovduti jkollhom jiġu tradotti f'lingwa barranija, il-partijiet iridu jipprovdu traduzzjonijiet debitament iċċertifikati.

Pretensjoni tista' tiġi pprezentata b'mod elettroniku permezz tal-portal tas-servizzi elettronici tal-qorti Litwani <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>, li jista' jiġi aċċessat fuq is-sit web tal-Amministrazzjoni tal-Qorti Nazzjonali (*Teismų administracija*): <https://www.teismai.lt/en>.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-kawża tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Formola ta' pretensjoni elettronika tista' timtela fuq il-portal tas-servizzi elettronici tal-qorti Litwani <https://e.teismas.lt/lt/public/home/>.

Kwalunkwe pretensjoni pprezentata lill-qorti trid tissodisfa r-rekwiżiti ġenerali applikabbli għall-kontenut tad-dokumenti proċedurali. (L-Artikolu 111 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili). Id-dokumenti proċedurali jridu jiġu pprezentati lill-qorti bil-miktub. Kull dokument proċedurali ta' parti fil-proċedimenti jrid jispjega:

I-isem tal-qorti li tkun qed tiġi pprezentata bid-dokument proċedurali;

I-status proċedurali, I-ismijiet, il-kunjomijiet, in-numri tal-identifikazzjoni personali (jekk ikunu magħrufa) u l-postijiet tar-residenza tal-partijiet fil-proċedimenti; indirizzi oħrajn ta' partijiet oħrajn fil-proċedimenti għan-notifika ta' dokumenti proċedurali magħrufa mir-rikorrent; meta l-partijiet fil-proċedimenti jew waħda minnhom tkun persuna ġuridika, I-isem sħiħ, I-uffiċċju rreġistrat u kwalunkwe indirizz oħrajn ta' partijiet oħrajn fil-proċedimenti għan-notifika tad-dokumenti proċedurali magħrufa mir-rikorrent, il-kodiċijiet, in-numri tal-kontijiet kurrenti (jekk ikunu magħrufa) u d-dettalji tal-istituzzjonijiet ta' kreditu (jekk ikunu magħrufa);

il-metodu li għandu jintuża għan-notifika tad-dokumenti proċedurali lill-parti u l-indirizz postali għall-korrispondenza, jekk ikun differenti mill-post tar-residenza jew mis-sede;

in-natura u s-suġġett tad-dokument proċedurali;

iċ-ċirkostanzi li jissostanzjaw is-suġġett tad-dokument proċedurali u kwalunkwe evidenza li tikkonferma dawk iċ-ċirkostanzi;

kwalunkwe annessi jridu jiġu mehmuża mad-dokument proċedurali pprezentat;

il-firma tal-persuna li tipprezenta d-dokument proċedurali u d-data li f'fesslet fiha.

Persuna fil-proċedimenti li tibbaża dokument proċedurali fuq regola ta' interpretazzjoni adottata minn qorti internazzjonali jew qorti ta' Stat barrani trid tipprovi kopja tad-deċiżjoni tal-qorti li tistabbilixxi dik ir-regola u traduzzjoni debitament iċċertifikata tad-deċiżjoni fil-lingwa nazzjonali.

Dokument proċedurali pprezentat lill-qorti minn rappreżentant irid ikun fih l-informazzjoni dwar ir-rappreżentant kif speċifikat fil-punti 2 u 3 ta' hawn fuq u jrid ikun akkumpanjat minn dokument li jattesta d-drittijiet u l-obbligi tar-rappreżentant, diment li tali dokument ikun għadu ma ġiex ipprezentat jew ikun skada t-terminu ta' validità tal-awtorizzazzjoni inkluża fil-fajl.

Persuna awtorizzata minn parti fil-proċedimenti li ma tkunx tista' tiffirma d-dokument proċedurali trid tiffirmah f'isem din tal-aħħar, filwaqt li tindika r-raġuni għelfejn il-parti ma tistax tiffirma d-dokument ipprezentat hija stess.

L-Artikolu 135 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili jispjega li d-dikjarazzjoni tal-pretensjoni jrid ikun fih l-informazzjoni li ġejja:

I-ammont tal-pretensjoni, fejn għandu jiġi ddeterminat valur fuq il-pretensjoni;

iċ-ċirkostanzi li il-pretendent jibbaża l-pretensjoni tiegħu fuqhom (raġunijiet fattwali tal-pretensjoni);

evidenza li tattesta iċ-ċirkostanzi stabbiliti mill-pretendent, il-postijiet tar-residenza tax-xhieda u l-post fejn tinstab evidenza oħra;

x'qiegħed ifttx il-pretendent (is-suġġett tad-dikjarazzjoni tal-pretensjoni);

I-opinjoni tal-pretendent dwar il-possibbiltà li tingħata sentenza f'kontumacja jekk ma jkun hemm ebda rispons għall-pretensjoni jew għad-dokument proċedurali preliminari;

informazzjoni dwar jekk il-kawża hijiex se titmexxa permezz ta' avukat. Jekk iva, għandhom jiġu pprovduti l-isem, il-kunjom u l-indirizz tal-uffiċċju tal-avukat; I-opinjoni tal-pretendent dwar il-possibbiltà li jiġi konkluż ftehim ta' soluzzjoni jekk il-pretendent ikun jixtieq jipprovi opinjoni bħal din.

Id-dikjarazzjoni tal-pretensjoni trid tkun akkumpanjata minn dokumenti jew evidenza oħra li fuqhom il-pretendent jibbaża l-pretensjonijiet tiegħu, prova tal-filas tat-tariffa tal-qorti u kwalunkwe talbiet għall-ġbir tal-provi li l-pretendent ma jkunx jista' jipprezenta, filwaqt li tiġi indikata r-raġuni għal dan.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

Dikjarazzjoni ta' pretensjoni trid tkun akkumpanjata mid-dokumenti kollha li jostnu l-pretensjonijiet tiegħek u prova tal-filas tat-tariffa tal-qorti. It-tariffa tal-qorti għal talbiet mhux finanzjarji hija ta' LTL 100. F'tilwimiet finanzjarji, it-tariffa tal-qorti li għandha tiħallas hija uguali għal perċentwal tal-ammont mitlub, kif speċifikat minn liġijiet speċifiċi: 3 % u mill-inqas LTL 50 għal pretensjonijiet sa LTL 100 000; LTL 3 000 flimkien ma' 2 % tal-ammont mitlub għal pretensjonijiet ta' aktar minn LTL 100 000 u sa LTL 300 000; u LTL 7 000 flimkien ma' 1 % tal-ammont mitlub għal pretensjonijiet ta' aktar minn LTL 300 000. It-tariffa tal-qorti totali f'tilwimiet finanzjarji ma tistax tkun ta' aktar minn LTL 30 000.

Liġijiet speċifiċi jipprevedu każijiet fejn il-pretendenti jkunu eżentati mit-tariffa tal-qorti. Barra minn hekk, il-qorti hija intitolata li tagħti eżenzjoni parzjali mill-filas tat-tariffa jew tidifferiha sakemm tiġi adottata d-deċiżjoni tagħha, filwaqt li tqis is-sitwazzjoni finanzjarja ta' persuna. Kwalunkwe talba għal eżenzjoni mit-tariffa tal-qorti jew differiment minnha trid tkun ġustifikata u akkumpanjata minn prova tas-sitwazzjoni finanzjarja hażina tal-persuna.

Fi proċedimenti dokumentarji, it-tariffa tal-qorti li għandha tiħallas hija nofs it-tariffa li għandha tiħallas għall-pretensjoni, iżda mhux inqas minn LTL 20.

Ma għandha tiħallas ebda tariffa tal-qorti għal appelli separati, ħlief għal appelli separati li jitolbu l-applikazzjoni ta' mizuri interim, li għalihom għandha tiħallas tariffa tal-qorti ta' LTL 100.

Meta d-dokumenti proċedurali jew l-annessi ma' dawn id-dokumenti jiġu pprezentati lill-qorti bl-użu ta' komunikazzjoni elettronika biss, it-tariffa li għandha tiħallas hija uguali għal 75 % tat-tariffa tal-qorti li għandha tiħallas għad-dokument proċedurali inkwistjoni, soġġetta għal tariffa minima ta' LTL 10.

Klijent irid jaqbel fuq il-forniment ta' servizzi legali mal-avukat jew l-avukati tiegħu jew ma' assoċjazzjoni professjonali ta' avukati billi jiffirma ftehim. Il-parti trid tħallas it-tariffa miftiehma għas-servizzi legali pprovduti. Il-partijiet huma liberi li jaqblu fuq it-twaqqit tal-filas skont kif jixtiequ.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Il-Liġi dwar l-Għajnuna Legali Garantita mill-Istat (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*) tiggarrantixxi l-forniment ta' għajnuna legali primarja u sekondarja f'konformità mal-arranġamenti stabbiliti.

L-għajnuna legali primarja tiġi pprovduta lil ċittadini tar-Repubblika tal-Litwanja u ta' Stati Membri oħrajn tal-UE, persuni li jirrisjedu legalment fir-Repubblika tal-Litwanja jew fi Stati Membri oħrajn tal-UE, u persuni intitolati għal tali għajnuna skont il-ftehimiet internazzjonali li r-Repubblika tal-Litwanja hija parti fihom.

L-għajnuna primarja trid tiġi pprovduta minnufih. Meta dan ma jkunx possibbli, tiġi nnotifikat meta se tiġi aċċettata, li jrid ikun mhux aktar tard minn 5 ijiem mid-data tal-applikazzjoni. L-uffiċjali municipali u l-impjegati, l-avukati jew l-ispeċjalisti ta' aġenziji pubbliċi li magħhom il-municipalità kkonkludiet kuntratt jagħtu pariri personali dwar is-soluzzjoni alternattiva għat-tilwima tiegħek, jipprovdu informazzjoni dwar l-ordinament ġuridiku, il-liġijiet u leġislazzjoni oħra u jgħinu fit-fassil ta' ftehim ta' soluzzjoni jew fl-ikkompletar ta' rikors għal għajnuna sekondarja. L-għajnuna legali primarja tista' tiġi rrifutata meta l-pretensjoni tal-attur ma tkunx ġustifikata b'mod ċar, meta l-attur ikun diġà rċieva konsultazzjoni estensiva dwar l-istess kwistjoni, meta jkun ċar li l-persuna tista' tikseb il-pariri ta' avukat mingħajr l-għajnuna legali garantita mill-Istat f'konformità mal-liġi, jew meta r-rikors ma jkunx jirrigwarda l-interessi legittimi u d-drittijiet proprji tal-persuna, ħlief għall-każijiet ta' rappreżentanza speċifiċi skont il-liġi.

L-ghajnuna legali sekondarja tista' tiġi rċevuta mill-istess benefiċjarji, iżda l-forniment ta' din l-ghajnuna huwa soġġett ukoll għal-livell tal-introjtu totali tagħhom.

L-ghajnuna legali sekondarja tista' tiġi pprovduta lil kwalunkwe persuna residenti fir-Repubblika tal-Litwanja li l-assi u l-introjtu annwali tagħha ma jaqzbux il-livelli ta' eliġibbiltà stabbiliti mill-Gvern fir-rigward tal-forniment tal-ghajnuna legali. L-assi u l-introjtu huma kklassifikati fil-livelli I u II: għal-livell I, l-Istat ikopri 100 % tal-ispejjeż tal-ghajnuna legali sekondarja, filwaqt li għal-livell II, l-Istat ikopri 50 % tal-ispejjeż tal-ghajnuna legali sekondarja (bil-50 % li jifdal iridu jithallsu mill-persuna).

Il-persuni li ġejjin huma intitolati li jirċievu għajnuna legali sekondarja mingħajr hlas, irrispettivament mill-assi jew l-introjtu annwali tagħhom: persuni suspettati, persuni akkużati jew ikkundannati f'kawżi kriminali, fejn il-partecipazzjoni ta' avukat tad-difiża hija obligatorja; vittmi f'kawżi li jirrigwardaw kumpens għad-dannu li jirriżulta minn reat kriminali, inklużi kawżi fejn il-kwistjoni tal-kumpens trid tiġi deċiża f'kawża kriminali; benefiċjarji tal-benefiċċji soċjali; persuni appoġġati minn stabbilimenti ta' kura soċjali residenzjali; persuni kkonfermati li qegħdin isofru minn diżabilità severa jew rikonoxxuti bħala mhux tajbin għax-xogħol; persuni li laħqu l-età tal-irtirar u li ġew iġġudikati bħala li għandhom livell għoli ta' bżonnijiet speċjali; tuturi (kustodji) ta' tali persuni, fejn tkun meħtieġa għajnuna legali sabiex jiġu rrapprezentati u mharsa d-drittijiet u l-interessi tal-persuni taħt it-tutela (il-kustodja) tagħhom; persuni li pprovdew prova (mandat ta' qbid ta' proprjetà, eċċ.) li huma ma jistgħux, għal raġunijiet oġġettivi, jużaw il-proprjetà u l-fondi tagħhom u, b'riżultat ta' dan, il-proprjetà u l-introjtu annwali tagħhom, li huma jkun jistgħu jużaw kif jixtiequ, ma jaqzbux il-livell ta' eliġibbiltà stabbilit mill-Gvern fir-rigward tal-forniment tal-ghajnuna legali sekondarja; persuni li jsofru minn marda mentali serja, fejn ikun hemm ospitalizzazzjoni jew kura sfurzata; it-tuturi (il-kustodji) ta' tali persuni, fejn tkun meħtieġa għajnuna legali sabiex jiġu rrapprezentati u mharsa d-drittijiet u l-interessi ta' dawn il-persuni; debituri, meta ssir pretensjoni kontra l-aħħar post tar-residenza tagħhom fejn qegħdin jgħixu bħalissa; il-ġenituri jew rappreżentanti statutorji oħrajn ta' minuri, meta jkun hemm it-tneħħija tal-wild; minuri li mhumiex miżżewġin jew iddikjarati minn qorti bħala li għandhom kapacià ġuridika sħiħa u li jmorru l-qorti f'isimhom stess fil-kawżi speċifikati f'liġijiet speċifiċi; persuni li jfittxu li jiġu ddkjarati bħala legalment inkapaċi f'kawżi li jikkoncernaw id-dikjarazzjoni ta' persuna fiżika bħala legalment inkapaċi; persuni li jfittxu li jirreġistraw twelid u kawżi oħrajn previsti fi ftehimiet internazzjonali li r-Repubblika tal-Litwanja hija parti fihom.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Qorti tiddeċiedi dwar l-ammissibilità billi tadotta riżoluzzjoni. Din il-proċedura hija meqjusa bħala l-bidu ta' kawża ċivili. Jekk ikun hemm xi nuqqasijiet u persuna li tipparteċipa fil-kawża jew li tkun ipprezentat pretensjoni/dokument proċedurali telimina dak in-nuqqas skont ir-rekwiżiti u l-iskadenzi tal-qorti, il-pretensjoni/id-dokument jitqiesu bħala li ġew ipprezentati fid-data tal-konsenja tagħhom lill-qorti. Inkella, huma jitqiesu bħala li ma ġewx ipprezentati u jintbagħtu lura lill-attur, flimkien mal-annessi, permezz ta' ordni tal-imħallef, sa mhux aktar tard minn hamest ijiem tax-xogħol wara l-iskadenza għall-eliminazzjoni tan-nuqqasijiet.

Pretendent huwa intitolat li jirtira l-pretensjoni tiegħu, sakemm il-qorti ma tkunx bagħtet kopja tagħha lill-konvenut. Il-pretensjoni tista' tiġi rtirata fi stadju aktar tard biss jekk il-konvenut jaqbel ma' dan u l-pretensjoni tiġi rtirata qabel ma l-qorti tal-prim'istanza tadotta d-deċiżjoni tagħha.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Il-partijiet fil-proċedimenti jiġu informati dwar il-hin u l-post tas-seduta ta' smiġh tal-qorti jew miżuri proċedurali individwali permezz ta' taħrika jew avviż tal-qorti. Skeda tas-seduti ta' smiġh tal-qorti hija disponibbli wkoll fuq l-internet permezz tas-Sistema ta' Informazzjoni tal-Qrati Litwani aċċessibbli fuq is-sit web tal-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali. <http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

L-aħħar aġġornament: 21/10/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Lussemburgu

1 Hemm bżonn il-mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Il-medjazzjoni hija proċedura alternattiva ta' soluzzjoni tat-tilwim li tista' tevita li l-każ jittieħed il-qorti.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

It-termini għall-prezentata ta' azzjonijiet ġudizzjarji jvarjaw skont il-każ.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara **"Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli? - il-Lussemburgu"**.

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara **"Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli? - il-Lussemburgu"**.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara **"Il-qorti ta' liema pajjiż hija responsabbli? - il-Lussemburgu"**.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

It-twegiba għal din il-mistoqsija tiddependi fuq il-valur tal-pretensjoni u fuq is-suġġett tagħha.

B'mod ġenerali, japplika dan li ġej, bla harsa għal eċċezzjonijiet partikolari stabbiliti mil-liġi:

Jekk il-pretensjoni ma tkunx teċċedi valur ta' EUR 15,000, normalment ikun il-kummissarju tal-ġustizzja (*juge de paix*) li jiehu konjizzjoni tal-kawża. F'dawn il-qrati, inti tista' tidher personalment jew tkun irrappreżentat kemm minn avukat kif ukoll minn persuna oħra li inti tkun tajtha prokura speċjali (*mandat*).

Jekk il-pretensjoni tkun teċċedi valur ta' EUR 15,000, normalment tkun il-qorti distrettwali (*tribunal d'arrondissement*) li tiegħu konjizzjoni tal-kawża. Hawnhekk jeħtieġek tkun irrappreżentat minn avukat (*avocat à la cour*), hliet f'rikorsi għal miżuri proviżorji (*actions en référé*), f'azzjonijiet taħt id-dritt kummerċjali, fejn tista' tkun assistit jew irrappreżentat jew tista' tidher personalment, u f'azzjonijiet quddiem il-qorti tal-familja (*juge aux affaires familiales*) għajr id-divorzju.

Quddiem il-Qorti tal-Appell (*Cour d'appel*), li tiffirma parti mill-Qorti Suprema tal-Ġustizzja (*Cour supérieure de justice*), jeħtieġ li tkun irrappreżentat minn avukat.

F'xi każijiet, il-kummissarji tal-ġustizzja għandhom ġurisdizzjoni anke jekk l-ammont involut ikun ta' valur oġġla minn EUR 15,000; dawn jinkludu tilwim bejn isid u l-inkwilin u rikorsi għall-normalment (*pensions alimentaires*) hliet meta jkun marbuta ma' rikors għad-divorzju jew għas-separazzjoni. Azzjoni quddiem il-kummissarju tal-ġustizzja normalment tiġi pprezentata permezz ta' citazzjoni (*citation*) li tiġi nnotifikata lill-parti l-oħra mill-uffiċjal ġudizzjarju (*huissier de justice*). L-citazzjoni trid tikkonforma ma' ċerti rekwiżiti formali maħsuba b'mod partikolari sabiex jiżguraw li jiġu rrispettati d-drittijiet tad-difiża. F'xi każijiet, il-partijiet jistgħu jressqu l-azzjoni huma stess, mingħajr ma jinvolvu uffċjal ġudizzjarju, billi jipprezentaw rikors bil-miktub (*requête*) quddiem il-kummissarju tal-ġustizzja (li hija proċedura simplifikata li tiswa inqas milli kieku tmur fil-qorti distrettwali). Fiż-żewġ każijiet, inti tista' tidher personalment jew tkun irrappreżentat minn avukat jew minn persuna oħra li lilha tkun tajt prokura speċjali (*mandat*).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

It-twegiba tiddependi minn taħt liema kategorija msemmija hawn fuq jaqa' l-każ tiegħek.

Fil-każ ta' pretensjonijiet li l-valur tagħhom ma jeċċedix EUR 15,000, tista' tirrikorri quddiem il-qorti tal-kummissarju tal-ġustizzja li għandha ġurisdizzjoni kemm direttament permezz ta' rikors bil-miktub (*requête*) jew indirettament b'citazzjoni (*citation*) innotifikata minn uffiċjal ġudizzjarju. Fil-prattika inti tippreżenta r-rikors tiegħek lill-iskrivan tar-registru tal-qorti (*greffier en chef*).

Fil-każ ta' pretensjonijiet li l-valur tagħhom jeċċedi EUR 15,000, normalment ikollok tqabba avukat, li jagħmel l-arranġamenti mal-uffiċjal ġudizzjarju biex jinnotifika t-taħrika (*assignation*) lill-parti avversarja għan-nom tal-klijent tiegħu jew tagħha. L-avukat jippreżenta l-atti li jifhem l-proċediment quddiem il-qorti distrettwali kompetenti jew quddiem il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nippreżentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Jista' jintuża l-Franċiż, il-Ġermaniż jew il-Lussemburgiż, bla ħsara għad-dispożizzjonijiet speċifiċi li japplikaw għal ċerti tipi ta' kawżi.

Il-proċedimenti jibdew bin-notifika ta' taħrika (*citation* jew *assignation*), flief f'każijiet fejn jista' jittressaq sempliċi rikors (*requête*) quddiem il-qorti. Flief għal xi ftit eċċezzjonijiet rari li jieħdu konjizzjoni tagħhom il-kummissarji tal-ġustizzja, ir-rikorsi lill-qrati jridu jsiru bil-miktub. Ma humiex ammissibbli dokumenti li jintbagħtu b'faks jew b'ittra elettronika.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

F'xi kwistjonijiet speċifiċi (eż. rikorsi għal ordnijiet ta' ħlas ta' ammonti ta' flus dovuti jew ta' kontijiet mhux imħallsa) hemm formoli li jistgħu jimtlew. Fil-prinċipju, ic-citazzjonijiet biex wieħed jidher quddiem il-kummissarju tal-ġustizzja, ir-rikorsi u t-taħrik quddiem il-qrati distrettwali u l-appelli quddiem il-qrati superjuri jridu jinkludu ċerta informazzjoni u jsegwu format speċifiku, inkella jiġu ddkjarati nulli u bla effett. Ma hemmx formoli prestabbiliti għal dawn il-finijiet. Hemm ukoll formoli għar-rikorsi bbażati fuq il-leġislażzjoni tal-UE. Dawn jinkludu rikorsi għal ordnijiet ta' ħlas Ewropej ibbażati fuq ir-Regolament (KE) Nru 1896/2006, u rikorsi skont il-proċedura Ewropea għat-talbiet iż-żgħira, ibbażati fuq ir-Regolament (KE) Nru 861/2007.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Iku jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Bħala regola, it-tariffi tal-qorti jitħallsu meta tintemm il-kawża. Il-qorti tista' tordna lill-parti telliefa biex tħallas indennizz proċedurali lill-parti rebbieha (*indemnité de procédure*), jekk il-qorti jidhrilha li ma jkunx gust li l-parti rebbieha jkollha tħallas it-tariffi u l-ispejjeż kollha li tkun garrbet. Il-qorti tista' wkoll tordna lill-parti waħda jew iktar fil-proċedimenti biex tħallas garanzija jew avvanz (eż. meta l-qorti tordna li ssir perizja).

Ir-rimunerazzjoni tal-avukati mingħand il-klijenti tagħhom huma kwistjoni li għandhom jiftiehem bejniethom. Fil-prattika, hija konswetudni li parti mit-tariffi tal-avukat jitħallsu bil-quddiem.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Ara "Għajnuna legali - il-Lussemburgu".

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ippreżentat korrettement jew le?

Rikorreni li jirrapprezentaw lilhom infushom, fejn dan ikun permess mil-liġi, jirċievu risposta mill-qorti.

Meta kawża tiġi ppreżentata minn avukat f'isem il-klijent tiegħu, il-qorti twieġeb lill-avukat, bħala r-rappreżentant legali tal-klijent. L-avukat jista' jipprovi lill-klijent bid-dettalji tal-iskeda tal-avvenimenti meta dawn ikunu magħrufa jew prevedibbli.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Ara t-tweġiba għall-mistoqsija preċedenti.

Fil-proċeduri bil-miktub, iż-żmien permess biex tidher quddiem il-qorti huwa ġeneralment stabbilit mil-liġi; il-qorti tista' wkoll tiffissa t-termini speċjalment għas-smiġ ta' kull waħda mill-partijiet jew terzi personalment. It-termini stabbiliti mil-liġi jvarjaw skont il-qorti u skont jekk l-intimat ikunx jgħix il-Lussemburgu jew f'pajjiż barrani. Għall-proċeduri orali, ir-rikorrent ġeneralment irid jindika lill-intimat data preċiża meta jrid jidher il-qorti.

Links relatati

<http://www.legilux.lu/>

L-aħħar aġġornament: 07/03/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekka r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Ungerija

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

It-talbiet għal pagamenti dovuti jistgħu jiġu eżegwiti permezz ta' ordni għall-ħlas, filwaqt li talbiet speċifikati mil-liġi jistgħu jiġu eżegwiti biss permezz ta' ordni għall-ħlas. Dawn il-proċedimenti barra l-qorti jsiru minn nutara tal-liġi civili. Ara s-sugġett [Proċedura ta' Ordni għall-ħlas](#).

Fl-Ungerija huma disponibbli proċeduri għas-soluzzjoni alternattiva tat-tilwim. Ara s-sugġett [Soluzzjoni alternattiva tat-tilwim](#).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Il-preskrizzjoni għal kawża l-qorti u l-forma ta' din il-preskrizzjoni tvarja skont il-każ. Perezempju, f'każ ta' propjetà ma hemmx preskrizzjoni biex tinfetaħ kawża, u lanqas ma japplika perjodu ta' żmien. Min-naħa l-oħra, ma hemmx preskrizzjoni biex tinfetaħ kawża għal danni mhux kuntrattwali iżda din il-kawża hija soġġetta għal preskrizzjoni generali (hames snin) li l-qorti tqis fil-proċedimenti jekk din il-kwistjoni titqajjem mill-parti avversarja. Għal talbiet oħra, il-preskrizzjoni għall-ftuħ ta' kawża tiġi stabbilita mil-liġi.

Għalhekk jiġi rakkomandat li l-kwistjoni tal-preskrizzjoni tiġi ċċarata ma' avukat, konsulent legali jew mal-Uffiċċju ta' Pariri għaċ-Ċittadini.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Il-kwistjoni ta' ġurisdizzjoni, li tiddetermina liema Stat Membru u l-qrati tiegħu għandhom ġurisdizzjoni fuq diversi tipi ta' kawżi b'lat barrani hija speċifikata mil-liġi tal-Unjoni Ewropea, mill-konvenzjonijiet internazzjonali rilevanti u mir-regoli tad-dritt internazzjonali privat Ungeriz.

Leġislażzjoni rilevanti tal-UE li ġeneralment tapplika f'materji civili u kummerċjali tinkludi r-[Regolament \(UE\) Nru 1215/2012](#) u l-[Konvenzjoni I-ġdida ta' Lugano](#) (ippubblikata bid-Deciżjoni Nru 2009/430/KE), ir-[Regolament \(KE\) Nru 2201/2003](#) dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonossiment u l-infurzar ta' sentenzi fi kwistjonijiet matrimonjali u kwistjonijiet ta' responsabbiltà tal-ġenituri u r-[Regolament \(KE\) Nru 4/2009](#) dwar il-ġurisdizzjoni, il-liġi applikabbli, ir-rikonossiment u l-eżekuzzjoni tad-deċiżjonijiet u l-kooperazzjoni f'materji relatati ma' obbligi ta' manteniment.

Jekk ma tapplikax il-leġislażzjoni tal-UE jew xi konvenzjonijiet bilaterali jew multilaterali li l-Ungerija hija parti fihom, il-ġurisdizzjoni tiġi ddeterminata skont id-dispożizzjonijiet tal-[Att XXVIII tal-2017 dwar id-dritt internazzjonali privat](#).

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara s-sugġett [Ġurisdizzjoni tal-Qrati - l-Ungerija](#).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara s-sugġett [Ġurisdizzjoni tal-Qrati - l-Ungerija](#).

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal perezempju avukat?

Kull persuna tista' tiehu sehem f'kawzi l-qorti kemm personalment kif ukoll bi prokura, jekk

- ikollha kapaċità sfiha skont ir-regoli tal-liġi ċivili,
- tkun adulta parzjalment inabilitata iżda li l-kapaċità tagħha skont ir-regoli tal-liġi ċivili ma jkunux limitati rigward is-suġġett u l-atti proċedurali tal-kawża, jew
- ikollha awtorità skont ir-regoli tal-liġi ċivili biex tagħti struzzjonijiet validi rigward is-suġġett tal-kawża.

Rappreżentant legali jaġixxi f'isem parti fil-kawża, jekk

- dik il-parti ma jkollhiex kapaċità fil-kawża,
- għe mahtur rappreżentant legali għal dik il-parti mingħajr ma tkun affettwata l-kapaċità tagħha, sakemm il-parti tmexxi personalment jew bi prokura, jew
- il-parti ma tkunx persuna fiżika.

Ir-rappreżentazzjoni minn rappreżentant legali hija obligatorja skont l-[Att CXXX tal-2016 dwar il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili](#) ("is-CCP") fi proċedimenti l-qorti. Is-CCP jeżenta l-każijiet quddiem il-qorti distrettwali tal-ewwel istanza u l-proċedimenti ġudizzjarji rigward il-liġi industrijali fil-kompetenza tal-qorti amministrattivi u industrijali mir-regola bażika tar-rappreżentazzjoni legali obligatorja; f'dawn il-każijiet ir-rappreżentazzjoni legali mhix obligatorja sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi.

Is-CCP jispeċifika wkoll min jista' jaġixxi bħala rappreżentant legali. Ir-rappreżentanti legali tal-partijiet is-soltu jkunu avukati u ditti tal-avukati. Meta r-rappreżentazzjoni legali tkun obligatorja, persuna li tkun għaddiet mill-eżami tal-warrant tista' tmexxi l-kawża tagħha stess mingħajr rappreżentazzjoni legali, sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi.

F'każijiet fejn il-preżenza ta' avukat ma tkunx obligatorja, ir-rikors li bih jinfethu l-proċedimenti jista' jiġi ppreżentat minn rappreżentant awtorizzat (pereżempju avukat) mahtur mill-parti jew mir-rappreżentant legali tiegħu. Ir-regoli dwar min jista' jkun rappreżentant awtorizzat u min ma jistax jinsabu fis-CCP.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikors irid jiġi ppreżentat direttament lill-qorti li għandha l-ġurisdizzjoni u l-kompetenza biex tisma' l-każ. Skont is-CCP, parti tista' tmexxi mingħajr rappreżentazzjoni legali f'kawża quddiem qorti distrettwali jew fi proċedimenti quddiem qorti industrijali quddiem qorti amministrattiva u industrijali biex tippreżenta r-rikors tagħha oralment matul il-ħinijiet tal-uffiċċju u tiġi rreġistrata fil-formola x-xierqa quddiem il-qorti kompetenti tal-post ta' residenza, l-uffiċċju rreġistrat jew il-post tax-xogħol tagħha, jew fil-qorti li jkollha ġurisdizzjoni fuq il-kawża.

8 B'liema lingwa nista' naghmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-lingwa uffiċjali tal-proċedimenti fil-qorti hija l-Ungeriz. Sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi, att legali vinkolanti tal-Unjoni Ewropea jew konvenzjoni internazzjonali, sottomissjonijiet indirizzati lill-qorti jridu jiġu ppreżentati bl-Ungeriz u s-sottomissjonijiet u d-deċiżjonijiet tal-qorti jingħataw bl-Ungeriz. Kulhadd għandu dritt juża l-isem twelidu fil-proċedimenti ġudizzjarji, kif ukoll il-lingwa reġjonali jew minoritarja tiegħu fejn hekk jiġi provdut mill-konvenzjonijiet internazzjonali.

Meta ffirmat il-Karta Ewropea għal-Lingwi Reġjonali jew Minoritarji, l-Ungerija ħadet l-obbligu li fir-rigward tal-Kroat, il-Ġermaniż, ir-Rumen, is-Serb, is-Slovakk, is-Sloven, ir-Romani u l-Boyash:

thalli lill-parti li tidher personalment quddiem il-qorti tuża l-lingwa reġjonali jew minoritarja tagħha mingħajr ma jkollha għalfejn thallas spejjeż żejda biex tagħmel dan,

u tippermetti li d-dokumenti u l-provi jiġu ppreżentati f'lingwa reġjonali jew minoritarja, bl-għajnuna ta' interpreti u traduzzjonijiet, jekk meħtieġa.

Il-qorti tassenja interpretu, interpretu tal-lingwa bis-sinjali jew traduttur, jekk hekk ikun meħtieġ biex jiġi osservat id-dritt ta' dik il-parti li tuża l-lingwa jew jekk ikun meħtieġ skont id-dispożizzjoni tas-CCP dwar l-użu tal-lingwa.

Ir-rikors għandu jiġi ppreżentat bil-miktub quddiem il-qorti meta tkun se tinfetaħ il-kawża. Meta tkun obligatorja jew tintgħażel il-komunikazzjoni elettronika, ir-rikors irid jiġi ppreżentat elettronikament, skont kif stipulat mil-liġi. Jekk il-komunikazzjoni ssir bil-miktub, ir-rikors irid jiġi ppreżentat bil-posta jew personalment (matul il-ħinijiet tal-uffiċċju fl-uffiċċju tal-amministrazzjoni jew matul il-ħinijiet tax-xogħol bit-tqegħid fil-kaxxa tal-ġbir li tinsab fid-daħla tal-qorti) iżda parti li tipproċedi mingħajr rappreżentazzjoni legali f'kawża quddiem qorti distrettwali jew fi proċedimenti quddiem qorti industrijali quddiem qorti amministrattiva u industrijali tista' tippreżenta r-rikors tagħha oralment matul il-ħinijiet tal-uffiċċju u tirreġistraha fuq il-formola standard fil-qorti kompetenti tal-post ta' residenza, l-uffiċċju rreġistrat jew il-post tax-xogħol tagħha, jew quddiem il-qorti li għandha ġurisdizzjoni fuq il-kawża.

Ir-rikorsi ma jistgħux jintbagħtu bil-fax.

Għal aktar informazzjoni dwar il-possibbiltà ta' sottomissjoni elettronika, ara t-taqsimha [lproċessar Awtomatiku](#).

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Il-kawża trid titressaq permezz ta' rikors, jiġifieri sottomissjoni bil-miktub li jkun fiha t-talba. Ir-rekwiziti dwar l-elementi ta' rikors u d-dokumenti li jridu jiġu mehmuża mar-rikors huma speċifikati fid-dettall fis-CCP.

Parti li tipproċedi mingħajr rappreżentazzjoni legali f'kawża quddiem qorti distrettwali jew fi proċedimenti quddiem qorti industrijali quddiem qorti amministrattiva u industrijali trid tippreżenta r-rikors tagħha b'formola introdotta għal dan il-għan. It-talba tagħha tiġi meħjuna ħafna għalhekk l-informazzjoni obligatorja li trid tiġi inkluzi fir-rikors tidher fuq il-formola u l-formola tagħmel referenza għall-annessi li jridu jiġu mehmuża. Il-formoli jiġu ppubblikati [fis-sit centrali tal-qorti](#).

Ir-rikors u l-annessi mehmuża miegħu jridu jiġu ppreżentati f'kopja aktar milli kemm hemm partijiet involuti fil-proċedimenti f'każ ta' komunikazzjonijiet bil-miktub. Jekk diversi partijiet ikollhom rappreżentant komuni (bi prokura) jirċievu kopja waħda bejniethom.

Għal aktar informazzjoni dwar il-possibbiltà ta' preżentata ta' rikorsi elettronikament, ara t-taqsimha [lproċessar Awtomatiku](#).

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Fil-proċedimenti ċivili jridu jiġihallu l-ispejjeż tal-qorti. L-ammont ta' spejjeż tal-qorti li jridu jiġihallu għal kull proċediment huwa stabbilit fl-[Att XCIII tal-1990 dwar it-Taxxi](#). Ir-rikorrenz irid iħallas it-tariffi meta jippreżenta r-rikors, sakemm id-deċiżjoni dwar il-ħlas tat-tariffi ma tkunx se tittiehed aktar tard. F'dan il-każ it-tariffi jiġihallu mill-persuna li għandha dan l-obbligu skont il-qorti.

Qorti li jinfethu proċedimenti ċivili quddiemha tiċhad rikors mingħajr ma titlob għal aktar informazzjoni jekk ir-rikorrenz ma jkunx hallas ammont f'tariffi proċedurali li jkun proporzjonali għall-ammont tat-talba indikata fir-rikors jew tariffa b'rata fissa speċifikata mil-liġi u ma jkunx ipprezenta rikors għall-għajnuna legali jew iċċita għajnuna legali bbażata fuq il-liġi.

Il-parti tista' tingħata l-għajnuna legali sabieħ tiġi assistita fl-osservazzjoni tad-drittijiet tagħha matul il-proċess.

Sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi, parti għandha dritt għall-għajjuna legali (“*személyes költségmentesség*”) u għal eżenzjoni personali mill-ħlas tal-ispejjeż bil-quddiem (“*személyes költségfeljegyzési jog*”) fuq talba bbażata fuq id-dħul u s-sitwazzjoni finanzjarja tagħha, filwaqt li eżenzjoni personali mill-ħlas tat-tariffi tal-qorti (“*személyes illetékmentesség*”) ibbażata fuq il-persuna tagħha tingħata *ex officio*. Parti tingħata l-għajjuna legali (“*tárgyi költségkedvezmény*”) minħabba s-suġġett tal-kawża, filwaqt li tnaqqis tat-tariffi (“*mérsékelt illeték*”) jingħata *ex officio* jekk iseħhu atti speċifiċi matul il-kawża. Eżenzjoni mit-tariffi tal-qorti jew teżenta lill-persuna soġġetta għal dawk id-drittijiet mill-ħlas tagħhom jew tiġi applikata fir-rigward tas-suġġett tat-tariffi. F’każ ta’ eżenzjoni mit-tariffi tal-qorti, il-parti tiġi eżentata mill-ħlas bil-quddiem ta’ dawk it-tariffi u, sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi, mill-ħlas ta’ tariffi mhux imħallsa. Eżenzjoni mit-tariffi tal-qorti ma teżentax lill-parti mill-ħlas ta’ tariffi li ma ġewx imħallsa waqt proċedimenti ta’ eżekuzzjoni. L-Att dwar it-Taxxa jispeċifika liema entitajiet ġuridici jistgħu jingħataw eżenzjoni mill-ispejjeż tal-qorti. Dawn jinkludu l-Istat Ungeriz, il-municipalitajiet, l-aġenziji baġitarji u l-knejjes.

Jekk l-eżenzjoni tingħata minħabba s-suġġett tal-każ, il-partijiet ikunu t-tnejn eżenti mill-ħlas tal-ispejjeż tal-qorti irrispettivament mill-introjtju jew il-qagħda finanzjarja tagħhom. Eżenzjoni tingħata minħabba s-suġġett tal-każ, pereżempju, f’appelli minn deċiżjonijiet dwar l-għajjuna legali, kontrotalbiet ippreżentati f’kawża ta’ divorzju u talbiet għal rettifiċi jew supplimenti għad-deċiżjonijiet.

Minkejja l-introjtju jew il-qagħda finanzjarja tagħhom, il-partijiet jingħataw eżenzjoni mill-ħlas bil-quddiem tal-ispejjeż minħabba s-suġġett tal-każ (“*tárgyi illetékfeljegyzési jog*”), pereżempju, fi proċedimenti marbuta mal-protezzjoni skont il-liġi ċivili ta’ persuni jew talbiet għad-danni kkawżati mill-eżerċizzju tas-setgħat amministrattivi. Kull min jingħata din l-eżenzjoni mill-ħlas tat-tariffi bil-quddiem minħabba s-suġġett tal-kawża jkun eżentat milli jħallashom bil-quddiem. F’dan il-każ, l-ispejjeż jiħallsu fl-aħħar tal-proċedura mill-parti li tiġi ordnata tħallas mill-qorti.

Parti tiġi eżentata mill-ħlas ta’ parti mit-tariffi jekk tingħata tnaqqis fit-tariffi. It-tnaqqis tat-tariffi huwa forma ta’ għajjuna legali fundamentament differenti mill-bqija għaliex tingħata meta jseħhu ċertu atti matul il-proċedimenti, mingħajr il-bżonn għal rikors, u mhux ibbażat fuq iċ-ċirkostanzi personali tal-parti jew mis-suġġett tal-kawża.

Il-benefiċċju li ma jiħallsux it-tariffi bil-quddiem huwa parti kemm mill-għajjuna legali kif ukoll mill-eżenzjoni mill-ħlas tal-ispejjeż bil-quddiem. L-għajjuna legali tista’ tingħata wkoll fuq bażi individwali jew minħabba n-natura tal-każ. It-tip ta’ każijiet fejn tista’ tingħata l-għajjuna legali minħabba s-suġġett tal-kawża u l-kriterji għall-għoti ta’ għajjuna legali personali huma stabbiliti mil-liġi. Eżempju ta’ każ fejn tista’ tingħata eżenzjoni mill-ħlas tal-ispejjeż minħabba s-suġġett tal-kawża huma l-proċedimenti ta’ tutela.

L-eżenzjoni mill-ħlas tal-ispejjeż bil-quddiem tista’ tingħata fuq bażi individwali jew minħabba n-natura tal-każ. Il-partijiet jingħataw eżenzjoni speċifika għall-każ mill-ħlas tal-ispejjeż bil-quddiem, pereżempju, fi proċedimenti ta’ filjazzjoni jew fi proċedimenti rigward ir-responsabbiltà tal-ġenituri.

Skont l-Att dwar l-attivitajiet tal-avukati il-ħatra ta’ avukat tista’ tiġi nnegozjata liberament għal attivitajiet ta’ avukat, sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mill-Att jew mill-Kodiċi Ċivili; għalhekk il-partijiet jistgħu jinnegozjaw liberament dwar it-tariffi tal-avukat fi hdan il-limiti speċifikati mill-Att dwar l-attivitajiet tal-avukati. L-għajjuna legali tinkludi l-eżenzjoni mill-ħlas tat-tariffi tal-avukati jew il-ħlas tagħhom bil-quddiem. Ir-rappreżentazzjoni minn avukat hija awtorizzata mis-servizz tal-għajjuna legali.

11 Nista’ nitlob għajjuna legali?

Il-parti tista’ tingħata l-għajjuna legali personali jew speċifika għall-każ sabiex tiġi assistita fl-osservazzjoni tad-drittijiet tagħha matul il-proċess. Persuna fiżika għandha dritt għall-għajjuna legali personali fuq talba bbażata fuq id-dħul u s-sitwazzjoni finanzjarja tagħha u l-għajjuna legali speċifika għall-każ fuq bażi *ex officio* minħabba s-suġġett tal-proċedimenti. Jekk il-parti tingħata l-għajjuna legali, hija tiġi eżentata mill-ħlas tat-tariffi tal-qorti bil-quddiem u mill-ħlas bil-quddiem ta’ kwalunkwe spejjeż li jistgħu jinqalgħu matul il-proċedimenti u t-tariffi mhux imħallsa, sakemm ma jkunx stipulat mod ieħor mil-liġi, kif ukoll mill-ħlas ta’ spejjeż bil-quddiem mill-Istat u mill-ħlas ta’ depożitu għall-ispejjeż tal-proċedimenti.

Il-kriterji marbuta mal-qagħda finanzjarja u tad-dħul li trid tissodisfa l-parti sabiex tingħata l-għajjuna legali personali huma speċifikati mil-liġi, kif inhuma l-każijiet fejn l-għajjuna legali tista’ tingħata minħabba s-suġġett tal-kawża.

Iċ-ċittadini tal-Unjoni Ewropea u ċ-ċittadini mhux tal-UE li jgħixu legalment fit-territorju ta’ Stat Membru jistgħu jingħataw l-għajjuna legali personali u eżenzjoni personali mill-ħlas tal-ispejjeż bil-quddiem soġġetti għall-kundizzjonijiet applikabbli għaċ-ċittadini Ungerizi, filwaqt li ċittadini barranin oħra jistgħu jingħataw dawn il-benefiċċji kif deskritti abbażi ta’ trattati internazzjonali.

L-għajjuna legali tinkludi l-ispejjeż tal-ivvjaġġar minħabba seduta ta’ smiġ għaċ-ċittadini tal-Unjoni Ewropea u ċ-ċittadini mhux tal-Unjoni Ewropea li jgħixu legalment fit-territorju ta’ Stat Membru jekk il-preżenza ta’ dik il-parti fis-seduta tkun legalment obbligatorja.

Jekk il-liġi ta’ stat barrani tipprovdni benefiċċju ta’ livell oġġha għal parti Ungeriza quddiem qorti barranija mill-eżenzjoni speċifika għall-każ għall-ħlas tal-ispejjeż bil-quddiem, iridu jiġu applikati dawk ir-regoli iktar vantaġġużi matul is-seduta ta’ smiġ għall-benefiċċju tal-parti barranija involuta fl-itigazzjoni quddiem qorti Ungeriza.

Jekk jogħġbok ikkonsulta wkoll it-taqsima [Għajjuna Legali](#).

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfejthet b’mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ippreżentat korrettement jew le?

Bħala regola ġenerali, il-kawża titqies miftuħa meta r-rikors jasal il-qorti u jiġi rreġistrat fir-registru. Jekk il-komunikazzjoni ssir b’mezzi elettronici, bħala regola ġenerali, is-sottomissjoni trid titqies li saret meta s-sistema tal-IT tibgħat irċevuta ta’ rikonoxximent.

Il-kwistjoni ta’ meta kawża titqies miftuħa hija ta’ importanza partikolari f’każijiet fejn hemm il-preskrizzjoni sabiex tinfetaħ il-kawża. Il-preskrizzjoni tvarja kemm fit-tul ta’ żmien li tkopri u kemm fil-kundizzjonijiet li fuqhom ir-rikors jitqies li ddaħħal fil-ħin.

Dwar il-preskrizzjoni proċedurali, is-CCP jgħid li l-konsegwenzi ta’ preskrizzjoni li tkun skadiet ma jgħoddux jekk is-sottomissjoni lill-qorti ssir bil-posta registrata l-iktar tard fl-aħħar ġurnata tal-preskrizzjoni. Jekk il-komunikazzjoni matul il-proċedimenti saret b’mezzi elettronici, il-konsegwenzi minħabba nuqqas ta’ osservazzjoni ta’ terminu - f’jiem, granet tax-xogħol, xhur jew snin - ma japplikawx jekk is-sottomissjoni lill-qorti saret elettronikament skont ir-rekwiziti tal-IT, tal-inqas fl-aħħar ġurnata tat-terminu stabbilit. Madankollu, sakemm il-liġi ma tipprovdix mod ieħor, din ir-regola ma tapplikax għall-kalkolu tal-preskrizzjoni bil-liġi għas-sottomissjoni ta’ rikors. Ir-rikorsi jitqiesu li ddaħħlu fil-ħin jekk jaslu l-qorti l-aktar tard fl-aħħar ġurnata tal-preskrizzjoni għas-sottomissjoni tar-rikorsi.

Ir-rikorsi ppreżentati wara l-iskadenza jiġu miċhuda mill-qorti. Il-qorti tinnotifika l-ordni ta’ ċaħda tar-rikors fuq ir-rikorrent u tinnotifika lill-intimat bil-miżura li tkun ħadet. L-ordni huwa soġġett għal appell speċjali mir-rikorrent.

Għalhekk wieħed għandu jieħu parir mingħand konsulent legali, avukat jew l-Uffiċċju ta’ Konsulenza għaċ-Ċittadini, sabiex jiċċara meta rikors jitqies li uffiċjalment ġie ppreżentat fil-ħin.

Jekk il-parti tmexxi mingħajr rappreżentazzjoni legali f’kawża quddiem qorti distrettwali jew fi proċedimenti quddiem qorti industrijali quddiem qorti amministrattiva u industrijali tista’ tissottometti r-rikors tagħha oralment matul il-ħinijiet tal-uffiċċju fil-qorti kompetenti tal-post ta’ residenza, tal-uffiċċju rreġistrat jew tal-post tax-xogħol tagħha, jew fil-qorti li għandha ġurisdizzjoni fil-kawża, imbagħad ir-rappreżentant tal-qorti jipprovdni gwida xierqa u jsejjiha biex tikkoreġi kwalunkwe nuqqas mingħajr dewmien. Il-qorti inkella ma tavżax lill-partijiet bis-sempliċi fatt li l-proċedimenti bdew. Kif tircievi r-rikors, il-qorti teżaminah biex tara għandux ir-rekwiziti kollha meħtieġa mil-liġi.

Jekk ir-rikors ikun xieraq biex tinfetaħ il-kawża, il-qorti tinnotifika r-rikors fuq l-intimat u fl-istess ħin issejjaħlu biex jissottometti l-kontratalba tiegħu fi żmien ħamsa u erbghin jum mill-wasla tar-rikors. L-intimat iwieġeb billi jipprezenta l-kontratalba.

Il-qorti tmexxi l-bidu tal-proċedimenti wara s-sottomissjoni tal-kontratalba bil-miktub skont is-CCP, skont iċ-ċirkostanzi tal-każ, u mbagħad tagħlaq l-ewwel stadju tal-proċedimenti u tiffissa data għal seduta ta' smiġh fuq il-mertu tal-kawża.

Għal aktar informazzjoni dwar is-sottomissjoni elettronika ta' rikors u l-konferma tiegħu, ara t-taqsimha [Ipproċessar Awtomatiku](#).

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għaliha biex nidher)?

Wara s-sottomissjoni ta' rikors il-qorti tippreżenta skont kif deskritt fl-Artikolu 12. Skont iċ-ċirkostanzi tal-każ, il-parti tista' tircievi aktar informazzjoni matul sottomissjonijiet miktuba ulterjuri, jekk dawn ikunu ġew ordnati, jew fis-seduta ta' tnejn għall-proċess u s-seduta ta' smiġh dwar il-mertu tal-kawża, skont il-karatteristiċi individwali tal-kawża.

L-aħħar aġġornament: 14/10/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinżamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Malta

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Iva, biex tiftaħ kawża f'qorti Maltija trid tmur il-Qorti. Hemmhekk l-avukat jew il-Prokuratur legali jipprezenta rikors u jħallas tariffa fuqu. Jekk il-kawża tkun se tinfetaħ quddiem Qorti Superjuri, il-persuna li tkun trid tiftaħ il-kawża jkollha bżonn tiegħu għurament.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Le, wiehed jista' jiftaħ kawża l-Qorti meta jrid. Però l-intimat dejjem jista' jqajjem l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni fi kwalunkwe stadju tal-proċeduri quddiem il-Qorti.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Il-persuna li tiftaħ il-kawża għandha tkun fiżikament preżenti fl-awla matul is-seduti. Fin-nuqqas ta' dan, jista' jidher għaliha avukat jew prokuratur legali. Jekk parti tkun assenti minn Malta jrid jiġi maħtur kuratur f'Malta sabiex jkun jista' jtkompla l-proċediment għudizzjarju fl-assenza tal-parti.

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Għalkemm f'Malta hemm bini tal-Qorti wiehed, dan il-bini jinqasam f'diversi Qrati differenti u dan skont il-materja tal-każ, skont il-valur tal-pretensjoni tar-rikorrent kif ukoll skont fejn ikun jirrisjedi ir-rikorrent. Hawn taħt qed jiġu indikati l-Qrati Ċivili differenti li jeżistu f'Malta:

- Il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) – tisma' kwalunkwe talba marbuta mal-familja bħal separazzjoni, divorzju, manteniment, filjazzjoni u annullament.
- Il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Sezzjoni tal-Familja) – l-istess bħall-"a" iżda din il-Qorti jirrikorru fiha persuni li jridu jiftu kawża kontra persuna li toqgħod Għawdex jew li għandha ir-residenza ordinarja tagħha ġewwa l-Gżira ta' Għawdex;
- Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali) – kawzi ta' natura kostituzzjonali;
- Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) – tisma' u tiddeċiedi kawzi ta' natura purament ċivili dwar il-pretensjonijiet kollha sal-ammont ta' EUR 15 000 kontra persuni li joqogħdu jew li għandhom ir-residenza ordinarja tagħhom f'parti tal-Gżira ta' Malta u kull pretensjoni oħra stipulata mill-ligi Maltija;
- Il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Gurizdizzjoni Inferjuri) – l-istess bħad-"d" iżda din il-Qorti jirrikorru fiha persuni li jridu jiftu kawża kontra xi hadd li joqgħod Għawdex jew li għandu r-residenza ordinarja tiegħu ġewwa l-Gżira ta' Għawdex. Din għandha wkoll setgħat li huma mogħtija lill-Qorti Ċivili fil-Gurizdizzjoni Volontarja tagħha.
- Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili – tisma' u tiddeċiedi kawzi ta' natura purament ċivili dwar il-pretensjonijiet kollha li jammontaw għal aktar minn EUR 15 000, kif ukoll kwalunkwe kawzi (indipendentement mill-valur tat-talba) li fihom jidher kwistjonijiet dwar il-proprjetà ta' beni immobbli, jew li għandhom x'jaqsma ma' servitujiet, piżijiet jew drittijiet oħrajn magħqudin mal-beni immobbli, inkluża kull talba għal żgumbrament jew tkeċċija minn beni immobbli kemm urbani kif ukoll rurali, mikrija jew okkupati minn persuni li joqogħdu jew li għandhom l-abitazzjoni ordinarja tagħhom fil-gurizdizzjoni ta' dik il-qorti.
- Il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Gurizdizzjoni Superjuri) (Sezzjoni Ġenerali) – l-istess bħall-"f" iżda din il-Qorti jirrikorru fiha persuni li jridu jiftu kawża kontra xi hadd li joqgħod Għawdex jew li għandu ir-residenza ordinarja tiegħu ġewwa l-Gżira ta' Għawdex;
- Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-Gurizdizzjoni Volontarja tagħha - Din il-Qorti tisma' kwistjonijiet li ma jkunux kontenzjużi, bħalma huma l-ftuħ ta' testament sigriet, it-tutela u l-adozzjoni. Barra minn hekk, din il-Qorti tagħti awtorizzazzjoni jew permess sabiex wiehed ikun jista' jikkuntratta. Din il-Qorti tagħti wkoll awtorizzazzjonijiet biex wiehed jagħmel dispożizzjonijiet li l-ligi ma tippermettix li jsiru mingħajr ma' jkun hemm awtorizzazzjoni jew permess minn qabel għalihom.

Minbarra dawn il-Qrati, insibu wkoll għadd ta' Tribunali. Fost dawn insibu t-Tribunal għal Talbiet Żgħar (li jisma' u jaqta' biss it-talbiet kollha ta' flus ta' ammont ta' mhux iżjed minn EUR 5 000), it-Tribunal ta' Revizjoni Amministrattiva u t-Tribunal Industrijali. F'Malta jeżisti wkoll iċ-Ċentru dwar l-Arbitraġġ li jipprovdi servizzi relatati ma' arbitraġġi. Il-ligi Maltija tistipula li f'ċertu ċirkostanzi il-partijiet iridu bilfors jirrikorru għall-arbitraġġ (arbitraġġ mandatorju). Wiehed għandu bilfors jirrikorri għall-arbitraġġ f'kawzi ta' tilwim dwar kondominju u tilwim dwar it-traffiku ta' vetturi bil-mutur.

Dawn il-Qrati huma kollha qrati ta' prim'istanza u huma kollha qrati ordinarji. Għalhekk, appell minn deċiżjonijiet ta' dawn il-qrati jista' jsir fil-Qorti tal-Appell. Fil-każ ta' appell mit-Tribunal għal Talbiet Żgħar, miċ-Ċentru dwar l-Arbitraġġ jew mill-Qorti tal-Maġistrati, l-appell isir fil-Qorti tal-Appell fil-Gurizdizzjoni Inferjuri tagħha (ippreseduta minn imħallef wiehed). Fil-każ ta' appell mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, l-appell jiġi pprezentat fil-Qorti tal-Appell fil-Gurizdizzjoni Superjuri tagħha (ippreseduta minn tliet imħallfin). Appell minn deċiżjonijiet tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali) għandu jsir quddiem il-Qorti Kostituzzjonali. Appell minn deċiżjonijiet mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) kemm fl-attribuzzjoni inferjuri kif ukoll f'dik superjuri tagħha għandu jsir quddiem il-Qorti tal-Appell f'Malta.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara t-tweġiba għall-mistoqsija nru 4.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Wiehed ikollu bżonn avukat jew prokuratur legali biex ikun jista' jressaq kawża quddiem Qorti Inferjuri. Jekk il-kawża tinfetaħ quddiem Qorti Superjuri, wiehed għandu bżonn kemm avukat u kemm prokuratur legali.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Fir-reġistru tal-Qorti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Ir-rikors jrid jsir bil-lingwa Maltija. Dan irid jiġi pprezentat bil-miktub u l-avukat jew il-prokuratur legali irid imur personalment sabiex jipprezentah.

Tista' wkoll issir talba biex il-proċeduri jinstemgħu bil-lingwa Ingliża jekk waħda mill-partijiet tkun stranġiera.

F'Malta ma hemmx il-fakultà li rikors jiġi pprezentat bil-posta elettronika jew permezz ta' faks.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Jeżistu formoli li tista' timla jekk tkun trid tiftaħ kawża quddiem iċ-Ċentru dwar l-Arbitraġġ jew quddiem it-Tribunal għal Talbiet Żgħar. Però ma jeżistu l-ebda formoli għall-kawzi quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili. Meta wieħed jiftaħ kawża quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, huwa importanti li r-rikors ikun fih:

(a) dikjarazzjoni li tffisser b'mod ċar u sewwa l-oġġett tal-kawża f'paragrafi numerati separatament, sabiex isaħħaħ it-talba tiegħu u jiddikjara wkoll liema fatti jaf bihom personalment;

(b) ir-raġuni tat-talba;

(c) it-talba jew it-talbiet li għandhom ikunu numerati; u

(d) f'kull rikors gurantat għandu jkun hemm stampat b'ittri ċari u preċiżi taħt l-intestatura tal-Qorti dan il-kliem li ġej:

"Min jirċievi dan ir-rikors maħluf kontra tiegħu għandu jipprezenta r-risposta maħlufa tiegħu fi żmien għoxrin (20) jum mid-data tan-notifika, coè minn meta jirċiviha. Jekk ma tiġix ipprezentata r-risposta maħlufa bil-miktub kif trid il-liġi sa-żmien imsemmi, il-Qorti tgħaddi biex tagħti d-deċiżjoni skont il-liġi. Għalhekk huwa fl-interess ta' min jirċievi dan ir-rikors maħluf li jkellem avukat bla dewmien sabiex il-Qorti tisma x'għandu xi jgħid fil-kawża."

(e) Fliemkien mar-rikors gurantat għandhom jinġiebu d-dokumenti meħtieġa sabiex isaħħu t-talba.

(f) Ir-rikors gurantat għandu jiġi kkonfermat bil-gurantat quddiem ir-Registratur jew prokuratur legali maħtur bħala Kummissarju b'setgħa li jagħti gurantat taħt l-Ordinanza dwar il-Kummissjunarji b'setgħa li jagħtu gurantat (Kap. 79).

(g) L-attur għandu wkoll jagħti mad-dikjarazzjoni l-ismijiet tax-xhieda li jkun bi ħsiebu jgħib, filwaqt li jiddikjara dwar kull wieħed minnhom x'fatti u xi prova bi ħsiebu jagħmel bix-xhieda tagħhom.

(h) Ir-rikors gurantat għandu jiġi nnotifikat lill-konvenut.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

Iva, meta tipprezenta rikors, trid tħallas it-tariffa abbinata ma' tali rikors. L-ammont iwarja skont it-tip ta' kawża u/jew il-valur tat-talba.

11 Nista' nitlob għajna legali?

Iva, persuna li m'għandhiex mezzi tista' titlob għall-għajna legali. Talba għall-għajna legali għandha ssir b'rikors fil-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili. Hija tista' ssir ukoll bil-fomm lill-Avukat tal-Għajna Legali. Biex tingħata għajna legali hemm bżonn li wieħed jissodisfa ċertu kriterji u coè r-rikorrent irid jaħlef quddiem ir-Registratur u meta t-talba ssir bil-fomm jaħlef quddiem l-Avukat għall-Għajna Legali li:

(a) hu jidherli li għandu jedd tajjeb biex iħarrek jew jiddefendi ruħu, jew li jkompli jew ikun parti fi proċedimenti;

(b) minbarra l-oġġett fil-kawża hu ma għandu ebda xorta ta' proprjetà li l-valur tagħha tammonta għal EUR 6 988,12 jew aktar, bla ma jitqiesu dawk l-oġġetti tad-dar ta' kuljum li huma raġonevolment meħtieġa għall-użu tar-rikorrent u tal-familja tiegħu, u li l-qligħ tiegħu fis-sena jkun inqas mill-paga minima nazzjonali stabbilita għall-persuni li jkunu għalqu it-tmintax-il sena.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Meta wieħed jipprezenta rikors, il-kawża tiġi appuntata quddiem il-Qorti. Ir-rikorrent u l-kontroparti jiġu nnotifikati mill-Qorti bid-data tal-ewwel dehra (l-avviz tas-smiġh). Wieħed jista' jiċċekkja wkoll jekk il-kawża tiegħu ġiex appuntata permezz tas-[sit web](#) tal-Qrati tal-Gustizzja. Il-partijiet ma jirċievu l-ebda konferma dwar jekk il-każ ġiex ipprezentat korrettement jew le, però għandu jingħad li r-registratur tal-Qorti m'għandu jirċievi l-ebda rikors gurantat li ma jkun jissodisfa l-elementi indikati fil-mistoqsija numru 9.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fi ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Ir-rikorrent jiġi notifikat bl-avviz tas-smiġh. Id-data tas-seduta li jkun imiss tiġi ffissata *seduta stante*. Ċerta informazzjoni dwar il-kawża tista' tinkiseb mis-[sit web](#) tal-Qorti tal-Gustizzja.

L-aħħar aġġornament: 07/10/2019

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviz legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Olanda

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Le, mhux bilfors dejjem trid tmur il-qorti biex issolvi t-tilwima tiegħek. F'xi każijiet, ikun perfettament possibbli li tagħmel użu minn forum alternattivi ta' soluzzjoni tat-tilwim, bħall-medjazzjoni u l-arbitraġġ.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Iva, spiss ikun hemm, iżda t-termini għall-ftuħ ta' kawża l-qorti jvarjaw minn kawża għall-oħra u mhuwiex possibbli li tingħata twegiba f'termini generali. Għall-mistoqsijiet, l-aħjar li tikkuntatta avukat jew [il-Kunsill għall-Assistenza Ġuridika](#) (*Juridisch loket*).

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Bħala regola bażika, il-konvenut jidherrek mill-qorti tal-Istat Membru tar-residenza tiegħu.

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Sakemm ma jkunx previst mod ieħor mil-liġi, il-kawża tiegħek trid titressaq quddiem il-qorti distrettwali fil-post tar-residenza tal-konvenut. Jekk il-post tar-residenza tal-konvenut fin-Netherlands ma jkunx magħruf, il-ġurisdizzjoni tista' tkun ukoll tal-qorti fil-post fejn din il-persuna tkun qed toqgħod effettivament. Għalhekk, trid issib f'liema indirizz u f'liema municiplità Netherlandiża qed jgħix il-konvenut. Jekk dak ikun magħruf, tista' tikkonsulta [l-Att dwar il-Klassifikazzjoni Ġudizzjarja](#) (*Wet op de rechterlijke indeling*) biex issir taf f'liema distrett ġudizzjarju jinsab il-post tar-residenza jew tas-soġġorn. Abbażi ta' dan, huwa possibbli li tiddetermina l-qorti distrettwali li trid tiġi pprezentata l-kawża lilha.

5 Għaliema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Għat-twegiba għal din il-mistoqsija, ara l-mistoqsija preċedenti. Għal aktar informazzjoni biex tiddetermina f'liema qorti għandek tiftaħ il-kawża tiegħek, nirreferu għas-sit web [De Rechtspraak](#), li jispjega s-sistema ġudizzjarja Netherlandiża.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Fin-Netherlands, il-prinċipju legali huwa li l-partijiet iridu jkunu rrapprezentati minn avukat fil-kawzi ċivili u kummerċjali. F'dan ir-rigward, ma tagħmel ebda differenza jekk il-kwistjoni tkunx tinvolvi proċedimenti mibdija b'rikors gurantat, proċedimenti mibdija b'rikors jew proċedimenti sommarji, proċedura għal mandat ta' inibizzjoni interim jew, pereżempju, proċedimenti f'kontumacja.

Tapplika eċċezzjoni biss għal pretensjonijiet li jammontaw sa massimu ta' €25,000 jew għal pretensjonijiet ta' valur indeterminat, iżda fejn ikun hemm indikazzjoni ċara li l-valur li jirrapprezentaw ma jaqbiżx il-€25,000. F'dawn il-kawzi, hija l-qorti subdistrettwali (*kantonrechter*) li għandha l-ġurisdizzjoni u l-

partijiet jistgħu jaġixxu għan-nom tagħhom stess fil-proċedimenti. F'dak il-każ ma tkunx obbligat tqabba avukat. Il-qorti subdistrettwali tittratta wkoll il-kawżi relatati mal-ligi industrijali, mal-lokazzjonijiet, mal-bejgħ lill-konsumaturi u mal-kreditu għall-konsumatur. F'dawn il-każijiet il-valur monetarju tal-pretensjoni huwa irrilevanti. Kwistjonijiet oħra ttrattati mill-qorti subdistrettwali jinkludu l-amministrazzjoni, it-tutela, il-kurazija u r-rinunzja jew l-aċċettazzjoni ta' wirt. Għal aktar informazzjoni dwar jekk intix obbligat tqabba avukat jew le, aghfas [hawn](#).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Id-dokumenti bil-miktub li bihom jistgħu jinbnew il-proċedimenti jridu jiġu indirizzati lill-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti kompetenti. Jeħtieġ li hawnhekk wieħed iżomm f'moħħu d-differenza bejn il-proċedimenti mibdija b'rikors ġuramentat u l-proċedimenti mibdija b'rikors. Fil-proċedimenti mibdija b'rikors ġuramentat, ir-rikors ġuramentat l-ewwel jiġi nnotifikat lill-konvenut u mbagħad jiġi rreġistrat fl-uffiċċju tal-iskrivan. Iż-żewġ azzjonijiet iridu jittwettqu minn uffiċjal gudizzjarju. Wara dan, il-proċedimenti jitmexxew permezz tal-lista ta' kawżi (lista ta' kawżi li jinstemgħu matul is-sessjoni). Fil-proċedimenti mibdija b'rikors, ir-rikors jiġi ppreżentat direttament lill-uffiċċju tal-iskrivan u l-bqija tal-proċedimenti jitmexxew ukoll mill-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti kompetenti. Ara wkoll "In-notifika tad-dokumenti".

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Fin-Netherlands, l-Olandiż huwa l-lingwa uffiċjali tal-proċeduri tal-qorti. Dan ifisser li r-rikors ġuramentat jew ir-rikors (bil-miktub) li jibda l-proċedimenti jrid jittfassal bl-Olandiż. Bħala eċċezzjoni, id-dokumenti proċedurali f'kawża pendenti quddiem qorti stabbilita fil-provinċja ta' Friesland jistgħu jittfasslu bil-lingwa ta' Friesland.

Id-dokumenti jistgħu jiġu ddepożitati wkoll mal-uffiċċju tal-iskrivan ta' qorti b'faks. Id-dokumenti mibgħuta b'faks li jaslu fl-uffiċċju tal-iskrivan qabel 24:00 tal-aħħar jum jitqiesu bħala li ġew ipprezentati fil-ħin. Hemm eċċezzjoni għal dan: ir-rikorsi fil-kawżi tal-familja ma jiġux aċċettati jekk ikunu ntbagħtu b'fax. Id-dokumenti ma jistgħux jiġu pprezentati permezz tal-posta elettronika.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Proċedimenti mibdija b'rikors ġuramentat

Fil-proċedimenti mibdija b'rikors ġuramentat, ir-rikors ġuramentat l-ewwel jiġi nnotifikat lill-konvenut u mbagħad jiġi rreġistrat fl-uffiċċju tal-iskrivan. It-taħrika trid tinkludi: l-isem tal-pretendent, x'inhil pretensjoni, l-isem tal-konvenut, ir-raġunijiet għall-pretensjoni u d-dokumenti li jissostanzjaw ipprezentati mill-pretendent b'sostenn għall-pretensjoni. It-taħrika tiddikjara wkoll id-data tas-seduta ta' smiġħ u l-qorti li fiha se tinstema' l-kawża.

L-atti jrid ikun fihom id-dokumenti li ġejjin:

Ir-rikors ġuramentat originali - jekk ikun hemm bżonn: Rikors ġuramentat emendat u awtorizzazzjoni skont l-Artikolu 117 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*);

Jekk ir-rikors ġuramentat ikun irid jiġi nnotifikat barra l-pajjiż, id-dokumenti originali li juru li dan sar b'mod korrett;

Evidenza ta' għajnuna legali ffinanzjata pubblikament jew rapport tal-introjtu jew kopja tat-talba għal għajnuna legali ffinanzjata pubblikament jew rapport tal-introjtu;

Evidenza tal-għażla tad-domicilju tal-konvenut;

L-esebiti (id-dokumenti) li għandhom jiġu invokati fil-proċedimenti;

In-notifika ta' jekk il-medjazzjoni seħħitx qabel il-proċedimenti u, fil-każijiet elenkati hawn taħt, il-kopji tad-dokumenti li ġejjin ukoll jiġu pprezentati:

jekk issir talba għal rimborż tal-ispejjeż ta' mandat ta' sekwestru, kopja tad-dokumenti tal-mandat ta' sekwestru;

f'każijiet ta' riferiment, id-deċiżjoni tar-riferiment u d-dokumenti inklużi sar-riferiment;

jekk ir-rikors ġuramentat ikun irid jiġi pubblikat jew tradott f'lingwa barranija, id-dokumenti li juru li dan seħħ.

Proċedimenti mibdija permezz ta' rikors

Fil-proċedimenti mibdija b'rikors, ir-rikors jiġi pprezentat direttament lill-uffiċċju tal-iskrivan u l-bqija tal-proċedimenti jitmexxew ukoll mill-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti kompetenti.

Il-fajl irid ikun fih id-dokumenti li ġejjin:

L-isem, il-kunjom u l-post tar-residenza jew, fin-nuqqas ta' post tar-residenza fin-Netherlands, il-post fejn attwalment qed jirrisjedi r-rikorrent, kif ukoll

L-isem, l-indirizz, il-post tar-residenza jew, fin-nuqqas ta' post tar-residenza fil-Pajjiżi I-Baxxi, il-post fejn attwalment qegħdin jirrisjedu kull intimat u kull parti interessata, sa fejn ikun jaf ir-rikorrent, kif ukoll

Deskrizzjoni ċara tar-rikors u r-raġunijiet li fuqhom huwa bbażat, inklużi r-raġunijiet għall-ġurisdizzjoni lokali tal-qorti, kif ukoll

L-isem u n-numru tat-telefown tal-avukat assenjat għall-kawża;

F'kawżi li jikkoncernaw wirt, ir-rikors irid jindika wkoll l-aħħar post tar-residenza tal-mejjet jew ir-raġuni għala mhuwiex possibbli li tingħata din l-informazzjoni.

Kwalunkwe parti li tinwoka kwalunkwe dokument fir-rikors ġuramentat, dikjarazzjoni bil-miktub jew nota ta' informazzjoni hija mitluba li tehmeż kopja ta' dak id-dokument.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Iku jeħtieġ li nħallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

Iridu jithallsu t-tariffi tal-qorti meta titressaq azzjoni fil-qorti. L-ammont tagħhom jiddependi mit-tip ta' tilwima u mill-ammont involut. Fil-prattika, l-avukat tiegħek iħallas dan l-ammont bil-quddiem u mbagħad iżommlok tiegħu aktar tard. Jekk matul il-proċedimenti jkun meħtieġ li jissejjaħ espert (pereżempju, awditur, espert mediku jew espert tekniku), fl-aħħar mill-aħħar, il-qorti titlob li l-ispejjeż jithallsu mill-parti telliefa, sakemm ma tiddeċidix mod ieħor (pereżempju, fil-kawżi tal-familja, fejn l-ispejjeż ġeneralment jithallsu mill-parti li tkun ġarrbithom). L-istess japplika wkoll għall-ispejjeż tax-xhieda jew ta' forom oħrajn ta' evidenza.

L-avukati jitolbu onorarju għax-xogħol tagħhom li jkun ibbażat fuq rata fis-sieġha sakemm ma jkunx hemm intitolament għal għajnuna legali ssussidjata (ara wkoll il-mistoqsija 11). Fil-prinċipju, l-onorarji tal-avukati fin-Netherlands mhumiex fissi. Huwa rrakkomandat li tinkiseb informazzjoni dwar is-sugġett fi żmien xieraq mingħand l-avukat li jirrapprezentak jew mill-[Kamra tal-Avukati Netherlandiża](#) (*Nederlandse Orde van Advocaten*). Il-biċċa l-kbira tal-avukati jitolbu ħlas parzjali bil-quddiem u sussegwentement jitolbu l-ħlas għas-servizzi tagħhom matul il-proċedimenti, u jibagħtu fattura finali fl-aħħar.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Fin-Netherlands teżisti l-possibbiltà ta' għajnuna legali ssussidjata. F'xi każijiet tista' tikseb kontribuzzjoni għall-ispejjeż ta' pariri legali u assistenza fil-proċedimenti. Jekk ma tistax taffordja l-ispejjeż kollha ta' avukat tista', f'ċerti ċirkostanzi, tkun eliġibbli għal kontribuzzjoni għall-ispejjeż tal-għajnuna legali. Il-Bord tal-Għajnuna Legali (*Raad voor Rechtsbijstand*) imbagħad iħallas parti mill-ispejjeż tal-avukat, u inti tħallas biss kontribuzzjoni li tiftaħ għaliha ddeterminata minn test tal-mezzi. Ir-rikors jiġi pprezentat mill-avukat lill-Bord tal-Għajnuna Legali. Aktar informazzjoni dwar l-għajnuna legali tinstab fis-sit web tal-[Bord tal-Għajnuna Legali](#).

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffiċjali? Nirdievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Fil-proċedimenti mibdija b'rikors ġuramentat, il-kawża tkun pendenti mid-data tat-taħrika u tiġi nnotifikata lill-konvenut mill-marixxall tal-qorti. Ir-rikors ġuramentat irid jiġi pprezentat mill-attur lill-uffiċċju tal-iskrivan sa sal-aħħar jum tal-ftuħ tal-uffiċċju tal-iskrivan qabel id-data tal-lista ta' kawżi stipulata fit-

taħrika (id-data skedata għas-seduta ta' smiġh). Jekk ir-rikors ġuramentat ma jiġix ipprezentat lill-uffiċċju tal-iskrivan sal-iskadenza, il-kawża tiftassar mil-lista, sakemm ma jiġix ipprezentat rikors ġuramentat validu li jissostitwih fi żmien ġimagħtejn mid-data tal-lista tal-kawzi indikata fit-taħrika. Fil-proċedimenti mibdija b'rikors, il-kawża tkun pendenti meta r-rikors ikun ġie pprezentat lill-uffiċċju tal-iskrivan. B'mod ġenerali, ma tintbagħat ebda konferma li kawża tkun ġiet ipprezentata b'mod validu. F'kawzi mibdija b'rikors ġuramentat, jekk ir-rikors ġuramentat ikun nieqes minn xi haġa, f'xi każijiet, l-attur jingħata l-opportunità li jirrimedja dak in-nuqqas. L-istess japplika fil-każ ta' proċedimenti mibdija permezz ta' rikors. Madankollu, l-uffiċċju tal-iskrivan mhuwiex obbligat li joffri din l-opportunità.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għaliha biex nidher)?

L-informazzjoni preċiża dwar l-iskeda għall-proċedimenti ma tistax tingħata immedjatament mill-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew meta tinfetaħ il-kawża. Naturalment, tiġi nnotifikat dwar meta finalment tkun se tinstema' l-kawża tiegħek. Iż-żewġ partijiet jirċievu stedina biex jattendu s-seduta ta' smiġh f'fin u f' post partikolari.

L-aħħar aġġornament: 16/11/2022

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna **de** ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara b'halissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Awstrija

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Jista' jkun aħjar li wiehed jirrikorri għal mezzj alternattivi għar-riżoluzzjoni ta' tilwim qabel ma wiehed jirreferi għall-Qorti.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

It-termini preskrittivi jvarjaw skont il-każ. Din il-kwistjoni għandha tiġi ċċarata meta jingħata parir legali.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara "Ġurisdizzjoni".

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara "Ġurisdizzjoni - l-Awstrija".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara "Ġurisdizzjoni - l-Awstrija".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

F'materji ċivili u kummerċjali, li jridu jitressqu quddiem il-qorti, il-kawzi li jiġu pprezentati fil-Qrati Distrettwali (*Bezirksgerichten*) (li normalment ikollhom il-ġurisdizzjoni meta l-valur tat-tilwima jaqbeż sa EUR 15,000), iridu jiġu ffirmati minn avukat meta l-valur tat-tilwima jaqbeż il-EUR 5,000. Dan l-obbligu legali ta' rappreżentanza minn avukat ma japplikax għall-kawzi li jridu jitressqu quddiem il-Qrati Distrettwali irrispettivament mill-ammont tat-tilwima (jiġifieri anki jekk it-tilwimiet jaqbeż l-EUR 15,000) (b'mod partikolari t-tilwim bejn il-konjuġi, sħab ċivili u membri tal-familja, it-tilwim dwar il-konfini tal-art, il-kunflitti dwar il-pussess tal-art, it-tilwim dwar il-proprjetà, it-tilwim li jinqala' mir-relazzjoni kuntrattwali bejn l-ispedituri, it-trasportaturi, is-sidien u l-principali tagħhom, il-vjaġġgaturi u l-klijenti tagħhom, kif ukoll it-tilwim dwar il-bhejjem, eċċ.)

L-obbligu li jridu jiġu pprezentati minn avukat ma jgħoddx lanqas għal talbiet li jsiru fi proċedimenti mhux kontenzjużi (proċedimenti ġudizzjarji ċivili, li huma aktar flessibbli u inqas formali mill-proċedimenti kontenzjużi skont il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili) (*Zivilprozessordnung*) (b'mod partikolari, kawzi mhux kontenzjużi bejn konjuġi, jew sħab ċivili u kwistjonijiet relatati mad-drittijiet tat-tfal, kwistjonijiet ta' protezzjoni/drittijiet tal-adulti mingħajr kapacità legali, kwistjonijiet ta' wirt, registri tal-artijiet u ta' proprjetà, kwistjonijiet dwar il-kotba ta' kumpaniji, kwistjonijiet dwar drittijiet ta' okkupazzjoni residenzjali, eċċ.) Sa fejn ma hemmx obbligu legali ta' rappreżentanza minn avukat quddiem il-Qrati Distrettwali, it-talbiet individwali u l-proċedimenti preliminari jistgħu jitressqu quddiem il-Qorti minn kwalunkwe persuna.

F'materji ċivili u kummerċjali, li jinġiebu quddiem il-Qrati Reġjonali, (*Landesgerichten*) it-talbiet għandhom normalment jiġu ffirmati minn avukat. Il-kawzi kollha mressqa quddiem il-Qrati Reġjonali li ma jaqgħux taħt il-ġurisdizzjoni tal-Qrati Distrettwali u, irrispettivament mill-ammont tat-talba, jinkludu tilwim dwar drittijiet ta' proprjetà industrijali, kompetizzjoni ingusta u kawzi għal mandat ta' inibizzjoni minn assoċjazzjonijiet għall-protezzjoni tal-konsumaturi. Mhuwiex meħtieġ li avukat jiffirma talbiet fir-rigward ta' liġi industrijali jew sigurtà soċjali (proċedimenti taħt l-Att dwar il-Qrati Industrijali u Soċjali - *Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz*, ASGG) li jridu jitressqu quddiem il-Qrati Reġjonali. Dan japplika b'mod partikolari għal talbiet minn impjegati kontra l-impjegaturi tagħhom minhabba l-kuntratt ta' impjeg tagħhom.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikors bil-miktub irid jintbagħat fl-indirizz tal-Qorti Ġenerali għall-korrispondenza. Jekk waħda mill-partijiet tixtieq tipprezenta talba quddiem il-Qorti, hija tista' twassalha fir-reċepcion tal-Qorti jew tinpostaha fil-kaxxa postali tal-Qorti stess.

Jekk ma jkun hemm l-ebda obbligu li jiġi pprovdut avukat u l-parti ma tkunx irrappreżentata minn avukat, it-talba tista' tiġi registrata bil-fomm fi kwalunkwe jum miftuħ għall-pubbliku (*Amstag*, ġeneralment darba fil-ġimgħa) fil-Qorti Distrettwali li l-kawża taqa' fil-kompetenza tagħha jew fil-Qorti Distrettwali fid-distrett fejn tirsjedi l-parti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-lingwa Ġermaniża għandha tintuża bħala lingwa uffiċjali quddiem il-qrati kollha. Xi qrati jippermettu wkoll l-użu tal-Kroat tal-Burgenland, l-Ungeriz jew is-Sloven, bħala lingwi uffiċjali għall-minoranzi lingwistiċi.

L-appell jew ir-rikors biex jingħata bidu għall-proċedimenti jridu jitressqu bil-miktub u jiġu ffirmati bil-miktub. Jekk ma jkunx hemm l-obbligu ta' rappreżentanza minn avukat u l-parti ma tkunx irrappreżentata minn avukat, it-talba jew ir-rikors jista' wkoll jiġi ddkjarat bil-fomm, kif indikat fil-mistoqsija 7, quddiem il-Qorti Distrettwali kompetenti. It-talbiet jistgħu jsiru online permezz tas-sistema magħluqa tal-pjattaforma E-Ġustizzja Awstrijaka (ERV), li meħtieġ li wiehed jirregistra għaliha (din hija finanzjarjament vijabbli biss għal dawk b'għadd kbir ta' proċedimenti quddiem il-Qrati Awstrijaċi). Is-sottomissjoni bil-posta elettronika hija inammissibbli u talba preżentata permezz ta' email ma tistax tiġi rettifkata wara d-data tal-għeluq. It-talbiet ipprezentati permezz ta' faks ma jissodisfawx ir-rekwiżiti formali previsti mill-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (ZPO). Iżda jekk talba tintbagħat bil-faks, l-orijinali tista' tiġi pprezentata aktar tard, u jitqies li tkun ġiet irrispettata d-data tal-għeluq.

Sa mill-bidu tal-2013, kien possibbli li jitressqu sottomissjonijiet u dokumenti mehmuża lill-qrati u lill-prosekuturi pubbliċi b'mod elettroniku bl-użu tal-funzjoni ta' Kard taċ-Ċittadin (*Bürgerkarte*)(chip card jew firma tal-mowbajl) bl-użu tal-formoli online disponibbli fis-sit web "Sottomissjonijiet elettronici lill-qrati u l-prosekuturi pubbliċi" (*"Elektronische Eingaben an Gerichte und Staatsanwaltschaften"*) (www.eingaben.justiz.gv.at).

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiġtaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

L-uniċi formoli li l-użu tagħhom hu obligatorju huma dawk għal talbiet għal pagamenti li nħarget ordni ta' ħlas kundizzjonali għalihom. It-talbiet għal pagamenti sa EUR 75 000 iridu jsiru fil-forma ta' ordni ta' ħlas taħt din il-proċedura (*Mahnverfahren*). Il-formoli applikabbli jistgħu jinkisbu mill-qrati jew jiġu stampati mis-sit web tal-Ministeru Federali tal-Ġustizzja (<http://www.justiz.gv.at>).

Jeżistu formoli fakultattivi għal ordni tal-Qorti biex jintemm ftehim ta' kiri residenzjali jew lokazzjoni ta' proprjetà kummerċjali għal bini ta' negozju wieħed jew aktar.

Kwalunkwe talba tista', fil-prinċipju, tkun akkumpanjata minn kwalunkwe dokument mehmuż li jsostni t-talba (id-dokumenti jridu jiġu pprezentati fl-istess għadd ta' kopji bħat-talba nnifisha, ara l-mistoqsija 12). Kwalunkwe ftehim bil-miktub dwar il-guriżdizzjoni jew guriżdizzjoni domestika (ftehimiet li jikkonferixxu l-guriżdizzjoni) jista' jinthemeż flimkien mat-talba. L-istess japplika għal ftehimiet bil-miktub dwar il-post ta' eżekuzzjoni ta' kuntratt jekk ir-rikorrent jixtieq joqgħod fuq dik il-guriżdizzjoni, kif ukoll fil-każ ta' oqsma partikolari oħra li jistgħu jkunu rilevanti għall-guriżdizzjoni jew proċeduri speċjali ta' guriżdizzjoni (pereżempju l-proċedura għall-infurzar ta' pagament ta' kambjala).

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

It-tariffi tal-qorti huma applikabbli minnufih għal kull talba pprezentata quddiem il-Qorti, dawn huma maħsuba li jkopru l-ispiża generali tal-kawża fl-ewwel Istanza. Bħala regola, l-ammont tat-talba huwa maqsum f'saffi, gradwali skont l-ammont tat-talba. L-ammont irid jiġiħallas meta ssir it-talba (fuq il-post fil-Qorti, imħallas fi flus kontanti jew b'karta ta' kreditu jew bi trasferiment bankarju, li normalment irid jiġiħallas fil-kont tal-Qorti, fejn għandha tiġi speċifikata ir-referenza "Tariffi tal-Qorti" ("*Gerichtsgebühren*") flimkien mal-ismijiet tal-partijiet).

It-tariffi tal-avukat huma bbażati fuq ftehim individwali; l-istess japplika għall-ammont li jrid jiġiħallas bħala spejjeż tal-avukat (sakemm ir-rimunerazzjoni ma tiġix miftiehma skont l-Att dwar it-Tariffi Legali (*Rechtsanwaltstarifgesetz*) jew il-Linji Gwida Ġenerali tat-Tariffi ("*Allgemeine Honorar-Kriterien*"). Ir-rimborz jista' jinkiseb mingħand il-parti avversarja ladarba tkun ingħatat is-sentenza finali, dejjem jiddependi wkoll mis-suċċess tal-kawża.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

L-għajnuna legali tingħata lill-persuni li ma jistgħux iħallsu għall-proċedimenti mingħajr ma jpoġġu l-għajxien tagħhom f'pożizzjoni prekarja. L-applikazzjoni għal għajnuna legali għandha tiġi pprezentata bil-fomm jew bil-miktub lill-Qorti li l-proċedimenti jkunu se jitmexxew jew għandhom jitmexxew fiha. Jekk is-sede ta' dik il-qorti jkun barra mid-distrett tal-post ta' residenza li l-persuna tirisjedi fih b'mod permanenti jew temporanju, l-applikazzjoni tista' tiġi rreġistrata wkoll oralment fil-Qorti Distrettwali fil-post ta' residenza tagħha.

Jekk jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet finanzjarji u sostantivi, l-għajnuna legali tista' tiġi applikata qabel ma tiġi pprezentata t-talba, għall-appell u/jew għall-proċedimenti sussegwenti kollha.

Għal aktar informazzjoni dwar l-għajnuna legali, ikkonsulta s-sit web tal-Ministeru Federali tal-Ġustizzja (<http://www.justiz.gv.at>) fil-qasam tas-servizz taċ-ċittadini (*Bürgerservice*). Il-formola li għandha tintuża għall-applikazzjoni tista' titniżżel mis-sit web, u fiha informazzjoni addizzjonali u pariri.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi giex ipprezentat korrettement jew le?

Talba titqies li tkun giet ipprezentata hekk kif tasal quddiem il-Qorti kompetenti (mill-inqas teoretikament) Talba titqies li tkun giet ipprezentata kif xieraq jekk ma tagħtix lok għal kaħda minnufih jew proċedura ta' korrezzjoni mill-qorti (fi kliem ieħor, jekk ikun evidenti li t-talba tkun tista' tiġi trattata skont ir-regoli tal-proċedura) L-appell bil-miktub għandu jiġi pprezentat fl-istess ammont ta' kopji skont l-għadd ta' partijiet għall-proċedimenti (kopja waħda għall-qorti, u kopja waħda għal kull parti avversarja). Jekk ikun hemm xi nuqqas fl-għamla u/jew fil-kontenut, huwa mistenni li l-qorti toħroġ struzzjonijiet biex dawn in-nuqqasijiet jiġu rrettifikati. L-istruzzjonijiet jindikaw il-konsegwenzi jekk il-korrezzjonijiet ma jsirux sad-data tal-għeluq stabbilita. Il-konferma tar-riċevuta tal-applikazzjoni sseħħ biss jekk mitluba, sakemm ma tkunx saret permezz tal-pjattaforma elettronika tal-Ministeru tal-Ġustizzja; f'dan il-każ il-konferma tkun awtomatika.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għallja biex nidher)?

Fi proċedimenti ta' ordni ta' ħlas (*Mahnverfahren*) il-formola tat-talba diġà titlob is-sottomissjoni ta' kopja valida tal-ordni ta' ħlas. Għalhekk, l-applikant awtomatikament jirċievi kopja valida tal-ordni ta' ħlas (titolu ta' eżekuzzjoni (*Exekutionstitel*)) jew kopja jew notifika ta' oġġezzjoni pprezentata fil-ħin mill-parti avversarja, normalment flimkien ma' ċitazzjoni għal seduta orali (li tagħti bidu għal proċedimenti ordinarji). Għadu ma jeżistix perjodu minimu għaċ-ċitazzjoni fil-proċedimenti quddiem il-Qorti Distrettwali, iżda fil-proċedimenti quddiem il-Qorti Reġjonali, il-perjodu huwa ta' mill-inqas tliet ġimgħat.

Fil-proċedimenti għat-terminazzjoni ġudizzjarja ta' ftehim ta' kera għal proprjetà residenzjali jew bini ta' negozju, għandha tiġi pprezentata applikazzjoni separata mis-sid għal kopja valida tal-avviż ta' terminazzjoni. Jekk titqajjem oġġezzjoni fi żmien xieraq mill-persuna li tirċievi l-avviż (fi żmien erba' ġimgħat), is-sid jiġi informat awtomatikament (normalment flimkien ma' ċitazzjoni għas-seduta orali).

Għajr f'każijiet ta' proċedimenti speċifiċi (bħall-proċedimenti għall-kisba ta' ordni għal ħlas ta' dejn, ħlas ta' kambjala jew notifika ta' terminazzjoni mingħand is-sid), hekk kif tasal it-talba (u tkun saret il-proċedura ta' korrezzjoni) f'kawżi quddiem il-Qorti Distrettwali kompetenti, il-Qorti toħroġ talba lill-konvenut b'mod awtomatiku, flimkien ma' ċitazzjoni għas-seduta ta' smiġn u fl-istess ħin, tibgħat ċitazzjoni għas-seduta orali lill-konvenut. F'każijiet quddiem il-Qorti Reġjonali, il-konvenut awtomatikament jintalab jipprovdi l-eċċezzjonijiet bil-miktub (u jifakkur li din trid tiġi ffirmata minn avukat) meta jiġi notifikat bil-kawża. Jekk il-konvenut jonqos milli jwieġeb it-talba fiż-żmien preskritt, tingħata sentenza f'kontumacia fuq talba tal-attur li fin-nuqqas tagħha jiġu sospiżi l-proċedimenti. Jekk in-nota tal-eċċezzjonijiet tasal fil-ħin, l-attur għandu jirċievi kopja tagħha, normalment flimkien ma' kopja taċ-ċitazzjoni għas-seduta orali.

Il-partijiet jistgħu jiksbu informazzjoni dwar is-sekwenza preċiża tal-istadji tal-proċedimenti diġà deċiżi mill-Qorti jew il-qagħda attwali tal-proċedimenti direttament (fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti) billi jċemplu lid-dipartiment kompetenti tal-Qorti (ir-registru, *Kanzlei*) matul is-siġħat uffiċjali u billi jikkwotaw in-numru tal-atti.

Fil-laqgħa preparatorja (l-ewwel sessjoni fil-proċedimenti orali), il-perjodu ta' żmien sussegwenti u l-ordni tal-proċedimenti jiġu diskussi mal-partijiet, li jridu normalment jattendu personalment sakemm ir-rappreżentant tagħhom ma jkunx infurmat kif xieraq bil-fatti, li mbagħad jiġu determinati mill-Qorti. Din l-iskeda hija inkluża fir-registru fil-forma ta' skeda ta' żmien tal-kawża. Il-partijiet (jew ir-rappreżentanti tagħhom) jirċievu kopja tal-atti fir-registru. Kwalunkwe tibdil fil-programm tal-proċess għandu jiġiħabbar lill-partijiet u, fejn xieraq, jiġi diskuss magħhom meta konvenjenti.

L-aħħar aġġornament: 11/03/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew deġta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Polonja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Alternattiva għat-tressiq ta' kawża quddiem qorti hija li tirreferiha għal proċedimenti ta' medjazzjoni. Medjazzjoni hija metodu ekstraġudizzjarju (amikevoli) ta' soluzzjoni għat-tilwim, bil-partecipazzjoni ta' persuna jew istituzzjoni indipendenti u kkwalfikata (medjatur). Il-proċedimenti ta' medjazzjoni huma volontarji

(parti fit-tilwima tista' fi kwalunkwe ħin iżżomm il-kunsens għall-medjazzjoni u tirtira mill-medjazzjoni) u kunfidenzjali (il-partecipanti huma obbligati li jżommu l-informazzjoni miksuba matul il-medjazzjoni kunfidenzjali), u l-medjaturi huma imparzjali u indipendenti (huma ma jiġdux in-naħa ta' parti jew ta' oħra u fil-prinċipju ma jissuġġerixx ebda soluzzjoni għat-tilwima).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

B'mod ġenerali, l-azzjonijiet jistgħu jiġu ddepożitati mal-qorti fi kwalunkwe ħin, sakemm ma jkunx hemm regolamenti speċjali li jipprevedu terminu.

Madankollu, parti li tiddepożita azzjoni wara l-iskadenza tal-perjodu ta' limitazzjoni tal-pretensjoni tirkiska li tiflew il-kawża jekk il-parti l-oħra ssostni li l-azzjoni hija preskritta.

Il-perjodi ta' limitazzjoni (termini zawite) japplikaw skont il-liġi Pollakka. In-natura speċifika ta' perjodu ta' limitazzjoni tiffisser li jekk il-parti intitolata tonqos milli twestaq azzjoni speċifika fil-perjodu ta' limitazzjoni, id-dritt tal-parti li twestaq dik l-azzjoni speċifika jiskadi. Il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (KPC, Kodeks postępowania cywilnego) ma fih ebda dispożizzjoni ġenerali li tirregola l-perjodi ta' limitazzjoni, iżda jindika dawk il-perjodi fir-regolamenti li jikkonċernaw sitwazzjonijiet speċifiċi.

L-iskadenza tad-dritt bħala riżultat tal-iskadenza tal-perjodu ta' limitazzjoni hija vinkolanti fuq il-partijiet għar-relazzjoni legali, il-qorti jew awtorità oħra li teżamina l-kawża. L-awtorità tqis dan b'mod awtomatiku, mhux fuq talba ta' parti jew bħala riżultat ta' motiv imqajjem. Il-perjodu ta' limitazzjoni jista' jerga' jiddaħħal biss f'ċirkostanzi eċċezzjonali, meta n-nuqqas li dan jintlaħaq ma kienx dovut għall-ħtija tal-parti.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Sabiex jiġi stabbilit jekk qorti fit-territorju ta' Stat Membru partikolari hijek kompetenti biex tisma' kawża speċifika, għandha tiġi ddeterminata l-ġurisdizzjoni ta' dik il-qorti.

Il-ġurisdizzjoni ġenerali tal-qorti ordinarji fil-Polonja sabiex isolvu kawżi ċivili fit-territorju tagħha hija msejġha ġurisdizzjoni nazzjonali u hija rregolata mill-KPC. Il-kawzi li jridu jinstemgħu jkunu soġġetti għall-ġurisdizzjoni nazzjonali jekk il-konvenut ikun domiciljat jew abitwalment residenti fil-Polonja jew ikollu l-uffiċċju rreġistrat tiegħu fil-Polonja.

Barra minn hekk, il-ġurisdizzjoni nazzjonali hija tal-qorti Pollakki fil-kawzi li ġejjin:

matrimonjali (il-ġurisdizzjoni nazzjonali tkun esklużiva jekk iż-żewġ konjuġi jkunu ċittadini Pollakki u jkunu domiciljati u abitwalment residenti fil-Polonja);

dawk li jikkonċernaw ir-relazzjoni bejn il-ġenituri u t-fal (il-ġurisdizzjoni nazzjonali tkun esklużiva jekk il-partijiet kollha jkunu ċittadini Pollakki u jkunu domiciljati u abitwalment residenti fil-Polonja);

dawk li jikkonċernaw il-manteniment u li jirrigwardaw l-istabbiliment tal-filjazzjoni ta' wild (huma jkunu soġġetti għall-ġurisdizzjoni nazzjonali jekk l-attur ikun parti intitolata domiciljata jew abitwalment residenti fil-Polonja);

dawk li jikkonċernaw il-liġi tax-xogħol (il-kawzi li fihom l-attur ikun impjegat ikunu soġġetti għall-ġurisdizzjoni nazzjonali jekk ix-xogħol ġeneralment jitwettaq, twettaq jew kellu jitwettaq fil-Polonja);

dawk li jikkonċernaw l-assigurazzjoni (il-kawzi li jikkonċernaw relazzjoni ta' assigurazzjoni u li jitressqu kontra l-assiguratur ikunu soġġetti għall-ġurisdizzjoni nazzjonali jekk l-attur ikun domiciljat fil-Polonja jew jekk ikun hemm element ieħor li jindika l-ġurisdizzjoni territorjali tal-Polonja);

dawk li jikkonċernaw il-konsumaturi (il-kawzi li fihom konsumatur ikun l-attur ikunu soġġetti għall-ġurisdizzjoni nazzjonali jekk il-konsumatur ikun domiciljat jew abitwalment residenti fil-Polonja u jkun wettaq l-azzjonijiet meħtieġa sabiex jidhol fi ftehim fil-Polonja; f'kawzi bħal dawn, il-parti l-oħra fil-ftehim mal-konsumatur tiġi trattata bħala entità domiciljata jew bl-uffiċċju rreġistrat tagħha fil-Polonja jekk hija jkollha impriza jew ferġha fil-Polonja u l-ftehim mal-konsumatur ikun ġie konkluż bħala parti min-negozju ta' dik l-impriza jew il-ferġha).

Il-qorti Pollakki għandhom ukoll ġurisdizzjoni nazzjonali esklużiva fuq: kawzi dwar drittijiet *in rem* għall-proprjetà immobbli u l-pussess ta' proprjetà immobbli li tinsab fil-Polonja; kawzi dwar lokazzjoni (*najem* jew *dzierżawa*) u relazzjonijiet oħrajn li jinvolvu l-użu ta' tali proprjetà immobbli (ħlief għall-kawzi dwar kera u ammonti oħrajn dovuti għall-użu jew għall-kisba ta' benefiċċji mill-proprjetà immobbli); kawzi oħrajn fejn id-deċiżjoni tal-qorti tikkonċerna drittijiet *in rem*, il-pussess, jew l-użu ta' proprjetà immobbli li tinsab fil-Polonja; kawzi għax-xoljiment ta' persuna ġuridika jew unità organizzattiva li mhijex persuna ġuridika, kif ukoll għat-ħassir jew l-annullament ta' riżoluzzjonijiet tal-korpi ta' governanza tagħhom, jekk il-persuna ġuridika jew l-unità organizzattiva li ma tkunx persuna ġuridika jkollha l-uffiċċju rreġistrat tagħha fil-Polonja.

Barra minn hekk, jekk il-ġurisdizzjoni nazzjonali tkopri kawża mressqa skont it-talba ewlenija, din il-ġurisdizzjoni tkopri wkoll il-kontrotalba.

Il-partijiet f'relazzjoni legali speċifikata jistgħu jaqblu bil-miktub li jipprezentaw il-kwistjonijiet li jikkonċernaw id-drittijiet tal-proprjetà li jinholqu jew li jistgħu jinholqu mir-relazzjoni lill-ġurisdizzjoni tal-qorti Pollakki.

Il-qorti tqis awtomatikament in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni nazzjonali f'kull stadju tal-kawża.

Jekk jinstab li l-ġurisdizzjoni nazzjonali ma tapplikax, il-qorti ttrifjuta t-talba jew ir-rikors.

In-nuqqas ta' ġurisdizzjoni nazzjonali huwa raġuni għall-invalidità tal-proċedimenti.

4 Jekk iva, f'lema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Sabiex jiġi stabbilit liema qorti distrettwali (sąd rejonowy) jew qorti reġjonali (sąd okręgowy) hija kompetenti biex tisma' l-kawża, għandha tiġi kkunsidrata l-ġurisdizzjoni territorjali tal-qorti. Skont il-liġi Pollakka, aħna nagħmlu distinzjoni bejn ġurisdizzjoni territorjali ġenerali, ġurisdizzjoni territorjali alternattiva u ġurisdizzjoni territorjali esklużiva.

a. ġurisdizzjoni territorjali ġenerali

B'mod ġenerali, l-azzjonijiet iridu jitressqu quddiem il-qorti tal-prim'istanza b'ġurisdizzjoni territorjali fuq id-domicilju tal-konvenut (skont il-Kodiċi Ċivili, id-domicilju ta' persuna fiżika huwa l-belt jew ir-raħal fejn ttrissjedi bl-intenzjoni li tibqa' fuq bażi permanenti). Jekk il-konvenut ma jkunx domiciljat fil-Polonja, il-ġurisdizzjoni territorjali tiġi ddeterminata skont il-post tar-residenza tiegħu, u meta dak il-post ma jkunx magħruf jew ikun barra mill-Polonja – skont l-aħħar domicilju tal-konvenut fil-Polonja. L-azzjonijiet kontra t-Teżor tal-Istat iridu jitressqu fil-qorti b'ġurisdizzjoni fuq l-uffiċċju rreġistrat tal-unità organizzattiva tal-Istat li tikkonċerna l-pretensjoni. L-azzjonijiet kontra persuna ġuridika jew entità oħra li ma tkunx persuna fiżika jridu jitressqu fil-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post fejn ikun jinsab l-uffiċċju rreġistrat ta' dik l-entità.

b. ġurisdizzjoni territorjali alternattiva

Abbażi tar-regolamenti dwar il-ġurisdizzjoni territorjali alternattiva, l-atturi jistgħu – skont id-diskrezzjoni tagħhom – iressqu l-azzjoni quddiem il-qorti ta' ġurisdizzjoni ġenerali jew quddiem qorti oħra speċifikata fil-legiżlazzjoni bħala l-qorti kompetenti. Fil-proċeduri ċivili Pollakki, il-ġurisdizzjoni territorjali alternattiva hija prevista f'kawzi: għal talba għal manteniment u għall-istabbiliment tal-filjazzjoni ta' wild; għal pretensjoni ta' proprjetà kontra entità ta' negozju; dwar tilwimiet taħt kuntratti; għal pretensjoni ta' dannu; għall-ħlas ta' ammont dovut għat-ttrattament ta' kawża (tariffa li għandha tithallas lil avukat); għal pretensjoni taħt lokazzjoni (*najem* jew *dzierżawa*) ta' proprjetà immobbli; dwar ċedola jew ċekk.

L-azzjonijiet għal talba għal manteniment u għall-istabbiliment tal-filjazzjoni ta' wild u talbiet relatati jistgħu jitressqu skont id-domicilju tal-parti intitolata. L-azzjonijiet għal pretensjoni ta' proprjetà kontra entità ta' negozju jistgħu jitressqu quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post fejn jinsabu l-kwartieri ġenerali jew il-ferġha, jekk il-pretensjoni tkun konnessa mal-attivitajiet tal-kwartieri ġenerali jew ta' dik il-ferġha. L-azzjonijiet għall-konklużjoni ta' ftehim, l-istabbiliment tal-kontenut tiegħu, l-emendar ta' ftehim u l-istabbiliment tal-eżistenza ta' ftehim, għall-eżekuzzjoni, it-terminazzjoni jew l-annullament ta' ftehim, kif ukoll għat-talba għad-danni minhabba nuqqas ta' eżekuzzjoni jew ta' eżekuzzjoni kif suppost ta' ftehim jistgħu jitressqu quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post tal-

eżekuzzjoni tal-ftehim. Jekk ikun hemm xi dubji, il-post tal-eżekuzzjoni tal-ftehim għandu jiġi kkonfermat b'dokument. L-azzjonijiet għal pretensjoni ta' dannu jistgħu jitressqu quddiem il-qorti li l-avveniment li kkawża d-dannu jkun seħħ fil-ġurisdizzjoni territorjali tagħha. L-azzjonijiet għall-ħlas ta' ammont dovut għat-trattament ta' kawża jistgħu jitressqu quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post fejn ir-rappreżentant legali tratta l-kawża. L-azzjonijiet għal pretensjoni taht lokazzjoni ta' proprjetà immobbli (najem jew dzierzawa) jistgħu jitressqu quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post tal-proprjetà immobbli. L-azzjonijiet kontra parti obbligata taht ċedola jew ċekk jistgħu jitressqu quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post tal-ħlas. Diversi partijiet obbligati taht ċedola jew ċekk jistgħu jiġu mfittxija b'mod kongunt quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post tal-ħlas jew quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni ġenerali għall-aċċettant jew l-emittent taċ-ċedola jew taċ-ċekk.

ċ. ġurisdizzjoni territorjali esklużiva

Id-dispożizzjonijiet li jirregolaw il-ġurisdizzjoni territorjali esklużiva huma obbligatori. Huma jeskludu, f'ċerti kategoriji ta' kawzi, il-possibbiltà li titressaq azzjoni quddiem il-qorti ta' ġurisdizzjoni ġenerali u wkoll quddiem il-qorti ta' ġurisdizzjoni alternattiva, kif ukoll il-possibbiltà li l-kawża għal riżoluzzjoni tiġi riferuta lil qorti oħra permezz ta' ftehim ta' ġurisdizzjoni. Fil-każ ta' ġurisdizzjoni esklużiva, qorti waħda biss minn fost il-qorti tal-istess livell hija kompetenti biex tisma' kawża speċifika. Skont it-tip tal-kawża, din tkun qorti reġjonali jew distrettwali speċifika.

L-azzjonijiet għas-sjeda jew drittijiet in rem oħrajn fuq proprjetà immobbli, kif ukoll għall-pussess ta' proprjetà immobbli, jistgħu jitressqu quddiem il-qorti b' ġurisdizzjoni fuq il-post fejn tinsab il-proprjetà immobbli. Jekk is-suġġett tat-tilwima jkun servitù tal-art, il-ġurisdizzjoni tiġi ddeterminata skont il-post fejn tinsab il-proprjetà gravata. Il-ġurisdizzjoni msemmija qabel tinkludi pretensjonijiet personali relatati ma' drittijiet in rem u drittijiet segwiti b'mod kongunt ma' dawk il-pretensjonijiet kontra l-istess konvenut. L-azzjonijiet dwar suċċessjoni, sehem riżervat, kif ukoll legati, struzzjonijiet jew dispożizzjonijiet testamentari oħrajn, jistgħu jitressqu biss quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq l-aħħar post ta' residenza abitwali tat-testatur, u jekk ma tkunx tista' tiġi stabbilita r-residenza abitwali tat-testatur fil-Polonja, quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post tal-wirt jew parti minnu. L-azzjonijiet dwar is-shubija f'kooperattiva, shubija, kumpanija jew assoċjazzjoni jistgħu jitressqu biss quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq il-post fejn jinsab l-uffiċċju rreġistrat. L-azzjonijiet dwar relazzjoni ta' żwieġ jistgħu jitressqu biss quddiem il-qorti li fil-ġurisdizzjoni territorjali tagħha kienu domiciljati l-aħħar il-konjuġi, anki jekk xi hadd minnhom ikun għadu domiciljat jew abitwalment residenti f'dik il-ġurisdizzjoni. Fin-nuqqas ta' tali bażi, il-qorti b'ġurisdizzjoni esklużiva hija l-qorti b'ġurisdizzjoni fuq id-domicilju tal-konvenut u, fin-nuqqas ukoll ta' dik il-baży - il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq id-domicilju tal-attur. L-azzjonijiet dwar relazzjoni bejn il-ġenituri u t-fal u bejn l-adottant u l-persuna adottata jistgħu jitressqu b'mod esklużiv quddiem il-qorti b'ġurisdizzjoni fuq id-domicilju tal-attur, diment li ma jkun hemm ebda baży għall-preżentata ta' azzjoni skont id-dispożizzjonijiet ta' ġurisdizzjoni ġenerali.

Barra minn hekk, jekk il-ġurisdizzjoni ta' diversi qorti tkun ġustifikata jew jekk l-azzjoni titressaq kontra diversi partijiet li għalihom huma kompetenti diversi qorti skont il-ġurisdizzjoni ġenerali, l-attur jista' jagħzel minn fost dawk il-qorti. L-istess japplika jekk il-proprjetà immobbli, li l-post tagħha huwa l-baży għad-determinazzjoni tal-ġurisdizzjoni tal-qorti, tkun tinsab f'diversi żoni ta' ġurisdizzjoni. Jekk il-qorti kompetenti ma tkunx tista' tisma' l-kawża jew tiegħu passi oħrajn minħabba ostaklu, il-qorti superjuri tagħha tahtar qorti oħra f'sessjoni fil-magħluq. Jekk, skont id-dispożizzjonijiet tal-KPĊ, ma tkunx tista' tiġi stabbilita ġurisdizzjoni territorjali fuq il-baży taċ-ċirkostanzi tal-każ, il-Qorti Suprema (Sąd Najwyższy) tahtar il-qorti li għandha titressaq l-azzjoni quddiemha f'sessjoni fil-magħluq. Il-partijiet jistgħu jaqblu bil-miktub li jipprezentaw tilwima diġà eżistenti, jew kwalunkwe tilwimiet li jistgħu jirriżultaw fil-futur minn relazzjoni legali speċifikata, lil qorti tal-prim'istanza li ma għandha ebda ġurisdizzjoni territorjali skont il-liġi. Dik il-qorti mbagħad ikollha ġurisdizzjoni esklużiva, sakemm il-partijiet ma jkunux qablu mod ieħor jew sakemm l-attur ma jkunx ipprezenta dikjarazzjoni ta' pretensjoni fi proċedura elettronika permezz ta' ordni ta' ħlas (elektroniczne postępowanie upominawcze, EPU). Il-partijiet jistgħu wkoll jillimitaw, permezz ta' ftehim bil-miktub, id-dritt tal-attur li jagħzel minn fost diversi qorti kompetenti għal tali tilwimiet. Madankollu, il-partijiet ma jistgħux ibiddu ġurisdizzjoni esklużiva.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Il-ġurisdizzjoni materjali tal-qorti ordinarji (sądy powszechne) tar-Repubblika tal-Polonja hija rregolata mid-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili. Fi proċeduri ta' qorti ċivili, il-qorti tal-prim'istanza huma qorti distrettwali u qorti reġjonali, filwaqt li l-qorti tat-tieni istanza huma qorti reġjonali u qorti tal-appell (sądy apelacyjne).

Fil-prinċipju, il-kawzi ċivili jinstemgħu fil-prim'istanza mill-qorti distrettwali, sakemm il-ġurisdizzjoni ma tkunx riżervata għall-qorti reġjonali. Il-ġurisdizzjoni tal-qorti reġjonali fil-prim'istanza tkopri l-kawzi:

għal drittijiet mhux ta' proprjetà (u pretensjonijiet ta' proprjetà mfittxija flimkien ma' dawk id-drittijiet), ħlif għall-kawzi sabiex tiġi stabbilita jew ikkontestata l-filjazzjoni ta' wild, il-kawzi għall-annullament ta' taġħrif ta' tifel mill-missier u għax-xoljiment ta' adozzjoni;

għall-protezzjoni tad-drittijiet tal-awtur u ta' drittijiet relatati, kif ukoll kawzi dwar invenzjonijiet, mudelli ta' utilità, disinji industrijali, trademarks, indikazzjonijiet ġeografici u topografiji ta' ċirkwiti integrati u kawzi għall-protezzjoni ta' drittijiet oħrajn ta' proprjetà intangibbli;

għall-pretensjonijiet skont il-Liġi tal-Istampa;

għad-drittijiet tal-proprjetà fejn il-valur tas-suġġett tat-tilwima jkun ta' aktar minn PLN 75 000 (ħlif għal kawzi ta' manteniment, kawzi għall-ksur ta' pussess, kawzi għall-istabbiliment tas-separazzjoni tal-proprjetà tal-konjuġi, kawzi għall-allinjament tal-kontenut ta' reġistru tal-artijiet mal-istatus ġuridiku attwali u kawzi eżaminati fi proċedura elettronika permezz ta' ordni ta' ħlas);

għall-ħruġ ta' sentenza minflok riżoluzzjoni sabiex tinqasom kooperattiva;

għat-tħassir, l-annullament jew l-istabbiliment tan-nuqqas ta' eżistenza ta' riżoluzzjonijiet tal-korpi ta' governanza ta' entitajiet ġuridici jew unitajiet organizzattivi li mhumiex persuni ġuridici, iżda li ngħataw personalità ġuridika bil-liġi;

għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-kompetizzjoni inġusta;

għal kumpens minħabba dannu kkawżat mill-ħruġ ta' sentenza finali illegali.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Fil-prinċipju, fi proċeduri ta' qorti ċivili, il-partijiet u l-korpi ta' governanza tagħhom jew ir-rappreżentanti statutorji jistgħu jaġixxu quddiem il-qorti personalment jew permezz ta' rappreżentanti.

Madankollu, il-KPĊ jipprevedi rappreżentanza obligatorja minn avukat f'sitwazzjonijiet speċifikati. Fi proċedimenti quddiem il-Qorti Suprema, il-partijiet iridu jkunu rappreżentati minn avukati (adwokaty) jew konsulenti legali (radca prawny). F'kawzi dwar proprjetà industrijali, huma jridu jkunu rappreżentati wkoll minn aġenti tal-privattivi. Ir-rekwiżit ta' rappreżentanza japplika wkoll għall-passi proċedurali relatati mal-proċedimenti quddiem il-Qorti Suprema, meħuda quddiem qorti inferjuri. Ir-rekwiżit ta' rappreżentanza ma japplikax jekk il-proċedimenti jkunu jikkonċernaw rikors għal eżenzjoni mid-drittijiet tal-qorti, għall-ħatra ta' avukat jew konsulent legali jew, jekk il-parti, il-korp ta' governanza tagħha jew ir-rappreżentant statutorju jew ir-rappreżentant legali jkunu mħallef, prosekutur pubbliku, nutar jew professur tal-liġi jew inkella detentur ta' lawrja postdottorali fil-liġi (doktor habilitowany nauk prawnych), kif ukoll jekk il-parti, il-korp ta' governanza tagħha jew ir-rappreżentant statutorju jkunu avukat jew konsulent legali jew konsulent tal-Kunsill Ġenerali għat-Teżor tal-Istat (Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

L-azzjonijiet għandhom jiġu ddepożitati mal-qorti kompetenti.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Is-sottomissjonijiet iridu jiġu pprezentati lill-qorti bil-Pollakk jew bi traduzzjoni għall-Pollakk mehmuża magħhom. Id-dikjarazzjoni ta' pretensjoni għandha tkun bil-miktub. Eċċezzjoni hija sitwazzjoni (li tikkonċerna l-ligi tax-xogħol u tas-sigurtà soċjali) li fiha impjegat jew persuna assicurata li jaġixxu mingħajr avukat jew konsulent legali jistgħu jipprezentaw azzjoni, il-kontenut ta' rimedji legali u trattazzjonijiet oħrajn bil-fomm lill-qorti kompetenti, li għandhom jiġu inklużi fir-registri.

Fi proċedura elettronika permezz ta' ordni ta' hlas, sottomissjoni tista' tiġi pprezentata wkoll permezz ta' sistema ta' trażmissjoni tad-data.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-kawża tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Dikjarazzjoni ta' pretensjoni trid tiġi pprezentata fuq formoli uffiċjali biss jekk tkun prevista minn dispożizzjoni speċjali. Hemm żewġ sitwazzjonijiet fejn id-dikjarazzjoni ta' pretensjoni trid tiġi pprezentata fuq formola uffiċjali: meta l-attur ikun fornitur ta' servizz jew bejjiegħ u jsegwi l-pretensjonijiet skont ftehim dwar suġġett speċifiku (il-forniment ta' servizzi postali u tat-telekomunikazzjoni; it-trasport bil-massa ta' nies u bagalji; il-provvista tal-elettriku, tal-gass u taż-żejt tal-fjuwil; il-provvista tal-ilma u t-tneħħija tal-ilma mormi; ir-rimi tal-iskart u l-provvista ta' enerġija termali) u fi proċedimenti sommarji (*postępowanie uproszczone*).

Dikjarazzjoni ta' pretensjoni għandha tkun bil-miktub. Eċċezzjoni għal din ir-regola huma l-ligi tax-xogħol u l-proċedimenti tas-sigurtà soċjali, li fiha impjegat jew persuna assicurata li jaġixxu mingħajr avukat jew konsulent legali jistgħu jipprezentaw azzjoni bil-fomm lill-qorti kompetenti, li għandha tiġi inkluża fir-registri.

Dikjarazzjoni ta' pretensjoni trid:

tinkludi l-isem tal-qorti li tiġi pprezentata lilha; l-ismijiet tal-partijiet, ir-rappreżentanti statutorji u r-rappreżentanti legali tagħhom;

tispeċifika t-tip ta' sottomissjoni;

tinkludi l-valur tas-suġġett tat-tilwima jew tal-appell, jekk il-gurizdizzjoni materjali tal-qorti, l-ammont tat-tariffa jew l-ammissibilità ta' rimedju legali jkun jiddependu fuq dak il-valur u l-ammont ta' flus speċifikat ma jkunx is-suġġett tal-kawża;

tispeċifika s-suġġett tat-tilwima;

tispeċifika d-domicilju jew l-uffiċċju rregistrat u l-indirizz tal-partijiet u tar-rappreżentanti statutorji u r-rappreżentanti legali tagħhom;

tinkludi n-numru tal-PESEL (Sistema Elettronika Ġenerali tar-Registrazzjoni tal-Popolazzjoni) jew in-numru ta' identifikazzjoni tat-taxxa (NIP) tal-attur, jekk l-attur ikun persuna fiżika obbligata li jkollha dan in-numru jew inkella li jkollha dan in-numru mingħajr ma tkun obbligata li jkollha; jew tinkludi n-numru tar-Registru tal-Qorti Nazzjonali (KRS) tal-attur u, fin-nuqqas ta' numru KRS – in-numru tal-attur f'registru jew rekord rilevanti ieħor, jew, jekk l-attur ma jkunx persuna fiżika u ma jkunx obligat li jiddaħħal fir-registru jew ir-rekord rilevanti iżda jkun obligat li jkollu NIP, tinkludi n-NIP tal-attur;

tinkludi s-sustanza tar-rikors jew tad-dikjarazzjoni u evidenza li ssostni ċ-ċirkostanzi invokati;

tispeċifika pretensjoni b'mod preċiż u, f'kawżi li jikkonċernaw id-drittijiet tal-proprjetà, tindika wkoll il-valur tas-suġġett tat-tilwima, sakemm is-suġġett tat-tilwima ma jkunx ammont ta' flus speċifikat;

tispeċifika d-data ta' meta l-pretensjoni saret dovuta f'każijiet fejn ikun intalab ordni ta' hlas;

tiddeskrivi ċ-ċirkostanzi fattwali li jiġġustifikaw il-pretensjoni u, jekk ikun meħtieġ, jiġġustifikaw ukoll il-gurizdizzjoni tal-qorti;

tindika jekk il-partijiet ippruvawx imorru għal medjazzjoni jew metodu ekstraġudizzjarju ieħor ta' soluzzjoni għat-tilwim u, jekk ma jkunx saru tentattivi bħal dawn, ir-raġunijiet għaliex ma għamlux hekk;

ikollha l-firma tal-parti jew tar-rappreżentant statutorju jew ir-rappreżentant legali tagħha;

tinkludi lista ta' appendiċi.

Id-dokumenti li għajin għandhom ikunu mehmuża mad-dikjarazzjoni ta' pretensjoni:

il-prokura jew kopja attestata tagħha (jekk id-dikjarazzjoni ta' pretensjoni tiġi pprezentata minn rappreżentant legali);

kopji tad-dikjarazzjoni ta' pretensjoni u tal-appendiċi tagħha, li għandhom jintbagħtu lill-partijiet li jippartecipaw fil-kawża u, jekk id-dokumenti oriġinali tal-appendiċi ma jkunx għew ipprezentati lill-qorti, kopja waħda ta' kull wieħed għall-fajls tal-qorti (fi proċedura elettronika permezz ta' ordni ta' hlas, għandhom jiġu mehmuża kopji attestati b'mod elettroniku tal-appendiċi mad-dikjarazzjoni ta' pretensjoni pprezentata permezz tas-sistema ta' trażmissjoni tad-data). Barra minn hekk, dikjarazzjoni ta' pretensjoni tista' tinkludi: rikors għal miżuri ta' prekawzjoni, għad-dikjarazzjoni tas-sentenza eżegwibbli immedjatament u għall-ipproċessar tal-kawża fin-nuqqas tal-attur; rikorsi li jirrigwardaw it-tneħħija tas-seduta ta' smiġh (u, b'mod partikolari, rikorsi: għat-taħrika tax-xhieda u tal-esperti maħtura mill-qorti indikati mill-attur sabiex jattendu s-seduta ta' smiġh; għat-tweqqi ta' spezzjoni viżwali; għall-ghoti ta' struzzjonijiet lill-konvenut sabiex jipprovdi, għas-seduta ta' smiġh, dokument miżmum mill-konvenut u meħtieġ sabiex tinstema' x-xhieda, jew l-oġġett tal-ispezzjoni viżwali; sabiex jintalab l-ghoti tal-evidenza miżmuma minn qrati, uffiċċji jew partijiet terzi oħrajn għas-seduta ta' smiġh).

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-prezentata tar-rikors?

Fil-prinċipju, it-tweqqi tal-proċeduri tal-qorti jinvolvi spejjeż. L-ispejjeż tal-qorti jinkludu tariffi u spejjeż.

L-obbligu li tħallas l-ispejjeż tal-qorti huwa tal-parti li tiddepożita sottomissjoni lill-qorti (inkluda dikjarazzjoni ta' pretensjoni) li hija sogġetta għal tariffa jew tiġġenera spejjeż. Jekk it-tariffa dovuta ma tithallasx, il-qorti tħallat lill-parti sabiex tħallasha fi żmien ġimgħa, inkella s-sottomissjoni tiġi rritornata (jekk is-sottomissjoni tkun għet iddepożitata minn parti domiciljata jew li għandha l-uffiċċju rregistrat tagħha barra l-pajjiż u li ma għandhiex rappreżentant fil-Polonja, it-terminu għall-hlas tat-tariffa jkun ta' mill-inqas xahar). Wara l-iskadenza tat-terminu mingħajr ma tkun tħallset it-tariffa, il-qorti tiritorna s-sottomissjoni lill-parti. Sottomissjoni rritornata ma għandha ebda effett assoċjat skont il-ligi mal-prezentata ta' sottomissjoni lil qorti.

Jekk dispożizzjoni speċjali tistabbilixxi li sottomissjoni tista' tiġi ddepożitata biss permezz ta' sistema ta' trażmissjoni tad-data (il-proċedura EPU), is-sottomissjoni tiġi ddepożitata flimkien mal-hlas tat-tariffa.

Is-sottomissjonijiet iddepożitati minn avukat, konsulent legali jew aġent ta' privattiva (jekk huma jkunu sogġetti għal tariffa f'ammont fiss jew proporzjonali kkalkolat abbażi tal-valur tas-suġġett tat-tilwima speċifikat mill-parti) li ma jkunx tħallu debitament jiġu rritornati mill-qorti mingħajr ma l-parti tintalab tħallas it-tariffa (l-Artikolu 1302 tal-KPČ). Il-parti tista' tħallas it-tariffa dovuta fi żmien ġimgħa. Jekk it-tariffa tithallas fl-ammont meħtieġ, is-sottomissjoni jkollha effetti legali mid-data li fiha kienet ipprezentata oriġinarjament. Effett bħal dan ma jseħħ jekk is-sottomissjoni terġa' tiġi rritornata għall-istess raġuni.

Il-kwistjonijiet li jikkonċernaw it-tariffi li għandhom jithallu lill-avukati jew lill-konsulenti legali (bħall-iskadenzi għall-hlas) għandhom jiġu rregolati fi ftehim bejn il-klijent u r-rappreżentant legali.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Kemm il-persuni fiżiċi kif ukoll il-persuni ġuridici jistgħu jitolbu l-għajnuna legali – rappreżentant legali maħtur mill-qorti sabiex jittratta l-kawża (pełnomocnik z urzędu).

Il-persuni fiżiċi jistgħu jitolbu li jinħatar avukat jew konsulent legali jekk huma jipprezentaw dikjarazzjoni li tgħid li mhux se jkunu jistgħu jhallsu l-onorarju ta' avukat jew konsulent legali mingħajr tbatija għalihom infushom jew għall-familji tagħhom.

Il-persuni ġuridici (jew unitajiet organizzattivi oħrajn intitolati mil-ligi sabiex ikunu parti fil-proċeduri tal-qorti) jistgħu jitolbu li jinħatar avukat jew konsulent legali jekk juru li ma għandhomx biżżejjed fondi sabiex iħallsu l-onorarju ta' avukat jew konsulent legali.

Il-qorti tilqa' t-talba jekk hija ssib li l-partecipazzjoni ta' avukat jew konsulent legali fil-kawża tkun meħtieġa.

Il-kwistjoni tal-eżenzjoni mill-ispejjeż u l-assenjazzjoni ta' rappreżentant legali mahtur mill-qorti f'tilwimiet transfruntiera hija rregolata mill-Att tas-17 ta' Diċembru 2004 dwar id-dritt għal għajjuna legali fi proċedimenti tad-dritt ċivili mwettqa fl-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea u dwar id-dritt għal għajjuna legali sabiex tilwima tissolva b'mod amikevoli qabel ma jinbdew il-proċedimenti.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffċjali? Nircievi konferma minghand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi għax ipprezentat korrettement jew le?

Azzjoni titressaq quddiem il-qorti malli tiġi pprezentata d-dikjarazzjoni tal-pretensjoni. Il-KPĊ ma jipprevedi ebda ċertifikat li jikkonferma li l-kawża tressqet b' mod korrett quddiem il-qorti.

13 Ninghata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

L-informazzjoni dwar il-passi pplanati jew imwettqa fil-kawża tista' tinkiseb mill-Uffiċċju tas-Servizz tal-Klijenti tal-Qorti (Biurow Obslugi Interesanta, BOI) tal-qorti rilevanti. Tista' tikseb informazzjoni dwar id-dati tas-sessjonijiet tal-qorti sussegwenti billi ċċempel fuq in-numru tal-Uffiċċju tas-Servizz tal-Klijenti speċifikat fuq is-sit web tal-qorti u tipprovdi n-numru tal-atti tal-kawża.

L-aħħar aġġornament: 12/10/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [pt](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Portugall

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Fil-Portugall, mhux bilfors ikollok tmur il-qorti biex issolvi tilwima. Jeżistu mezzi alternattivi ta' soluzzjoni tat-tilwim, jiġifieri:

ċentri ta' arbitraġġ,

servizzi ta' medjazzjoni,

il-Kummissarji tal-Ġustizzja, u

sistemi ta' appoġġ għal dejn eċċessiv.

L-Uffiċċju għas-Soluzzjoni Alternattiva għat-Tilwim (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios*, GRAL) huwa responsabbli biex jappoġġa l-ħolqien ta' tali mezzi ekstraġudizzjarji għas-soluzzjoni ta' tilwim u biex jimplementahom fil-prattika.

Informazzjoni dwar kif tuża dawn il-mezzi alternattivi ta' soluzzjoni għat-tilwim hija disponibbli fuq: <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral>

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Iva. Bil-liġi, id-dritt li wiehed imur il-qorti jrid jiġi eżerċitat f'ċertu perjodu, u wara dan id-dritt jintilef.

Ir-regoli ġenerali dwar id-dekadenza huma stabbiliti fl-Artikoli 332 u 327 (2) tal-Kodiċi Ċivili (*Código Civil*, CC).

Jeżistu regoli speċjali dwar id-dekadenza għal dawn li ġejjin:

a) id-dritt li tinfetaħ kawża għal azzjoni revokatorja (l-Artikolu 618 CC);

b) kawża biex jiġi annullat il-bejgħ ta' oġġetti difettużi (l-Artikolu 917 CC);

c) kawzi għar-revoka ta' donazzjonijiet (l-Artikolu 976 CC);

d) id-dritt ta' terminazzjoni ta' kuntratti ta' lokazzjoni (l-Artikolu 1085 CC);

e) kawzi għaž-żamma u għall-irkupru tal-pussess (l-Artikolu 1282 CC);

f) kawzi dwar il-ksur ta' wegħda ta' żwieġ (l-Artikolu 1595 CC);

g) kawzi għall-annullament taż-żwieġ minħabba nuqqas ta' xhieda (l-Artikolu 1646 CC);

h) kawzi għaċ-ċaħda tal-paternità (l-Artikoli 1842 u 1843 CC);

i) kawzi biex persuna tiġi skwalifikata minn suċċessjoni (l-Artikolu 2036 CC);

j) kawzi biex jitnaqqsu rigali li jaqbz u s-sehem tal-beni li t-testatur jista' jiddisponi minnu mill-wirt (l-Artikolu 2178 CC);

k) kawzi biex jiġu riżolti dispożizzjonijiet testamentarji (l-Artikolu 2248 CC); u

l) kawzi biex jiħassru testamenti jew dispożizzjonijiet filhom (l-Artikolu 2308 CC).

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Iva. Il-qorti Portugiżi għandhom ġurisdizzjoni internazzjonali fil-każijiet li ġejjin:

meta l-kawża tista' titressaq quddiem qorti Portugiża f'konformità mar-regoli dwar il-ġurisdizzjoni territorjali Portugiża stabbiliti fil-liġi Portugiża;

meta l-fatt li jkun ta lok għall-kawża, jew il-fatti marbuta magħha, seħħ fuq territorju Portugiż;

meta d-dritt invokat ikun jista' jiġi milqugħ biss permezz tal-kawża proposta fuq territorju Portugiż jew meta jkun hemm diffikultà sinifikanti għall-attur biex jiftaħ il-kawża barra l-pajjiż, għax ikun hemm konnessjoni importanti, personali jew reali, bejn is-suġġett tat-tilwima u s-sistema ġudizzjarja Portugiża.

Ir-regoli ġenerali dwar il-ġurisdizzjoni internazzjonali tal-qorti Portugiżi huma stabbiliti fl-Artikoli 59, 62, 63 u 94 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (*Código de Processo Civil*, CPC).

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Għal tveġiba dettaljata għal din il-mistoqsija, ara l-iskeda informattiva f'din il-paġna intitolata "[Ġurisdizzjoni](#)".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Għal tveġiba dettaljata għal din il-mistoqsija, ara l-iskeda informattiva f'din il-paġna intitolata "[Ġurisdizzjoni](#)".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal perezempju avukat?

Bħala regola, il-partijiet jistgħu jressqu proċedimenti legali quddiem qorti huma stess.

Huwa obbligatorju li wiehed ikun rappreżentat minn avukat fil-każijiet indikati fl-Artikoli 40 u 58 CPC.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Bħala regola, ir-rikors promotur jiġi pprezentat lill-qorti b'mezzi elettronici, f'konformità mat-termeni stabbiliti fl-Ordni Nru 280/2013 tas-26 ta' Awwissu 2009: [↗](#)

Ipproċessar elettroniku ta' kawzi ġudizzjarji

L-Artikolu 144(7) CPC jipprevedi każijiet li filhom ir-rikorsi jistgħu jiġu pprezentati fil-qorti b'wiehed mill-modi li ġejjin:

konsenja lir-registru tal-qorti;

konsenja bil-posta rreġistrata;

konsenja permezz ta' fax.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-lingwa użata fi proċedimenti ġudizzjarji hija l-Portugiż, f'konformità mal-Artikolu 133 CPC.

Ċittadini barranin li jeħtieġ li jinstemgħu f'qorti Portugiża jistgħu jużaw lingwa differenti jekk ma jtkellmex bil-Portugiż.

Format tad-dokumenti proċedurali: b'mod ġenerali, id-dokumenti proċedurali jistgħu jiġu fformulati bil-fomm jew bil-miktub. Il-metodu magħżul għandu jkun dak li jikkorrispondi l-aħjar għall-ghan maħsub (l-Artikolu 131 CPC).

Mezzi ta' preżentazzjoni ta' dokumenti proċedurali quddiem qorti: ara t-tweġiba għall-mistoqsija 7.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Iva, hemm. Minbarra l-formoli stabbiliti fil-leġiżlazzjoni Komunitarja, fil-Portugall hemm formoli speċifiċi għal azzjonijiet eżekuttivi, li jistgħu jinkisbu mill-Portal Cito fil-link li ġej <https://www.citius.mj.pt/portal/Artigos.aspx?CategoryId=24>

Il-liġi nazżjonali tipprevedi li d-dokumenti proċedurali jistgħu jikkonformaw mal-mudelli approvati mill-awtorità kompetenti; madankollu, il-mudelli li jikkonċernaw id-dokumenti tal-uffiċċju tal-qorti biss jitqiesu bħala obbligatorji (l-Artikolu 131 CPC).

L-informazzjoni li ġejja trid tiġi inkluża fil-fajl:

Fir-rikors promotur, l-attur irid:

a) jagħżel qorti u t-taqsima fejn se jiftaħ il-kawża u jidentifika lill-partijiet, jindika isimhom, ir-residenza jew l-uffiċċji registrati. F'dak li jirrigwarda l-attur (u, kull meta jkun possibbli, il-partijiet l-oħrajn), in-numri ta' identifikazzjoni ċivili u tat-taxxa, professjonijiet u postijiet tax-xogħol iridu jiġu pprovduti wkoll;

b) jindika l-indirizz tal-uffiċċju tar-rappreżentant legali tiegħu;

c) jindika t-tip ta' kawża;

d) inizzel il-fatti essenzjali li taw lok għall-kawża u r-raġunijiet fil-liġi li jiffurmaw il-bażi tal-kawża;

e) ifassal ir-rikors;

f) jiddikjara l-ammont tat-talba;

g) jagħżel l-aġent għall-eżekuzzjoni li għandu responsabbiltà biex joħroġ it-taħrika jew ir-rappreżentant legali li jrid imexxi quddiem il-qorti.

Meta jrid jikkontesta kawża, il-konvenut irid:

a) jidentifika l-kawża;

b) jippreżenta r-raġunijiet legali u fattwali għalied qed jikkontesta r-rikors tal-attur;

c) jippreżenta l-fatti essenzjali li l-oġġezzjonijiet imqajma huma bbażati fuqhom; u

d) jissottometti lista ta' xhieda u jitlob forom oħra ta' evidenza. meta l-konvenut jissottometti kontrotalba u l-attur iwieġeb, il-konvenut jifhalla jemenda t-talba oriġinali tiegħu għall-evidenza.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Iva, bħala regola huwa meħtieġ li jifhallsu t-tariffi tal-qorti. L-ispejjeż proċedurali jinkludu t-tariffi tal-qorti, l-imposti u l-ispejjeż tal-parti.

Ir-regoli l-aktar rilevanti dwar l-ispejjeż proċedurali huma essenzjalment stabbiliti fl-Artikoli 145, 529, 530, 532 u 533 CPC u [fir-Regolament dwar l-Ispejjeż Proċedurali](#).

It-tariffi tal-qorti jifhallsu fil-punti li ġejjin (l-Artikolu 14 tar-Regolament dwar l-Ispejjeż Proċedurali):

Każijiet fejn il-hatra ta' rappreżentanza legali hija obbligatorja:

L-ewwel jew l-uniku pagament tat-tariffi tal-qorti jrid jifhallas sa meta jiġi ppreżentat id-dokument proċedurali inkwistjoni.

Jekk it-tieni pagament għandu jifhallas, dan irid jsir fi żmien 10 ijiem min-notifika tas-seduta ta' smiġh finali.

Każijiet fejn il-hatra ta' rappreżentanza legali mhijiex obbligatorja:

Jekk id-dokument jiġi ppreżentat direttament mill-parti, il-ħlas tal-tariffa tal-qorti minħabba fuq tal-kawża huwa dovut biss wara n-notifika, li jispeċifika perjodu ta' 10 ijiem għall-ħlas u l-penali applikabbli jekk il-ħlas ma jsirx.

Simulatur tat-tariffi tal-qorti huwa disponibbli fuq: <http://justica.gov.pt/Servicos/Simulador-Taxas-de-justica>.

It-tariffi tal-avukat huma inklużi fl-ispejjeż tal-parti u jifhallsu mill-parti telliefa f'konformità mal-Artikolu 533 CPC.

Il-partijiet intitolati għall-ispejjeż iridu jibagħtu fattura dettaljata u deskrittiva lill-qorti u lill-parti telliefa, skont it-termini u l-perjodi ta' żmien stabbiliti fl-Artikolu 25 tar-Regolament dwar l-Ispejjeż Proċedurali.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Iva, tista', sakemm tissodisfa l-kundizzjonijiet għall-għoti tal-għajnuna legali.

Il-Liġi Nru 34/2004 tad-29 ta' Lulju 2004, li tirregola [l-aċċess għal-liġi u l-ġustizzja](#), tistabbilixxi r-rekwiżiti biex tintalab l-għajnuna legali u tistabbilixxi l-arranġamenti rilevanti.

It-talba għal għajnuna legali trid tiġi ppreżentata lis-servizzi tas-sigurtà soċjali Portugiżi (*Segurança Social*).

Il-formola għall-preżentazzjoni ta' talba għal għajnuna legali, il-leġiżlazzjoni applikabbli u gwida Prattika jinsabu hawnhekk:

<http://www.seg-social.pt/protecao-juridica>.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ippreżentat korrettement jew le?

Kawża titqies li tkun tressqet uffiċjalment fiż-żmien meta r-rikors promotur jitqies li jkun ġie ppreżentat, kif ġej:

Jekk ir-rikors jiġi ppreżentat b'mod elettroniku, jitqies li jkun ġie ppreżentat fid-data li fiha jintbagħat.

Jekk ir-rikors jiġi kkonsenjat lir-registru tal-qorti, jitqies li jkun ġie ppreżentat fil-ġurnata tal-konsenja.

Jekk ir-rikors jintbagħat bil-posta rreġistrata, jitqies li jkun ġie ppreżentat fid-data li jkun ġie rreġistrat fir-registru tal-posta rilevanti.

Jekk ir-rikors jintbagħat permezz ta' fax, jitqies li jkun ġie ppreżentat fid-data li fiha jintbagħat.

(l-Artikoli 259 u 144 CPC)

Ir-registru tal-qorti huwa responsabbli biex jiehu l-passi xierqa biex iħarrekk lill-konvenut u biex jinforma lill-attur dwar:

il-passi meħuda u, jekk ma ssir l-ebda taħrika, ir-raġunijiet għal dan;

il-preżentazzjoni ta' kwalunkwe difiża, jekk il-konvenut ikun għamel dan.

(l-Artikoli 226 u 575 CPC)

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Iva. Il-partijiet għandhom id-dritt li jeżaminaw u jikkonsultaw il-fajl. Hija r-responsabbiltà tar-registri tal-qorti li jipprovdu din l-informazzjoni (l-Artikolu 163 CPC).

Matul is-seduta ta' smiġh preliminari (permezz ta' avvizi), l-imħallef jippanja l-atti li għandhom jitwettqu matul is-seduta finali, l-għadd ta' sessjonijiet u t-tul probabbli tagħhom, u d-dati rispettivi, wara konsultazzjoni mar-rappreżentanti legali involuti (l-Artikoli 591 u 593 CPC).

Leġiżlazzjoni applikabbli

[Il-Kodiċi Ċivili](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili](#)

Twissija

Il-Punt ta' Kuntatt u l-qrati mhumiex marbuta bl-informazzjoni li tinsab f'din l-iskeda informattiva. It-testi legali fis-seħh u l-emendi sussegwenti tagħhom iridu jiġu kkonsultati wkoll.

L-aħħar aġġornament: 24/08/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Rumanija

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Kwalunkwe persuna li għandha pretensjoni kontra persuna oħra trid tiddepożita rikors mal-qorti tal-ġustizzja li jkollha ġurisdizzjoni fuq il-materja inkwistjoni. Il-materja tista' tiġi riferuta lill-qorti biss wara li tkun tlestiet proċedura minn qabel, jekk il-liġi tipprovdiha espressament. Il-prova tat-tlestija tal-proċedura minn qabel trid tkun mehmuża mar-rikors.

Parti f'tilwima tista' tiddependi wkoll fuq mezzi alternattivi ta' soluzzjoni tat-tilwim.

Il-medjazzjoni hija fakultattiva qabel tmur il-qorti. Matul il-proċedimenti legali, l-awtoritajiet ġudizzjarji huma mitluba li jinfurmaw lill-partijiet bl-għażla u l-vantaġġi tal-medjazzjoni.

Il-medjazzjoni tista' sseħh f'tilwimiet relatati mal-assigurazzjoni, il-protezzjoni tal-konsumaturi, il-liġi tal-familja, il-kawżi ta' responsabbiltà professjonali, it-tilwim industrijali u t-tilwim ċivili b'valur ta' inqas minn RON 50 000, ħlief għal dawk li fir-rigward tagħhom tkun ingħatat sentenza eżekuttiva mill-qorti sabiex jinbdew proċedimenti ta' insolvenza, azzjonijiet relatati mar-reġistru kummerċjali u kawżi li fihom il-partijiet jagħżlu l-proċeduri stabbiliti fl-Artikoli 1.014 - 1.025 jew 1.026 - 1.033 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (ordnijiet ta' ħlas jew talbiet zghar).

Il-partijiet f'tilwima jistgħu jirrikorru wkoll għal arbitraġġ, li huwa ġurisdizzjoni alternattiva privata. Il-persuni b'kapaċità sħiħa li jaġixxu jistgħu jaqblu li jsovlu t-tilwim permezz ta' arbitraġġ, ħlief għal dawk li jirrigwardaw l-istat ċivili, il-kapaċità tal-persuni, il-proċedimenti ta' suċċessjoni, ir-relazzjonijiet familjari u drittijiet li ma jistgħux jiġu decizi mill-partijiet.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Id-dritt ta' azzjoni pekunjarja huwa soġġett għal preskrizzjoni, sakemm ma jiġix stabbilit mod ieħor mil-liġi. Fil-każijiet speċifikament previsti mil-liġi, drittijiet ta' azzjoni oħrajn huma soġġetti wkoll għall-preskrizzjoni estintiva, irrispettivament mis-suġġett tagħhom (l-Artikolu 2501 tal-Kodiċi Ċivili).

Il-perjodu ta' limitazzjoni generali huwa ta' tliet snin, skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 2517 tal-Kodiċi Ċivili.

Skont l-Artikolu 10(1) tal-Ordni ta' Emergenza tal-Gvern Nru 39/2017 dwar kawżi għad-danni fir-rigward ta' ksar tad-dispożizzjonijiet tal-liġi tal-kompetizzjoni u li temenda u tissupplimenta l-Liġi Nru 21/1996 dwar il-kompetizzjoni, b'deroga mill-Artikolu 2.517 tal-Kodiċi Ċivili, id-dritt li titressaq kawża għad-danni jiġi preskritt wara 5 snin.

Il-Kodiċi Ċivili jistabbilixxi perjodi ta' preskrizzjoni speċjali li jippreskrivu ċerti materji, bħal:

il-perjodu ta' limitazzjoni ta' għaxar snin għal drittijiet reali li ma jkunux ġew iddikjarati mil-liġi bħala inderogabbli jew mhux soġġetti għal perjodu ta' limitazzjoni ieħor; kumpens għad-dannu materjali/mhux materjali mgarrab minn persuna b'riżultat ta' tortura jew atti ta' barbariżmu jew, kif applikabbli, permezz ta' vjolenza jew attakk sesswali kontra minuri jew persuni li ma jistgħux jiddefendu ruħhom jew jesprimu r-rieda tagħhom; kumpens għal hsara lill-ambjent;

il-perjodu ta' limitazzjoni ta' sentejn għad-dritt ta' azzjoni li jiddependi fuq relazzjoni ta' (ri)assigurazzjoni; id-dritt ta' azzjoni li jirrigwarda l-ħlas tal-kumpens dovut lill-intermedjarji għas-servizzi pprovduti skont ftehim ta' intermedjazzjoni;

il-perjodu ta' limitazzjoni ta' sena għad-dritt ta' azzjoni relatat mar-rifużjoni ta' ammonti miġbura mill-bejgħ ta' biljetti għal prestazzjoni li ma seħhitx; kejterers jew operaturi tal-lukandi għas-servizzi li jipprovdu; professuri, għalliema, maestri u artisti, għal lezzjonijiet fis-sieġha, fil-ġurnata jew fix-xahar; tobbja, qwiebel, infermiera u spizjara għal zjarat, proċeduri jew mediċini; bejgiegħa bl-immn għall-ħlas ta' merkanzija mibjugħa u provvisti kkonsenjati; haddiema tas-snaġġa' għall-ħlas ta' xogħolhom; avukati, kontra klijenti, għall-ħlas ta' onorarij u spejjeż; in-nutara pubbliċi u l-uffiċjali ġudizzjarji, fir-rigward tal-ħlas tal-ammonti li jkunu intitolati għalihom għall-attivitajiet tagħhom; inginiera, periti, servejers tal-art, kontabilisti u persuni oħrajn li jaħdmu għal rashom, għall-ħlas tal-ammonti li jkunu intitolati għalihom; id-dritt ta' azzjoni li jirriżulta minn ftehim dwar it-trasport tal-merkanzija bl-art, bl-ajru jew bl-ilma kontra t-trasportatur.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ir-regoli dwar il-kompetenza internazzjonali f'tilwim b'implikazzjonijiet transfruntiera huma stipulati fil-Ktieb VII, Proċeduri Ċivili Internazzjonali, tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili. Madankollu, id-dispożizzjonijiet ta' dan il-ktieb japplikaw għall-proċedimenti b'implikazzjonijiet transfruntiera skont id-dritt privat, sakemm ma jiġix stabbilit mod ieħor mit-trattati internazzjonali li ir-Rumanija hija parti fihom, mil-liġi tal-Unjoni Ewropea jew mil-liġijiet speċjali.

F'materji li jikkoncernaw il-kompetenza internazzjonali, il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili jistabbilixxi dispożizzjonijiet li jirrigwardaw, fost l-oħrajn: ġurisdizzjoni li tiddependi fuq id-domicilju jew l-uffiċċju tal-konvenut, prorogazzjoni tal-ġurisdizzjoni favur il-qrati Rumani, ftehimiet għall-għażla tal-qorti, eċċezzjoni għall-arbitraġġ, forum ta' neċessità, ġurisdizzjoni interna, *lis pendens* u rikorsi relatati f'livell internazzjonali, ġurisdizzjoni personali esklużiva, ġurisdizzjoni esklużiva fuq azzjonijiet pekunarji jew ġurisdizzjoni preferenzjali tal-qrati Rumani (l-Artikolu 1066 u s-segwenti tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili).

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Il-ġurisdizzjoni territorjali hija rregolata skont kriterji generali (id-domicilju jew l-uffiċċju tal-konvenut), kriterji alternattivi (filjazzjoni, manteniment, ftehim tat-trasport, ftehim tal-assigurazzjoni, kambjala/ċekk/ċedola/titolu ta' sigurtà, il-konsumaturi, responsabbiltà ċivili skont il-liġi dwar id-danni) jew kriterji esklużivi (proprietajiet, wirt, kumpaniji, azzjonijiet kontra l-konsumaturi), stabbiliti mill-Artikolu 107 u s-segwenti tal-Kodiċi l-Gdid ta' Proċedura Ċivili.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Il-ġurisdizzjoni tal-qorti skont is-suġġett tal-kawża hija stabbilita mill-Artikolu 94 u s-segwenti tal-Kodiċi l-Gdid ta' Proċedura Ċivili u tiddependi fuq in-natura tal-kawża jew l-ammont inkwistjoni.

Bħala qrati tal-*prim'istanza*, il-qrati distrettwali jismgħu rikorsi li huma, skont il-Kodiċi Ċivili, fil-ġurisdizzjoni tal-qorti tal-kustodja u tal-familja; rikorsi għal reġistrazzjoni fir-reġistri tal-istat ċivili; rikorsi relatati mal-amministrazzjoni ta' binjiet/appartamenti/spazji b'aktar minn sular wiehed li huma proprjetà esklużiva ta' persuni differenti u r-relazzjonijiet ġuridici stabbiliti mill-assocjazzjonijiet tas-sidien tad-djar ma' persuni fiżiċi jew ġuridici oħrajn; rikorsi għal evizzjoni; rikorsi relatati ma' ħitan kondivizi u fosos, id-distanza bejn bini u pjantaġġuni, dritt ta' passaġġ, impedimenti, limitazzjonijiet oħrajn li jaffettwaw id-drittijiet tas-

sjeda; rikorsi relatati ma' bidliet fil-konfini u mal-immarrar tal-konfini; rikorsi għall-protezzjoni ta' pussess; rikorsi relatati ma' obbligi affermattivi jew negattivi li ma jistgħux jitkejlu f'termini ta' flus; rikorsi relatati mal-qasma gudiżzarja, irrispettivament mill-valur involut; rikorsi oħrajn li jistgħu jitkejlu f'termini ta' flus, sa u inkluż l-ammont ta' RON 200 000, irrispettivament mill-kapaċità tal-partijiet.

It-tribunali jisingħu, bħala qrati tal-*prim'istanza*, ir-rikorsi kollha li, skont il-liġi, mhumiex fil-guriżdizzjoni ta' qrati oħrajn jew kwalunkwe rikorsi oħrajn li, skont il-liġi, huma fil-guriżdizzjoni tagħhom.

Il-qrati tal-appell jisingħu, bħala qrati tal-*prim'istanza*, ir-rikorsi relatati ma' tilwim amministrattiv u fiskali jew kwalunkwe rikorsi oħrajn li, skont il-liġi, huma fil-guriżdizzjoni tagħhom.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Il-partijiet jistgħu jressqu azzjoni fil-qorti personalment jew permezz ta' rappreżentant, u tali rappreżentanza tista' tkun soġġetta għal-liġi, għal ftehim jew għall-gudikatura. Il-persuni fiżiċi li ma għandhomx il-kapaċità li jaġixxu jiġu rappreżentati minn rappreżentant legali. Il-partijiet jistgħu jiġu rappreżentati minn rappreżentant tal-għażla tagħhom, skont il-liġi, sakemm il-liġi ma titlobx li huma jidhru personalment quddiem il-qorti tal-gustizzja.

Fil-qrati tal-*prim'istanza* u matul l-appelli, il-persuni fiżiċi jistgħu jiġu rappreżentati minn avukat jew institur ieħor. Jekk persuna li mhijiex avukat tagħxi bħala rappreżentant, l-institur jista' jaġmhel biss sottomissjonijiet rigward eċċezzjonijiet proċedurali u s-sustanza tal-kawża permezz ta' avukat, kemm fil-istadju tal-inkjesta kif ukoll matul il-preżentazzjoni tal-argumenti. Bil-għan li jiffassal ir-rikors, jiġu stabbiliti r-raġunijiet għall-appell u jittressaq u jiġi argumentat l-appell, il-persuni fiżiċi għandhom jiġu assistiti u rappreżentati biss, taħt il-piena ta' nullità, minn avukat.

Il-persuni ġuridici jistgħu jiġu rappreżentati quddiem il-qrati tal-gustizzja biss, skont ftehim, minn konsulent legali jew avukat. Bil-għan li jiffassal ir-rikors, jiġu stabbiliti r-raġunijiet għall-appell u jittressaq u jiġi argumentat l-appell, il-persuni ġuridici għandhom jiġu assistiti u, kif applikabbli, irrapreżentati biss, taħt il-piena ta' nullità, minn avukat jew konsulent legali. Id-dispożizzjonijiet imsemmija hawn fuq għandhom japplikaw kif xieraq għal assoċjazzjonijiet, kumpaniji jew entitajiet oħrajn mingħajr personalità ġuridika.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-rikors jiġi rreġistrat u attribwit data speċifika permezz tal-applikazzjoni tat-timbru tad-dhul. Wara r-registrazzjoni, ir-rikors u d-dokumenti ta' akkumpanjament, flimkien ma', fejn xieraq, evidenza ta' kif dawn intbagħtu lill-qorti, jiġu mgħoddija lill-President tal-qorti jew lill-persuna nnominata minn tal-aħħar, li min-naħa tagħhom jieħdu passi immedjati sabiex jistabbilixxu b'mod każwali qorti speċjalizzata, skont il-liġi (l-Artikolu 199 tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili).

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Skont l-Artikolu 12(5) tal-Liġi Nru 304/2004 dwar l-organizzazzjoni tal-gustizzja, ir-rikorsi u d-dokumenti proċedurali għandhom jiffasslu biss bir-Rumen. Ir-rikorsi għandhom isiru biss bil-miktub. L-Artikolu 194 tal-Kodiċi l-Ġdid ta' Proċedura Ċivili jistabbilixxi li r-rikors, iddepożitat personalment jew permezz ta' rappreżentant, li jasal bil-posta, bis-servizz ta' kurrier, b'faks jew skennjat u mibgħut permezz tal-posta elettronika jew bħala dokument elettroniku, għandu jiġi rreġistrat u attribwit data speċifika permezz tal-applikazzjoni tat-timbru tad-dhul.

Skont l-Artikolu 225 tal-Kodiċi l-Ġdid tal-Proċedura Ċivili, jekk kwalunkwe waħda mill-partijiet li jridu jinstemgħu ma tkunx titkellem bir-Rumen, il-qorti għandha tirrikorri għal traduttur legali. Jekk il-partijiet jaqblu, l-imħallef jew l-iskrivan jista' jaġixxi bħala traduttur. Jekk il-preżenza ta' traduttur legali ma tkunx tista' tiġi żgurata, jistgħu jintużaw it-traduzzjonijiet magħmula minn persuni affidabbli li jikkellmu bil-lingwa inkwistjoni. Jekk il-persuna tkun muta, truxa jew truxa u muta jew, għal kwalunkwe raġuni oħra, ma tkunx tista' tesprimi ruħha, il-komunikazzjoni għandha ssir bil-miktub. Jekk il-persuna inkwistjoni ma tistax taqra jew tikteb, għandu jintuża interpretu. Id-dispożizzjonijiet rigward l-esperti għandhom japplikaw kif xieraq għat-tradutturi u l-interpreti.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili ma jipprevedix l-użu ta' xi formoli standardizzati għal talbiet legali. Ir-regoli ġenerali dwar il-proċedura ċivili jistabbilixxu l-kontenut ta' wħud mill-pretensjonijiet tad-dritt ċivili (eż. rikors, difiża, kontrollalba).

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

L-ispejjeż legali huma t-taxxi tal-boll gudiżzarji, l-onorarji tal-avukati, tal-esperti u tal-ispeċjalisti, l-ammonti dovuti lix-xhieda fir-rigward tal-ivvjaġġar u l-ammonti mitlufa bħala riżultat tal-ħtieġa li daww ikkonċernati jidhru quddiem il-qorti, l-ispejjeż tal-ivvjaġġar u tal-akkomodazzjoni, kif ukoll kwalunkwe spejjeż oħrajn meħtieġa għat-tmexxija tajba tal-proċedimenti. Il-parti li titlob l-ispejjeż legali trid tagħti prova tal-ispejjeż u l-ammont tagħhom sa mhux aktar tard mill-aħħar tad-diskussjonijiet dwar is-sustanza tal-kawża. Il-parti telliefa jkollha tħallas l-ispejjeż legali tal-parti rebbieħa, fuq talba ta' din tal-aħħar. Jekk ir-rikors ikun ġie permess biss parzjalment, l-imħallfin għandhom jistabbilixxu sa fejn kull parti tista' tiġi ordnata tħallas l-ispejjeż legali. Jekk ikun meħtieġ, l-imħallfin jistgħu jordnaw it-tpaċija tal-ispejjeż legali. Il-konvenut li jkun irrikonoxxa l-pretensjonijiet magħmula mill-attur fl-ewwel seduta ta' smiġh li l-partijiet ikunu ġew debitament imħarrka għaliha, ma jistax jiġi ordnat iħallas l-ispejjeż legali, hliet meta, qabel il-bidu tal-proċedimenti, l-attur ikun bagħat avviz formali lill-konvenut jew il-konvenut kien legalment f'kontumaċja. Jekk ikun hemm diversi atturi jew konvenuti, huma jistgħu jiġu ordnati jħallsu l-ispejjeż legali b'mod ugwali, proporzjonalment jew kongunt, skont l-istat tagħhom fil-proċedimenti jew in-natura tar-relazzjoni legali bejniethom.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

L-għajnuna legali tista' tinkiseb skont id-dispożizzjonijiet tal-Ordni ta' Emergenza Nru 51/2008 dwar l-għajnuna legali pubblika f'materji ċivili, approvata b' emendi ulterjuri mil-Liġi Nru 193/2008, kif emendata ulterjorment. Il-Kodiċi l-Ġdid ta' Proċedura Ċivili (l-Artikoli 90 u 91) jinkludi dispożizzjonijiet ġenerali dwar l-għajnuna legali.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffiiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Ir-rikors jiġi rreġistrat u attribwit data speċifika permezz tal-applikazzjoni tat-timbru tad-dhul. Wara r-registrazzjoni, ir-rikors u d-dokumenti ta' akkumpanjament jiġu mgħoddija lill-President tal-qorti jew lill-imħallef li jissostitwixxi lill-President, li jieħu passi immedjati sabiex jistabbilixxi b'mod każwali bord.

Il-bord li l-kawża tkun giet assenjata lilu b'mod każwali jivverifika jekk ir-rikors jissodisfax ir-rekwiżiti meħtieġa. Meta r-rikors ma jissodisfax ir-rekwiżiti, il-pretendent jiġi nnotifikat bil-miktub dwar in-nuqqasijiet inkwistjoni. Fi żmien massimu ta' għaxart ijiem minn meta jirċievi l-komunikazzjoni, il-pretendent irid jipprovdi l-informazzjoni addizzjonali jew jaġmhel il-bidliet ordnati, taħt il-piena tal-annullament tar-rikors. Jekk l-obbligi relatati mal-forniment ta' informazzjoni addizzjonali jew mal-emendar tar-rikors ma jiġux issodisfati fit-terminu pprovdut, il-qorti tordna li r-rikors jiġi annullat permezz ta' rapport tas-smiġh maħruġ fl-awli.

Ladarba l-imħallef ikun sab li ġew issodisfati l-kundizzjonijiet legali kollha fir-rigward tar-rikors, huwa jordna, permezz ta' deċiżjoni, li dan jiġi kkomunikat lill-konvenut.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għaliha biex nidher)?

Informazzjoni dettaljata dwar il-kawża tista' tinkiseb mill-uffiċċju tal-arkivju tal-qrati jew mis-siti web tagħhom, jekk disponibbli, fuq <https://portal.just.ro/>. Il-qorti tista' tiddeċiedi dwar rikors biss jekk il-partijiet ikunu ġew imħarrka jew ikunu deħru quddiem il-qorti personalment jew permezz ta' rappreżentant. Il-qorti tipposponi d-deċiżjoni dwar il-kawża u tordna li parti għandha tiġi mħarrka kull meta hija ssib li l-parti assenti ma tkunx giet imħarrka f'konformità mar-rekwiżiti previsti mil-liġi, taħt il-piena ta' nullità. Il-komunikazzjoni tat-taħrikiet u tad-dokumenti proċedurali kollha għandha ssir *ex officio*.

Ladarba l-imħallef ikun sab li ġew issodisfati l-kundizzjonijiet legali kollha fir-rigward tar-rikors, huwa jordna, permezz ta' deċiżjoni, li dan jiġi kkomunikat lill-konvenut, li jiġi infurmat bl-obbligu li jipprezenta difiża, taħt piena, fi żmien ħamsa u għoxrin jum mill-komunikazzjoni tar-rikors. Id-difiża tiġi kkomunikata lill-attur, li jrid jipprezenta risposta għad-difiża fi żmien għaxart ijiem mill-komunikazzjoni u l-konvenut irid jiffamiljarizza ruħu mar-risposta għad-difiża billi jaċċessa l-fajl tal-kawża. Fi żmien tlett ijiem mid-data tal-prezentazzjoni tar-risposta għad-difiża, l-imħallef jistabbilixxi, permezz ta' deċiżjoni, l-ewwel seduta ta' smiġħ, li trid issir fi żmien massimu ta' sittin jum mid-data tad-deċiżjoni tal-qorti, u jordna li l-partijiet jiġu mħarrka. Jekk il-konvenut ma jkun ipprezenta ebda difiża fit-terminu legali jew l-attur ma jkun ipprova risposta għad-difiża fit-terminu legali, malli jiskadi l-perjodu xieraq, l-imħallef jistabbilixxi, permezz ta' deċiżjoni, l-ewwel seduta ta' smiġħ, li trid issir fi żmien massimu ta' sittin jum mid-data tad-deċiżjoni, u jordna li l-partijiet jiġu mħarrka. Fi proċedimenti urġenti, il-perjodi msemmija hawn fuq jistgħu jitqassru mill-imħallef, skont iċ-ċirkostanzi tal-każ. Jekk il-konvenut ikun jirrisjedi barra l-pajjiż, l-imħallef jordna żmien raġonevoli itwal, skont iċ-ċirkostanzi tal-każ.

Il-parti li tkun iddepożitat ir-rikors u rikonnoxxiet id-data tas-seduta ta' smiġħ u l-parti li tkun dehret f'seduta ta' smiġħ ma tiġix imħarrka matul il-proċedimenti kollha quddiem dik il-qorti, minhabba li l-parti inkwistjoni titqies li taf bid-dati tas-seduta ta' smiġħ sussegwenti. Dawn id-dispożizzjonijiet japplikaw ukoll għall-parti li tkun ġiet innotifikata bit-taħrika għal seduta ta' smiġħ minhabba li, f'dan il-każ, il-parti inkwistjoni titqies li taf bid-dati tas-seduta ta' smiġħ ta' wara dik li ġiet innotifikata biha bit-taħrika. It-taħrika ssemmi wkoll li, minbarra n-notifika tat-taħrika, soġġetta għal firma li tirikonnoxxi li waslet, il-parti mħarrka titqies li taf ukoll bid-dati tas-seduta ta' smiġħ ta' wara dik li ġiet innotifikata biha bit-taħrika.

Fl-ewwel seduta ta' smiġħ li l-partijiet ikunu ġew debitament imħarrka għaliha, l-imħallef, wara li jisma' lill-partijiet, irid jistma l-perjodu meħtieġ ta' inkjesta, filwaqt li jqis iċ-ċirkostanzi tal-każ, sabiex b'hekk tkun tista' tingħata deċiżjoni fi żmien ottimali u prevedibbli.

L-aħħar aġġornament: 22/09/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Slovenja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Jista' jkun aktar faċli li tinsab soluzzjoni għal tilwima permezz ta' proċedura alternattiva ta' soluzzjoni għat-tilwim. Metodi ta' soluzzjoni alternattiva għat-tilwim (ADR) jippermettu li tinstab soluzzjoni għal tilwima mingħajr il-htieġa ta' qorti, jew tal-inqas mingħajr deċiżjoni tal-qorti dwar il-mertu tal-kawża. It-tipi ewlenin ta' ADR użati fis-Slovenja jinkludu l-arbitraġġ, il-medjazzjoni u l-kawża quddiem il-qorti f'sens usa' maħsuba biex iwasslu għal ftehim bil-qorti. L-Att dwar Soluzzjoni Alternattiva għat-Tilwim (Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov) jobbliga lill-qrati tal-ewwel u t-tieni istanza biex iħallu lill-partijiet b'tilwima ġeġja minn relazzjonijiet kummerċjali, marbuta max-xogħol, tal-familja u relazzjonijiet ċivili oħra biex jużaw it-tekniki tal-ADR biex jadottaw u jeżegwixxu programm ta' ADR. Skont dan il-programm, il-qrati għandhom l-obbligu jippermettu lill-partijiet jużaw il-medjazzjoni, u possiblament forom oħra ta' ADR ukoll. Il-medjazzjoni hija s-soluzzjoni ta' tilwima bl-għajnuna ta' parti terza newtrali, li ma tistax tagħti deċiżjoni vinkolanti. Il-partijiet jistgħu jaqblu li jikkonkludu ftehim ta' soluzzjoni ta' tilwima f'forma ta' att nutarili direttament infurzabbli, ftehim quddiem il-qorti jew deċiżjoni ta' arbitraġġ ibbażata fuq ftehim. Il-partijiet jistgħu, f'kull ħin matul il-proċedimenti f'qorti ċivili, jikkonkludu ftehim fuq il-kwistjoni tat-tilwima (ftehim bil-qorti). Il-ftehim bil-qorti jikkostitwixxi titolu eżekuttiv.

Aktar tagħrif dwar dan is-suġġett jinsab fit-taqsima "Soluzzjoni Alternattiva għat-Tilwim".

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Il-preskrizzjoni biex tinfetaħ kawża tiddependi fuq in-natura tal-każ. Il-pariri ta' avukat jew ta' avukat tal-għajnuna legali jista' jiċċara d-domandi dwar il-preskrizzjoni u limiti oħra ta' żmien. Aktar tagħrif dwar dan is-suġġett jinsab taħt it-taqsima "Preskrizzjoni Proċedurali".

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Aktar tagħrif dwar dan is-suġġett jinsab fit-taqsima "Il-Ġurisdizzjoni tal-qrati".

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Aktar tagħrif dwar dan is-suġġett jinsab fit-taqsima "Il-Ġurisdizzjoni tal-qrati".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Aktar tagħrif dwar dan is-suġġett jinsab fit-taqsima "Il-Ġurisdizzjoni tal-qrati".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Il-partijiet jistgħu jidher quddiem il-qorti mingħajr bżonn ta' avukat fis-Slovenja, ħlief fi proċeduri li jinvolvu rimedji legali straordinarji, fejn jistgħu jieħdu passi legali biss permezz ta' intermedjarju li jkun avukat, jew jekk il-parti jew ir-rappreżentant legali tiegħu jkun għadda mill-eżami tal-warrant. Jekk il-parti tkun tixtieq avukat, l-intermedjarju jista' jkun, fi proċedimenti quddiem qorti lokali, kull persuna li għandha kapaċità ġuridika sħiħa, filwaqt li quddiem qorti distrettwali jew superjuri jew quddiem il-Qorti Suprema, avukat jew persuna li tkun għaddiet mill-eżami tal-warrant biss tista' tidher għall-parti.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Il-kawża tista' tiġi pprezentata quddiem il-qorti kompetenti bil-posta jew mibgħuta direttament lir-registru tagħha. Ara wkoll it-tweġiba Nru 8.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-lingwa uffiċjali tal-qorti fis-Slovenja huwa s-Sloven. Madankollu, f'żoni fejn hemm minorità etnika Ungeriza jew Taljana, l-Ungeriz jew it-Taljan jiġu meqjusa wkoll bħala lingwa uffiċjali ta' mpar is-Sloven. L-att tal-kawża jrid isir bis-Sloven u ffirmat mir-rikorrent innifsu.

Il-firma originali tar-rikorrent tfisser firma bil-miktub kif ukoll firma sigura elettronika li hija ekwivalenti għal firma bil-miktub.

Għalhekk, rikors kif ukoll att ta' kawża, jridu jiġu pprezentati bil-miktub. Rikors bil-miktub jitqies li huwa dak bil-miktub jew stampat u ffirmat b'id ir-rikorrent stess (rikors f'forma fiżika) jew rikors f'forma elettronika u ffirmat b'firma elettronika ekwivalenti għal firma bil-miktub (rikors f'forma elettronika). Rikors f'forma fiżika jiġi pprezentat bil-posta, permezz ta' teknoloġija tal-komunikazzjoni, mibgħut direttament lill-korp, jew mibgħut minn persuna professjonali fil-qasam tal-prezentata tar-rikorsi. Rikors jista' jiġi pprezentat ukoll bil-faks.

Il-liġi tipprovdi wkoll għar-rikorsi elettronici, jiġifieri rikorsi f'forma elettronika u ffirmati b'firma elettronika ekwivalenti għal firma bil-miktub. Ir-rikorsi elettronici jiddaħħlu fis-sistema ta' informazzjoni ġudizzjarja elektronikament. Is-sistema ta' informazzjoni tavża awtomatikament lir-rikorrent li r-rikors wasal.

Minkejja d-dispożizzjonijiet ġuridici eżistenti (atti u regolamenti ta' implimentazzjoni) marbuta mal-proċeduri ċivili u kummerċjali kollha, attwalment il-proċeduri inklużi fis-sit elettroniku e-Justice(e-Sodstvo) biss jistgħu jinbdeu permezz tal-Internet jew elettronikament: ċerti tipi tal-proċedura ta' infurzar, is-sottomissjoni ta' applikazzjonijiet u l-għotja ta' deċiżjonijiet fi proċedimenti ta' stralc, u s-sottomissjoni ta' proposti għar-registrazzjoni tal-art.

Is-sit elettroniku e-Justice jeżisti fis-Slovenja għal dan il-għan, u jippermetti li jiġi sottomess materjal bil-miktub elettronikament: <https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Fis-Slovenja rikors ma hemmx għalfejn jiġi pprezentat permezz ta' forma speċjali; madankollu jrid ikun fih ċerti elementi rikjesti mill-liġi, uħud japplikaw għar-rikorsi kollha u oħrajn speċifiċi għall-kawża kkonċernata. Għalhekk rikors għandu jinkludi: Referenza għall-qorti, l-ismijiet u r-residenza permanenti jew temporanja tal-partijiet, l-ismijiet tar-rappreżentanti legali jew tal-avukati, is-sugġett tat-tilwima u l-kontenut tad-dikjarazzjoni. Irid ikun fih ukoll in-numru ta' identifikazzjoni personali (EMŠO) tal-parti, jekk hija persuna fiżika rreġistrata fir-reġistru centrali tal-popolazzjoni; numru tat-taxxa jekk il-parti mhix rreġistrata fir-reġistru centrali tal-popolazzjoni iżda hija rreġistrata f'dak tat-taxxa; Jew id-data ta' twelid jekk il-parti mhix rreġistrata fir-reġistru centrali tal-popolazzjoni u l-anqas fir-reġistru tat-taxxa (din l-informazzjoni tinkiseb mill-qorti ex officio). Jekk il-parti hija entità ġuridika, il-kawża trid issemmi l-isem jew l-isem tan-negozju, l-uffiċċju rreġistrat u l-indirizz tan-negozju, u n-numru ta' rreġistrazzjoni jew numru tat-taxxa jekk l-entità ġuridika hija stabbilita s-Slovenja. Jekk il-parti hija kummerċjant waħdieni (persuna li taħdem għal rasha li tmexxi attività bi qligħ fi f'hdan kumpanija organizzata) jew impriża privata (pereżempju tabib, nutar, avukat, bidwi jew persuna fiżika oħra li mhix kummerċjant uniku u tipprattika professjoni), il-kawża trid tiddikjara l-uffiċċju rreġistrat u l-indirizz tan-negozju, u n-numru ta' rreġistrazzjoni jew numru tat-taxxa jekk irreġistrata fis-Slovenja. Il-kawża għandha tinkludi wkoll taba speċifika li tindika s-sugġett ewlieni tal-kawża u t-talbiet ancillari, il-fatti li jsostnu t-talba tar-rikorrent, il-provi għal dawk il-fatti, u l-firma tar-rikorrent. Jekk il-ġurisdizzjoni tal-qorti tiddependi mill-valur tas-sugġett tat-tilwima, u s-sugġett tat-tilwima mhux monetarja, it-talba għandu jkun fiha wkoll il-valur tas-sugġett tat-tilwima. Ir-rikorsi li jridu jiġu nnotifikati lill-parti l-oħra jridu jiġu pprezentati l-qorti f'numru ta' kopji kif rikjesti mill-qorti u mill-parti l-oħra, u f'forma li teħtieġ il-qorti. Dan japplikaw ukoll għad-dokumenti mehmuża.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Iridu jiġihallu tariffi tal-qorti għall-preżentata ta' rikorsi, kontrotalbiet, rikorsi għal divozju bonarju, rikorsi bi proposta għal f'ruġ ta' ordni għal f'has, rikorsi għall-ftuħ ta' kawża mill-ġdid, rikorsi għall-ġbir ta' provi qabel jibdwew proċedimenti ċivili, rikorsi għal tentattiv ta' riżoluzzjoni, rikorsi ta' appell, appelli, rikorsi għall-approvazzjoni ta' verifika, u verifiki. It-tariffi tal-qorti jridu jiġihallu mhux aktar tard mill-għeluq taż-żmien stabbilit mill-qorti fl-ordni ta' f'has tat-tariffi tal-qorti.

Jekk it-tariffa tal-qorti ma tiġihallas fil-limiti ta' dan iż-żmien, u mhemmx kundizzjonijiet li jippermettu t-neħhija jew id-differiment tal-f'has tat-tariffa bin-nifs, il-preżentata titqies irtirata.

L-ispejjeż tal-proċedimenti tal-qorti jiġihallu mill-parti t-telliefa tal-kawża. L-intermedjarji li huma avukati jiġihallu tal-ispejjeż fi ċedimenti ġudizzjarji skont l-Att dwar it-Tariffi tal-Avukati (Zakon o odvetniški tarifi). It-tariffi tal-avukati huma l-ispejjeż totali tas-servizzi tagħhom u l-ispejjeż meħtieġa biex iwettqu xogħolhom, inkluż il-VAT jekk l-avukat huwa rreġistrat għall-VAT fis-Slovenja. Skont ir-regolamenti, avukat irid jagħti irċevuta dettaljata lill-parti jew lill-parti kontraenti għas-servizzi legali mogħtija jew irċevuta li tindika li dak li tħallas bil-quddiem wasal mhux aktar tard minn tmint ijiem wara li ngħata s-servizzi jew tħallas l-ammont bil-quddiem. Is-servizz legali jitqies li twestaq mhux aktar tard mit-tweetiq tal-obbligati kollha min-naħa tal-avukat kif stabbiliti fil-ftehim jew f' deċiżjoni tal-awtorità kompetenti. L-avukat jista' jitlob lill-parti biex tħallas bil-quddiem fuq servizz mitlub u l-ispejjeż marbuta miegħu fl-aħħar tal-proċedimenti.

11 Nista' nitlob għajuna legali?

Il-partijiet jistgħu jitlobu l-għajuna legali, li tingħatalhom jekk jissodisfaw il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Att dwar l-Għajuna Legali (Zakon o brezplačni pravni pomoči, ZBPP). Aktar tagħrif dwar dan is-sugġett jinsab taħt it-taqsim "Għajuna Legali".

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfetħet b'mod uffiiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Kawża titqies li nfetħet meta tasal quddiem il-qorti kompetenti. Meta din tintbagħat bil-posta jew b'telegramma, id-data tal-impustar titqies bħala d-data tan-notifika lill-qorti li lilha tkun indirizzata. Ir-rikorrent ma jirċevix konferma awtomatika li r-rikors wasal. Jekk ir-rikors jasal fil-kaxxa postali tal-qorti, il-ħin li fih jasal fil-kaxxa postali jitqies bħala l-ħin ta' notifika lill-qorti li lilha huwa indirizzat.

L-Att dwar ir-Rikorsi Elettronici (Zakon za vloge v elektronski obliki) jistabbilixxi li r-rikorsi elettronici jidhlu fis-sistema ta' informazzjoni ġudizzjarja elettronikament. F'dan il-każ, il-ħin li fih daħal fil-sistema ta' informazzjoni ġudizzjarja jitqies bħala l-mument ta' notifika lill-qorti li lilha huwa indirizzat. Is-sistema ta' informazzjoni tavża awtomatikament lir-rikorrent li r-rikors wasal.

Irridu ngħidu li, minkejja d-dispożizzjonijiet ġuridici fis-seħħ, mhux attwalment possibbli li tinfetah kawża elettronikament f'kawzi ċivili u kummerċjali, bl-eċċezzjoni ta' proċedimenti li jinvolvu r-reġistru tal-artijiet, l-istralċ u l-infurzar.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Meta l-avvenimenti huma marbuta ma termini ta' żmien prekluzivi, il-qorti twissi lill-parti bil-miktub u tehmeż ukoll avviz li jispjega l-konsegwenzi jekk il-parti tonqos milli ssegwi l-istruzzjonijiet tal-qorti.

Holoq relatati

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

L-aħħar aġġornament: 03/03/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Slovakkja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Għal twegiba għal din il-mistoqsija, ara wkoll it-taqsim: "Soluzzjoni alternattiva għat-tilwim – Is-Slovakkja"

Mhux it-tilwimiet kollha neċessarjament iridu jiġu indirizzati fil-qorti. Il-partijiet għandhom l-ewwel jipprovaw jilħqu ftehim bonarju u jsibu kompromess aċċettabbli għaž-żewġ partijiet. Alternattiva oħra hija li tilwima tissolva permezz ta' medjazzjoni. Medjazzjoni hija attività barra l-qorti fejn il-persuni involuti fil-medjazzjoni jgħid t-tilwima tagħhom, li tirriżulta mir-relazzjoni kuntrattwali tagħhom jew minn relazzjoni legali oħra, bl-assistenza ta' medjatur. Huwa rrakkomandat li l-partijiet jirrikorru għal qorti biss ladarba jkun eżawrew il-metodi alternattivi kollha ta' soluzzjoni tat-tilwim, jew fil-każijiet meta l-objettiv ikun li tinkiseb definizzjoni preċiża tal-pożizzjoni tal-partijiet, tad-drittijiet tagħhom u tar-responsabbiltà reċiproka.

F'ċerti kundizzjonijiet stabbiliti mill-Att dwar l-Arbitraġġ (*zákon o rozhodcovskom konaní*), kif emendat, tribunal tal-arbitraġġ jista' jiddeċiedi f'kawzi li jappartjenu għal:

a) soluzzjoni ta' tilwimiet fuq proprjetà li jirriżultaw minn relazzjonijiet ċivili u kummerċjali domestiċi u internazzjonali, jekk il-post tal-arbitraġġ ikun fir-Repubblika Slovakkja;

b) rikonossiment u eżekuzzjoni ta' deċiżjonijiet ta' arbitraġġ domestiċi u barranin fir-Repubblika Slovakkja.

Jekk it-tip ta' tilwima soġġetta għal proċedimenti ġudizzjarji jkun wieħed li l-Att dwar l-Arbitraġġ ma jeskludix mill-kamp ta' applikazzjoni tiegħu, il-partijiet fil-proċedimenti jistgħu jaqblu, fil-qorti jew barra l-qorti, li jipproċedu b'arbitraġġ. Dan il-ftehim irid jinkludi ftehim ta' arbitraġġ. Ftehim ta' dik ix-xorta mogħti lil

qorti għandu l-effett ta' ritirar tal-pretensjoni u tal-kunsens tal-konvenut għal dak l-irtirar, skont il-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili (*Civilný sporový poriadok*, KPKČ).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Skont il-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili, dritt jiġi preskritt jekk ma jkunx gie eżerċitat fil-perjodu stabbilit mil-liġi. It-termini għall-preżentata ta' pretensjoni jvarjaw skont il-każ.

Il-perjodi ta' limitazzjoni statutorji huma stabbiliti mil-liġi. Il-perjodu ta' limitazzjoni ġenerali huwa ta' tliet snin, li jibda jiddekorri mill-mument meta jkun jista' jiġi eżerċitat għall-ewwel darba d-dritt.

Il-qorti tagħti attenzjoni biss lil dak id-dritt li jkun gie preskritt skont il-liġi fuq suggeriment tad-debitur. Jekk id-debitur joġġezzjona li d-dritt jiġi preskritt skont il-liġi, id-dritt preskritt skont il-liġi ma jkunx jista' jingħata lill-kreditur.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara t-taqsima: "F'liema qorti nista' nressaq pretensjoni? - Is-Slovakkja"

L-awtorità tal-qrati li jiddeberaw fuq materja partikolari hija stabbilita mil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni Ewropea – regolamenti, konvenzjonijiet bilaterali jew multilaterali internazzjonali u, fin-nuqqas tagħhom, leġiżlazzjoni nazzjonali li tirregola l-konflitt tal-liġijiet.

Ir-regoli li jirregolaw l-awtorità tal-qrati Slovakkji huma stabbiliti, fil-livell nazzjonali, mill-Att Nru 97/1963, dwar id-dritt proċedurali u privat internazzjonali (*Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Ir-regola fundamentali tgħid li l-qrati Slovakkji jkollhom ġurisdizzjoni jekk il-persuna li sottomissjoni (pretensjoni) tiġi indirizzata kontra hi jkollha r-residenza jew l-uffiċċju rreġistrat tagħha fir-Repubblika Slovakkja, jew, fil-każ tad-drittijiet ta' proprjetà, jekk hi jkollha proprjetà fil-pajjiż. Dispożizzjonijiet oħrajn jispeċifikaw il-kundizzjonijiet li l-qrati Slovakkji għandhom ġurisdizzjoni soġġetti għalihom. Fir-relazzjonijiet kuntrattwali, il-partijiet jistgħu jistabbilixxu l-ġurisdizzjoni permezz ta' ftehim. F'ċerti każijiet, il-qrati Slovakkji jkollhom ġurisdizzjoni esklużiva, pereżempju, fi proċedimenti relatati ma' drittijiet *in rem* fir-rigward ta' proprjetà immobbli, il-lokazzjoni ta' proprjetà immobbli li tinsab fir-Repubblika Slovakkja, jew fi proċedimenti relatati mar-reġistrazzjoni jew il-validità ta' privattivi, trademarks, disinji u drittijiet oħrajn.

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara t-taqsima: "F'liema qorti nista' nressaq pretensjoni? - Is-Slovakkja"

Skont il-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili, hija l-qorti ordinarja tal-parti li l-pretensjoni hija indirizzata kontra hi (il-konvenut) li għandha l-ġurisdizzjoni sabiex tisma' l-kawża, sakemm ma jkunx stabbilit mod ieħor. Il-qorti ordinarja għal individwu (ċittadin) hija l-qorti li dak iċ-ċittadin ikollu r-residenza tiegħu fid-distrett tagħha u, jekk huwa ma jkollux residenza, tkun tad-distrett fejn jgħix; il-qorti ordinarja għal entità ġuridika hija l-qorti li l-entità ġuridika jkollha s-sede rreġistrata tagħha fid-distrett tagħha u, fil-każ ta' entità ġuridika barranija, il-qorti li l-unità organizzattiva tal-entità tinsab fid-distrett tagħha. Il-qorti ordinarja għall-Istat hija l-qorti li iċ-ċirkostanza li wasslet sabiex jintalab id-dritt seħħet fid-distrett tagħha. Il-qorti ordinarja f'materji kummerċjali hija l-qorti li l-konvenut ikollu s-sede rreġistrata tiegħu fid-distrett tagħha u, jekk huwa ma jkollu ebda sede rreġistrata, il-qorti li huwa jkun involut f'attivitajiet ta' negozju fid-distrett tagħha. Jekk il-konvenut ma jkollu ebda post tan-negozju, il-qorti ordinarja tiegħu tkun il-qorti li l-konvenut ikollu r-residenza tiegħu fid-distrett tagħha.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara t-taqsima: "F'liema qorti nista' nressaq pretensjoni? - Is-Slovakkja"

Ir-regola fundamentali għad-determinazzjoni tal-ġurisdizzjoni sostantiva hija stabbilita fl-Artikolu 12 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili. Bħala regola, fil-prim'istanza, hija qorti distrettwali (*okresný súd*) li għandha l-ġurisdizzjoni. Qorti reġjonali (*krajský súd*) tiddeċiedi biss bħala qorti tal-prim'istanza f'kawżi speċifiċi, pereżempju, f'tilwimiet li jappartjenu lil pajjiż terz jew lil persuni li jgawdu immunità diplomatika u prerogattivi, jekk it-tilwimiet jaqgħu taħt l-awtorità tal-qrati tar-Repubblika Slovakkja. L-Att Nru 371/2004, dwar is-sede u d-distretti tal-qrati fir-Repubblika Slovakkja (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky*) jirregola l-ġurisdizzjoni tal-qrati tar-reġistru, tal-qrati tal-falliment u tal-qrati tal-kompożizzjoni, tal-qrati tal-kambjala u taċ-ċekkijiet, tal-qrati li jiddeċidu dwar kawżi relatati mal-protezzjoni ta' oġġetti ta' protezzjoni industrijali u l-protezzjoni ta' kompetizzjoni ingusta, tal-qorti li tisma' proċedimenti relatati ma' tranżazzjonijiet fil-borża, tal-qorti responsabbli għal kwistjonijiet relatati mal-kura għall-minuri u tal-qorti responsabbli għall-għajnuna legali f'każijiet ta' hteġa finanzjarja.

L-ammont inkwistjoni ma għandu ebda effett fuq liema qorti fir-Repubblika Slovakkja jkollha ġurisdizzjoni biex tiddeċiedi fuq materja partikolari.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Ir-rappreżentanza minn avukat mhijex obligatorja fil-proċeduri ċivili fir-Repubblika Slovakkja.

Il-liġi tippermetti r-rappreżentanza minn avukat f'tipi ta' proċedura magħżula, pereżempju, f'materji ta' falliment, il-protezzjoni tal-kompetizzjoni, imġiba kompetittiva ingusta, id-drittijiet ta' proprjetà intellettuali u fi proċedimenti ta' appell straordinari (l-Artikolu 420 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 125 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili, sottomissjoni tista' ssir biss bil-miktub, fuq karta jew f'forma elettronika. Sottomissjoni magħmula f'forma elettronika sussegwentement trid tintbagħat f'forma stampata fi żmien 10 ijiem, inkella s-sottomissjoni tiġi injorata.

Sottomissjoni magħmula fuq karta trid tiġi ppreżentata fin-numru meħtieġ ta' kontropartijiet.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nippreżentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Minhabba li l-partijiet igawdu pożizzjoni ugwali fil-proċedura ġudizzjarja ċivili, mhux meħtieġ li pretensjoni tiġi ppreżentata bil-lingwa Slovakkja. Il-partijiet huma intitolati li jaġixxu quddiem qorti bil-lingwa materna tagħhom jew b'lingwa oħra li huma jifhem. Il-qorti hija obbligata li tiżgura li huma jkollhom opportunitajiet indaqs biex jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom; jiġifieri li jkollhom ukoll traduzzjoni u interpretazzjoni. Sottomissjoni tista' ssir bil-miktub, fuq karta jew f'forma elettronika.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Ma hemm ebda formola preskritta għall-preżentata ta' azzjoni (rikors għall-bidu tal-proċedimenti).

Ir-rekwiziti ġenerali huma stabbiliti fl-Artikolu 127 tal-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili. It-talba trid tkun iffirmita u tindika b'mod ċar lil liema qorti hija indirizzata, min qiegħed jippreżentaha, għal liema materja tappartjeni u x'qiegħda tfittex. Sottomissjoni trid tiġi ppreżentata bin-numru meħtieġ ta' kontropartijiet u appendiċi, b'tali mod li kontroparti waħda tibqa' fil-qorti u kull parti tircievi kontroparti waħda u appendiċi, kif meħtieġ. Jekk parti tonqos milli tippreżenta n-numru meħtieġ ta' kontropartijiet u appendiċi, il-qorti tagħmel kopji tagħhom aspejjeż tal-parti. Jekk tkun involuta kawża li għadha għaddeja, id-dettalji meħtieġa jinkludu n-numru tal-fajl tal-kawża.

Minbarra r-rekwiziti ġenerali, it-talba għandha tiddikjara l-ismijiet u l-kunjomijiet u, jekk possibbli, anki d-data tat-twelid, in-numru tat-telefon u l-indirizz tar-residenza tal-partijiet jew tar-rappreżentanti tagħhom; informazzjoni dwar il-pajjiż taċ-ċittadinanza tagħhom; deskrizzjoni ġenwina tal-fatti deċiżivi u indikazzjoni tal-prova li l-attur qed jibbaża fuqha; u tagħmilha ċara x'qiegħed iffittex l-attur. Jekk parti tkun entità ġuridika, it-talba trid tiddikjara l-isem jew l-isem tal-kumpanija, l-uffiċċju rreġistrat u n-numru ta' identifikazzjoni, jekk ikun gie assenjat wieħed. Jekk parti tkun entità barranija, trid tiġi mehmuża silta minn reġistru jew xi reġistru ieħor li fiha tkun irreġistrata l-entità barranija mal-pretensjoni. Jekk individwu involut f'attivitajiet ta' negozju jkun parti, it-talba trid tiddikjara l-isem tal-kumpanija, is-sede rreġistrata u n-numru ta' identifikazzjoni, jekk ikun gie assenjat wieħed. Jekk l-Istat ikun parti, it-talba trid tiddikjara indikazzjoni tal-Istat u tal-awtorità tal-Istat rilevanti li se tirrappreżenta lill-Istat.

Sabiex il-proċeduri tal-qorti jsiru aktar flessibbli u sabiex tinghata assistenza lill-partijiet fil-proċedimenti, is-sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja tar-Repubblika Slovakkja (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) jagħti eżempji (formoli) ta' talbiet partikolari għall-bidu tal-proċedimenti. Huwa possibbli li tnizzel eżempju u timlieh. Formola tidderiegi b'mod preċiż lill-attur għall-entrati li jridu jimtlew. Formola mimlija tista' tintbagħat mhux iffirmata jew iffirmata b'firma elettronika ċertifikata bl-użu ta' ċertifikat iċċertifikat. Jekk l-attur jibgħat sottomissjoni mingħajr firma elettronika ċertifikata, huwa obbligat li jissupplimenta din is-sottomissjoni b'sottomissjoni fuq karta.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Il-preżentata ta' talba hija soġġetta għall-ħlas ta' tariffa tal-qorti. Tariffa tal-qorti trid tiħallas mill-parti li tippreżenta t-talba (l-attur/ir-rikorrent), sakemm l-obbligu tiegħu li jħallas it-tariffa tal-qorti ma jkunx ġie rinunzjat fuq talba tiegħu jew jekk huwa jkun eżentat mill-ħlas tagħhom bil-liġi. L-ammont tat-tariffa huwa stabbilit mill-iskeda tat-tariffi tal-qorti, li tikkostitwixxi anness għall-Att Nru 71/1992 dwar it-tariffi tal-qorti u tariffa għal silta mir-reġistru kriminali (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*). L-ammont tat-tariffa jiġi ddikjarat fl-iskeda tat-tariffi, b'ħala perċentwal minn bażi ta' tariffi, jew b'ħala somma fissa. Għandha tiħallas tariffa tal-qorti mal-preżentata ta' pretensjoni. Jekk tariffa pagabbli ma tkunx tħallset mal-preżentazzjoni ta' rikors għall-bidu tal-proċedimenti, il-qorti titlob lil min għandu jħallas sabiex iħallas it-tariffa sa data ta' skadenza stabbilita mill-qorti, ġeneralment għaxart ijiem min-notifika tat-talba; jekk, minkejja t-talba, it-tariffa tibqa' ma tiħallasx fit-terminu stabbilit, il-qorti tissospendi l-proċedimenti. Min iħallas irid jiġi infurmat fit-talba dwar il-konsegwenzi tan-nuqqas ta' ħlas tat-tariffa.

Ir-rappreżentanza minn avukat mhijex obligatorja fil-proċeduri civili fir-Repubblika Slovakkja.

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Ara t-taqsima: "Għajnuna Legali – Is-Slovakkja".

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġie ippreżentat korrettement jew le?

Azzjoni titqies b'ħala li tressqet dakinhar li tiġi ppreżentata fil-qorti. Il-qorti tipprovi konferma lill-attur li l-azzjoni tiegħu tressqet u ġiet irreġistrata fir-reġistru tal-qorti.

13 Ninghata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Qorti titlob lill-parti sabiex tissupplimenta jew tikkoreġi sottomissjoni skorretta, inkompleta jew inkomprensibbli f'terminu li jiġi stabbilit mill-qorti, iżda li ma jridx ikun iqsar minn għaxart ijiem. Sottomissjonijiet oħrajn li l-kontenut tagħhom ma jipprovdix id-dettalji meħtieġa għal azzjoni għall-bidu tal-proċedimenti, jekk ma jiġux ikkoreġuti jew supplimentati kif xieraq, jiġu injorati mill-qorti.

Il-partijiet u r-rappreżentanti tagħhom għandhom id-dritt li jikkonsultaw fajl ta' kawża fil-qorti u jagħmlu siltiet, kopji u fotokopji tiegħu, jew inkella jistgħu jitolbu lill-qorti tagħmel fotokopji għalihom, a spejjeż tagħhom.

Fit-tnejn għal seduta ta' smiġh, il-qorti tinnotifika rikors għall-bidu tal-proċedimenti (azzjoni) lill-intimat (konvenut), flimkien ma' kontroparti tal-pretensjoni u l-appendiċi tagħha. Din in-notifika ssir personalment u l-partijiet iridu jinghataw struzzjonijiet xierqa. Il-qorti tibgħat id-dikjarazzjoni tal-intimat lill-pretendent mingħajr dewmien. Jekk tkun meħtieġa min-natura tal-materja jew miċ-ċirkostanzi tal-każ, qorti tista' tobbliga lill-intimat, permezz ta' riżoluzzjoni, sabiex jipprovi d-dikjarazzjoni bil-miktub tiegħu dwar il-materja u, f'każ li ma jaqbix kompletament mal-pretensjoni, jiddikjara fid-dikjarazzjoni tal-fatti tiegħu dawk il-fatti li huma deċiżivi għad-difiża tiegħu, jehmeż id-dokumenti li qed jappella kontribom u jidentifika l-prova sabiex jiddokumenta l-pretensjonijiet tiegħu. Il-qorti tistabbilixxi terminu għall-preżentazzjoni tad-dikjarazzjoni.

Sakemm il-Kodiċi tal-Proċedura Kontenzjuża Ċivili jew regolament speċifiku ieħor ma jistabbilix mod ieħor, qorti tordna seduta ta' smiġh dwar il-materja inkwisjoni, sabiex tiddelibera dwar il-materja, li hija tħarek lill-partijiet u lil parteċipanti oħrajn li l-preżenza tagħhom hija meħtieġa għaliha.

L-aħħar aġġornament: 22/04/2022

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Finlandja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Xi drabi, jaf ikun aħjar jekk tirrikorri għal proċedura alternattiva. Ara ["Medjazzjoni fl-Istati Membri"](#) u ["Medjazzjoni fl-Istati Membri - il-Finlandja"](#).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Għal tipi differenti ta' kawzi japplikaw termini preskrittivi differenti. Tista' tikseb aktar informazzjoni dwar it-termini preskrittivi mingħand avukat jew billi tirrikorri għand l-Uffiċċju tal-Għajnuna Legali (oikeusaputoimisto).

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara ["Guriżdizzjoni – Il-Finlandja"](#).

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tghix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara ["Guriżdizzjoni – Il-Finlandja"](#).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara ["Guriżdizzjoni – Il-Finlandja"](#).

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, b'hal pereżempju avukat?

L-individwi privati biss jistgħu jressqu kawża ċivili quddiem il-qorti mingħajr konsulenza legali. Madankollu, f'kawzi kumplessi, jaf ikun jaqbillek li jkolluk l-assistenza ta' avukat.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-reġistri tal-qorti huma l-ewwel punti ta' kuntatt.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nippreżentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-lingwi użati fil-proċedimenti fil-qorti Finlandiżi huma l-Finlandiż u l-Iżvedviż. Il-pretensjonijiet (rikorsi għal ċitazzjonijiet) iridu jsiru bil-miktub u normalment bil-Finlandiż. Fil-Gżejjer Åland, irid jintuża l-Iżvedviż. Iċ-ċittadini tal-Finlandja, l-Iżlanda, in-Norveġja, l-Iżvezja u d-Danimarka jistgħu, jekk ikun meħtieġ, jużaw il-lingwa proprja tagħhom. Il-pretensjonijiet jistgħu jintbagħtu permezz ta' faks jew bil-posta elettronika. Għal ċerti tipi ta' proċedimenti, hemm ukoll il-possibbiltà li jintuża l-ipproċessar awtomatiku. Ara ["Ipproċessar awtomatiku – Il-Finlandja"](#).

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Ma teżisti l-ebda formola speċjali. Il-pretensjoni tiegħek trid tindika b'mod ċar dak li qed titlob u r-raġunijiet għat-talba. B'ħala regola ġenerali, mal-pretensjoni tiegħek għandek teħmeż kwalunkwe kuntratt, dokument relatat ma' xi impenji jew evidenza miktuba oħra li tkun beħsiebek issejjes it-talba tiegħek fuqha.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Meta l-kawża tkun ingħalqet, il-qorti titolbok thallas tariffa tal-amministrazzjoni. L-ammont ta' din it-tariffa jiddependi mill-istadju tal-proċedimenti li fiha tkun inqatgħet is-sentenza. Ċerti kawżi jistgħu jiġu solvuti bis-saħħa tal-evidenza miktuba biss. Madankollu, fil-biċċa l-kbira tal-kawżi, ma tkunx tista' tittejjer deċiżjoni qabel ma jsir is-smiġ. Għal aktar informazzjoni, żur: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/en/index/asiointitajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksutyleisissatuomioistuimissa.html>

Id-drittijiet tal-avukat u d-data meta għandhom jiġi jstgħu, jiġu stabbiliti f'kuntratt u mhumiex soġġetti għal xi regoli speċifiċi.

11 Nista' nitlob għajna legali?

L-eligibbiltà għall-għajna legali tiddependi mill-livell tal-introjtu tiegħek. L-għajna legali ma tingħatax għal kawżi żgħir. Għal aktar informazzjoni, żur: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod ufficiali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Id-data li fiha l-qorti tirċievi r-rikors tiegħek għal ċitazzjoni tikkostitwixxi l-bidu tal-proċedimenti. Fuq talba, il-qorti tista' tibgħat konferma tal-irċevuta.

Madankollu, il-qorti ma tistax tipprovi konferma dwar jekk il-kawża ġiex introdotta b'mod adegwat jew le.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fiha ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Il-qorti tibqa' żżomm lill-partijiet interessati informati bl-andament tal-kawża u tipprovdilhom skeda ta' żmien temporanja għal dak li jkun se jiġri. Huwa wkoll possibbli li tikkuntattja inti stess lill-qorti biex tikseb aktar tagħrif dwar l-andament tal-proċedimenti tiegħek.

L-aħħar aġġornament: 10/05/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Svezja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Jista' jkun aħjar li tuża sistemi għas-soluzzjoni alternattiva tat-tilwim, bħall-[medjazzjoni](#).

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

F'ċerti każijiet hemm dispożizzjonijiet li jgħidu li l-każ irid jitressaq f'ċertu perjodu ta' żmien, inkella jista' jkun tard wisq biex wieħed jittlob għall-ħlas ta' dejn, pereżempju. Il-perjodu ta' żmien sabiex titressaq kawża l-qorti tvarja skont it-tip ta' każ inkwistjoni. Il-mistoqsijiet marbuta mal-perjodu ta' żmien sabiex titressaq kawża jista' jwiegħbhom konsulent legali jew konsulent dwar l-affarijiet tal-konsumatur, pereżempju.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

L-informazzjoni dwar il-ġurisdizzjoni tal-qorti tinsab [hawnhekk](#).

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Fejn tgħix int, fejn tgħix il-parti l-oħra, u fatturi oħra jistgħu jkunu importanti fejn se titressaq il-kawża. Tista' ssib aktar informazzjoni [hawnhekk](#).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont miġjub?

In-natura tal-każ, l-ammont kontestat u ċirkostanzi oħra jistgħu jkunu importanti fid-determinazzjoni tat-tip ta' qorti li quddiemha se titressaq il-kawża. Tista' ssib aktar informazzjoni [hawnhekk](#).

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

L-individwi jistgħu jiffu kawża l-qorti b'inizjattiva tagħhom stess. Għalhekk mhommx bżonn ta' rappreżentant jew ta' avukat fl-Isvezja. Mhommx monopolju tal-avukati fis-sens li r-rappreżentant legali jew il-konsulent irid ikun bilfors avukat.

Fil-qosor, persuna tista' tiffaħ kawża waħedha, mingħajr ma tqabbad avukat.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Irid jitressaq rikors quddiem il-qorti. Dan jista' jiġi pprezentat fir-registru tal-qorti, impustat fil-kaxxa tal-ittri jew fil-kaxxa tal-posta, mogħti lill-uffiċjali tal-qorti, jew miqiegħut lill-qorti bil-posta.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Fl-Isvezja, il-lingwa tal-qorti hija l-Isvediz. Rikors għalhekk irid ikun miktub bl-Isvediz. Jekk id-dokument ġie pprezentat fl-lingwa oħra, madankollu, f'ċerti każijiet il-qorti tista' tordna l-parti biex iġġib traduzzjoni tiegħu. F'ċerti każijiet eċċezzjonali, il-qorti tista' tittraduci d-dokumenti hija stess.

Rikors irid jiġi pprezentat bil-miktub u ffirmat personalment. Jekk ir-rikors ma jiġi ffirmat personalment iżda jiġi pprezentat bil-faks jew posta elettronika, pereżempju, l-qorti trid titlob il-konferma tar-rikors permezz ta' dokument oriġinali ffirmat. Jekk din il-konferma ma tasalx, ir-rikors jiġi miċħud.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiffaħ kawża, jew jekk m'hommx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Mhommx rekwiżit li jgħid li jridu jintużaw formoli speċjali biex tinfetaħ kawża. Hemm formola għar-rikors għall-kawżi civili li tista' tintuża irrispettivament mill-ammont involut fit-tilwima inkwistjoni. Il-formola hija disponibbli mis-sit elettroniku tal-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali Svedizi bl-[Isvediz](#) u bl-[Ingliz](#).

Rikors irid ikun fih informazzjoni dwar il-partijiet, it-talbiet, il-baži għat-talbiet, informazzjoni dwar il-provi li qed jintużaw u x'se turi kull biċċa prova, u informazzjoni dwar iċ-ċirkostanzi li jagħtu ġurisdizzjoni lill-qorti biex tisma' l-kawża.

Il-provi bil-miktub li fuqhom hija bbażata l-kawża jridu jiġu pprezentati flimkien mar-rikors.

Jekk ir-rikors ma jkunx komplut, il-qorti trid titlob informazzjoni addizzjonali. Jekk din l-informazzjoni addizzjonali ma tasalx, ir-rikors jiġi miċħud.

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Ir-rikorrent irid iħallas tariffa għar-rikors fil-kawżi civili. It-tariffa tiħallas lill-qorti distrettwali ("tingsrätt") meta jiġi pprezentat ir-rikors. It-tariffa hija ta' SEK 450 (madwar EUR 50). Jekk it-tariffa ma tiħallasx, il-qorti tibgħat ordni lir-rikorrent biex iwettaq l-obbligu ta' ħlas. Jekk minkejja dan il-ħlas ma jsirx, ir-rikors jiġi miċħud.

Il-mistoqsijiet dwar il-ħlas tal-ispejjeż tal-avukati huma kwistjoni li trid tiġi miftiehma bejn il-klijent u l-avukat. Din hija użanza kemm għal talbiet ta' ħlas bil-quddiem u minħabba fatturi sussegwenti għax-xogħol li diġa sar. Hemm regoli speċjali għall-każijiet fejn tingħata l-għajna legali.

11 Nista' nitlob għajna legali?

Tista' ssib aktar informazzjoni [hawnhekk](#).

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod ufficiali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Fl-Isvezja, każ jitqies li tressaq fid-data meta r-rikors jasal quddiem il-qorti. Ir-rikors jitqies li wasal quddiem il-qorti fid-data meta d-dokumenti jew in-notifika ta' oġġett tal-posta mħallas li fiha d-dokumenti tasal quddiem il-qorti jew għand ufficial debitament awtorizzat.

Jekk jista' jiġi meqjus li d-dokumenti, jew in-notifika tagħhom, ġew ipprezentati lir-registru tal-qorti jew isseparati għall-qorti fl-uffiċċju tal-posta f'ċerta data, huma jitqiesu li waslu f'dik id-data jekk jaslu għand ufficial debitament awtorizzat fil-ġurnata tax-xogħol li jmiss.

L-ebda konferma ma toħroġ awtomatikament li tgħid li l-każ jitqies li tressaq korrettament. Informazzjoni dwar dan, madankollu, tista' tinkiseb permezz ta' kuntatt mal-qorti, pereżempju bit-telefown.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Skont id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Svediż tal-Proċedura Ġudizzjarja ("rättegångsbalken") il-qorti trid thejji skeda biex tidda tittratta l-każ malajr kemm jista' jkun. Jista' jkun hemm, madankollu, xi każijiet fejn mhemmx bżonn titlesta skeda. F'bosta każijiet, fit hemm bażi biex titlesta skeda sakemm ma tasal ir-risposta tal-konvenut.

Dejjem tista' tinkiseb informazzjoni dwar it-trattament tal-kawża permezz ta' kuntatt mal-qorti, pereżempju bit-telefown.

Holoq

[II-Ministeru tal-Ġustizzja \(Justitiedepartementet\)](#)

[L-Amministrazzjoni tal-Qrati Nazzjonali tal-Isvezja \(Domstolsverket\)](#)

[II-Bord Nazzjonali Svediż dwar it-Taxxa \(Riksskatteverket\)](#)

L-aħħar aġġornament: 17/11/2015

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - L-Ingilterra u Wales

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Fl-Ingilterra u Wales, il-Gvern irid li n-nies ikunu jistgħu jsovlu t-tilwim b'mod rapidu, effiċjenti u kosteffettiv u jrid li jkollhom firxa ta' għażliet disponibbli, u mhux jiddependu biss fuq il-qrati. Is-Soluzzjoni Alternattiva għat-Tilwim (Alternative Dispute Resolution - ADR) tirrigwarda s-soluzzjoni tal-problemi aktar milli timponi soluzzjonijiet, u f'hafta każijiet tista' twassal għal soluzzjonijiet kreattivi u estensivi għal kwistjonijiet li ma jistgħux jiġu indirizzati fil-proċess tal-qorti. Eżempji ta' ADR jinkludu Medjazzjoni u Arbitraġġ; il-MoJ (Ministry of Justice - Ministeru tal-Ġustizzja) għandu wkoll paġna ta' riferiment ta' [medjaturi mħarġin](#) li jipprovdu medjazzjoni għal tariffa fissa varjabbli. Hemm ukoll servizz ta' medjazzjoni bit-telefown bla ħlas li huwa offrut f'Kawzi ta' Perkors għal Talbiet Żgħar ikkontestati sakemm il-partijiet jaqblu. Jekk il-partijiet jippruvaw l-ADR, u l-kwistjoni ma tiġix konkluzja, ma hemm xejn li jipprekludi li l-każ jitkompla permezz ta' proċess tal-qorti.

Jekk tmur il-qorti, il-proċedura hija rregolata mir-[Regoli dwar il-Proċedura Ċivili \(Civil Procedure Rules\)](#).

L-informazzjoni ta' hawn taħt tista' tgħinek tiddeċiedi kif l-aħjar issolvi t-tilwima tiegħek; din ser tagħtik biss idea ġenerali ta' x'jista' jiġri. Ma tispjegax kollox dwar ir-regoli, l-ispejjeż u l-proċeduri tal-qorti li jistgħu jaffettwaw tipi differenti ta' talbiet b'modi differenti. Għandek tiftakar ukoll li anki jekk tirbaħ il-kawża tiegħek il-qorti ma tistax tiggarrantixxi li inti se tieħu l-flus dovuti lilek.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Hemm limiti ta' żmien jew perjodi ta' preskrizzjoni li matulhom għandha titressaq kawża quddiem il-qorti. Il-perjodu ta' preskrizzjoni ġenerali huwa sitt snin mid-data rilevanti, pereżempju d-data tal-ksur tal-kuntratt jew meta jkun għarbu d-danni jew, xi kultant, meta tkun giet skoperta xi ħsara. Perjodi oħra ta' preskrizzjoni jinkludu sena għal malafama jew tliet snin għal negliġenza klinika u offiża fuq il-persuna. Xi wħud mill-perjodi ta' preskrizzjoni, iżda mhux kollha, jistgħu jinsabu fl-[Att tal-1980 dwar il-Preskrizzjoni \(Limitation Act 1980\)](#). Il-kwistjoni tal-limiti ta' żmien tista' tiġi oċarata ma' avukat, konsulent legali jew Uffiċċju ta' Konsulenza għaċ-Ċittadini (Citizens Advice Bureau) fir-Renju Unit.

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet għandek tavrificina l-qorti fl-Istat Membru fejn inqalghet it-tilwima. Hemm xi eċċezzjonijiet għal din ir-regola li jiddependu fuq is-suġġett tat-tilwima[1] u hemm proċedura Ewropea għal Talbiet Żgħar ibbażata primarjament fuq il-karta. Aktar informazzjoni hija disponibbli miċ-[Ċentru għall-Konsumatur Ewropew tar-Renju Unit \(UK European Consumer Centre\)](#).

[1] Każijiet li jinvolvu obbligi kuntrattwali, danni, kuntratti tal-konsumatur u tal-impjeg, privattivi/trademarks u sjeda jew kiri ta' proprjetà immobbli.

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

[II-Parti 7](#) tas-CPR u l-Gwida għall-Prattika (Practice Directions) mehmuża jistgħu jgħinu biex jiġi ddetminat kif u fejn għandhom jinbdeu il-proċedimenti.

Il-paġna "[Ġurisdiżjoni](#)" (Jurisdiction) tipprovdi aktar informazzjoni dwar il-qorti partikolari fl-Ingilterra u Wales fejn għandha ssir talba. Id-dettalji dwar l-indirizzi tal-qrati jinsabu fuq is-[sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja](#).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Għal darb'oħra, il-Parti 7 u l-paġna "[Ġurisdiżjoni](#)" se jipprovdu aktar informazzjoni dwar il-qorti partikolari fl-Ingilterra u Wales fejn għandha ssir talba. Id-dettalji dwar l-indirizzi tal-qrati jinsabu fuq is-[sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja](#).

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

M'hemm l-ebda rekwiżit għal persuna li titlob il-parir ta' avukat, jew li tkun irrapprezentata minn wiehed; f'każ sempliċi ta' dejn inti tista' ma tarax il-htiega li tikkonsulta avukat. Bħala regola ġenerali, madankollu, jekk it-talba tiegħek hija għal somma ta' aktar minn £10 000 u, b'mod partikolari, jekk tinkludi talba għal kumpens ("danni"), huwa rakkomandat li titlob parir ta' avukat.

Jekk l-ammont li qed titlob huwa £10 000 jew inqas u huwa kkontestat, tista' tieħu lil xi ħadd fis-seduta tal-qorti biex jitkellem f'ismek. Dak li jissejjaħ "rapprezentant mhux espert" jista' jkun konjuġi, qarib, ħabib jew konsulent.

Tipi oħra ta' talbiet, pereżempju talbiet għal offiża fuq il-persuna, jistgħu jkun aktar ikkumplikati u jista' jkun preferibbli li tikseb xi għajna u parir professjonali irrispettivament mill-valur tat-talba tiegħek.

Għal hafta tipi ta' talbiet hemm "protokoll ta' qabel l-azzjoni" [1] li jistabbilixxi l-passi li l-qorti tistenna li tkun hadt **qabel** tagħmel it-talba tiegħek. Dan jinvolvi affarijiet bħal li tikteb lill-persuna li qed tagħmilha t-talba biex tistabbilixxi d-dettalji tat-talba tiegħek, tiskambja xi evidenza, li jippermettilha tara r-rekords mediċi tiegħek jekk it-talba tiegħek hija għal offiża fuq il-persuna u tippruvaw taqblu fuq l-espert mediku li ser tuzaw.

F'takar li trid ukoll tagħti prova tat-talba tiegħek. Biex tagħmel dan ikollok bżonn evidenza, pereżempju rapport mit-tabib tiegħek, jew dikjarazzjonijiet minn xhieda li raw l-incident tiegħek. Jeħtieġ ukoll li tagħmel valutazzjoni realistika tal-ammont ta' danni li qed titlob. Tista' tiffiranka l-hin u l-flus billi l-ewwel tistaqsi lil avukat jew konsulent jekk jaqbillex tagħmel talba u, jekk iva, kif l-aħjar li tipprepara, x'evidenza għandek bżonn u x'ammont ta' danni għandek titlob. Jekk qed tagħmel talba f'isem kumpanija b'responsabbiltà limitata, jista' jkollok bżonn avukat biex imur għas-seduta f'ismek. Dan jiddependi fuq kemm qed titlob flus u fuq it-tip ta' seduta.

[1] hemm għadd ta' protokoll oħra ta' qabel l-azzjoni, bħal fil-każ ta' tilwim dwar il-kostruzzjoni u l-inginerija, il-malafama, is-soluzzjoni ta' tilwim kliniku, in-negliġenza professjonali, u l-istħarriġ ġudizzjarju. Kopji ta' dawn kollha huma disponibbli minn qorti jew mis-sit web tal-[Ministeru tal-Ġustizzja \(Ministry of Justice\)](#).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ir-regoli relatati mal-ftuħ ta' proċedimenti ċivili jinsabu fil-parti 7 tar-Regoli dwar il-Proċedura Ċivili[1], li għandhom jinqaw flimkien mal-gwida għall-prattika li takkumpanjahom. Ir-regola bażika hija li, fl-assenza ta' kwalunkwe regola jew gwida Prattika, talba fl-Ingilterra u Wales tista' titressaq fi kwalunkwe centru ta'

seduti tal-Qorti tal-Kontea (County Court); fil-prattika, talbiet ta' flus biss lill-qorti tal-kontea (County Court) għandhom jiġu sottomessi online jew jintbagħtu bil-posta lill [Money Claims on Line](#) f'Salford; *hemm [proċedura online](#) komplementari għal talbiet għal pussess* ukoll.

Ċerti talbiet bħal dawk imressqa taħt il-proċedura tal-Att dwar il-Kreditu tal-Konsumatur (Consumer Credit Act)[2] għandhom jittressqu fiċ-ċentru tas-seduti tal-Qorti tal-Kontea (County Court) fejn il-konvenut jgħix jew iwettaq in-negozju tiegħu. Xi ċentri tas-seduti għandhom faċilitajiet elettronici għall-komunikazzjoni; ir-regoli f'dan ir-rigward jinsabu fil-parti 5 tas-CPR u fil-[gwiða għall-prattika](#) li takkumpanjaha, b'regoli speċjali għall-Qorti Għolja (High Court). Id-dettalji għall-Qorti Għolja (High Court) jistgħu jinsabu online [hawnhekk](#).

Il-persunal tal-Qorti ma jistax joffri pariri dwar il-validità ta' talba u lanqas dwar kemm hu xieraq il-kors ta' azzjoni tiegħek. Inti tista' tiegħu parir mingħand l-Uffiċċju ta' Konsulenza għaċ-Ċittadini (Citizens Advice Bureau) jew miċ-Ċentru tal-Liġi (Law Centre) tiegħek.

[1]Op cit

[2] CPR PD 7B5

8 B'liema lingwa nista' naghmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-forma jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

It-talbiet għandhom isiru bil-miktub u bl-Ingliż, għalkemm jeżistu faċilitajiet bil-Welsh għal [dawk li jikkellmu bil-Welsh](#). Kif għie nnutat hawn fuq, hemm lok għal komunikazzjoni elettronika mal-qrati, kemm biex jiġu pprezentati t-talbiet kif ukoll biex isiru rikorsi għal miżuri proviżorji, kif ukoll għal komunikazzjoni generali mal-Qorti. Gwiða dwar dan tista' tinstab [hawnhekk](#).

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Ġeneralment, biex tressaq talba trid timla [I-Formola N1](#); jeżistu formoli oħra għal materji speċifiċi bħall-pussess. Il-formola N1 tinkludi noti ta' gwiða għar-rikorrent. Tista' titlob l-għajjnuna minn l-Uffiċċju ta' Konsulenza għaċ-Ċittadini (Citizens Advice Bureau). In-noti ta' gwiða jagħtu dettalji tal-informazzjoni li għandek tinkludi mat-talba tiegħek. Meta tagħmel it-talba bil-posta, għandek tagħmel kopja waħda għalik, waħda għall-qorti u waħda għal kull konvenut li kontrih tkun ressaqt talba. Il-qorti tinnotifika kopja ssiġillata lill-konvenuti.

Hemm għadd ta' formoli oħra li għandhom jintużaw f'tipi ta' proċedimenti oħrajn jew għal stadji aktar tard ta' talba. Dawn ukoll huma disponibbli minn qorti jew mis-sit web tal-[Ministeru tal-Ġustizzja \(Ministry of Justice\)](#).

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Normalment ikollok tħallas tariffa biex tiftaħ it-talba tiegħek. Il-livell tat-tariffa jkun jiddependi mill-ammont li qed titlob. Jekk il-konvenut ma jhallasx wara li tingħata s-sentenza, jew jekk jgħid li l-flus mhumiex dovuti u t-talba tiegħek tipproċedi bħala kawża "difiza" (ikkontestata), jista' jkollok tħallas aktar tariffi. Jekk tirbaħ il-każ tiegħek, it-tariffi jidjiedu mal-ammont li jkollu jagħtik il-konvenut. Inti tista' wkoll tingħata xi hlasijiet bħala kumpens għal ħin mitluf mix-xogħol, għalkemm dan mhux neċessarjament ikopri l-ammont totali li tkun tlift.

F'ċerti ċirkostanzi, pereżempju jekk inti qed tirċievi appoġġ għad-dhul, tista' titlob eżenzjoni mill-hlas tat-tariffi. Id-dettalji kompluti tat-tariffi tal-qorti jistgħu jinkisbu f'fuljett fuq [is-sit web tal-Ministeru tal-Ġustizzja \(Ministry of Justice\)](#). Hawnhekk se ssib ukoll dettalji dwar meta jista' ma jkunx meħtieġ li tħallas tariffa.

Jista' jkun hemm spejjeż oħrajn. Jekk il-konvenut jiddefendi t-talba tiegħek jista' jkollok bżonn ta' xhieda biex jgħinuk tgħid lill-qorti x'għara. Jista' jkollok tħallas l-ispejjeż tal-ivvjaġġar tagħhom lejn u mill-qorti u l-flus li kieku kienu jaqilgħu dakinhar. Madankollu, jekk tirbaħ, il-qorti tista' tordna lill-konvenut iħallas dawk l-ispejjeż.

Jista' jkollok bżonn ukoll tikseb rapport minn espert bħal tabib, mekkanik jew servejer. Jista' jkollok bżonn ukoll titlob lil dan l-espert biex jattendi seduta tal-qorti biex jagħti evidenza f'ismek. Inti se jkollok tħallas l-ispejjeż u l-onorari tal-esperti iżda, għal darb'oħra, jekk tirbaħ, il-qorti tista' tgħid lill-konvenut biex iħallashom hu.

Jekk it-talba tiegħek hija għal ammont fiss ta' flus ("ammont speċifikat") u l-konvenut huwa individwu li jiddefendi t-talba tiegħek, it-talba tiegħek tista' tiġi ttrasferita lill-qorti lokali tal-konvenut. Dan jista' jfisser li jkollok tivvjaġġa xi distanza għal kull seduta li ssir. Jekk tirbaħ il-każ, jista' jkun li tkun tista' titlob l-ispejjeż tal-ivvjaġġar tiegħek u xi haġa għad-dhul mitluf tiegħek.

L-ammonti li jistgħu jiġu mitluba għall-kostijiet tax-xhieda, tal-esperti u tal-pariri legali huma limitati fil-perkors għal talbiet żgħir.

Jekk l-Ingliż mhux l-ewwel lingwa tiegħek u jkollok bżonn interpretu, il-qorti ma tkunx tista' tgħinek issib wieħed. Inti trid tagħmel dan waħdek u trid tħallas ukoll it-tariffi ta' dan l-interpretu.

It-tariffi tal-avukati normalment ikunu jistgħu jithallsu meta tintemm il-kawża. Jekk inti tirbaħ il-każ tiegħek, il-qorti tista' tordna lill-konvenut iħallas parti mit-tariffi jew it-tariffi kollha tal-avukati tiegħek. Madankollu, jekk għandek avukat u t-talba tiegħek hija għal inqas minn £5 000, normalment ikollok tħallas inti għall-għajjnuna tiegħu, anke jekk tirbaħ il-kawża tiegħek. Għandek iżżomm f'moħok ukoll li għalkemm il-qorti tista' tiddeciedi favur tiegħek (li jfisser li tordna lill-konvenut iħallsek), il-qorti mhux se tiegħu passi awtomatikament biex tiżgura li l-flus jithallsu. Jekk il-konvenut ma jhallasx, inti trid titlob lill-qorti biex tiegħu azzjoni (imsejha "eżekuzzjoni tas-sentenza tiegħek") li għaliha jista' jkollok tħallas tariffa oħra. Aktar informazzjoni dwar l-eżekuzzjoni tas-sentenzi tista' tinkiseb f'għadd ta' [fuljetti](#).

11 Nista' nitlob għajjnuna legali?

Hemm tipi differenti ta' finanzjament legali limitat disponibbli f'xi materji civili. It-tip ta' finanzjament u l-eligibbiltà li tirċevieh jiddependi fuq għadd ta' fatturi inkluż it-tip ta' azzjoni legali u d-dhul tar-rikorrent. Aktar informazzjoni hija disponibbli fuq is-sit web li ġejj dwar [l-għajjnuna legali](#).

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffijjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Id-data li fiha jibdev il-proċedimenti hija d-data meta l-qorti toħroġ formola tat-talba. Id-data tal-ħruġ hija rreġistrata mill-qorti b'timbru tad-data jew fuq il-formola tat-talba miżmuma fil-fajl tal-qorti jew fuq l-ittra li akkumpanjat il-formola tat-talba meta rċevietha l-qorti. Jekk ikun hemm xi informazzjoni meħtieġa nieqsa mill-formola tat-talba jew jekk ikun hemm żbalji ovvjji, il-qorti ma toħroġx it-talba u tibgħatlek il-formola lura. Jekk it-talba tinħareġ, il-qorti ser tibgħatlek Notifika tal-ħruġ li tipprovi dettalji dwar id-data tal-ħruġ u d-data li fiha t-talba ntbagħtet lill-konvenut.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Iva.

Ladarba t-talba tkun inħarġet u l-konvenuti jkunu ġew innotifikati bil-Formola tat-Talba N1 u d-dokumenti ta' sostenn, il-konvenuti jkollhom 14-il jum biex iressqu risposta u/jew jikkontestaw il-ġurisdiżjoni. Ladarba tiġi pprezentata risposta, il-qorti għandha toħroġ allokazzjoni provviżorja għall-perkors, u l-Kwestjonarju dwar il-Gwiða (Directions Questionnaire) li jrid jintbagħat lura fi żmien stabbilit. Ladarba jasal il-Kwestjonarju, il-kawża tiġi ttrasferita f'qorti xierqa; ġeneralment dan ikun iċ-ċentru tas-seduta tal-qorti tal-kontea (County Court) lokali tal-konvenut. Il-Qorti tiżgura li l-partijiet jinżammu infurmati dwar id-dati kollha sa meta għandhom jitlestew l-affarijiet.

Links relatati

Fit-tweġibiet ta' hawn fuq ġew ipprovduti links li huma speċifikament rilevanti. Dawn li ġejjin huma links għal użu aktar ġenerali:

[Il-Ministeru tal-Ġustizzja](#)

[Għajjnuna/assistenza legali](#)

[II-Kummissjoni tas-Servizzi Legali \(Legal Services Commission\)](#)

[II-Kunsill tal-Avukati tal-Ingilterra u Wales \(Bar Council of England and Wales\)](#)

[Is-soċjetà tal-Liġi tal-Ingilterra u Wales \(Law Society of England and Wales\)](#)

[Pariri għaċ-Ċittadini \(Citizens Advice\)](#)

L-aħħar aġġornament: 18/11/2021

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - L-Irlanda ta' fuq

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Il-paragrafi li ġejjin jagħtu deskrizzjoni ġenerali tal-arranġamenti fl-Irlanda ta' Fuq rigward il-ftuħ tal-proċedimenti. Madankollu, dawn mhumiex maħsuba u m'għandhomx jitqiesu bħala dikjarazzjoni komprensiva tal-liġi. Proċeduri dettaljati huma stabbiliti fir-regoli tal-qorti u, fejn possibbli, dawk ir-regoli għandhom jiġu kkonsultati.

Ftit huma n-nies li huma herqana li jgħaġġu jidhru l-qorti u hafna huma lesti li jesploraw il-possibbiltà ta' soluzzjoni bonarja. Dan jista' jsir fuq bażi informali mingħajr appoġġ legali (eż. permezz ta' laqgħat, skambju ta' ittri jew telefonati) jew, b'mod aktar formali, bl-assistenza ta' rappreżentanti legali jew medjaturi. Huwa biss meta soluzzjoni miftiehma tkun giet imwarrba li wieħed għandu jdur għall-qorti.

Informazzjoni ulterjuri dwar alternattivi għall-qorti fl-Irlanda ta' Fuq tinsab fuq [is-sit web taċ-Ċentru tal-Liġi tal-Irlanda ta' Fuq \(Law Centre - NI\)](#)

Jekk tkun meħtieġa azzjoni fil-qorti, inti trid tistabbilixxi l-post xieraq għall-kawża tiegħek. Jekk it-talba tiegħek hija waħda ċivili, tista', soġġetta għal statut, titressaq quddiem il-Qorti Għolja (High Court). Madankollu, il-maġġoranza tal-kawżi jipproċedu fil-Qorti tal-Kontea (County Court), fejn il-ġurisdizzjoni finanzjarja ġenerali bħalissa hija ta' £30 000. L-Irlanda ta' Fuq hija maqsuma f'sezzjonijiet tal-Qorti Amministrattiva u l-Gwida tal-Qorti Amministrattiva tista' tgħinek tiddeċiedi l-post xieraq. Il-prinċipju gwida huwa li l-proċedimenti għandhom ġeneralment jinbdeu fis-Sezzjoni tal-Qorti Amministrattiva li fiha l-konvenut jirrisjedi jew iwettaq in-negozju tiegħu (għalkemm teknikament, il-proċedimenti jistgħu jinbdeu fi kwalunkwe Sezzjoni).

Il-[Gwida tal-Qorti Amministrattiva](#) tista' titniżzel mis-sit web tal-NICTS. Madankollu, tista' tikkuntatta lit-Tim tal-Komunikazzjoni tas-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali tal-Irlanda ta' Fuq (Courts and Tribunals Service's Communication Team) (+44 300 200 7812) jekk ikollok xi mistoqsijiet ġenerali.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Ara l-iskeda informattiva dwar il-Limiti ta' [Żmien Proċedurali](#).

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Ara t-twegiba għall-punt 1 u l-iskeda informattiva dwar il-[Jurisdizzjoni](#).

4 Jekk iva, fl-ema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Ara t-twegiba għall-punt 1 u l-iskeda informattiva dwar il-[Jurisdizzjoni](#).

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Ara t-twegiba għall-punt 1 u l-iskeda informattiva dwar il-[Jurisdizzjoni](#).

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

Ġeneralment, persuna hija libera li tkompli jew tiddefendi l-proċedimenti waħedha jew permezz ta' rappreżentant legali. Madankollu hemm xi eċċezzjonijiet għal dan, pereżempju, fil-Qorti Għolja (High Court) il-ħabib jew il-kuratur *ad litem* ta' persuna b'diżabbiltà (eż. taħt it-tmintax-il sena) għandu jaġixxi permezz ta' avukat. Korp korporattiv għandu jaġixxi wkoll permezz ta' avukat, sakemm il-qorti ma tippermettix li direttur jirrappreżenta lill-kumpanija.

Jista' jkun meħtieġ kunsens mill-qorti biex persuna tidher minflok jew fisem persuna oħra.

Kemm fil-livell tal-Qorti Għolja (High Court) kif ukoll fil-livell tal-Qorti tal-Kontea (County Court), persuna mhux irrapreżentata tista' tkun akkumpanjata minn ħabib li jista' jagħti pariri u jieħu n-noti. Madankollu, il-qrati jistgħu jimponu kundizzjonijiet/restrizzjonijiet biex jiżguraw li l-kawża tipproċedi b'mod ordnat. Avukati (advocates, lawyers, barristers eċċ) minn ġewwa l-Unjoni Ewropea jistgħu jaġixxu flimkien ma' avukati lokali.

Il-Qorti Għolja tittratta l-aktar kawżi kumplessi u l-persuni mhux irrapreżentati huma l-eċċezzjoni, aktar milli r-regola. Dan huwa wkoll il-każ fil-Qorti tal-Kontea (County Court). Madankollu, ir-rappreżentanza legali hija inqas komuni f'kawżi għal talbiet zgħar. Dan probabbilment huwa minħabba li dawk il-kawżi huma soġġetti għal arbitraġġ u l-arranġamenti tal-qorti huma inqas formali. Madankollu, il-valur ta' talba x'aktarx ma jagħtix indikazzjoni tajba dwar jekk hijiegħ meħtieġa rappreżentanza legali. Xi kultant, talbiet ta' valur baxx jistgħu jqajmu mistoqsijiet diffiċli dwar ir-responsabbiltà jew in-negliġenza kontributorja. Din hija waħda mir-raġunijiet għaliex it-talbiet għal offiżi fuq il-persuna huma esklużi mill-ġurisdizzjoni għal talbiet zgħar fl-Irlanda ta' Fuq.

Jekk ma tixtieqx tqabbad avukat, tista' titlob parir jew assistenza mis-settur volontarju (eż. Uffiċċju ta' Konsulenza għaċ-Ċittadini (Citizens Advice Bureau) jew korp statutorju (eż. il-Kunsill tal-Konsumaturi għall-Irlanda ta' Fuq (Consumer Council for Northern Ireland)).

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Ġeneralment biex tiftaħ kawża, id-dokumenti xierqa għandhom jiġu ppreżentati fl-uffiċċju tal-qorti xieraq flimkien mat-tariffa meħtieġa. Normalment l-uffiċċji tal-Qrati jkunu miftuħa mill-10.00 a.m. sal-4.30 p.m.

Il-persunal tal-Qorti jista' jipprovdi assistenza u informazzjoni ġenerali dwar il-proċessi iżda ma jistax jagħti pariri legali jew jirrakkomanda rappreżentanti legali.

L-Għaqda tal-Liġi tal-Irlanda ta' Fuq (Law Society of Northern Ireland) għandha lista ta' avukati (solicitors) lokali u l-Librerija tal-Avukati tista' tidentifika avukati (barristers) lokali.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-biċċa l-kbira tar-rikorsi jinfeħu b'dokument bil-miktub, li għandu jkun bl-Ingliż. Madankollu, matul il-proċedimenti jistgħu jsiru rikorsi orali.

Normalment, id-dokumenti jittieħdu jew jintbagħtu fl-uffiċċju tal-qorti rilevanti sabiex jinħarġu. Madankollu, ladarba jinħarġu, dawn għandhom jiġu nnotifikati skont ir-regoli tal-qorti. Skont id-dokument, dan jista' jsir bil-posta elettronika, bil-faks, bil-posta jew b'notifika personali.

Jekk ikunu meħtieġa interpreti jew traduzzjoni ta' dokumenti, huma l-partijiet, u mhux il-qorti, li normalment ikunu meħtieġa jħallsu l-ispejjeż.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Ir-regoli tal-qorti jippreskrivu firxa wiesgħa ta' dokumenti għall-użu f'diversi proċedimenti.

Fil-Qorti Għolja (High Court), ħafna mill-azzjonijiet (eż. talba għal danni għal offiżi fuq il-persuna jew mewt, frodi, ħsara fuq proprjetà, eċċ.) jinfeħu permezz ta' taħrika, li tinħareġ mill-Uffiċċju tal-"Front of House" (Front of House Office) fisem l-Uffiċċju Ċentrali (Central Office) u l-Uffiċċju tal-Ekwità (Chancery Office). L-uffiċċju jzomm kopja waħda tat-taħrika ttmbrata bit-tariffa u ssiġillata u jirritorna originali ssiġillata u ttmbrata flimkien man-numru meħtieġ ta' kopji ta' notifika ssiġillati.

It-taħrika tista' tiġi approvata b'mod ġenerali (b'dikjarazzjoni qasira tan-natura tat-talba u r-rimedju mitlub) jew approvata b'mod speċjali (b'dikjarazzjoni sħiħa tat-talba).

Fil-Qorti tal-Kontea (County Court), il-biċċa l-kbira tal-kawzi jinbdew permezz ta' att ċivili (civil bill). L-att ċivili irid jiddikjara l-ismijiet u l-indirizzi sħaħ tal-partijiet u s-Sezzjoni rilevanti tal-Qorti Amministrattiva. Att ċivili ordinarju għandu jinkludi "spejjeż ta' 21 jum" - dawn huma spejjeż fissi li jfissru li jekk l-intimat iħallas id-dejn jew id-danni flimkien mal-ispejjeż ta' 21 jum, l-azzjoni tiġi sospiża. Id-dettalji tat-talba (inklużi d-dati u l-postijiet rilevanti) ikunu stabbiliti fl-att ċivili.

Jekk il-kawża tiegħek hija talba żgħira hemm formola speċjali għal dan li hija disponibbli fuq [is-sit web tas-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali tal-Irlanda ta' Fuq \(Northern Ireland Courts and tribunals Service\)](#).

Hekk kif il-kawża timxi 'l quddiem, jista' jkun hemm bżonn li jimtlew xi dokumenti oħra. Il-persunal tal-Qorti jista' jipprovdi assistenza ġenerali b'dawn id-dokumenti iżda kif iddikjarat qabel, ma jistax jipprovdi parir legali jew jimla l-formoli għalik.

10 Huwa meħtieġ li nħallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nħallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

It-tariffi jistgħu jithallsu mal-ħruġ tat-taħrika, tal-att ċivili jew talba żgħira u wkoll f'diversi stadji tal-proċess ta' litigazzjoni. Il-formola rilevanti ġeneralment tiġi ttribrata b'irċevuta tat-tariffa. Fil-livell tal-Qorti tal-Kontea (County Court), dan jista' jsir fi kwalunkwe ufficcju tal-qorti.

Il-politika ġenerali hija li l-parti li titlef tkun responsabbli għall-ħlas tal-ispejjeż kollha: tagħna stess u tal-kontroparti. Fil-Qorti Għolja (High Court), l-ispejjeż huma vvalutati fuq il-baži tax-xogħol li jsir. Fil-Qrati tal-Kontea (County Courts), hemm skala flessibbli ta' spejjeż fissi li huma marbuta mal-valur tat-talba. Dan jgħin fit-tbassir tal-ispiża probabbli tal-litigazzjoni, madankollu, f'xi kawzi tal-qorti tal-kontea (County Court) l-imħallef jkollu diskrezzjoni rigward il-livell tal-ispejjeż.

Normalment, parti għall-proċedimenti biss tista' tinghata, jew tkun responsabbli, għall-ispejjeż. Inti jkollok tħallas l-ispejjeż li jirriżultaw mit-talba tiegħek (eż. spejjeż tax-xhieda, spejjeż tal-ivvjaġġar, spejjeż ta' evidenza esperta) matul il-proċedimenti. Madankollu, jekk tirbaħ il-kawża, tkun tista' titlobhom lura.

Jekk jogħġbok innota li, f'kawzi għal talbiet żgħar, l-ispejjeż normalment jinghataw biss jekk ikun hemm evidenza ta' mgħiba mhux raġonevoli minn waħda mill-partijiet.

L-Ufficcju responsabbli għall-Eżekuzzjoni tas-Sentenzi (Enforcement of Judgments Office) huwa responsabbli għall-eżekuzzjoni tas-sentenzi ċivili relatati mal-irkupru ta' flus, oġġetti jew proprjetà fl-Irlanda ta' Fuq u jista' jgħin biex jipprova jiżgura kwalunkwe ħlas li jkun dovut lilek jekk tirbaħ il-każ tiegħek u l-parti l-oħra ma tħallasx fi żmien raġonevoli. Hemm ħlasijiet għall-użu tas-servizzi tal-Ufficcju responsabbli għall-Eżekuzzjoni tas-Sentenzi (Enforcement of Judgments Office). Aktar informazzjoni dwar l-Ufficcju responsabbli għall-Eżekuzzjoni tas-Sentenzi (Enforcement of Judgments Office) tista' tinstab fuq is-sit web tas-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali tal-Irlanda ta' Fuq (Northern Ireland Courts and Tribunals Service) u fl-iskeda informattiva dwar il-proċeduri għall-eżekuzzjoni ta' sentenza.

L-arranġamenti fir-rigward tat-tariffi tal-avukati huma kwistjoni bejn avukati u l-klijent tiegħu. Xi kultant jistgħu jkun meħtieġa ħlasijiet fi stadji differenti. F'każijiet oħra, it-tariffi jistgħu jithallsu kollha meta jiġu konklużi l-proċedimenti.

11 Nista' nitlob għajna legali?

Hemm skema statutorja fl-Irlanda ta' Fuq għall-ħlas tal-ispejjeż legali mill-fondi pubbliċi (l-iskema ta' għajna legali).

Madankollu, ċerti proċedimenti huma esklużi mill-iskema (eż. malafama) u jiġu applikati testijiet tal-mezzi u tal-merti.

Ċertifikat tal-għajna legali ma jistax jintuza fir-rigward tal-ispejjeż imġarba qabel ma jkun inghata.

Aktar informazzjoni dwar l-iskema ta' għajna legali hija disponibbli fuq il-paġni dwar l-għajna legali u fuq is-sit web tal-Għaqda tal-Liġi tal-Irlanda ta' Fuq (Law Society of Northern Ireland).

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod ufficcjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Il-ħruġ ta' rikors għal talba żgħira, att ċivili jew taħrika jimmarka l-bidu tal-proċeduri għal finijiet ta' preskrizzjoni.

Jekk formola hija preskritta fil-leġiżlazzjoni, kwalunkwe devjazzjoni li ma taffettwax is-sustanza jew mhix maħsuba li tiżgwiha ma tinvalidax il-formola u kwalunkwe difett normalment jista' jiġi kkoreġut permezz ta' emenda.

13 Ninghata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Il-proċess ta' litigazzjoni huwa soġġett għal diversi limiti ta' żmien u, għalkemm il-persunal tal-qorti jista' jwieġeb mistoqsijiet speċifiċi, mhux se jsewgi l-istadji individwali ta' kawża.

Fil-Qorti Għolja (High Court), ir-rikorrent għandu jressaq il-kawża għall-proċess fi żmien sitt ġimgħat mill-gheluq tas-sottomissjonijiet jew fi żmien ieħor mogħti mill-qorti, u għandha tithallas tariffa ma' dan it-tressiq. Ir-rikorrent għandu jinnotifika lill-partijiet l-oħra għar-rikors dwar it-tressiq. Għandu jiġi pprezentat ukoll ċertifikat ta' thejjiġa f'kawzi ta' Offiġa fuq il-Persuna u ta' Negliġenza Klinikali qabel ma tinghata data għas-smiġ jew għall-istħarriġ.

Jekk ma jiġix ipprezentat u nnotifikat memorandum ta' dehra jew jekk il-konvenut jonqos milli jinnotifika risposta, ir-rikorrent jista' jiżgura sentenza permezz ta' proċedura amministrattiva [għalkemm jista' jkollu jikkomparixxi quddiem ufficcjal ġudizzjarju (Master) biex jagħmel stima tad-danni].

Fil-Qorti tal-Kontea (County Court), ir-rikorrent irid jipprezenta ċertifikat ta' thejjiġa jekk l-intimat ikun bagħat notifika dwar l-intenzjoni tiegħu li jirrispondi. Jekk iċ-ċertifikat ma jiġix ipprezentat wara sitt xhur, il-partijiet għandhom jikkomparixxu quddiem l-imħallef li jista' jagħti struzzjonijiet għat-tmexxija futura tal-proċedimenti. Jekk ma tkunx giet innotifikat intenzjoni ta' risposta, ir-rikorrent jista' jiżgura sentenza permezz ta' proċedura amministrattiva (għalkemm jista' jkollu jikkomparixxi quddiem l-imħallef tad-distrett biex jikseb stima tad-danni).

F'kawża għal talbiet żgħar, l-intimat jinghata żmien fiss biex jirrispondi għat-talba - imsejha data ta' ritorn - dan normalment ikun 21 jum wara li t-talba tkun waslet fl-ufficcju tal-qorti. Jekk l-intimat jirritorna "Avviż ta' Tilwima" il-kawża tiġi elenkata quddiem l-imħallef għal seduta ta' smiġ fil-qorti. Jekk ma jasax Avviż ta' Tilwima, ir-rikorrent jista' jiżgura sentenza permezz ta' proċedura amministrattiva (għalkemm jista' jkollu jikkomparixxi quddiem l-imħallef biex jikseb stima tad-danni).

Links relatati

[Is-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali tal-Irlanda ta' Fuq \(Northern Ireland Courts and Tribunals Service\)](#)

[Aġenzija għas-Servizzi Legali tal-Irlanda ta' Fuq \(Northern Ireland Legal Services Agency\)](#)

L-aħħar aġġornament: 27/09/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Skozja

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Li tmur il-qorti għandek tkun l-aħħar alternattiva tiegħek. L-ewwel għandek tikkunsidra modi oħra biex issolvi l-kwistjoni. Pereżempju, jekk xi ħadd għandu jagħtik xi flus, tista' tikteb ittra lill-persuna li għandha tagħtik, tgħid kemm għandha tagħtik, għal xiex, u liema passi diġà ħadt biex tirkuprahom. Tista' tinkludi

twissija li jekk ma jhallsukx sad-data ssuġġerita, inti se tiftaħ proċess fil-qorti. Tista' wkoll tkun trid tikkunsidra s-soluzzjoni alternattiva għat-tilwim. Jekk jogħġbok irreferi għall-iskeda informattiva dwar l-ADR (soluzzjoni alternattiva għat-tilwim) għal aktar informazzjoni.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Fil-liġi tal-Iskozja, hemm limiti ta' żmien jew perjodi ta' preskrizzjoni li fihom għandha titressaq kawża quddiem il-qorti. Dawn huma ddeterminati mill-kunċetti legali ta' limitazzjoni u ta' preskrizzjoni negattiva. Il-perjodi applikabbli jiddependu mill-istatut. Tista' ssib jekk l-azzjoni speċifika li tixtieq tiftaħ hijiex soġġetta għal limiti ta' żmien speċifiċi billi titlob il-parir ta' avukat jew ta' Uffiċċju ta' Konsulenza għaċ-Ċittadini (Citizens Advice Bureau).

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Hemm regoli speċifiċi fil-legiżlazzjoni tal-UE li jiddeterminaw l-Istat Membru li fih għandhom jittressqu t-talbiet.

Informazzjoni ġenerali dwar liema qrati jitttrattaw liema tipi ta' kawżi fl-Iskozja hija pprovduta fl-iskeda: "[Gurisdizzjoni \(Jurisdiction\)](#)".

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

Informazzjoni ġenerali dwar liema qrati jitttrattaw liema tipi ta' kawżi fl-Iskozja hija pprovduta fl-iskeda: "[Gurisdizzjoni \(Jurisdiction\)](#)".

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

Informazzjoni ġenerali dwar liema qrati jitttrattaw liema tipi ta' kawżi fl-Iskozja hija pprovduta fl-iskeda: "[Gurisdizzjoni \(Jurisdiction\)](#)".

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal pereżempju avukat?

M'hemm l-ebda rekwiżit li persuna trid tkun rappreżentata legalment fil-qrati ċivili Skoċċiżi.

Persuna li tidher mingħajr rappreżentanza legali hija magħrufa bħala "parti fil-kawża" (party litigant). Xi gwida speċifika hija disponibbli għall-partijiet fil-kawża fil-Qorti Suprema Ċivili (Court of Session): [Gwida għall-partijiet fil-kawża \(Guidance for party litigants\)](#)

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivani tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Inti għandek l-ewwel tikkuntattja lill-persunal amministrattiv tal-qorti. Tista' tikkuntattja lill-qorti bil-miktub, bit-telefon jew billi tmur personalment. Jekk tiktbilhom, huma ser jippruvaw iwiegħuk bil-miktub jew permezz tat-telefon fi żmien 10 ijiem tax-xogħol.

L-informazzjoni dwar il-hinijiet tal-ftuħ u d-dettalji tal-kuntatt tinsab fuq is-sit web tas-[Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#) taht il-Postijiet tal-Qrati u t-Tribunali.

Is-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi (Scottish Courts and Tribunals Service) jipprovdi persunal li jkun imħarreg kif xieraq biex iwettaq is-servizzi amministrattivi, tekniċi u organizzattivi meħtieġa għat-tmxexija bla xkiel tal-qrati filwaqt li jipprovdu servizz effiċjenti u b'korteżija lill-utenti tal-qorti. F'dan ir-rigward hemm Karta tal-Utenti tal-Qorti li d-dettalji tagħha jinsabu fuq is-sit web tas-[Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#).

Il-persunal tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi mhuwiex ikkwalfikat fil-liġi u għalhekk ma jistax jagħtik parir legali. Jekk teħtieġ parir legali, l-Għaqda tal-Liġi tal-Iskozja (Law Society of Scotland) tista' tipprovdi dettalji ta' kuntatt ta' avukati fiż-żona tiegħek u l-Bord tal-Għajnuna Legali għall-Iskozja (Scottish Legal Aid Board) jista' jipprovdi informazzjoni dwar l-eligibbiltà għall-għajnuna legali.

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

Il-proċedimenti tal-Qorti għandhom jittressqu bl-Ingliż. Il-proċedimenti jsiru bl-Ingliż bl-għajnuna ta' interpreti jekk jintalbu. L-interpreti jithallsu mill-partijiet fl-azzjoni. Il-formoli meħtieġa biex tittiehed azzjoni għandhom jittieħdu personalment jew jintbagħtu bil-posta lill-qorti.

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nipprezenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inkluzi fil-fajl?

Ġeneralment, biex tressaq talba trid timla formola. Ir-Regoli tal-Qorti għal kull tip ta' qorti jispeċifikaw liema formoli għandhom jintużaw sabiex jinbnew proċedimenti f'dawk il-qrati.

Jekk jogħġbok ara s-sit web tas-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi (Scottish Courts and Tribunals Service) għal aktar informazzjoni relatata ma' qrati speċifiċi: [Is-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#).

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Normalment ikollok tħallas it-tariffi tal-qorti fil-bidu tal-proċedimenti. It-tariffi jvarjaw skont it-tip ta' azzjoni mressqa u l-qorti li titressaq fiha. It-tariffi huma stabbiliti fl-legiżlazzjoni sekondarja (imsejha Ordnijiet dwar it-Tariffi (Fee Orders)) u jiġu aġġornati regolarment permezz ta' Ordnijiet dwar l-Emenda tat-Tariffi (Fee Amendment Orders). Għall-aktar tariffi aġġornati, jekk jogħġbok ara s-sit web tas-[Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#).

F'ċerti ċirkostanzi inti tista' tkun intitolat għal eżenzjoni mill-flus tat-tariffi tal-qorti. Dawk iċ-ċirkostanzi huma disponibbli wkoll fuq is-sit web tas-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi (Scottish Courts and Tribunals Service - SCTS).

Meta titla' l-qorti jkollok tħallas xi tariffi iżda jista' jkun hemm spejjeż addizzjonali. Normalment il-parti telliefa tkun responsabbli għall-flus tal-kostijiet tal-qorti u spejjeż oħra mgħarba mill-parti rebbieha u l-kostijiet u l-ispejjeż tagħhom stess. F'xi każijiet, l-imħallef ikollu ċerta diskrezzjoni dwar kemm ikollha tħallas il-parti telliefa. Parti rebbieha xorta waħda jista' jkollha tkopri l-ispejjeż tal-evidenza tax-xhieda jew tal-esperti tagħha stess.

It-tariffi tal-avukati normalment ikunu jistgħu jithallsu meta tintemm il-kawża. Jekk inti tirbaħ il-kawża tiegħek, il-qorti tista' tordna lill-konvenut iħallas parti mit-tariffi jew it-tariffi kollha tal-avukati tiegħek. Għandek iżżomm f'moħħok ukoll li għalkemm il-qorti tista' tiddeciedi favur tiegħek (li jfisser li tordna lill-konvenut iħallsek), il-qorti mhux se tiehu passi awtomatikament biex tiżgura li l-flus jithallsu. Jekk il-konvenut ma jħallasx, inti trid titlob lill-qorti biex tiehu azzjoni (imsejha "eżekuzzjoni tas-sentenza tiegħek") li għaliha jista' jkollok tħallas tariffa oħra. Aktar informazzjoni dwar l-eżekuzzjoni tas-sentenzi tista' tinkiseb f'għadd ta' fuljetti: [Fuljetti dwar l-eżekuzzjoni tas-sentenzi](#)

11 Nista' nitlob għajnuna legali?

Hemm tipi differenti ta' finanzjament legali disponibbli f'materji ċivili. It-tip ta' finanzjament u l-eligibbiltà li tirċevieh jiddependu fuq għadd ta' fatturi inkluzi t-tip ta' azzjoni legali u d-dħul tar-rikorrent. Aktar informazzjoni hija disponibbli fuq is-sit web tal-[Bord Skoċċiż tal-Għajnuna Legali \(Scottish Legal Aid Board\)](#).

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nftethet b'mod uffiċjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi ġiex ipprezentat korrettement jew le?

Azzjoni tibda meta l-formola, it-taħrika, iċ-ċitazzjoni jew il-petizzjoni tiġi nnotifikata lill-konvenut mill-attur. In-notifika normalment issir bil-posta, iżda tista' ssir minn Uffiċjal tax-Sheriff jew Uffiċjal Ġudizzjarju (Messenger-at-arms).

Meta formola, ċitazzjoni, taħrika jew petizzjoni tiġi ppreżentata lill-Skrivan tax-Xeriff (Sheriff Clerk) għal ġustifikazzjoni (jew ippreżentata lill-uffiċċji tal-qorti għall-issigilljar fil-Qorti Suprema Ċivili (Court of Session)), il-persunal amministrattiv se jiċċekkja d-dokument biex jiżgura li tkun ingħatat l-informazzjoni meħtieġa. Il-persunal amministrattiv ma jagħtik pariri legali dwar il-merti ta' kawża. Ladarba tkun inbdiet azzjoni, il-qorti xorta tista' tikkonkludi li l-azzjoni ma tkunx tressqet b'mod korrett.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (bħaż-żmien disponibbli għalija biex nidher)?

Id-dokumenti nnotifikati lill-konvenut se jipprovdu lill-konvenut b'informazzjoni dwar kif se jirrispondi għall-azzjoni, f'liema skadenzi u meta se ssir is-seduta li jmiss tal-kawża.

Is-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi (Scottish and Courts Tribunals Service) jipprova jippjana s-seduti kollha malajr kemm jista' jkun. F'kawżi civili, il-mira għas-smiġh tal-evidenza hija ta' 12-il ġimgħa mid-data li tingħata mill-qorti għal smiġh tal-provi.

Links relatati

- [Is-Servizz tal-Qrati u t-Tribunali Skoċċiżi \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#)
- [Il-Bord Skoċċiż tal-Għajnuna Legali \(Scottish Legal Aid Board\)](#)
- [Għaqda tal-Liġi tal-Iskożja \(Law Society of Scotland\) \(avukati, inklużi dawk bi drittijiet estiżi ta' udjenza\)](#)
- [Il-Fakultà tal-Avukati \(Faculty of Advocates\) \(rappreżentanza\)](#)

L-aħħar aġġornament: 24/09/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Kif tressaq kawża quddiem il-qorti - Ġibiltà

1 Hemm bżonn li mmur il-qorti jew teżisti alternattiva oħra?

Il-preżentata ta' talba fil-qorti għandha tkun l-aħħar rimedju tiegħek. L-ewwel għandek tikkunsidra modi oħra kif tista' ssolvi l-kwistjoni. Perezempju, jekk xi hadd għandu jagħtik il-flus tista' tikteb ittra lill-persuna li għandha tagħtik, tghidliha kemm għandha tagħtik, għal xiex huwa dovut l-ammont, u x'passi hadd diġà biex tirkuprahom. Tista' tinkludi twissija li jekk ma jhallsux sad-data msemija inti ser tressaq talba l-qorti.

Jekk ma tkunx tista' ssolvi l-affarijiet b'ebda mod ieħor tista' tiddeċiedi li tressaq talba. Jekk it-talba tiegħek tiġi kkontestata, tista' tipproċedi b'wieħed minn tliet modi. Il-ġurisdizzjoni għal talbiet żgħir tal-Qorti Suprema (Supreme Court) hija sistema għas-smiġh ta' talbiet żgħir (generalment ta' £10 000 jew inqas) b' mod rapidu, irris u faċli biex jintuza. Għal talbiet akbar, il-Qorti Suprema (Supreme Court) għandha żewġ perkorsi oħra. Il-perkurs rapidu normalment huwa għal każijiet fejn l-ammont ta' tal-wima jkun ta' aktar minn £10 000 iżda mhux aktar minn £15 000, fejn hemm bżonn biss ta' divulgazzjoni limitata ta' dokumenti lill-konvenut u fejn ikun meħtieġ perġodu ta' mhux aktar minn madwar 30 ġimgħa biex issir it-tnejja għall-proċess. Il-każijiet l-oħra kollha huma allokati għall-perkurs multipli.

Il-biċċa l-kbira tal-"partijiet fil-kawża" (nies involuti f'kawżi quddiem qorti) li jaġixxu għalihom infushom jagħżlu li jipprezentaw it-talba fil-ġurisdizzjoni ta' Talbiet Żgħir.

Għalkemm l-informazzjoni ta' hawn taht tista' tgħinek tiddeċiedi kif tista' ssolvi bl-aħjar mod it-tal-wima tiegħek, generalment din tagħtik biss idea generali ta' x' jista' jiġri. Ma tispjegax kollox dwar ir-regoli, l-ispejjeż u l-proċeduri tal-qorti li jistgħu jaffettwaw tipi differenti ta' talbiet b'modi differenti. Għandek tiftakar ukoll li anke jekk tirbaħ il-kawża tiegħek, il-qorti ma tistax tiggarrantixxi li se tkun tista' tiġbor il-flus dovuti lilek.

2 Hemm limitu ta' żmien biex inressaq każ il-qorti?

Hemm limiti ta' żmien jew perġodi ta' preskrizzjoni li matulhom għandha titressaq kawża quddiem il-qorti. Il-perġodu ta' preskrizzjoni generali huwa sitt snin mid-data rilevanti – perezempju d-data tal-ksur tal-kuntratt jew meta jkunu ggarbu d-danni jew, xi kultant, meta jkun giet skopert xi dannui. Perġodi oħra ta' preskrizzjoni jinkludu sena għal malafama jew tliet snin għal negliġenza klinika u offiża fuq il-persuna. Il-perġodi ta' preskrizzjoni jistgħu jinstabu fl-[Att tal-1960 dwar il-Preskrizzjoni \(Limitation Act 1960\)](#). Il-kwistjoni tal-limiti ta' żmien tista' tiġi ċċarata ma' avukat jew mal-Uffiċċju ta' Konsulenza għaċ-Ċittadini (Citizens Advice Bureau).

3 Għandi mmur quddiem qorti f'dan l-Istat Membru?

Hemm regoli speċifiċi fil-leġiżlazzjoni tal-UE li jiddeterminaw l-Istat Membru fejn għandha titressaq talba. Aktar informazzjoni tista' tinstab fil-paġna "[Ġurisdizzjoni](#)".

4 Jekk iva, f'liema qorti partikolari f'dan l-Istat Membru għandi nirrikorri, skont fejn ngħix jien u fejn tgħix il-parti l-oħra, jew skont elementi oħrajn tal-każ tiegħi?

F'Ġibiltà hemm bini tal-qorti wieħed biss. Is-Servizz tal-Qrati ta' Ġibiltà (Gibraltar Courts Service) jinsab f'277 Main Street, Ġibiltà.

5 Għal liema qorti partikolari għandi nirrikorri f'dan l-Istat Membru, skont in-natura tal-każ tiegħi u l-ammont mitlub?

F'Ġibiltà hemm bini tal-qorti wieħed biss. Is-Servizz tal-Qrati ta' Ġibiltà (Gibraltar Courts Service) jinsab f'277 Main Street, Ġibiltà.

6 Nista' nressaq il-każ waħdi jew għandi bżonn intermedjarju, bħal perezempju avukat?

Ma hemm l-ebda rekwiżit li persuna tiegħi parir mingħand avukat, jew li tkun irrapreżentata minn wieħed. Persuna li tirrapreżenta lilha nnifisha f'kawża tista' tressaq kwalunkwe talba personalment. Dan huwa f'idejn l-individwu kkonċernat.

7 Biex nibda l-każ, fejn irrid inressqu eżatt: fl-uffiċċju tal-informazzjoni, fl-uffiċċju tal-iskrivan tal-qorti jew quddiem xi amministrazzjoni oħra?

Tista' tippreżenta ("issue") jew tagħmel talba fil-Qorti Suprema (Supreme Court) ta' Ġibiltà, 277 Main Street, Ġibiltà.

Ir-Registru tal-Qorti Suprema (Supreme Court Registry) huwa miqfuf bejn id-9.30 a.m. u l-4.00 p.m. mit-Tnejn sal-Ħamis u bejn id-9.30 a.m. u l-3.45 p.m. nhar ta' Ġimgħa (hinijiet iqsar tal-uffiċċju japplikaw matul ix-xhur tas-sajf). Hemm uffuċċju għall-pubbliku fejn il-persunal tal-qorti jistgħu jirċievi talbiet u jipprovdni informazzjoni dwar proceduri tal-qorti. Il-persunal tal-qorti ma jistax jagħti pariri legali. (Jistgħu forsi jgħidulek jekk tistax tapplika għal għajnuna legali.)

8 B'liema lingwa nista' nagħmel ir-rikors tiegħi? Nista' nipprezentah bil-fomm jew jeħtieġ li jsir bil-miktub? Nista' nibgħat ir-rikors bil-feks jew bil-posta elettronika?

It-talbiet għandhom jimtlew bil-miktub bl-Ingliż u l-proċedimenti tal-qorti jsiru bl-Ingliż, bl-għajnuna ta' interpreti jekk ikun meħtieġ. B'mod generali, talba għandha tittejjer personalment lir-Registru tal-Qorti Suprema ta' Ġibiltà (Registry of the Supreme Court of Gibraltar).

9 Jeżistu formoli partikolari biex fuqhom tiftaħ kawża, jew jekk m'hemmx, kif għandi nippreżenta l-każ tiegħi? Hemm xi elementi li bilfors għandhom jiġi inklużi fil-fajl?

Generalment, biex tressaq talba trid timla formola ta' talba (Formola N1). Il-persunal tar-Registru tal-Qorti Suprema (Supreme Court Registry) jista' jgħinek tikseb kopji tal-formola. Il-persunal jista' jiġi kkuntattjat fir-Registru tal-Qorti Suprema (Supreme Court Registry), 277 Main Street, Ġibiltà jew fuq in-numru tat-telefon (+350) 200 75608.

Din il-formola tinkludi noti ta' gwida għall-attur u għall-konvenut (il-persuna, ditta jew kumpanija li qed issir it-talba kontriha). Il-persunal tal-Qorti jista' jgħinek biex timla l-formola. In-noti ta' gwida jagħtu dettalji tal-informazzjoni li għandek tinkludi mat-talba tiegħek. Wara li timla l-formola, għandek tagħmel kopja għalik, waħda għall-qorti u waħda għal kull konvenut li kontrih tkun ressaqt talba. Wara li r-Registru tal-Qorti Suprema (Supreme Court Registry) jkun hareġ il-formola ta' talba, din tiġi rritornata lilek biex tkun tista' tibgħat kopja lil kull konvenut. Il-konvenut għandu jintbagħat ukoll Konferma tal-Formola ta' Notifika u Pakkett tar-Risposta (Response Pack).

Hemm għadd ta' formoli oħra li għandhom jintużaw f'tipi ta' proċedimenti oħrajn jew għal stadji sussegwenti ta' talba.

10 Huwa meħtieġ li nhallas xi tariffi tal-qorti? Jekk iva, meta? Ikun jeħtieġ li nhallas avukat mal-preżentata tar-rikors?

Normalment ikollok tħallas tariffa biex tippreżenta t-talba tiegħek. Il-livell ta' tariffa jkun jiddependi mill-ammont li qed titlob. Jekk il-konvenut ma jhallasx wara li tingħata s-sentenza, jew jekk jgħid li l-flus mhumiex dovuti u t-talba tiegħek tipproċedi bħala kawża "difiza" (ikkontestata), jista' jkollok tħallas aktar tariffi.

Jekk tirbaħ il-każ tiegħek, it-tariffi jidiedu mal-ammont li jkollu jagħtik il-konvenut.

Jista' jkun hemm spejjeż oħra. Jekk il-konvenut jiddefendi t-talba tiegħek jista' jkollok bżonn ta' xhieda biex jgħinuk tgħid lill-qorti x'għara. Jista' jkollok tħallas l-ispejjeż tal-ivvjaġġar tagħhom lejn u mill-qorti u l-flus li kieku kienu jaqilgħu dakinhar. Madankollu, jekk tirbaħ, il-qorti tista' tordna lill-konvenut iħallas dawk l-ispejjeż.

Jista' jkollok bżonn ukoll tikseb evidenza minn espert bħal tabib, mekkanik jew servejer. Jista' wkoll ikollok bżonn titlob lil dan l-espert biex jattendi s-seduta tal-qorti biex jagħti evidenza f'ismek. Ikollok tħallas l-ispejjeż u l-onorarji tal-esperti iżda għal darb'oħra, jekk tirbaħ, il-qorti tista' tordna lill-konvenut biex iħallashom hu.

L-ammonti li jistgħu jintalbu għall-ispejjeż tax-xiehda, tal-esperti u tal-konsulenza legali huma limitati fil-ġurisdizzjoni għal talbiet żgħir.

It-tariffi tal-avukati normalment jithallsu fi tmiem il-kawża iżda din hija kwistjoni li trid tiġi miftiehma bejnek u bejn l-avukat. Jekk tirbaħ il-kawża tiegħek, il-qorti tista' tordna lill-konvenut iħallas parti mit-tariffi jew it-tariffi kollha tal-avukati tiegħek. Madankollu, jekk għandek avukat u t-talba tiegħek hija inqas minn £10 000, normalment ikollok tħallas inti għall-għajjnuna tiegħu, anki jekk tirbaħ il-kawża tiegħek. Għandek iżżomm f'moħħok ukoll li għalkemm il-qorti tista' tiddeciedi favur tiegħek (li jfisser li tordna lill-konvenut iħallsek), il-qorti ma tiehux passi awtomatikament biex tiżgura li l-flus jithallsu. Jekk il-konvenut ma jħallasx, inti trid titlob lill-qorti biex tiegħu azzjoni (imsejja "eżekuzzjoni tas-sentenza tiegħek") li għaliha jista' jkollok tħallas tariffa oħra.

11 Nista' nitlob għajjnuna legali?

F'Ġibiltà, l-għajjnuna legali fi kwistjonijiet civili tissejjaħ "assistenza legali". L-eligibbiltà biex wieħed jirceviha tiddependi fuq numru ta' fatturi. Aktar tagħrif jista' jinkiseb mir-Registru tal-Qorti Suprema (Supreme Court Registry), 277 Main Street, Ġibiltà jew fuq in-numru tat-telefown (+ 350) 200 75608.

12 It-talba tiegħi minn liema mument titqies li nfejthet b'mod uffidjali? Nirċievi konferma mingħand l-awtoritajiet dwar jekk il-każ tiegħi giex ipprezentat korrettement jew le?

Id-data li fiha jibdel il-proċedimenti hija d-data meta l-qorti toħroġ formola tat-talba. Id-data tal-ħruġ tiġi rreġistrata mill-qorti b'timbru tad-data. Jekk it-talba tinħareġ, ir-Registru tal-Qorti Suprema (Supreme Court Registry) jagħtik Avviż ta' Ħruġ, li jagħti dettalji tad-data tal-ħruġ.

13 Ningħata informazzjoni preċiża dwar iż-żmien li fih ikunu ser isiru s-seduti sussegwenti (b'haż-żmien disponibbli għaliha biex nidher)?

L-Avviż tal-Ħruġ li jingħatalek mir-Registru tal-Qorti Suprema (Supreme Court Registry) iadarba tinħareġ it-talba jagħti dettalji dwar il-limiti ta' żmien li fihom il-konvenut irid jipprezenta difiża. Jekk f'dak iż-żmien il-konvenut jikkontesta parti mit-talba jew it-talba kollha, tintbagħatlek kopja ta' dik id-difiża flimkien ma' Avviż ta' Difiza u Kwestjonarju dwar l-Allokazzjoni. L-avviż u l-kwestjonarju jintbagħtu wkoll lill-konvenut. Ladarba jimtela, il-kwestjonarju jintuza minn imħallef biex jiddeciedi għal liema mit-tliet perkorsi (għat-talbiet żgħir, rapidu jew multiplu) għandha tiġi allokata l-kawża. Meta l-imħallef ikun ha decizjoni dwar l-allokazzjoni, jintbagħat Avviż tal-Allokazzjoni lilek u lill-partijiet l-oħra.

Jekk il-konvenut ma jikkontestax it-talba fil-perjodu speċifikat tista' titlob lill-qorti biex jintlaqgħu t-talbiet (jiġifieri, tordna lill-konvenut iħallas l-ammont li tkun tlabt minħabba li ma tkun waslet l-ebda risposta). Jekk il-konvenut jammetti li l-flus kollha huma dovuti, tista' wkoll titlob lill-qorti biex tgħaddi għas-sentenza. Dawn it-talbiet għal sentenza jsiru fuq l-Avviż ta' Prezentata (Notice of Issue) li jingħatalek meta tiġi pprezentata t-talba. Dan l-Avviż jistipula li jekk talba bħal din ma ssirx fi żmien sitt xhur minn tmiem il-perjodu li fih il-konvenut kellu jipprezenta risposta, it-talba tiegħek tiġi "sospiza" (jiġifieri sospiza jew imwaqqfa). L-unika azzjoni li tista' tiegħu mbagħad hija li tagħmel rikors quddiem imħallef biex jordna t-tneħħija tas-sospensjoni.

L-aħħar aġġornament: 23/09/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea.

Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.